

Vlaams
Parlement

ingediend op **461** (2014-2015) – Nr. 1
31 augustus 2015 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende diverse bepalingen inzake energie

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 3 april 2015	51
Gezamenlijk advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	65
Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt	103
Voorontwerp van decreet van 5 juni 2015	127
Advies van de Raad van State	143
Ontwerp van decreet.....	163

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. ALGEMENE BESPREKING**1.1. Aanpassingen aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking**

De voorliggende aanpassing van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking heeft tot doel om, binnen de zich aandienende wijzigingen inzake structuur en werking van het distributienetbeheer in Vlaanderen, stabiliteit te creëren voor de gemeenten aangesloten bij de opdrachthoudende verenigingen die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Vlaams Energiedecreet werden aangeduid als distributienetbeheerder voor gas en elektriciteit. Deze stabiliteit wordt geboden via verschuiving van het einde van hun geldende duurtijd.

1.2. Tarifair kader elektriciteits- en aardgasdistributie

De bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming, hierna de 'bijzondere wet van 6 januari 2014', voorziet een overdracht van bevoegdheden inzake energie van de federale staat naar de gewesten, meer in het bijzonder de tarifaire bevoegdheden inzake elektriciteit- en gasdistributie.

Artikel 19 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 wijzigt de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, hierna de 'bijzondere wet van 8 augustus 1980':

"In artikel 6, §1, VII, van dezelfde bijzondere wet, gewijzigd bij de bijzondere wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid, a), wordt aangevuld met de woorden ", met inbegrip van de distributietarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet.";

2° het eerste lid, b), wordt aangevuld met de woorden ", met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet";

3° [...]

4° in het tweede lid wordt de bepaling onder d) vervangen als volgt:

"d) de tarieven, met inbegrip van het prijsbeleid, onverminderd de gewestelijke bevoegdheid inzake de tarieven bedoeld in het eerste lid, a) en b).".

Artikel 67 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 bepaalt:

"Deze wet treedt in werking op 1 juli 2014."

Uit de gezamenlijke lezing van deze bepalingen volgt dat de grote meerderheid van de tarifaire bevoegdheid inzake distributie van elektriciteit en aardgas vanaf 1 juli 2014 overgeheveld is naar de gewesten.

Van de bevoegdheidsoverdracht worden uitgezonderd de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet. Voor het Vlaamse Gewest wordt hiermee, naast het

hoogspanningsnet dat tot de federale bevoegdheid hoort, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bedoeld. In het Energiedecreet wordt het begrip 'plaatselijk vervoernet van elektriciteit' gedefinieerd onder artikel 1.1.3, 100°: "het geheel van elektrische leidingen met een nominale spanning tot en met 70 kilovolt en de bijbehorende installaties, die gelegen zijn in het Vlaamse Gewest, dat voornamelijk gebruikt wordt om het vervoer van elektriciteit naar distributienetten mogelijk te maken en dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 4.1.2."

Van de bevoegdheidsoverdracht worden uitgezonderd de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet.

Het decreet van 14 maart 2014 houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid, wat betreft de omzetting van de richtlijn van de Europese Unie 2012/27/EU van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie en de toekenning van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong, heeft de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (hierna de 'VREG') – met ingang van 1 juli 2014 – bevoegd gemaakt voor de regulering van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas. Artikel 4 van dat decreet heeft immers de taken van de VREG uitgebreid tot "regulerende taken: de regulering van toegang tot en de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, inclusief de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas of overgangsmaatregelen hierover, overeenkomstig de bepalingen van dit decreet [= het Energiedecreet]". Artikel 5 van dat decreet heeft de VREG bevoegd gemaakt voor "het goedkeuren van distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas en het vaststellen van de berekeningsmethodes hiervoor, volgens transparante criteria of het nemen van overgangsmaatregelen hierover".

Sinds 1 juli 2014 is de VREG dus bevoegd om de tariefmethodologie te bepalen en om de tarievenvoorstellen goed te keuren in plaats van de voorheen bevoegde federale instelling, de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna de 'CREG'). Inmiddels heeft de VREG op 30 september 2014 een beslissing genomen met betrekking tot de methode ter vaststelling van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor de reguleringsperiode 2015-2016 (BESL-2014-21), en vervolgens op 18 december 2014 voor het exploitatiejaar 2015 tarieven vastgesteld (BESL-2014-27 tot BESL-2014-48). Dit niettegenstaande dient er nog steeds een eigen Vlaams decretaal kader te worden vastgesteld.

Het voorliggende decreet heeft twee doelstellingen:

- a) de uitwerking van een tarifair kader inzake de distributienetten;
- b) de uitwerking van een tarifair kader inzake de gesloten distributienetten.

a) De uitwerking van een decretaal kader inzake de distributienettarieven

Tot op heden is er geen nadere Vlaamse regelgeving over de inhoudelijke vormgeving van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas.

Het Vlaams Parlement beschikt over de mogelijkheid om een eigen decretaal kader uit te werken met algemene beleidsrichtlijnen die de regulator moet hanteren om een tariefmethodologie vast te stellen en om tariefvoorstellen goed te keuren.

De stabiliteit van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas is van primordiaal belang voor de ontwikkeling van het Vlaamse Gewest. De stabiliteit van de tarieven creëert vertrouwen bij de afnemers, schept gunstige marktvoorwaarden en draagt bij tot een goed investeringsklimaat. Daarom stelt dit decreet, procedureel en inhoudelijk, het decretaale kader vast voor de uitoefening van de tarifaire bevoegdheid inzake de elektriciteits- en gasdistributie in het Vlaamse Gewest.

Het huidige decreet kadert binnen de uitvoering van het groenboek Zesde Staatshervorming, dat op 23 september 2013 door de Vlaamse Regering werd ingediend in het Vlaams Parlement. In het groenboek engageerde de Vlaamse Regering zich om een beleidskader inzake de distributienettarieven uit te werken. Het groenboek schuift daarbij drie beleidsopties naar voren bij de uitwerking van een decretaal kader voor de distributienettarieven.

De eerste optie ('nuloptie') bestaat uit het ongewijzigd overnemen van de federale beleidsvisie en de federale beleidsinstrumenten. De nuloptie is in realiteit geen optie. Het is niet de verderzetting van de huidige tarifaire praktijk. Het is een wetgevend kader dat – behalve via beperkte overgangsmaatregelen – niet werd toegepast. Er bestaat bijvoorbeeld geen tariefmethodologie die in overeenstemming is met dit kader. Ten slotte moeten ook een aantal bepalingen inzake tarificatie van de richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (hierna de 'richtlijn 2012/27/EU') en de richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van richtlijn 2001/77/EG en richtlijn 2003/30/EG (hierna de 'richtlijn 2009/28/EG') omgezet worden die nog niet zijn omgezet in het federale kader. De federale wetgeving bevat daarnaast ook nog een hele lijst van na te leven procedures en opdrachten voor de regulator bij het opstellen van een tariefmethodologie. Het uitwerken van een nieuwe tariefmethodologie op basis van dit zeer gedetailleerde kader zou veel energie, tijd en capaciteit vergen. Nadeel van deze optie is ook dat de federale wetteksten geen basis bevatten om Vlaamse beleidsaccenten te leggen. De eerste optie wordt in dit decreet dan ook niet gevolgd.

De tweede beleidsoptie die het groenboek naar voren schuift, is de ontwikkeling van een volledig eigen Vlaamse beleidsvisie rond distributienettarieven. Hoewel deze optie zeker voordelen heeft, is het grote nadeel hier dat het uitwerken van een volledig eigen Vlaams decretaal kader/tariefbeleid, om op die basis een nieuwe tariefmethodologie te laten vaststellen, veel tijd en inzicht zou vragen. Daarbij zou gestart moeten worden met een vergelijking van de toepasselijke wetgeving in andere Europese lidstaten en moet in kaart gebracht worden welke lessen getrokken kunnen worden uit de toepassing van de federale wetgeving inzake nettarieven tot op heden. De tweede optie wordt in dit decreet dan ook niet gevolgd.

De derde optie bestaat erin dat de federale beleidsvisie wordt overgenomen, met een – reeds door het decreet van 14 maart 2014 verrichte – toewijzing van de rol inzake het vaststellen van de tariefmethodologie en de goedkeuring van tariefvoorstellen aan de VREG, doch met een sterke vereenvoudiging van de opgelegde procedures en opdrachten voor de energieregulator, gecombineerd met de toevoeging van enkele Vlaamse beleidsaccenten. Deze optie verschilt van de tweede optie in die zin dat waar mogelijk en wenselijk de bestaande federale bepalingen worden behouden, aangevuld met een aantal eigen, Vlaamse beleidsaccenten. De zeer strikte opdrachten, procedures, timing en richtsnoeren opgelegd aan de energieregulator bij het vastleggen van de tariefmethodologie, zoals opgenomen in de vigerende federale wetteksten, worden daarbij sterk vereenvoudigd (zoals bijvoorbeeld in Nederland) om tot een decretaal kader te komen waarin de regulator op een transparante en meer efficiënte wijze kan optreden, in overleg met de distributienetbeheerders.

De vereenvoudigde procedure en richtsnoeren voor de opmaak van de tariefmethodologie moeten de VREG in staat stellen om sneller tot een geconsulteerde tariefmethodologie te komen dan in de nuloptie.

De derde optie wordt in dit decreet dan ook gevolgd.

In de uitwerking van regels inzake distributienettarieven, past dit decreet in het kader van de voorschriften van het Europese Derde Energiepakket.

De beschikkingen van het Derde Energiepakket staan in de volgende Europese regelgevingen, aangenomen door het Europees Parlement en de Raad op 13 juli 2009:

- de richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG, hierna de 'richtlijn 2009/72/EG';
- de richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG, hierna de 'richtlijn 2009/73/EG';
- de verordening (EG) nr. 713/2009 tot oprichting van een agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators, hierna de 'verordening 713/2009';
- de verordening (EG) nr. 714/2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1228/2003, hierna de 'verordening 714/2009';
- de verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en van de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1775/2005, hierna de 'verordening 715/2009'.

De regels inzake de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas in het Vlaamse Gewest die het voorwerp vormen van het huidige decreet omvatten een procedureel en een inhoudelijk luik:

- de procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie en het goedkeuren van de tariefvoorstellen (i);
- de richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie door de VREG (ii);
- het voorzien van een beroepsmogelijkheid tegen tariefbeslissingen van de VREG bij het Hof van Beroep te Brussel (iii).

- i) De procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie en het goedkeuren van de tariefvoorstellen

Voor het opstellen van de tariefmethodologie voert het huidige decreet een procedure in van voorafgaandelijk overleg tussen enerzijds de VREG en anderzijds de distributienetbeheerders. Deze overlegprocedure heeft als doel zich te verzekeren van een aanneming van een tariefmethodologie met inspraak van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Het voorafgaandelijk overleg strekt ertoe de distributienetbeheerders de kans te geven hun standpunten te laten kennen.

De bepalingen voeren eveneens een verplichting in om de tariefmethodologie van de VREG voorafgaandelijk mee te delen aan de distributienetbeheerders, vóór de formulering van hun tariefvoorstel.

Er wordt eveneens voorzien in een procedure voor de indiening en goedkeuring van tariefvoorstellen. De indienings- en goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen kan het voorwerp uitmaken van een akkoord tussen de distributienetbeheerders en de VREG. Bij gebreke aan een dergelijk akkoord, is een procedure voorzien.

De procedure van overleg is in overeenstemming met de beginselen van de Europese wetgever voor 'betere regelgeving'.

De procedure voor de vaststelling van de tariefmethodologie eerbiedigt de onafhankelijkheid van de VREG.

ii) De richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie door de VREG

Overeenkomstig de regels die in de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG worden vermeld, sluiten de bevoegdheden van de regulator inzake tariefmethodologieën en/of tarieven niet de mogelijkheid voor de lidstaten uit om algemene beleidsrichtsnoeren te bepalen.

Inderdaad preciseert de interpretatieve nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 betreffende de reguleringsinstanties: "The core duties of NRA as regards network tariffs do not deprive the Member State of the possibility to issue general policy guidelines which ultimately will have to be translated by the NRA into the tariff structure and methodology."

De federale wetgeving, inzonderheid de wet van 8 januari 2012 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna de 'wet van 8 januari 2012') voorziet in een reeks richtsnoeren die van toepassing zijn op de tariefmethodologieën en de tarieven. De richtsnoeren bepaald door het huidige decreet houden onder meer principes in van volledigheid en transparantie, van non-discriminatie en van evenredigheid. De richtsnoeren strekken ertoe te garanderen dat de lasten verbonden aan de openbare dienstverplichtingen die aan de netwerkbeheerders worden opgelegd, worden verrekend. Deze richtsnoeren bevorderen tevens het rationele energiegebruik en de consumentenbescherming.

De richtsnoeren die door het huidige decreet worden bepaald, passen in de continuïteit van het Europese energiebeleid.

Enkele richtsnoeren betreffen de omzetting van een aantal bepalingen inzake distributienettarieven volgend uit de richtlijn 2012/27/EU of uit de richtlijn 2009/28/EG.

iii) Het beroep tegen tariefbeslissingen van de VREG bij het Hof van Beroep te Brussel

Parallel aan het beroepsmechanisme dat op federaal niveau reeds bestaat, voert dit decreet een beroepsmechanisme tegen de tariefbeslissingen van de VREG in bij het Hof van Beroep te Brussel zetelend zoals in kort geding. Indien dit decreet immers expliciet geen beroepsinstantie zou aanduiden, zou dit immers betekenen dat geschillen tegen tariefbeslissingen van de VREG, zijnde administratieve rechtshandelingen, zouden moeten worden aangevochten bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De vraag is of dit wel optimaal is, te meer daar zowel de federale overheid in de Elektriciteits- en de Gaswet alsook de andere gewesten in hun tariefregelgeving, om redenen van flexibiliteit ervoor gekozen hebben dergelijke geschillen voor te leggen aan een Hof van Beroep (federaal en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest: het Hof van Beroep te Brussel; het Waalse Gewest: het Hof van Beroep te Luik).

De aanwijzing van het Brusselse Hof van Beroep kadert in de uitoefening door het Vlaamse Gewest van een impliciete bevoegdheid in de zin van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. De invoering van dit beroep voor het Hof van Beroep te Brussel is strikt noodzakelijk voor de uitvoering van bepaalde en adequate beroepsmogelijkheden tegen de tarifaire beslissingen van de distributienetten voor elektriciteit en aardgas die toebehoren aan de bevoegdheden van de gewesten. De regionalisering van de distributietarieven verandert de bevoegdheid van het Hof van Beroep niet daar bewust niet ingegrepen wordt op de procedurele regels uit het gerechtelijk recht.

Het beroep tegen de tariefbeslissingen bij het Hof van Beroep te Brussel biedt de volgende voordelen:

- de reeds verworven specialisatie van het Hof van Beroep van Brussel op tarifair gebied wordt behouden. Dit voordeel werd bevestigd in het advies van de Raad van State met betrekking tot de Brusselse tariefordonnantie (advies nr. 55.179/AG/3, pagina 6);
- de invoering van een effectief annulatieberoep bij een rechtsmacht die de mogelijkheid heeft om kennis te nemen van alle vragen in feite en in rechte;
- eenvormigheid van de rechtspraak die van toepassing is in de energiesector;
- vereenvoudiging van de beroepsmogelijkheden ter zake;
- snelheid van de procedure;
- versterking van de rechtszekerheid.

Het feit dat de procedure zal geschieden 'zoals in kort geding' heeft als voordeel dat de urgentie hier wettelijk wordt vermoed en niet moet worden aangetoond. Deze procedures volgen in grote lijnen de principes van het kortgeding, zonder evenwel eigenlijke kortgedingprocedures te zijn. Aangezien betwistingen aangaande tarieven in het belang van alle rechtsonderhorigen op relatief korte termijn moeten worden beslecht, zodat iedere rechtsonderhorige de nodige zekerheid heeft op de tarieven die op hem van toepassing zijn, is het noodzakelijk om deze stap te zetten. Aan de inhoud van die procedures wordt evenwel door dit decreet bewust niet getornd, zodat de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.

Dientengevolge is het Hof van Beroep te Brussel, zetelend zoals in kortgeding, de meest adequate rechtbank om kennis te nemen van de beroepen tegen de tariefbeslissingen.

b) De uitwerking van een decretaal kader inzake de tarieven voor gesloten distributienetten

Artikel 28 van richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG laat aan de lidstaten de mogelijkheid toe om in een bijzonder regime voor de 'gesloten distributiesystemen' te voorzien, met name de netten die elektriciteit of aardgas distribueren binnen bepaalde afgebakende geografische gebieden, zijnde industriële of commerciële locaties, of locaties met gedeelde diensten (zoals spoorwegstations, luchthavens, ziekenhuizen, grote campings met geïntegreerde faciliteiten of installaties van de chemische industrie).

Waar gebruikgemaakt wordt van een gesloten distributiesysteem om optimale efficiëntie van een geïntegreerde energievoorziening te waarborgen waarbij specifieke exploitatienormen nodig zijn, of waar een gesloten distributiesysteem primair ten behoeve van de eigenaar van het systeem wordt gehandhaafd, kunnen de gesloten distributienetbeheerders worden vrijgesteld van verplichtingen die een onnodige administratieve belasting zouden vormen gezien de bijzondere aard van de betrekking tussen de gesloten distributienetbeheerder en de gebruikers van het systeem.

Gelet op de volledige regionalisering van de distributie van aardgas, en voor de elektriciteitsnetten met een nominale spanning tot 70 kV werd het regime van gesloten distributienetten op gewestelijk niveau omgezet. In het Energiedecreet wordt het begrip 'gesloten distributienet' gedefinieerd onder artikel 1.1.3, 56°/2:

"een net dat gebruikt wordt voor de distributie van elektriciteit of aardgas binnen een geografisch afgebakende industriële of commerciële locatie of een geografisch afgebakende locatie met gedeelde diensten, dat, behoudens incidenteel, geen

huishoudelijke afnemers van elektriciteit of aardgas voorziet, en dat aan een van de volgende vereisten voldoet:

- a) om specifieke technische eisen of veiligheidseisen voorziet het in een geïntegreerde exploitatie of een geïntegreerd productieproces van de verschillende gebruikers van het net;
- b) het distribueert primair elektriciteit of aardgas aan de eigenaar of beheerder van het net of de daarmee verwante bedrijven.”.

Rekening houdend met de regionalisering van de distributienettarieven, voorziet het huidige decreet de invoering van een eigen tarifair stelsel voor de gesloten distributienetten: de beheerders van deze netten zijn slechts onderworpen aan een beperkt aantal tariefbeginselen en/of tarieven met naleving van sommige algemene richtsnoeren. Hierin worden de beheerders van gesloten distributiesystemen vrijgesteld van hun verplichting tot voorafgaande voorlegging ter goedkeuring van hun tarieven aan de VREG.

De VREG wordt slechts betrokken om de tarieven na te kijken en goed te keuren indien een gebruiker van een gesloten distributienet de op dit net van toepassing zijnde tarieven betwist.

Zulk een afwijkend regime ligt in de lijn met de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG.

1.3. Opheffing van de 'gratis kilowattuur'

De gratis kilowattuur bereikt vandaag moeilijk de meest kwetsbare mensen, bovendien blijkt dat de maatregel de oorspronkelijk bedoelde sociale en ecologische doelstellingen onvoldoende haalt. In het Vlaamse regeerakkoord werd beslist dat in het kader van de met de zesde staatshervorming overgedragen tarifaire bevoegdheden met ingang van 1 januari 2016 de 'gratis' kWh elektriciteit zal worden afgeschaft (regeerakkoord pagina 76, 84).

Aan vastgestelde rechten voorafgaand aan de opheffing zal echter niet worden getornd. Wat 2014 en 2015 betreffen, betekent dit nog steeds dat, voor zover dit nog niet gebeurd is, de geldelijke tegenwaarde van de gratis hoeveelheid elektriciteit door de leverancier in mindering wordt gebracht op de eerste afrekeningsfactuur die de titularis van het afnamepunt jaarlijks ontvangt. Hiervoor wordt een specifieke overgangmaatregel gecreëerd.

1.4. Opheffing van het plafond op de solidarisering tussen de distributienetbeheerders van de kosten voor de hernieuwbare energie

Het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevat een mechanisme waarbij de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten over de elektriciteitsdistributienetbeheerders worden verdeeld. In het Vlaamse regeerakkoord (pagina 88) werd beslist dat “voor de sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen [we] de mogelijkheid [onderzoeken] voor een uniforme Vlaamse bijdrage. In afwachting daarvan schrappen we het plafond op de solidarisering tussen de distributienetbeheerders van de kosten voor de hernieuwbare energie onmiddellijk.”. Dit decreet geeft aan het schrappen van het plafond op de solidarisering uitvoering.

Op deze manier zullen gelijkaardige netgebruikers in verschillende netgebieden, abstractie makende van de nog openstaande verrekening van de kosten uit het verleden, vanaf 2015 per afgenomen kWh in principe op een gelijke wijze kunnen bijdragen aan de kosten van de Vlaamse certificaten systemen die verrekend worden via de nettarieven.

1.5. Energieprestatiecertificaten

In 2014 evalueerde het Vlaams Energieagentschap de energieprestatiecertificaten-regelgeving (EPC: energieprestatiecertificaten). Naar aanleiding van deze evaluatie bevat dit decreet een aantal decretale aanpassingen met betrekking tot de databanken, de rechtsgronden voor het opleggen van de verplichtingen om over een energieprestatiecertificaat te beschikken, om dit certificaat bij verkoop en verhuur over te dragen aan koper of huurder, en de administratieve geldboetes wegens het niet naleven van de verplichtingen.

In dit kader dient ook worden vastgesteld dat de handhavingsbevoegdheid van het Vlaams Energieagentschap in de praktijk soms wordt 'misbruikt' doordat bijvoorbeeld huurders na reeds enige jaren het pand te bewonen alsnog klachten neerleggen in het kader van persoonlijke geschillen of ruzies met de huisbaas. Teneinde bij de rechtsonderhorigen geen verkeerde verwachtingen te creëren aangaande de rol van het Vlaams Energieagentschap ter zake, wordt in herinnering gebracht dat bij de behandeling van klachten inzake de aanwezigheid van het EPC, de overdracht van het EPC, de publicatie van het kengetal in commerciële advertenties en de correctheid van het EPC het Vlaams Energieagentschap artikel 9 van het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen mag toepassen. Gelet op de rechtszekerheid en de moeilijkheden met bewijslast, en conform artikel 9 van het Klachtendecreet, is het Vlaams Energieagentschap dan ook niet verplicht om klachten die betrekking hebben op feiten die langer dan een jaar vóór de indiening van de klacht hebben plaatsgevonden, te behandelen. Indien bijvoorbeeld een klacht wordt ingediend over het niet overdragen van een EPC door de verhuurder en de huurovereenkomst is reeds twee jaar oud, dan zal deze klacht onontvankelijk worden verklaard.

1.6. Overige aanpassingen

Tot slot bevat het ontwerp van decreet een aantal aanpassingen, bijvoorbeeld aangaande de toegang tot de energieprestatiedatabank, de toezichtsbevoegdheden van de verschillende door de Vlaamse Regering aangewezen instanties enzovoort.

2. BESPREKING ADVIEZEN

2.1. Gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad

De SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) en de Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) gaven op 4 mei 2015 een gezamenlijk advies betreffende het ontwerp van decreet.

De raden vinden dit voorontwerp een gemiste kans om een volgens hen dringende en fundamentele discussie te voeren over de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie en over de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers en netbeheerders), of om minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse Regering terzake. De richtsnoeren voor de regulering van de distributienettarieven lijken volgens de raden op sommige punten nieuwe vragen op te roepen. De raden herhalen hun vraag naar een maatschappelijk debat en een beleidsvisie, op basis van een heel ander proces en document dan wat nu voorligt. De raden waarderen echter dat het ontwerp in het kader van de tariefbevoegdheid van de VREG een reeks waarborgen bevat voor de documentering en transparantie van het overleg met de netbeheerders, de inspraak van alle belanghebbenden over het ontwerp van tariefmethodologie, de onafhankelijkheid van de VREG, de motivering door de VREG van al zijn besluiten en beslissingen en de openbaarmaking daarvan, en de vertrouwelijke behandeling van bepaalde informatie.

De raden hadden echter nog een aantal vragen en bemerkingen aangaande het ontwerp.

- Vooreerst dient te worden opgemerkt dat de raden in hun advies niet steeds inhoudelijk consequent zijn. Enerzijds benadrukken ze dat de Vlaamse regelgever zich 'uiterst terughoudend' moet opstellen bij het vastleggen van richtlijnen, anderzijds adviseren ze op verschillende punten juist het tegenovergestelde en bepleiten ze juist een grotere en gedetailleerdere inmenging van de decreetgever. Deze standpunten zijn in de praktijk niet altijd makkelijk te verzoenen. Er dient dan ook op te worden gewezen dat middels het ontwerp van decreet getracht is om in een equilibrium te voorzien tussen enerzijds de nodige nadere precisering en anderzijds wat toegelaten is conform de Europese richtlijnen.
- De raden herhalen een eerder advies waarin door hen was voorgesteld dat de richtsnoeren tot stand zouden komen in onderlinge dialoog tussen alle betrokkenen, en dat de VREG daarbij duidelijk zou aangeven waar (en waar niet) hij (meer) politieke/maatschappelijke sturing nodig acht. Die dialoog lijkt helaas niet gebeurd te zijn.

De raden vergissen zich indien zij stellen dat de VREG niet betrokken zou zijn geweest bij de totstandkoming van dit ontwerp. De regulator was immers betrokken bij het opstellen van het initiële voorontwerp dat aanleiding gaf tot dit ontwerp, en werd in het kader van deze procedure, net als de strategische adviesraden, in de gelegenheid gesteld haar advies over het ontwerp te verstrekken (zie infra 2.2). In dit kader dient echter te worden opgemerkt dat ook de regulator een stakeholder is, net zoals de netbeheerders enzovoort, waarvan de individuele belangen moeten worden afgewogen tegenover het algemeen belang.

- De raden menen dat meer dient te worden gewerkt met alternatieven voor regelgeving, zoals een aanbeveling aan de regulator of eventueel een protocolakkoord tussen de regulator en de regering.

De raden gaan in dat kader echter voorbij aan de juridische realiteit. Op grond van het Europese regelgevende kader heeft een regulator immers geen rechtstreekse richtlijnen of instructies te ontvangen. In dit kader kan dan ook niet worden gezien in hoeverre het afsluiten van een protocol (= overeenkomst) dienstig kan zijn of überhaupt compatibel is met deze richtlijnen. Tot slot dient erop te worden gewezen dat een protocol een overeenkomst is die enkel de ondertekenende partijen bindt, terwijl deze materie een dermate groot maatschappelijk belang en consequenties heeft dat ze wel via regelgevend optreden moet worden gelegifereerd.

- De raden menen dat richtsnoeren 2, 19 en 20 op het terrein lijken te zitten van de 'technische' tariefregulering.

Richtsnoer 2 is een louter procedurele richtsnoer die stelt dat de tariefmethodologie het aantal jaren vaststelt van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld. De decreetgever is enerzijds volledig binnen zijn bevoegdheid door te bepalen dat een tariefperiode per 1 januari aanvangt, en anderzijds is de regel dat de tariefmethodologie het aantal jaren vaststelt (zonder zelf te bepalen hoeveel jaar) een maatregel om de transparantie te verhogen. Het advies lijkt trouwens op dit punt niet intern consequent met zichzelf doordat de raden (pagina 15) tegelijkertijd ook pleiten voor voldoende redelijke implementatietermijnen.

Richtsnoer 19 stelt als algemene regel dat kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen als exogeen worden beschouwd, hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als exogeen beschouwd. Onverminderd een aantal interpretaties middels de memorie van toelichting, stelt de richtsnoer zelf echter niet vast wat al dan exogeen of endogeen is, en wordt dit aan de regulator overgelaten. De richtsnoer heeft voorts als bedoeling om ervoor te zorgen dat kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de resterende duur van die periode ook als exogeen beschouwd. Dergelijke nieuwe beleidsmaatregelen zijn immers niet tarifair voorzienbaar en zijn uiteraard ook buiten de invloedssfeer van de netbeheerder. Ook op dit punt lijkt het advies trouwens niet consequent. Verder in het advies pleiten de raden immers om duidelijk af te bakenen wat exogeen of endogeen is.

- De raden menen dat een aantal richtsnoeren te vaag zijn omschreven.

Het is echter niet duidelijk hoe bijvoorbeeld richtsnoer 4 aan duidelijkheid mist. Deze richtsnoer stelt immers duidelijk dat de tarieven "niet-discriminerend en proportioneel" zijn, en vloeit voort uit de filosofie van de Europese richtlijnen. Op de vraag van de raden waarom het in acht nemen van een transparante toewijzing van de kosten niet werd opgenomen, kan worden gerepliceerd dat richtsnoer 1 als algemeen overheersend principe juist de volledigheid en transparantie van de tariefmethodologie vooropstelt.

De raden menen dat aangaande richtsnoer 5 er momenteel in de huidige tariefmethodologie geen benchmarking is. Het zal dan ook aan de regulator zijn om in de praktijk een dergelijke benchmark uit te voeren vis-à-vis een "efficiënte en structureel vergelijkbare distributienetbeheerder".

Richtsnoer 18, die stelt dat de tarieven voor de distributie van elektriciteit prikkels kunnen geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten, vormt een gedeeltelijke omzetting van artikel 15 van de richtlijn 2012/27/EU en meer bepaald van artikel 15, (4) en (8).

De formulering is op zich niet strijdig met de bepalingen uit de Energie-efficiëntierichtlijn die uitgaan van het opheffen van prikkels die deelname belemmeren of verhinderen. Uiteraard dient de regulator zich van dergelijke negatieve prikkels te onthouden, maar de keuze wordt gemaakt om in casu nog verder te gaan en ook positieve prikkels te geven in plaats van het opheffen van negatieve prikkels.

Wat betreft artikel 15, (8), eerste lid, bepaalt de richtlijn 2012/27/EU trouwens dat: "De lidstaten zorgen ervoor dat de nationale energiereguleringsinstanties prikkels geven voor de deelname van vraagzijdemiddelen – bijvoorbeeld vraagrespons – aan het aanbod op de groothandels- en kleinhandelsmarkten.". Het huidige ontwerp beoogt dan ook om de bevoegdheid van de VREG uit te breiden, opdat ze in overeenstemming met bovenvermeld artikel 15, (8), eerste lid, van de richtlijn 2012/27/EU, prikkels kan geven voor de deelname van vraagzijdemiddelen – bijvoorbeeld vraagrespons – aan het aanbod op de kleinhandelsmarkten. Dit houdt een aanmoediging in die betrekking heeft op de toegang en de bijdrage aan de vraagbeheersing, in het bijzonder voor wat betreft het evenwicht, de reserves en andere dienstenmarkten van het net; dit alles rekening houdende met de nieuwe Europese netwerkcodes. De bevoegdheid van de VREG is beperkt tot de kleinhandel, aangezien de groothandel tot de bevoegdheid van de federale staat behoort.

- Het ontworpen artikel 4.1.31, §1, stelt dat de VREG zijn tariefbevoegdheid uitoefent om een stabiele en voorzienbare regulering te bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren. De raden vragen zich af waarom ook niet is opgenomen dat de tariefregulering vooral bedoeld is om overwinsten bij de DNB's (natuurlijk monopolie) weg te halen en kostenefficiëntie te stimuleren, en tegelijkertijd te vermijden dat vooral of uitsluitend bespaard wordt op investeringen in infrastructuur of op de kwaliteit van de diensten, of dat incentives voor investeringen in innovatie en proefprojecten wegvallen.

De regering onderschrijft uiteraard die doelstellingen maar ziet de meerwaarde van het nader preciseren niet in. In dit kader dient immers te worden opgemerkt dat die ofwel integraal deel uitmaken van het principe van een 'stabiele markt', ofwel verder in nader detail via de andere richtsnoeren werden uitgewerkt. Wat de noodzaak tot investeringen betreft, is dit principe zelfs expliciet in het bewuste artikel opgenomen.

- De raden wijzen in hun advies op een alternatief voor richtsnoer 9, namelijk om de kosten voor de openbardienstverplichtingen niet te financieren via gereguleerde tarieven, maar te financieren via aparte belastingen, taksen, bijdragen of heffingen op de energiefactuur, of via tegemoetkomingen, subsidies of fiscale instrumenten buiten de energiefactuur.

De raden vergissen zich echter aangaande de draagwijdte van deze richtsnoer. Niets weerhoudt de decreetgever of de regering ervan om openbardienstverplichtingen te financieren via andere middelen dan de tarieven. De richtsnoeren houden immers reeds expliciet rekening met een dergelijk scenario. Richtsnoer 9 stelt immers expliciet in een bijzin "en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen", zodat niet elke kost zomaar in de tarieven kan worden verwerkt. De regelgever dient in elk individueel geval echter steeds de beleidskeuze te kunnen maken of hij een bepaalde openbardienstverplichting toch wil financieren via de tarieven (solidarisering) of via bijvoorbeeld een heffing enzovoort. Richtsnoer 9 laat bewust beide pistes open.

- De raden menen dat het niet is aangewezen om een 'hervorming' te formuleren als richtsnoer. De raden stellen ook dat richtsnoer 20 tegenstrijdig is met richtsnoer 15. Ook de VREG volgt dit standpunt.

Gelet op de tegenstrijdigheid van deze richtsnoer met een andere richtsnoer en aangezien deze richtsnoer niet onmiddellijk in werking treedt, maar de inwerkingtreding gedelegeerd werd aan de Vlaamse Regering, wordt op het advies om deze richtsnoer voorlopig te schrappen, ingegaan.

Er wordt in dit kader echter voorzien in een nieuwe richtsnoer 20. De regulator is immers vrij om al dan niet een capaciteitstarief in te voeren, maar als zij daartoe beslist, dan moeten bij de invoering van een dergelijk capaciteitstarief die tarieven rekening houden met regionaal objectiveerbare verschillen.

- De raden stellen de vraag waarom de sociale component in de richtsnoeren ontbreekt aangezien volgens de raden de lidstaten conform de energie-efficiëntierichtlijn immers onderdelen van regelingen en tariefstructuren met een sociale doelstelling voor netgebonden energietransport en -distributie kunnen toestaan, mits de versturende effecten voor het transport- en distributienet tot het nodige minimum beperkt blijven en niet onevenredig zijn ten opzichte van de sociale doelstellingen.

In België behoort ook na de zesde staatshervorming het sociaal tarief nog steeds tot de bevoegdheid van de federale overheid. Het werd daarom niet dienstig geacht om ook in de distributienettarieven nog bijkomend een specifieke sociale component in te bouwen. Het is voorts de bedoeling (richtsnoer 7) om de distributienettarieven op basis van een uniforme structuur op het grondgebied van elke netbeheerder door te voeren en niet op persoonsgebonden basis, wat bij een sociale component wel het geval zou zijn.

- Een wettelijke regeling voor de tariefbevoegdheid van de VREG moet volgens de raden niet enkel de nodige richtsnoeren, maar ook informatierechten en controlebevoegdheden geven aan de VREG om zijn nieuwe taak te kunnen uitvoeren. De raden menen dat deze in het ontwerp ontbreken.

In dit kader dient erop te worden gewezen dat het bestaande artikel 13.1.2 juncto artikel 13.3.1 en 13.3.2 van het Energiedecreet de regulator reeds voldoende ruime controle- en handhavingsmogelijkheden biedt, en dat die bepalingen ook op dit thema van toepassing zijn.

- De raden menen dat de formulering van artikel 8 lijkt in te houden dat alle openbardienstverplichtingen het voorwerp uitmaken (en moeten uitmaken) van gereguleerde tarieven. Er wordt in dit kader door de raden verwezen naar openbardienstverplichtingen opgelegd aan stookolieleveranciers of voor openbardienstverplichtingen die worden gefinancierd met algemene middelen.

Vooreerst dient te worden gesteld dat de VREG enkel de regulator voor de elektriciteits- en gasmarkt is, en zodoende niet bevoegd is voor stookolieleveranciers, en zodoende ook niet instaat voor hun tarieven. Er kan dan ook niet worden ingezien hoe artikel 8 – dat stelt dat de aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit of aardgas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbardienstverplichtingen, het voorwerp uitmaken van gereguleerde tarieven – hierop betrekking kan hebben. Vervolgens dienen decretale bepalingen steeds in overeenstemming met de bevoegdheidsverdelende regels te worden gelezen: het gewest is niet bevoegd voor de tarieven van stookolieleveranciers. Tot slot dient erop te worden gewezen dat middels richtsnoer 9 de openbardienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, niet worden verrekend in de tarieven.

- De raden vragen dat in het voorontwerp wordt ingeschreven dat de VREG in zijn tariefbeslissing rekening moet houden met een redelijke implementatietermijn voor de leveranciers voordat de tarieven effectief in werking kunnen treden, aangezien de toegangshouders/leveranciers instaan voor de doorrekening van de tarieven aan de netgebruikers. Ook voor de netgebruikers is een redelijke termijn wenselijk.

Op dit advies wordt ingegaan. Het zal aan de regulator zijn om geval per geval te oordelen wat een redelijke termijn is.

- De raden stellen in vraag of het noodzakelijk is dat de distributienetbeheerders hun tariefvoorstellen in drie exemplaren aan de VREG moeten bezorgen, aangezien zij tegelijk ook een elektronische versie van het tariefvoorstel moeten bezorgen dat de VREG kan bewerken.

Op dit advies wordt ingegaan: de netbeheerders zullen maar één schriftelijk exemplaar moeten indienen.

- De raden beschouwen de procedurele tariefregeling van het decreet als minimumwaarborgen. Daarmee wordt door de raden bedoeld dat het aangewezen is dat de VREG maximale transparantie en consultatie inbouwt in het kader van de opmaak van de tariefmethodologie, zonder dat dit dus noodzakelijk allemaal wettelijk kan of moet worden vastgelegd.

Dit standpunt wordt uiteraard onderschreven: de bepalingen van het decreet zijn te zien als minimumbepalingen die verder ook in samenhang met het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur moeten worden gelezen. De VREG kan echter in overleg met de netbeheerders andere procedures overeenkomen.

- De raden kunnen niet akkoord gaan met de bepaling dat nog openstaande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang bepaalt, niet in de tarieven worden verrekend maar door de distributienetbeheerder aan zijn aandeelhouders worden uitgekeerd.

De regering respecteert het standpunt van de raden maar heeft terzake een andere mening. Zij maakt immers als een algemeen principe – waarbij het aan de regulator is om per netbeheerder de precieze omvang van deze boni vast te stellen – de inhoudelijke keuze om die boni – die immers tegoeden zijn die de aandeelhouders in veel gevallen reeds in hun boekhouding hebben opgenomen, en waarop ze rekenen – aan de aandeelhouders te laten uitkeren. Een vermenging van boni voor elektriciteit en aardgas wordt niet opportuun geacht aangezien de aardgasdistributienetbeheerder en elektriciteitsdistributienetbeheerder voor een bepaalde gemeente niet steeds dezelfde is.

Tot slot dient erop te worden gewezen dat dit geen tariefmaatregel is, aangezien noch in de tariefmethodologie, noch in de tarieven zelf wordt geïntervenieerd zodat de prerogatieven van de regulator niet worden geschonden. Het betreft dan ook een maatregel in het kader van het 'intercommunalerecht' die gaat over de verplichte uitkering van tegoeden door de energie-intercommunes als een dividend aan hun aandeelhouders, los van de door de regulator vast te stellen tarieven. Het feit dat de maatregel onrechtstreeks mogelijk een gevolg heeft op de hoogte van de tarieven, betekent niet dat dit geen materie betreft waarover de decreetgever conform artikel 6, §1, VIII, 8°, en verder, BWHI volheid van bevoegdheid heeft. Indien de decreetgever immers geen enkele maatregel meer mag nemen die potentieel onrechtstreeks een gevolg kan hebben voor die tarieven, dan worden immers de gewestelijke bevoegdheden volledig uitgehoud.

- De raden vragen een specifieke overgangsmaatregel bij de opheffing van de gratis kilowattuur.

Op dit voorstel wordt ingegaan. Afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit nog niet werd toegekend voor het leveringsjaar 2015 en de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit niet correct is toegekend op hun afrekeningsfactuur hebben nog steeds recht op de toekenning van de gratis hoeveelheid elektriciteit. Dit recht houdt op te bestaan indien de afnemer niet binnen een termijn van twee jaar na de afrekeningsfactuur waarop de gratis hoeveelheid elektriciteit normaal gezien moest toegekend worden, aan zijn leverancier kenbaar heeft gemaakt dat de toegekende gratis hoeveelheid elektriciteit op deze afrekeningsfactuur niet correct of niet toegekend is.

- De raden hebben bezwaar tegen het voorstel om de actualisatiefrequentie van de berekening van de onrendabele top voor PV-installaties niet langer tweemaal per jaar door te voeren.

Deze zesmaandelijks berekening was origineel ingegeven door de vrees voor oversubsidiering en een (te) snel evoluerende markt. Het feit dat deze berekening twee maal per jaar moet gebeuren, zorgt evenwel in de praktijk voor een aantal problemen. Wegens de daling van de investeringskost voor zonnepanelen bevindt de bandingfactor voor deze technologie zich onder of dicht bij nul. Uit de cijfers en rapporten van het Vlaams Energieagentschap blijkt voorts dat die dalende prijzen zich stabiliseren en dat er nog weinig evolutie in zit. Externe factoren zoals het invoeren van een netvergoeding door de CREG en vervolgens de vernietiging ervan door het Hof van Beroep zorgen voorts voor een jojo-effect, wat nog wordt versterkt door het feit dat het Vlaams Energieagentschap om de zes maanden voor nieuwe en lopende projecten de onrendabele toppen berekent en de bandingfactoren herrekent en/of actualiseert. Tot slot houdt de schrapping van de categorie kleinschalige PV-installaties in dat het aantal installaties die nog voor steun in aanmerking komen dermate wordt verminderd dat de administratieve last van het zesmaandelijks uitvoeren van deze berekeningen evenmin nog kan worden gerechtvaardigd.

Aangezien deze maatregel niet langer nodig is om de originele intentie van de decreetgever op dit punt te verwezenlijken en teneinde een stabiel klimaat te creëren en de administratieve lasten te verminderen, wordt daarom voorgesteld om zonne-energie in het kader van de berekening van de onrendabele toppen aan dezelfde regels te onderwerpen als alle andere technologieën.

2.2. Advies van de VREG

De VREG gaf op 5 mei 2015 een advies betreffende het ontwerp van decreet. Hieronder gaan, voor zover nog niet besproken onder 2.1, de belangrijkste opmerkingen uit het advies.

- De VREG meent dat de gedetailleerde procedurele voorschriften volgens hen strijdig lijken te zijn met het principe van de onafhankelijkheid van de regulator. De VREG stelt voor om dit te vervangen door “binnen een redelijke termijn”.

Dit standpunt kan niet worden gevolgd. De decreetgever kan immers nog steeds procedurele voorwaarden en garanties opleggen die de regulator bij het opstellen van tariefmethodologie en tarieven dient te respecteren. In dit kader dient te worden opgemerkt dat de door de decreetgever vastgestelde regeling een defaultprocedure is. Tot slot kan erop worden gewezen dat al de in die procedures voor de VREG opgenomen en te respecteren termijnen ordeterminen zijn.

Het voorstel van de VREG om de procedurele stappen “binnen een redelijke termijn” te doen, wordt dan ook niet weerhouden. Een dergelijke formulering geeft immers aanleiding tot arbitrair beleid, en inherente rechtsonzekerheid. Teneinde aan de vraag van de VREG tegemoet te komen worden de in artikel 4.1.31, §2, bepaalde termijnen echter op vijfenveertig kalenderdagen gebracht.

Ook het vaststellen dat een standaard reguleringsperiode, los van tussentijdse wijzigingen, per 1 januari begint, past binnen de bevoegdheid van de decreetgever om ter zake de procedures vast te leggen.

Artikel 37, lid 10, en artikel 41, lid 10, van de Elektriciteits- en Aardgasrichtlijnen stellen dat de regulerende instanties bevoegd zijn om zo nodig de tarieven te wijzigen en om voorlopige tarieven goed te keuren. Dit artikel stelt echter niet dat de decreetgever hieromtrent geen procedures kan vastleggen. Ten overvloede kan nog worden gesteld dat het ontworpen artikel 4.1.33, §4, trouwens expliciet in de mogelijkheid voor de regulator voorziet om de tarieven of tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen.

De verwijzing naar de ingebrekestelling van de Europese Commissie is dan ook misplaatst.

- De VREG meent dat de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen niet op haar beslissingen aangaande tarifaire methodologie van toepassing is.

Teneinde deze discussie te beslechten, wordt in het decreet een expliciete bepaling opgenomen die stelt dat de VREG volledig en op omstandige wijze haar tariefbeslissingen, zowel op het vlak van de tariefmethodologieën als op het vlak van de tarieven, motiveert en rechtvaardigt, teneinde de jurisdictionele controle ervan mogelijk te maken. Indien een beslissing op economische of technische overwegingen steunt, maakt de motivering melding van alle elementen die de beslissing rechtvaardigen. Indien deze beslissingen op een vergelijking steunen, omvat de motivering alle gegevens die in aanmerking werden genomen om deze vergelijking te maken. De vereiste motivering houdt in dat de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Zij moet afdoende zijn. De motivering komt inzonderheid tegemoet aan de eventuele opmerkingen van de distributienetbeheerders op voorwaarde dat deze zijn meegedeeld met inachtneming van de termijn en de voorgeschreven modaliteiten.

- De VREG stelt dat het ontwerp van decreet geen begin van oplossing aanreikt voor wat de huidige discussie rond het leveranciersmodel betreft. Hoewel het leveranciersmodel nog altijd over belangrijke troeven beschikt en volgens de VREG de voorkeur blijft genieten als manier om de facturatie in de elektriciteits- en aardgasmarkt te organiseren, is het volgens hen duidelijk geworden dat dit model naast een aantal praktische voordelen, vooral voor de afnemers van elektriciteit en aardgas, ook financiële implicaties met zich meebrengt voor de energieleveranciers.

De Vlaamse Regering meent evenwel dat dit niet het moment is om het leveranciersmodel in vraag te stellen en die discussie te voeren. Aangezien het huidige model als voordelen heeft dat het zorgt voor eenvoud en transparantie voor de eindafnemers en de vrije energiemarkt bevordert, meent zij dan ook dit principe voorlopig te willen herbevestigen.

- In het regeerakkoord werd volgens de VREG vooropgesteld om het decreet Intergemeentelijke Samenwerking aan te passen, zodat distributienetbeheerders alsnog een beroep kunnen doen op een privépartner, weliswaar met uitzondering van producenten en leveranciers. De wijziging van het voormelde decreet blijkt volgens de VREG in voorliggend ontwerp van decreet te ontbreken.

De Vlaamse Regering is zich bewust van nood aan duidelijkheid over de mogelijkheid en de voorwaarden van participatie van een privépartner in de distributienetbeheerders. Er zal dan ook door de Vlaamse minister, bevoegd voor binnenlands bestuur, ten gepaste tijde een initiatief worden genomen om het decreet Intergemeentelijke Samenwerking te herzien.

- De VREG meent dat over het ontwerp van decreet het advies van de Europese Commissie moet worden ingewonnen. Op dit advies wordt niet ingegaan. Vooreerst is het niet de gewoonte om aangaande een ontwerp van regelgevende teksten het advies van de Europese Commissie in te winnen. Tot slot geeft de Europese Commissie in deze ook nooit een advies aangezien ze als instelling de vrije hand wil houden als hoeder van het Europees recht.
- Conform artikel 6, §1, VII, BWHI zijn de gewestelijke bevoegdheden onder meer de distributienettarieven voor gas, wat ruimer lijkt dan alleen aardgas. De VREG

meent dat de definitie van 'klantengroep' onvoldoende rekening houdt met de gereguleerde activiteit aardgas en de klantengroepen die momenteel binnen die gereguleerde activiteit bestaan en hernieuwbare energiebronnen, zoals bijvoorbeeld biomethaan. De definitie moet volgens de VREG minstens worden geamendeerd, gelet op het feit dat het vernauwen van klantengroepen tot enkel de gereguleerde activiteit elektriciteit niet overeenstemt met de werkelijkheid; er naast aardgas en elektriciteit ook andere energiedragers denkbaar zijn waarbinnen klantengroepen gevormd worden, zoals biomethaan; en de in de definitietekst opgenomen criteria voor de afbakening van een klantengroep onvolledig zijn. De VREG meent ook dat een definitie van 'biomethaan' ontbreekt. Ook het ontworpen artikel 4.1.29 wordt best aangepast door expliciete toevoeging van biomethaan.

Op dit advies wordt deels ingegaan. De term 'biomethaan' wordt echter reeds gedefinieerd in artikel 1.1.1, §2, 9/1°, van het Energiebesluit zodat het niet nodig is dit in het decreet te definiëren. Tot slot onderschrijft de regering het bevoegdheidsrechtelijke standpunt van de VREG maar meent ze tegelijkertijd dat de term 'biomethaan' nog te eng is, en wordt die in de definitie van klantengroep en in artikel 4.1.29 vervangen door de bredere term 'biogas'.

- De VREG stelt voor om in het ontworpen artikel 4.1.31, §1, eerste lid, de woorden "andere belanghebbenden" en in paragraaf 4 de woorden "het gemotiveerd consultatieverslag" toe te voegen. Op dit advies wordt niet ingegaan. Het heeft immers geen zin om andere belanghebbenden reeds te betrekken bij het preliminair overleg tussen regulator en distributienetbeheerders en vervolgens nog eens een openbare raadpleging te organiseren. Derdebelanghebbenden worden conform het ontwerp immers betrokken in het kader van de openbare raadpleging, vervat in het ontworpen artikel 4.1.31, §2.
- Het ontworpen artikel 4.1.31, §3, 1°, bepaalt dat de tariefmethodologie "het verband tussen de door de VREG toegestane inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerders" preciseert. Het voorwerp van de gevraagde precisering is volgens de VREG onduidelijk. Indien hiermee wordt bedoeld dat de tarieven, globaal gezien, de kosten van de netbeheerders moeten reflecteren, is de formulering verwarrend. Indien echter een verhouding tussen elk tariefonderdeel en elke kost wordt gevraagd, is de regel niet richtlijnconform en onwerkbaar. Juridisch gezien zou het volgens de VREG dan geen algemene beleidsrichtlijn zijn, maar wel een instructie die het bijvoorbeeld onmogelijk maakt om bepaalde benchmarkingstechnieken (zoals de Data Envelopment Analysis) te gebruiken. Praktisch gezien is het volgens de regulator ook onmogelijk om een strikte verhouding te creëren tussen elk tariefonderdeel en elke kost. Indien het de bedoeling is dat de tariefmethodologie de tariefdragers preciseert (dit is allocatieregels bevat), volstaat paragraaf 3, 3°. Op dit advies wordt ingegaan; punt 1° wordt geschrapt en de opsomming wordt hernummerd.
- De VREG bekritiseert richtsnoer 7 en meent dat deze strijdig is met artikel 37, lid 8, van richtlijn 2009/72/EG en artikel 41, lid 8, van richtlijn 2009/73/EG.

In het kader van het gelijkheidsbeginsel van de Belgische Grondwet, waaraan ook de regulator zich dient te houden, dienen gelijke gevallen op eenzelfde manier worden behandeld. In deze optiek dient dan ook de structuur per netbeheerder uniform te zijn.

Wat de fusies betreft, klopt het door de VREG naar voorgeschoven tekstvoorstel zowel taalkundig als inhoudelijk niet. Het is immers niet de bedoeling om tot het einde van de fusie (een fusie zal immers conform het gewijzigde artikel 35 van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking de facto niet beëindigd kun-

nen worden) of van die wijzigingen lopende reguleringsperiode verschillende tarieven toe te passen, maar is het de bedoeling om tot de in het kader van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking bepaalde periode de mogelijkheid tot verschillende tarieven te behouden. Deze termijn is dan ook gekoppeld aan de in het kader van de hervorming van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in artikel 3 geponeerde fusieoperatie.

- Aangezien er geen andere gestrande kosten bestaan dan degene die opgesomd zijn in richtsnoer 10, adviseert de VREG om een aantal zinsneden in die richtsnoer te schrappen. Op dit advies wordt ingegaan.
- De VREG adviseert om richtsnoer 15 te herschrijven. Op het advies wordt niet ingegaan: het door de regulator vooruitgeschoven tekstvoorstel is immers nietszeggend en wordt niet als een verbetering beschouwd. Het laatste deel van richtsnoer 15 wordt echter geherformuleerd als "het rationeel gebruik van de infrastructuur". Dit houdt in dat de netbeheerders hun netten als goede huisvaders moeten uitbaten, wat onder andere inhoudt dat overdimensionering van de aansluitingen van zowel afnemers als injecteerders wordt vermeden.
- De VREG heeft bezwaar tegen richtsnoer 19. Ze stelt dat het aan de regulator is om te bepalen welke kosten al dan niet moeten worden ingedeeld in exogene en endogene kosten.

In eerste instantie dient te worden vastgesteld dat het eerste deel van richtsnoer 19 de invulling van welke kosten buiten de invloedsfeer vallen, juist aan de appreciatie van de regulator laat. In het kader van de memorie van toelichting wordt hier als een mogelijk voorbeeld belastingen aangehaald. Op dat punt kan trouwens de vraag worden gesteld in hoeverre belastingen zoals de vennootschapsbelasting eigenlijk endogeen zijn. De enige keuze die een vennootschap op dit punt heeft, is winst maken (inclusief het eventueel uitkeren van een dividend) of geen winst maken, wat uiteraard in tegenspraak is met het doel van een vennootschap.

De VREG geeft overigens een verkeerde lezing aan het tweede deel van richtsnoer 19. Het is immers niet de bedoeling dat openbaredienstverplichtingen de facto steeds als exogeen worden beschouwd maar enkel dat gedurende een geldende tarifaire periode door de decreetgever of regering bijkomend ingevoerde openbaredienstverplichtingen exogeen zijn. Eens een nieuwe reguleringsperiode aanvangt of een nieuwe tariefmethodiek wordt vastgesteld, dan zal de standaardappreciatie door de regulator van toepassing zijn. In die zin is de verwijzing naar het arrest nr. 117/2013 (B.27.6) dan ook niet relevant.

Wat de uitvoering van die openbaredienstverplichtingen betreft, dient er overigens op te worden gewezen dat het voor bepaalde openbaredienstverplichtingen (bijvoorbeeld REG) zelfs niet aan de regulator toekomt om een oordeel te vellen over de wijze waarop deze worden uitgevoerd, maar dat dit aan de specifieke toezichthoudende overheden, zoals het Vlaams Energieagentschap, toebehoort (artikel 13.4.1 van het Energiedecreet). Het kan evenmin de bedoeling zijn dat de regulator zich middels haar tariefbevoegdheid een inhoudelijke bevoegdheid toe-eigent om te interveniëren in de uitoefening van een materie die buiten haar toezicht valt, wat het risico creëert dat de netbeheerder wordt geconfronteerd met conflicterende instructies.

- De VREG wil zelf ook een richtsnoer voorstellen, ter vermijding van de verstoring van de markt en ter bewaking van de concurrentiekracht van de productie-eenheden in Vlaanderen. Op het voorstel wordt niet ingegaan. Er wordt immers niet ingezien hoe die bijkomende richtsnoer, die in feite een carte blanche delegatie aan de regulator inhoudt ("rekening houdende met ieder criterium dat

door de VREG relevant wordt geacht”), inhoudelijk enige meerwaarde biedt aan het voorliggende kader.

- De VREG meent dat de aanpassing van de procedure houdende vaststelling van de technische reglementen niet noodzakelijk is aangezien ze zelf via ‘interne richtlijnen’ een dergelijke procedure heeft vooropgesteld en dit feitelijk weinig wijzigingen aan de werkwijze van de VREG aanbrengt.

Voorgestelde wijziging brengt een codificatie van een bestaande praktijk met zich mee die pas in 2014 werd ingevoerd. Voorheen werd dit immers niet zo uitgevoerd, wat in het verleden bezwaar opwierp van de adviesorganen en belanghebbenden. Voorliggend ontwerp zorgt er tevens voor dat door deze codificatie de VREG middels nieuwe richtlijnen niet kan terugkeren naar de situatie ex ante.

- De VREG adviseert om in artikel 7.1.6 (GSC: groenestroomcertificaat) en 7.1.7 (WKC: warmtekrachtcertificaat) van het Energiedecreet aangaande de solidariserende te spreken over ‘meerkost’ in plaats van ‘kost’. Op dit advies wordt niet ingegaan. Enerzijds regelen deze bepalingen een discrepantie tussen artikel 7.1.6, §2, derde lid, alwaar gesproken wordt over ‘kost’ en artikel 7.1.7, §2, derde lid, alwaar gesproken wordt over ‘meerkost’. Anderzijds is het de bedoeling dat alle kosten (bijvoorbeeld administratieve kosten enzovoort) worden gesolidariseerd en niet enkel een meerkost van de verkoop van de certificaten zelf.
- Tot slot maakt de VREG een aantal wetgevingstechnische en taalkundige opmerkingen waarmee bij de redactie van de tekst rekening werd gehouden.

2.3. Advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State

De afdeling Wetgeving van de Raad van State verstrekte betreffende het ontwerp van decreet op 9 juli 2015 haar advies nr. 57.643/3. Het advies werd door de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, ontvangen op 9 juli 2015. De Raad maakte in haar advies de volgende opmerkingen:

- De Raad adviseert om ook een definitie van ‘biogas’ aan het ontwerp van decreet toe te voegen. Op deze suggestie wordt ingegaan. Biogas wordt gedefinieerd als een gas uit de anaerobe vergisting van organisch-biologische stoffen. Het reeds gedefinieerde ‘biomethaan’ is dan een specifieke vorm van biogas.
- De Raad meent dat de procedures die de regulator zal dienen te volgen te beperkend zijn. Voorts meent de Raad dat in het eerste zinsdeel van het ontworpen artikel 4.1.33, §4, weliswaar erkend wordt dat de VREG de mogelijkheid heeft om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen, maar dat dit haast op zijdelingse wijze wordt bepaald, waarbij voor die wijzigingen dezelfde procedure lijkt te moeten worden gevolgd als voor de oorspronkelijke bepaling van de tarieven of de tariefmethodologie.

Dit standpunt kan niet volledig worden gevolgd. De decreetgever kan immers nog steeds procedurele voorwaarden en garanties opleggen die de regulator bij het opstellen van tariefmethodologie en tarieven dient te respecteren. In dit kader dient te worden opgemerkt dat de door de decreetgever vastgestelde regeling een defaultprocedure is die enkel van toepassing is wanneer er geen overeenstemming over de te volgen procedure is bereikt. Tot slot kan erop worden gewezen dat al de in die procedures voor de VREG opgenomen en te respecteren termijnen ordeterminen zijn.

Er dient trouwens te worden opgemerkt dat wat in artikel 37 van richtlijn 2009/72/EG en artikel 41 van de richtlijn 2009/73/EG onder 'efficiënte en snelle wijze' wordt verstaan, niet nader wordt ingevuld, en in het kader van subsidiariteit dus in grote mate aan de appreciatie van de lidstaten wordt overgelaten.

Tegelijkertijd wordt in paragraaf 4 verduidelijkt dat de VREG de mogelijkheid heeft om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode te allen tijde en in afwijking van de termijnen uit de procedure, vermeld in paragraaf 3, op eigen initiatief te wijzigen. De termijnen die bij een dergelijke wijziging worden gehanteerd, dienen echter voldoende redelijk te zijn, teneinde voldoende inspraak en rechtszekerheid voor alle betrokkenen te genereren. Wanneer de vraag tot herziening uitgaat van de netbeheerder zelf, dan blijft paragraaf 3 wel volledig van toepassing. Op deze wijze is voldoende voorzien dat de regulator 'op een efficiënte en snelle wijze' haar taken kan uitvoeren. Dit laatste mag immers geen vrijgeleide vormen om aan inspraakverplichtingen te ontsnappen.

- Het vereiste dat de tarieven worden vastgesteld voor een periode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de tariefmethodologie werd vastgesteld, kan het volgens de Raad onevenredig moeilijk maken voor de regulerende instantie om, indien de omstandigheden dat vereisen, de tarieven 'op een efficiënte en snelle wijze' te wijzigen. De Raad meent dat het aanbeveling verdient om de mogelijkheid uit het ontworpen artikel 4.1.33, §4, om tussentijds te herzien op een meer prominente wijze in de ontworpen regeling aan bod te laten komen en om er ook naar te verwijzen in het ontworpen richtsnoer 2, zodat duidelijk tot uiting komt dat een zekere periodisering van de tariefmethodologie en van de tariefbepaling geen afbreuk kan doen aan de aangehaalde richtlijnbepalingen.

Het is inderdaad de bedoeling dat een standaard reguleringsperiode – waarvan de regulator zelf in de methodologie de duur dient te bepalen – in het belang van de duidelijkheid voor de rechtsonderhorigen op 1 januari begint, maar dit onverminderd de bevoegdheid van de regulator om tussentijds de methodologie te herzien of aanpassingen door te voeren. Richtsnoer 2 wordt in die zin herschreven.

- De Raad meent dat het aan de regulator toekomt om te beslissen over eventuele aanpassingen van tarieven bij de wijziging van een geografische zone waarvoor een bepaalde distributienetbeheerder bevoegd is. In zoverre het ontworpen richtsnoer erop neerkomt dat de tarieven tijdelijk kunnen worden 'bevrozen' in een bepaalde geografische zone waarvan de distributienetbeheerder wijzigt of fuseert, wordt die autonomie van de regulerende instantie volgens de Raad miskend. Bovendien staat het handhaven van tarieven in een bepaalde geografische zone, louter omwille van het gegeven dat er vroeger een andere distributienetbeheerder actief was, op gespannen voet met het ontworpen richtsnoer 4.

Om voormelde redenen wordt het tweede deel van richtsnoer 7 aangepast als een aparte richtsnoer waarbij de datum en de bijzin "op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone" worden geschrapt. Op deze wijze wordt de nieuwe richtsnoer een delegatie aan de regulator waarbij hem binnen zijn appreciatiebevoegdheid de mogelijkheid wordt geboden om in afwijking van richtlijn 7 bij een fusie gedurende bepaalde tijd nog aparte tarieven te hanteren. Het kan bijvoorbeeld niet billijk worden geacht dat na fusie rechtsonderhorigen uit de ene zone volledig mee opdraaien voor kosten uit het verleden gemaakt in de andere zone. Het tekstvoorstel voor deze nieuwe richtsnoer is gebaseerd op het tekstvoorstel uit het advies van 5 mei 2015 van de VREG.

- De Raad meent dat richtsnoer 18 een meer verregaande draagwijdte heeft dan artikel 15, leden 4 en 8 juncto artikel 19, lid 1, van de richtlijn 2012/27/EU.

Artikel 15, lid 4, van de richtlijn stelt dat de lidstaten de prikkels in de transport- en distributietarieven opheffen die de algehele efficiëntie (inclusief de energie-efficiëntie) aantasten van de productie, het transport, de distributie en de levering van elektriciteit of die de marktdeelname van de vraagresponss in verband met balancerings- en nevendiensten kunnen belemmeren. De lidstaten zorgen ervoor dat netwerkbeheerders gestimuleerd worden het ontwerp en beheer van infrastructuur te verbeteren en, in het kader van richtlijn 2009/72/EG, dat de tarieven de leveranciers in staat stellen de participatie van afnemers aan systeemefficiëntie te verhogen, met inbegrip van vraagresponss en met inachtneming van de nationale omstandigheden.

Artikel 15, lid 8, van de richtlijn stelt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de nationale energiereguleringsinstanties prikkels geven voor de deelname van vraagzijdemiddelen – bijvoorbeeld vraagresponss – aan het aanbod op de groothandels- en kleinhandelsmarkten.

De Raad vergist zich echter wat de draagwijdte van artikel 19, lid 1, van de richtlijn betreft: deze bepaling handelt immers echter niet over tarieven maar onder andere over de relatie tussen huurder/verhuurder en bestuurspraktijken met betrekking tot overheidsaankopen en jaarlijkse begroting en boekhouding, en is dus niet van belang met betrekking tot nettatarieven.

Richtsnoer 18 wordt in het licht van het voorgaande herschreven.

- Volgens de Raad komt het aan de regulerende instantie toe om uit te maken, binnen haar autonomie inzake de vaststelling van de tarieven, welke onderdelen van kosten als exogeen en welke als endogeen kunnen worden beschouwd. De kosten voor de uitvoering van openbaredienstverplichtingen kunnen volgens de Raad niet per se als volledig onbeheersbaar worden aangemerkt: de netbeheerders hebben in een aantal gevallen volgens de Raad wel degelijk greep op de kostprijs van deze verplichtingen, naargelang de wijze waarop zij die verplichtingen kunnen invullen. Dit is ook het geval voor openbaredienstverplichtingen die tijdens de reguleringsperiode bijkomend worden opgelegd. Het is volgens de Raad aan de regulerende instantie – en niet aan de decreetgever – om uit te maken in welke mate die bijkomende verplichtingen als exogeen kunnen worden beschouwd.

De voormelde richtsnoer 19 wordt geschrapt. Er dient wel te worden herhaald dat wat de uitvoering van die openbaredienstverplichtingen betreft, het niet aan de regulator toekomt om een oordeel te vellen over de wijze waarop deze worden uitgevoerd, maar dat dit aan de specifieke toezichthoudende overheden, zoals het Vlaams Energieagentschap (artikel 13.4.1 van het Energiedecreet), toebehoort. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat de regulator zich middels haar tariefbevoegdheid een inhoudelijke bevoegdheid toe-eigent om te interveniëren in de uitoefening van een materie die buiten haar toezicht valt, wat het risico creëert dat de netbeheerder wordt geconfronteerd met conflicterende instructies.

- De Raad van State ziet niet in wat met richtsnoer 20 wordt toegevoegd aan hetgeen reeds bepaald wordt in het ontworpen richtsnoer 4, dat inhoudt dat de tarieven niet-discriminerend en proportioneel moeten zijn. Indien een meer verregaande draagwijdte wordt beoogd, moet dit worden verduidelijkt en verantwoord in het licht van opmerking 4.

De Raad vergist zich op dit punt: het feit dat, weliswaar op grond van regionaal objectificeerbare verschillen, tot verschillende tarieven wordt gekomen, houdt op zich een verschil in behandeling in tussen personen die zich in het werkingsgebied van een netbeheerder bevinden, al naargelang hun locatie. Om die redenen werd verkozen dit principe apart van richtsnoer 4 als een richtsnoer op te nemen.

- De Raad wijst erop dat bijlage XI van de richtlijn 2012/27/EU niet volledig werd omgezet, wat wordt geremedieerd. In dit kader wordt onder andere een nieuwe richtsnoer 19 opgenomen die punt 2 van bijlage XI overneemt.
- De Raad meent dat de ontworpen bepaling aangaande de uitkering van de boni aan de aandeelhouders van de intercommunale netbeheerders wel degelijk ingrijpt in de beleidsvrijheid van de regulerende instantie bij de uitoefening van haar tarifaire bevoegdheid en dat deze bepaling tevens ingrijpt op het eigendomsrecht. De Raad meent echter ook dat de regulator slechts over de bestemming van historische boni kan beslissen voor zover er een objectieve reden is om die geheel of gedeeltelijk over te dragen naar de volgende tariefperiode; voor het overige behoudt de distributienetbeheerder de vrijheid over de bestemming ervan.

Deze bepaling wordt uit het ontwerp geschrapt. Te meer daar via haar arrest van 30 juni 2015 het Hof van Beroep¹ oordeelde dat het aan de bevoegde regulator – volgens het Hof thans de gewestelijke – toekomt om een oordeel te vormen over de regulatoire saldi. Het vaststellen van de regulatoire saldi berust volgens het Hof immers op het bestaan van een tariefbesluit genomen op basis van een tariefmethodologie. Het Hof stelt ook dat het vaststellen van de saldi kan worden beschouwd als de uitoefening van een tariefbevoegdheid. Het Hof stelt verder vast dat er geen betwisting was over het feit dat de beslissing over de bestemming van de saldi in elk geval toekomt aan de regulator die de resterende regulatoire beslissingen moet nemen betreffende de successieve exploitatiejaren waaraan de saldi achtereenvolgens moeten worden toegerekend.

Tot slot bepaalt het arrest expliciet dat in het kader van het principiële verbod op terugwerkende kracht en de vereiste continuïteit van de regulering, de gewestelijke regulator de saldi dient te bepalen aan de hand van de achterliggende tariefmethodologie zoals gehanteerd door de CREG bij het vaststellen van de tarieven. Het Hof benadrukt dat tariefmethodologieën en daarop gesteunde tariefbesluiten in de verschillende gewesten op onderscheiden basis zullen worden genomen en tot onderlinge afwijkingen aanleiding zouden kunnen geven, maar dat met deze autonomie niet onverenigbaar is dat de bestaande door de federale regulator vastgestelde tariefmethodologie moet worden toegepast voor zover de gewestelijke regulator autonoom de bestemming van de saldi kan bepalen.

- Het ontworpen artikel 13.1.1, §2, van het Energiedecreet strekt tot het verlenen van een machtiging aan de Vlaamse Regering om de bepalingen van dit decreet aan te wijzen waarvoor de door haar aangeduide ambtenaren bevoegd zijn. Daardoor worden ook de onderzoeksbevoegdheden bedoeld in paragraaf 3 toepasselijk gemaakt wat betreft het toezicht op de aldus door de Regering aangewezen bepalingen, waaronder het toegangsrecht tot terreinen en gebouwen, het recht om inzage te krijgen en kosteloze kopieën te maken van zakelijke documenten en informatiedragers, alsook om monsters te nemen en vaststellingen te doen met audiovisuele middelen. Gezien de aard van deze onderzoeksbevoegdheden moeten de gevallen waarin ze toepasselijk zijn volgens de Raad van State bij decreet worden bepaald en niet bij een besluit van de Vlaamse Regering. Het staat volgens de Raad aan de decreetgever, en alleen aan hem,

¹ Brussel (18de kamer) nr. 2014/AR/750, 30 juni 2015, onuitg.

om te bepalen voor welke specifieke bepalingen deze onderzoeksbevoegdheden gepast zijn.

Deze stelling kan niet worden gevolgd. Deze bepalingen zijn immers grotendeels gebaseerd op de bestaande handhavingsbevoegdheden opgenomen in het DABM (decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid), alwaar op algemene wijze de toezichthouders conform hoofdstuk 3 van titel XVI over de daarin vervatte bevoegdheden beschikken. Er is dan ook geen reden om in het kader van het energierecht een ander standpunt in te nemen dan in het milieuhandhavingsrecht.

- De procedurele waarborgen inzake de toegang tot gebouwen, die vervat zijn in het ontworpen artikel 13.1.1, §3, van het Energiedecreet, zijn beperkt tot bewoonde lokalen. De Raad merkt op dat uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het begrip 'woning' in de zin van artikel 8 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens ruim moet worden opgevat en dat het onder bepaalde omstandigheden mede kan slaan op beroeps- en bedrijfslokalen², zelfs wanneer het gaat om rechtspersonen³. Bovendien heeft het Grondwettelijk Hof er volgens de Raad op gewezen dat het optreden van de onderzoeksrechter, onpartijdig en onafhankelijk magistraat, een essentiële waarborg lijkt te zijn voor de inachtneming van de voorwaarden waaraan een aantasting van de onschendbaarheid van de woning is onderworpen, die is gewaarborgd bij artikel 15 van de Grondwet en artikel 8, lid 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens.

Om toegang te krijgen tot een bewoond lokaal, zal het doorgaans volstaan om vooraf aan de bewoner diens toestemming te vragen. Als die schriftelijk instemt – een mondeling akkoord zal niet volstaan – kan de toezichthouder probleemloos een bewoond lokaal betreden. Toch is het niet ondenkbaar dat de bewoner zijn toestemming weigert. In dat geval zal de toezichthouder zich – hoe dan ook noodgedwongen – moeten richten tot de politierechter om machtiging te bekomen tot het betreden van een bewoond lokaal. Gelet op het voorgaande wordt de term 'bewoond lokaal' vervangen door 'gebouw'. Parallel zal ook in artikel 13.1.2, 13.1.4 en 13.1.5 van het Energiedecreet deze wijziging worden doorgevoerd.

Ofschoon artikel 15 van de Grondwet bepaalt dat geen huiszoeking kan plaatsvinden dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft, kunnen de gewesten op grond van artikel 11 BWHI de gevallen bepalen waarin een huiszoeking kan plaatsvinden. Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten eveneens de vorm van de huiszoeking vaststellen mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling.

Gegeven de grondwettelijke bescherming van het gebouw, mag een toezichthoudende ambtenaar deze lokalen volstrekt niet betreden, tenzij ofwel met de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de bewoner, ofwel met de voorafgaande en schriftelijke machtiging van een rechter. Het is echter vaste ad-

² Zie onder meer EHRM 16 december 1992, Niemietz t. Duitsland; EHRM 25 februari 1993, Funke, Crémieux en Mialhe t. Frankrijk; EHRM 9 december 2004, Van Rossem t. België; EHRM 28 april 2005, Buck t. Duitsland. Zie ook D. YERNAULT, "Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne", *RTDH* 1994, 117-135.

³ EHRM 16 april 2002, Société Colas Est e.a. t. Frankrijk; EHRM 11 oktober 2005, Kent Pharmaceuticals Limited e.a. t. Verenigd Koninkrijk; EHRM 21 december 2010, Société Canal Plus e.a. t. Frankrijk.

viespraktijk van de afdeling Wetgeving van de Raad van State dat deze rechter niet noodzakelijk een onderzoeksrechter dient te zijn. In verschillende nationale wetten wordt voorzien in een eigen van het gemeen recht afwijkend systeem waarbij een politierechter of vrederechter die machtiging verleent. De door dit artikel voorgestelde machtiging is derhalve volledig parallel met een op het federale vlak, en ook in het Energiedecreet, reeds bestaande praktijk. Doordat het artikel verder geen voorwaarden vastlegt met betrekking tot de vorm van de huiszoeking blijven de federale regels terzake onverkort van kracht. Dit betekent dus dat het tijdstip waarop een bewoond lokaal wordt betreden gesitueerd dient te zijn tussen vijf uur 's morgens en eenentwintig uur 's avonds, zoals bepaald in de federale wetgeving terzake. Voor of na die uren kan, zelfs met machtiging van de politierechter, geen lokaal betreden worden. De toepassing van de impliciete bevoegdheden heeft dan ook maar een marginale weerslag op de federale bevoegdheid terzake.

Gebruikmaken van de impliciete bevoegdheden kan alleen in aangelegenheden die zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Als het integendeel om een aangelegenheid gaat die een uniforme aanpak vergt, is toepassing van artikel 10 BWHI uitgesloten. De aard van de zaak kan een eenvormige regeling noodzaken. Sedert 1988 heeft de bijzondere wetgever de energiebevoegdheden toegewezen aan de gewesten, behoudens de in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen expliciet bepaalde uitzonderingen. Het is daarom niet meer dan logisch dat de gewesten de overtredingen van de inzake energie geldende decreten en besluiten op gepaste wijze administratiefrechtelijk mogen opsporen en sanctioneren. De aard van de aan de gewesten toegewezen bevoegdheden laat precies een regeling toe die voor differentiatie vatbaar is: het komt de gewestelijke decreetgever toe te bepalen (i) wie de overtredingen op de desbetreffende regelgeving administratiefrechtelijk kan en moet sanctioneren, (ii) welke overtredingen administratiefrechtelijk sanctioneerbaar zijn, en (iii) op welke wijze de administratiefrechtelijke sanctionering moet gebeuren.

- Tot slot maakte de Raad een aantal wetgevingstechnische opmerkingen waarmee bij de redactie van het ontwerp van decreet rekening werd gehouden.

3. ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Door historische omstandigheden wordt vastgesteld dat in bepaalde gemeenten het distributienetbeheer ofwel opgesplitst is tussen verschillende distributienetbeheerders, de ene voor elektriciteit de andere voor gas. In nog andere gevallen is het distributienetbeheer opgesplitst voor een bepaald territorium (deelgemeente) van de gemeente of stad. Tot slot zijn er ook gemeenten die erg excentrisch en ver afgelegen gelegen zijn ten opzichte van de overige gemeenten in beheer van een distributienetbeheerder.

Voorgaande leidt ertoe dat de kostenefficiëntie niet optimaal is en door een vereenvoudiging, uniformisering door middel van een gebiedsuitwisseling sterk zou kunnen verbeterd worden.

Een dergelijke uniformisering zou in hoofde van de klant meer transparantie, duidelijkheid en eenvoud met zich brengen inzake de dienstverlening van de distributienetbeheerder. Ook in hoofde van de gemeente als aandeelhouder zou een

dergelijke gebiedsuitwisseling kunnen bijdragen tot een vereenvoudiging van het beheer op haar grondgebied en uniformisering van de dienstverlening.

Tevens inzake de bestuurlijke afvaardiging leidt een dergelijke transactie tot een vermindering van het aantal mandaten.

Het doorvoeren van een dergelijke gebiedsuitwisseling moet uiteraard gedragen zijn door in de eerste plaats de betrokken gemeente(n) en de betrokken opdracht-houdende verenigingen. Het is aan hen om eventuele gebiedsuitwisselingen te onderzoeken, voor te bereiden en te realiseren.

Artikel 3

Dit artikel voorziet in een verschuiving van de einddatum van de statutaire duur van opdrachthoudende verenigingen die als distributienetbeheerder zijn erkend.

Door de bevoegdheidsoverdracht over de tarieven inzake het distributienetbeheer is de Vlaamse energieregulator VREG vanaf 1 juli 2014 bevoegd over deze materie. Mogelijks zullen er zich na de volgende tariefperiode grondige wijzigingen voordoen binnen het huidige distributienetbeheer voor gas en elektriciteit. Wanneer tijdens deze periode van instabiliteit en onzekerheid een aantal opdrachthoudende verenigingen het einde van hun geldende statutaire duur bereikt, zouden de deelnemers van deze opdrachthoudende verenigingen zich principieel over de toekomstige invulling van hun deelnemerschap moeten uitspreken. Dit impliceert de mogelijkheid dat gemeenten beslissingen nemen die ze misschien niet zouden nemen wanneer het toekomstige kader volledig gedefinieerd en uitgewerkt is. Om hieraan tegemoet te komen, wordt in bijgaand voorstel tot aanpassing van het decreet voorgesteld om decretaal de mogelijkheid te voorzien om de einddatum van de huidige statutaire duur van de desbetreffende opdrachthoudende verenigingen tijdelijk uit te stellen of te verschuiven. Na deze periode van uitstel kunnen de individuele gemeenten dan met kennis van zaken en een helder zicht op de structuur en de werking van het distributienetbeheer in Vlaanderen een bewuste en weloverwogen keuze maken inzake hun lidmaatschap bij de ene of andere opdrachthoudende vereniging of desgevallend beslissen om zelf in te staan voor het distributienetbeheer.

Het verschuiven van de einddatum van de betrokken opdrachthoudende verenigingen creëert stabiliteit op het terrein en biedt ruimte aan de Vlaamse overheid en de VREG om in alle sereniteit de verdere voorbereiding en uitbouw van het Vlaams distributienetbeheer te realiseren.

Het verschuiven van de einddatum van de opdrachthoudende vereniging heeft het karakter van een tijdelijke overgangsmaatregel die door de algemene aandeelhoudersvergadering van de betrokken verenigingen wordt beslist met een drievierde meerderheid, zowel voor het geheel van de geldig uitgebrachte stemmen als voor de geldig uitgebrachte stemmen van de vertegenwoordigde gemeenten, en op voorwaarde dat de gewone meerderheid van het aantal deelnemende gemeenten haar instemming betuigt, die het decreet thans oplegt voor statutenwijzigingen. Dergelijke beslissing van de algemene aandeelhoudersvergadering wordt als verzoek gericht aan de Vlaamse Regering om hiermee in te stemmen. De beslissing van de algemene aandeelhoudersvergadering dient verantwoord te worden in een omstandig verslag dat de noodzakelijkheid aantoont. De Vlaamse Regering kan bij gemotiveerd besluit instemmen met het aan haar gerichte verzoek.

Binnen de betrachting om de gemeenten een bewuste keuze te laten maken over hun bestemming binnen het toekomstige distributienetbeheer in Vlaanderen wordt de overgangsmaatregel uitdrukkelijk beperkt in de tijd.

Vermits het merendeel van de opdrachthoudende verenigingen reeds een eindduur kent op 9 november 2019, wordt het verschuiven van de eindduur voor de overige opdrachthoudende verenigingen tot die datum beperkt. Na die datum kunnen de gemeenten opnieuw volledig vrij hun keuze maken.

Het verschuiven van de oorspronkelijke einddatum van de statutaire duur voor bepaalde opdrachthoudende verenigingen die erkend zijn als distributienetbeheerder voor gas en/of elektriciteit, impliceert dat de desbetreffende deelnemers van de opdrachthoudende vereniging gehouden zijn hun deelnemerschap aan te houden tot de uitgestelde einddatum, mits de Vlaamse Regering bij gemotiveerd besluit hiermee instemt.

Deze bepaling houdt echter niet in dat aan de procedurele termijnen uit artikel 35 aangaande de bijeenroeping van de algemene vergadering afbreuk wordt gedaan.

Artikel 4, 1°, 4° en 8°

Dit artikel voegt de definities van 'beheerder van een gesloten distributienet', 'klantengroep' en 'tariefdrager' toe aan artikel 1.1.3 van het Energiedecreet.

Artikel 4, 2°

Dit artikel voegt een definitie in van 'biogas', dit is gas uit de anaerobe vergisting van organisch-biologische stoffen. Biomethaan is een specifieke vorm van biogas.

Artikel 4, 3°

In de huidige definitie van 'energiedeskundige' wordt geen rekening gehouden met de mogelijkheid om als rechtspersoon op te treden. De energiedeskundige is een natuurlijke persoon die onderworpen is aan het sociaal statuut van de zelfstandige of de bezoldigde medewerker van een rechtspersoon. De energiedeskundige is hoofdelijk aansprakelijk voor het opstellen van de energieprestatiecertificaten. Hierdoor wordt voorbijgegaan aan de juridische realiteit van de rechtspersoonlijkheid. Bovendien ontstaan er problemen wanneer een energiedeskundige geen werknemer meer is bij een bepaalde rechtspersoon. De energiedeskundige blijft immers aansprakelijk voor de door hem opgemaakte energieprestatiecertificaten, die onder zijn registratie als medewerker van een rechtspersoon werden opge maakt. Wanneer hij echter geen werknemer meer is van deze rechtspersoon, heeft hij geen toegang meer tot de invoergegevens van de eerder onder die registratie opge maakte EPC's. In het geval van een kwaliteitscontrole is het dan ook niet meer mogelijk om het foutieve EPC aan te passen aan de controlevaststellingen. Voor 'verslaggever' werd wel de mogelijkheid voorzien om als rechtspersoon op te treden. Dit onderscheid tussen energiedeskundigen en verslaggevers valt niet objectief te verantwoorden. Daarom wordt voorgesteld om de definitie van 'energiedeskundige' aan te passen, zodat ook rechtspersonen als energiedeskundige optreden.

Artikel 4, 5° en 6°

In artikel 1.1.3, 76°, van het Energiedecreet wordt 'kwalitatieve warmte-krachtinstallatie' gedefinieerd als "warmtekrachtinstallatie waarvan het productieproces voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden die opgelegd zijn overeenkomstig artikel 7.1.2, §2. In artikel 1.1.3, 77°, van hetzelfde decreet wordt 'kwalitatieve warmte-krachtkoppeling' gedefinieerd als "warmtekrachtkoppeling die voldoet aan de kwaliteitsvereisten, opgelegd overeenkomstig artikel 7.1.2, §2".

De verwijzing naar artikel 7.1.2, §2, klopt niet, gezien artikel 7.1.2. §2, specifiek gaat over de manier waarop steun wordt toegekend aan warmte-krachtinstallaties

met startdatum vanaf 1 januari 2013. Dit gaat om extra voorwaarden voor toekenning van steun, wat los staat van de definitie van een WKK-installatie.

De reden van de foute verwijzing is dat artikel 7.1.2 werd aangepast in het decreet van 13 juli 2012 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie. De formulering die oorspronkelijk stond in artikel 7.1.2, §2, en waarnaar in de definitie voor warmte-krachtinstallatie en warmte-krachtkoppeling wordt verwezen, geformuleerd als: "De Vlaamse Regering legt de voorwaarden vast waaraan een warmte-krachtinstallatie moet voldoen om te worden beschouwd als een kwalitatieve warmte-krachtinstallatie en bepaalt de referentie-installaties." werd verplaatst naar artikel 7.1.2, §4. De verwijzingen naar artikel 7.1.2, §2, in artikels 1.1.3, 76° en 77°, werden toen niet mee aangepast. Er is dus nog een (louter technische) aanpassing nodig naar artikel 7.1.2, §4.

Artikel 4, 7°

Deze bepaling voert een definitie van 'noodgroep' in. Dit zijn generatoren die uitsluitend tot bedoeling hebben om kritische belasting te voeden bij netuitval, en die verder enkel netgekoppeld worden om te testen of om een aanzienlijk of systematisch onevenwicht in de Belgische regelzone op te vangen zoals onder de tertiaire reserve omschreven in het koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe.

Parallel wordt in artikel 4.2.1, §2, 2°, van het Energiedecreet ingevoegd dat het technisch reglement tevens bepalingen aangaande de aansluitingsverplichtingen opgelegd met betrekking tot noodgroepen dient te bevatten.

Artikel 6

Dit artikel betreft een verduidelijking en verwijst in het kader van de bevoegdheid van de VREG naar de verder in het decreet vastgestelde procedures. Deze bepaling wordt opgenomen om een discrepantie tussen artikel 3.1.3 van het Energiedecreet, waar expliciet de bevoegdheid van de regulator wordt begrensd door de bepalingen van het Energiedecreet, en artikel 3.1.4, §2, 12°, waar deze verwijzing niet staat, weg te werken.

Artikel 7

Onderbreking of beperking van de afname (demand side management) is een belangrijk hulpmiddel om de kost van de ondersteunende diensten voor het net-evenwicht (primaire, secundaire en tertiaire reserve) te drukken en is ook een belangrijk hulpmiddel voor het vermijden van de inwerkingstelling van het afschakelplan van Elia. Het evenwicht op het net van Elia wordt in eerste orde bewaakt door de evenwichtsverantwoordelijken (ARP) actief op het net van Elia. Zij moeten ervoor zorgen dat hun 'portefeuille' het geheel van injecties/afnames op het net voor hun klantportfolio in evenwicht zijn. Indien er nu iemand uit de klantportfolio van een evenwichtsverantwoordelijke zich op verzoek van een marktpartij laat afschakelen (of zijn gebruik tot een bepaald niveau vermindert), dan heeft dat een impact op het evenwicht van de klantportfolio van die evenwichtsverantwoordelijke, waardoor hij door de maatregel tot afschakeling/vermindering verbruik in onevenwicht gaat en een onevenwichtsboete riskeert. Dergelijke afschakelingen kunnen ook door de netbeheerder gevraagd worden omwille van congestieredenen. Congestie-management door de netbeheerder kan een – al dan niet tijdelijk – alternatief zijn voor een investering in de versterking van het net.

FEPEG (Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven) merkte in het kader van een VREG-consultatie op dat de afschakeling of reductie en de modaliteiten voor deze onderbreking of beperkingen dan ook een impact hebben op de balancing positie van de evenwichtsverantwoordelijke. Deze dient dan ook op zijn minst geïnformeerd te worden over de afschakeling of reductie en de modaliteiten over hoe, wanneer en voor hoeveel deze beperkingen kunnen worden uitgevoerd. De impact op de balancing positie van de evenwichtsverantwoordelijke moet gecompenseerd worden. De VREG onderschrijft in het consultatieverslag⁴ de visie dat de evenwichtsverantwoordelijke betrokken partij is, maar stelt dat de modaliteiten van de onderbreking niet worden vastgelegd in een contract met de evenwichtsverantwoordelijke en dat dit daarom is geschrapt uit het ontwerp van aanpassing van technisch reglement.

Aangezien de werking van de evenwichtsverantwoordelijke op het transmissienet (+70 kilovolt) een federale bevoegdheid betreft, kan het gewest geen maatregelen opleggen aan deze evenwichtsverantwoordelijken. Wel kan de decreetgever ervoor zorgen dat de netbeheerder of zijn werkmaatschappij de evenwichtsverantwoordelijken op de hoogte brengen van de onderbreking of van de beperking van de afname van de productie-eenheden, aangesloten op hun net, en van de modaliteiten, zodat deze evenwichtsverantwoordelijken hiermee rekening kunnen houden. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.

Artikel 8

Dit artikel strekt ertoe aan titel IV van hoofdstuk I van het Energiedecreet een afdeling XII toe te voegen, die luidt als volgt: "AFDELING XII. Tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet".

Artikel 9

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling I toe te voegen, die luidt als volgt: "ONDERAFDELING I. Toepassingsgebied".

Artikel 10

Dit artikel omschrijft het toepassingsgebied van afdeling XII van hetzelfde decreet.

Artikel 11

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling II toe te voegen, die luidt als volgt: "ONDERAFDELING II. Algemene bepalingen".

Artikel 12

De richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG bepalen dat de tariefmethodologie en de distributienettarieven voldoende ruim voorafgaand aan hun inwerkingtreding worden opgesteld, goedgekeurd en bekendgemaakt.

De decreetgever zet deze bepalingen om door erin te voorzien dat de tariefmethodologie stabiel en voorzienbaar dient te zijn en dat de toegepaste tarieven geen terugwerkende kracht mogen hebben.

⁴ Consultatieverslag van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 1 april 2014 met betrekking tot herziening Technisch Reglement Distributie Elektriciteit, pagina 20-21.

De tarieven en de tariefmethodologie moeten het rechtszekerheidsbeginsel respecteren. Het rechtszekerheidsbeginsel is echter niet zo verregaand dat het zou beletten dat de tariefmethodologie en de tarieven kunnen worden aangepast in bepaalde omstandigheden.

De VREG motiveert volledig en op omstandige wijze haar tariefbeslissingen, zowel op het vlak van de tariefmethodologieën als op het vlak van de tariefvoorstellen. Indien een beslissing op economische of technische overwegingen steunt, maakt de motivering melding van alle elementen die de beslissing rechtvaardigen. Indien deze beslissingen op een vergelijking steunen, omvat de motivering alle gegevens die in aanmerking werden genomen om deze vergelijking te maken. De vereiste motivering houdt dan ook in dat de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Zij moet afdoende zijn. De motivering komt inzonderheid tegemoet aan de eventuele opmerkingen van de distributienetbeheerders op voorwaarde dat deze zijn meegedeeld met inachtneming van de termijn en de voorgeschreven modaliteiten.

Artikel 13

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling III toe te voegen, die luidt als volgt: "ONDERAFDELING III. Procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie".

Artikel 14

Er wordt voorzien in een overlegprocedure met de distributienetbeheerders. Deze overlegprocedure maakt het voorwerp uit van een akkoord tussen de distributienetbeheerders, als sterk betrokken partij bij dit overleg, en de VREG. Bij gebreke aan dergelijk akkoord, wordt er een procedure van overleg voorzien. De implementatie van een dergelijke overlegprocedure vormt evenwel geen enkele inbreuk op de onafhankelijkheid van de VREG.

Tevens wordt voorzien dat de VREG een openbare raadpleging organiseert opdat alle belanghebbenden hun eventuele opmerkingen met betrekking tot het ontwerp van tariefmethodologie kunnen ter kennis brengen aan de VREG. De VREG zal na afloop van deze openbare raadpleging een gemotiveerd consultatieverslag publiceren.

Overeenkomstig artikel 37.1, a), van de richtlijn 2009/72/EG en artikel 41.1, a), van de richtlijn 2009/73/EG stelt de VREG de tariefmethodologie op die de distributienetbeheerder moet hanteren voor het opstellen van zijn tariefvoorstel. De tariefmethodologie preciseert daarbij onder andere:

- 1° het verband tussen de door de VREG toegelaten inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerder;
- 2° de definitie van de kostencategorieën;
- 3° de algemene tariefstructuur, de tariefdragers en de klantengroepen.

De regulator zal bij het vaststellen van deze methodologie wel de algemene boekhoudkundige normen en regels, inclusief de regels die door de toezichthoudende overheid zijn vastgelegd voor intercommunales, dienen te respecteren.

Op grond van het transparantiebeginsel leggen de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG expliciet de openbaarmaking van de besluiten van de regulerende instanties op. De VREG publiceert op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders en alle documenten die hij nuttig acht voor de motivering van zijn beslissing betreffende de tariefmethodologie. Ook inzake de goedkeuring van tariefvoorstellen zijn er publicatieverplichtingen voorzien.

Het transparantiebeginsel van de regulator heeft evenwel beperkingen. Zoals de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG vermelden, is de VREG bij de openbaarmaking van zijn beslissingen inzake tarieven gehouden de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie in acht te nemen van bijvoorbeeld distributienetbeheerders, leveranciers of netgebruikers. De VREG neemt daarnaast ook de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter in acht.

In zijn hoedanigheid van gewestelijke administratieve overheid moet de VREG het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur (Belgisch Staatsblad van 1 juli 2004) naleven.

Het Openbaarheidsdecreet doet echter geen afbreuk aan de decretale bepalingen die in een ruimere openbaarheid van bestuur voorzien. Voor zover de openbaarmaking van een document een ruimere openbaarheid biedt dan de gewone mogelijkheid om dit document te raadplegen of er een afschrift van te krijgen, hebben de bepalingen van het Energiedecreet voorrang op het Openbaarheidsdecreet. De bepalingen van het Openbaarheidsdecreet zijn niettemin van toepassing wat betreft de toegang tot de documenten die de VREG bezit en die deze laatste niet verplicht is te publiceren op grond van het Energiedecreet.

Artikel 15

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling IV toe te voegen, die luidt als volgt: "ONDERAFDELING IV. Richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie".

Artikel 16

De VREG stelt de tariefmethodologie op met inachtneming van de richtsnoeren bepaald in dit artikel.

De richtsnoeren die in het huidige decreet zijn vermeld, nemen onder meer een aantal principes over die door de federale wetgever in de wet van 8 januari 2012 werden ingevoerd. Die principes zijn de volgende: volledigheid, transparantie, non-discriminatie, evenredigheid en uniformiteit op het grondgebied van de netbeheerder. Deze richtsnoeren bevorderen ook het rationeel energiegebruik en de bescherming van consumenten. Daarnaast bepaalt een van de richtsnoeren dat ook de openbardienstverplichtingen op transparante en niet-discriminerende wijze in de tarieven moeten worden verrekend.

Een richtsnoer bevordert de efficiëntie van de distributienetbeheerders. Dat is ook logisch want de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG vragen uitdrukkelijk dat de regulerende instanties bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven ervoor zorgen dat de distributienetbeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren.

De tariefmethodologie zal het de distributienetbeheerders mogelijk maken om de door de overheid opgelegde extra taken volledig vergoed te zien. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de VREG om de hiervoor gemaakte kosten te controleren op hun noodzakelijkheid en efficiëntie, wat onder meer kan door de prestaties van de distributienetbeheerders met elkaar te benchmarken.

De richtsnoeren 16°, 17°, 18°, 19° en 20° betreffen de omzetting van een aantal bepalingen inzake distributienettarieven volgend uit de richtlijn 2012/27/EU en de richtlijn 2009/28/EG. Distributienettarieven moeten kostenbesparingen die behaald worden uit vraagzijde- en vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking weerspiegelen (waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van de netinvesteringen en een betere werking van het distributienet). De ta-

rieven mogen de distributienetbeheerders ook niet beletten om afnemers ondersteunende diensten te laten leveren (bijvoorbeeld via vraagresponsmaatregelen), en om hen, net als gedistribueerde opwekking, deel te laten nemen aan georganiseerde elektriciteitsmarkten. Tarieven kunnen een dynamische prijsstelling ondersteunen voor vraagresponsmaatregelen door afnemers. Tot slot is het de bedoeling dat de netbeheerders hun netten als goede huisvaders uitbaten. Dit houdt tevens in dat overdimensionering van de aansluitingen van zowel afnemers als injecteerdere wordt vermeden.

Bij het opstellen van de tarieven dient de regulator uiteraard de richtsnoeren en codes die zijn opgesteld overeenkomstig verordening (EG) nr. 714/2009 te respecteren.

De regulator is vrij om al dan niet een capaciteitstarief in te voeren, maar als zij daartoe beslist, dan moeten conform richtsnoer 21 bij de invoering van een dergelijk capaciteitstarief die tarieven rekening houden met regionaal objectieveerbare verschillen.

Artikel 17

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling V toe te voegen, die luidt als volgt: "ONDERAFDELING V. Procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen".

Artikel 18

Er wordt voorzien in een procedure voor de indiening en goedkeuring van tariefvoorstellen. De indienings- en goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen mag het voorwerp uitmaken van een akkoord tussen de distributienetbeheerders en de VREG. Bij gebreke aan een dergelijk akkoord, is een procedure voorzien.

Zoals opgenomen in paragraaf 4 moet de regulator autonoom in staat zijn om de tarifaire methode op elk ogenblik te wijzigen, indien dit nodig wordt geacht om redenen van evenredigheid of non-discriminatie. Dit is in overeenstemming met artikel 37(10), eerste zin, van richtlijn 2012/72/EG en met artikel 41(10), eerste zin, van richtlijn 2012/73/EG. Bij een wijziging dient de VREG uiteraard de procedures die gepaard gaan met de vaststelling van een tariefmethodologie of tarief, zoals vastgelegd in dit decreet, te volgen.

Indien de distributienetbeheerder dit strikt noodzakelijk acht, voorziet paragraaf 4 dat deze een gemotiveerde vraag tot herziening van zijn tarieven ter goedkeuring kan voorleggen aan de VREG. De VREG zal dit dan beoordelen. Bij die beoordeling moet de stabiliteit van de tarieven waarnaar ook de netgebruikers verlangen in het achterhoofd gehouden worden (vandaar 'strikt' noodzakelijk).

Op grond van het transparantiebeginsel leggen de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG expliciet de openbaarmaking van de besluiten van de regulerende instanties op. De VREG publiceert op zijn website de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen, de ontwerpen van tarifaire beslissingen evenals, in voorkomend geval, de goedgekeurde tariefvoorstellen die neergelegd werden door de distributienetbeheerders. Hij publiceert de tarieven en hun motivering binnen drie werkdagen na hun goedkeuring. Inzake de tariefmethodologie wordt eveneens voorzien in publicatieverplichtingen.

Het transparantiebeginsel van de regulator heeft evenwel beperkingen. Zoals de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG vermelden, is de VREG bij de openbaarmaking van zijn beslissingen inzake tarieven gehouden de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie in acht te nemen van bijvoorbeeld distributie-

netbeheerders, leveranciers of netgebruikers. De VREG neemt daarnaast ook de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter in acht.

In zijn hoedanigheid van gewestelijke administratieve overheid moet de VREG het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur (Belgisch Staatsblad van 1 juli 2004) naleven. Het Openbaarheidsdecreet doet echter geen afbreuk aan decretale bepalingen die in een ruimere openbaarheid van bestuur voorzien. Voor zover de openbaarmaking van een document een ruimere openbaarheid biedt dan de gewone mogelijkheid om dit document te raadplegen of er een afschrift van te krijgen, hebben de bepalingen van het Energiedecreet voorrang op het Openbaarheidsdecreet. De bepalingen van het Openbaarheidsdecreet zijn niettemin van toepassing wat betreft de toegang tot de documenten die de VREG bezit en die deze laatste niet verplicht is te publiceren op grond van het Energiedecreet.

De VREG motiveert elke individuele beslissing die het neemt overeenkomstig de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen. De wet Motivering Bestuurshandelingen is van toepassing op de beslissingen van de regulator met betrekking tot de tariefmethodologie zowel als op de tariefbeslissingen zelf. De vereiste motivering houdt in dat de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Zij moet afdoende zijn. De motivering komt inzonderheid tegemoet aan de eventuele opmerkingen van de distributienetbeheerders op voorwaarde dat deze zijn meegedeeld met inachtneming van de termijn en de voorgeschreven modaliteiten.

Er moet door de regulator worden rekening gehouden met een redelijke termijn na de publicatie van de nieuwe tarieven voordat de tarieven in werking kunnen treden. Dit is noodzakelijk om tegemoet te komen aan de implementatietermijnen die de toegangshouders/leveranciers, die instaan voor de doorrekening van de tarieven aan de netgebruikers, nodig hebben. Deze redelijke termijn houdt rekening met de aard van de wijzigingen (wijzigingen aan de tariefstructuur of enkel wijzigingen aan de hoogte van de tarieven) en met de noodzaak aan een correcte informatie naar de netgebruikers toe.

Artikel 19

Dit artikel strekt ertoe aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 8, een onderafdeling VI toe te voegen.

Artikel 20

Dit artikel voorziet een beroepsmogelijkheid volgens dewelke de beslissingen die door de VREG krachtens titel IV, hoofdstuk I, afdeling XII, worden genomen, het voorwerp kunnen uitmaken van een beroep voor het Hof van Beroep te Brussel zetelend in kort geding, door iedere persoon die een belang heeft.

Het Hof van Beroep kan op verzoek van een partij of op eigen initiatief oordelen dat de rechtsgevolgen van de geheel of gedeeltelijk vernietigde beslissing geheel of gedeeltelijk in stand blijven of voorlopig in stand blijven voor een termijn die het bepaalt. Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten ingrijpen op de gerechtelijke procedures mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling.

In casu is aan deze voorwaarden voldaan. Het betreft immers een materie die een exclusieve gewestelijke bevoegdheid uitmaakt zodat het zich leent tot een gedifferentieerde regeling. De inbreuk op de federale bevoegdheden is marginaal doordat de regeling zich verder niet moeit met het verloop van de gerechtelijke procedures: de bepalingen uit het Gerechtelijk Wetboek blijven immers onverkort van kracht. Tot slot is de maatregel wel degelijk noodzakelijk: het Hof moet immers in het belang van de rechtszekerheid bepaalde gevolgen van een vernietigde tariefbeslissing kunnen handhaven ten einde chaos te vermijden. Het weze duidelijk dat het Hof bij toepassing hiervan steeds voorzichtig moet optreden. Deze maatregel kan immers enkel worden bevolen om uitzonderlijke redenen die een aantasting van het legaliteitsbeginsel rechtvaardigen, bij een met bijzondere redenen omklede beslissing en na een tegensprekelijk debat. Deze beslissing dient ook rekening te houden met de belangen van derden.

Artikel 21

Artikel 4.2.1, §1, eerste lid, van het Energiedecreet stelt dat de VREG, na consultatie van de marktpartijen, een apart technisch reglement opstelt voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. In de praktijk betekent dit dat de VREG algemene input zoekt bij die marktpartijen maar dat het daaruit voortvloeiende ontwerp van technisch reglement, dat vervolgens ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd, zelf niet werd geadviseerd of becommentarieerd door die marktpartijen, wat vaak aanleiding geeft tot kritiek van die marktpartijen op de inhoud van de voorgestelde regels.

Om deze redenen wordt de procedure gewijzigd zodat de VREG, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, een ontwerp van technisch reglement opstelt voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Het ontwerp van reglement wordt vervolgens ter consultatie aan de marktpartijen voorgelegd. Pas nadien kan het conform de procedure, vermeld in artikel 4.2.1, §3, van het Energiedecreet ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden overgemaakt.

Wat paragraaf 3 betreft wordt tevens een verduidelijking bij de procedure aangebracht. Bij artikel 4.2.1 van het Energiedecreet was in de memorie immers de volgende verduidelijking opgenomen:

"[...] In de huidige artikelen in het Elektriciteits- en Aardgasdecreet wordt bepaald dat de technische reglementen, opgesteld door de VREG, door de minister bevoegd voor het energiebeleid worden goedgekeurd. Het komt echter niet toe aan de decreetgever om rechtstreeks taken op te dragen aan een minister. Daarom wordt nu bepaald dat zij worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Bedoeling is dat indien de Vlaamse Regering niet instemt met bepaalde punten van het voorgestelde technisch reglement, zij dit meedeelt aan de VREG, zodat deze, opnieuw in overleg met de sector de gevraagde wijzigingen kan aanbrengen. Doel is te voorkomen dat wijzigingen in de voorgestelde teksten geen onbedoelde impact zouden hebben op andere bepalingen in het technisch reglement en/of de consistentie in het technisch reglement niet in gevaar te brengen."⁵

Hieruit volgt dus duidelijk dat de decreetgever de intentie had om de Vlaamse Regering de mogelijkheid te geven om instructies aan de regulator te verstrekken houdende aanpassing van het ontwerp, dat die instructies niet louter gestoeld moeten zijn op de wettelijkheid en het algemeen belang, en dat de primaire intentie van de decreetgever om het aldus niet-goedgekeurde ontwerp naar de regulator terug te zenden de bewaking van de consistentie in het technisch reglement betreft. Dit

⁵ *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2165/1, pagina 49.

standpunt wordt hierbij herbevestigd. De Vlaamse Regering zal die bevoegdheid uiteraard dienen uit te oefenen binnen de beperkingen haar opgelegd door de Europese richtlijnen (bijvoorbeeld artikel 37, zesde lid, van richtlijn 2009/72/EG).

Tot slot wordt expliciet bepaald dat de technische reglementen pas na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad in werking treden. Overeenkomstig artikel 190 van de Grondwet is geen wet, besluit of verordening van algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij wet bepaald. Ook deze technische reglementen zijn onbetwistbaar een norm van regelgevend niveau zodat in het kader van de voorzienbaarheid en de rechtzekerheid deze pas na de normale bekendmakingsprocedure rechtsgevolgen mogen ressorteren.

Artikel 22

Dit artikel zorgt voor de inwerkingstelling van een afwijkend tarifair regime voor gesloten distributienetten zoals gedefinieerd in artikel 1.1.3, 56°/2, van het Energie-decreet, conform de historische en bijzondere eigenschappen van deze netten.

De bevoegdheden die met artikel 6, §1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen naar de gewesten overgegaan zijn, betreffen een exclusieve en gehele bevoegdheidstoewijzing. Artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en b), BWHI maakt de gewesten dus exclusief en volledig bevoegd voor "de distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt" en "de openbare gasdistributie".

De BWHI heeft het bij de omschrijving van de gewestelijke aspecten onder het luik energiebeleid vooreerst over de distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven. In de parlementaire voorbereiding bij de bijzondere wet van 8 augustus 1980 heeft men het ook over de distributie en het lokaal transport door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt (*Parl.St.* Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, pagina 143). Het criterium om de bevoegdheidsverdeling op het vlak van nettarieven voor elektriciteit te bepalen is, bij gebrek aan een eigen definitie in de bijzondere wet, hetgene wat in algemene zin onder 'distributie' wordt verstaan in die bijzondere wet, namelijk elk net dat werkt aan een spanning die gelijk is aan of lager is dan 70 kilovolt, voor het vervoer van elektriciteit naar afnemers op regionaal of lokaal niveau. Wanneer men het in de BWHI heeft over distributienettarieven voor elektriciteit, moet dat uitgelegd worden in de bovenvermelde zin. De tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet worden expliciet uitgezonderd van de gewestelijke bevoegdheid. De tarieven van gesloten distributienetten worden niet uitgezonderd. Gesloten distributienetten voor elektriciteit zijn distributienetten in de zin van de BWHI en de Elektriciteitswet en zijn een gewestelijke bevoegdheid, met inbegrip van de tarieven.

Voor wat gas betreft, blijkt de bevoegdheid van de gewesten voor de tarieven over gesloten distributienetten onder meer uit het arrest nr. 98/2013 van 9 juli 2013 van het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof verwijst naar de parlementaire voorbereiding bij de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om het begrip 'openbare gasdistributie' te duiden: "de werkzaamheid die tot doel heeft gas door middel van leidingen, te leveren aan verbruikers gevestigd op het grondgebied van een bepaalde gemeente of op het grondgebied van verschillende aan elkaar palende gemeenten die met het oog op de levering van gas onderling een overeenkomst hebben gesloten" (*Parl.St.* Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, pagina 144). Hieruit leidt het Hof vervolgens af dat de bijzondere wetgever een onderscheid maakte tussen die

netten die bestemd zijn om eindafnemers te bedienen, gasdistributie, en die netten die daar niet toe bestemd zijn, 'zonder levering', vervoer van gas. Een gesloten distributienet is uitdrukkelijk bestemd om eindafnemers te bedienen. Nettarieven voor de openbare distributie van gas zijn volgens de BWHI een gewestelijke bevoegdheid. De tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet worden expliciet uitgezonderd. De tarieven voor gesloten distributienetten werden niet uitgezonderd. Gesloten distributienetten voor gas zijn een gewestelijke bevoegdheid, de tarieven inbegrepen.

De bevoegdheden van de VREG voor dergelijke netwerken beperken zich tot een controle a posteriori van de tarieven, op verzoek van de gebruiker van een gesloten distributienet. In tegenstelling tot de gereguleerde tarieven van de distributienetbeheerders, alwaar in een decretaal voorgeschreven en gedetailleerde goedkeuringsprocedure is voorzien, is dit hier niet het geval. Er is middels het artikel 4.6.10 niet voorzien in een a priori controle zodat de VREG enkel ex post factum kan nagaan of aan de voorwaarden van dit artikel is voldaan.

Artikel 5, artikel 23, artikel 24 en artikel 34, 1°

Dit artikel heft titel V van het Energiedecreet van 8 mei 2009 op. Zie ook 1.3.

Verder worden in artikel 3.1.3, eerste lid, 1°, a), artikel 6.1.1, tweede lid, en artikel 13.1.2, §2, eerste lid, van het Energiedecreet de verwijzingen naar deze bepaling opgeheven.

Artikel 25, 1°

De onrendabele toppen worden conform artikel 7.1.4/1, §1, derde lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 berekend voor nieuwe projecten die certificaten kunnen ontvangen op grond van artikel 7.1.1, §2, of artikel 7.1.2, §2, volgens een methodiek die de Vlaamse Regering vastlegt, als vermeld in paragraaf 4. Die berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren.

Deze berekening voor de volgende drie kalenderjaren heeft echter geen meerwaarde en zorgt voor verwarring bij de stakeholders. Deze berekening is immers een voorspelling waarbij geen enkele zekerheid of accuraatheid kan worden geboden aangezien er geen degelijke methodologie kan worden opgesteld. De te hanteren variabelen (de evolutie van de elektriciteits- en brandstofprijzen, investeringskosten, de door de Vlaamse Regering vastgelegde maximale bandingfactoren enzovoort) zijn immers op het moment van de berekening allen nog onbekend, waardoor de uitkomst van de berekening irrelevant is. Om deze redenen wordt voorgesteld om deze verplichting af te schaffen.

Artikel 25, 2°

Conform artikel 7.1.4/1, §3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dient voor de toepassing van zonne-energie de onrendabele top en de overeenstemmende bandingfactor tweemaal per jaar geactualiseerd. Het Vlaams Energieagentschap bezorgt jaarlijks voor 30 juni en voor 31 december aan de Vlaamse Regering en aan de minister een rapport met de berekende onrendabele toppen en de nieuwe bandingfactoren die van toepassing zijn.

Het feit dat deze berekening tweemaal per jaar moet gebeuren, zorgt in de praktijk voor een aantal problemen. Wegens de daling van de investeringskost voor zonnepanelen bevindt de bandingfactor voor deze technologie zich onder of dicht bij nul. Externe factoren zoals het invoeren van een netvergoeding door de CREG en

vervolgens de vernietiging ervan door het Hof van Beroep zorgden echter voor een jojo-effect, wat nog wordt versterkt door het feit dat het Vlaams Energieagentschap om de zes maanden voor nieuwe en lopende projecten de onrendabele toppen berekent en de bandingfactoren herrekent en/of actualiseert.

Teneinde een stabiel klimaat te creëren en de administratieve lasten te verminderen, wordt daarom voorgesteld om zonne-energie in het kader van de berekening van de onrendabele toppen aan dezelfde regels te onderwerpen als alle andere technologieën.

Artikel 25, 3°

Er is discussie ontstaan of de Vlaamse Regering op grond van artikel 7.1.4/1, §4, slechts een of meerdere maximale bandingfactoren kan bepalen. Artikel 7.1.4/1, §4, vierde lid, van het Energiedecreet stelt: "De Vlaamse Regering kan in het kader van de berekeningsmethodiek van de onrendabele top maximumwaarden opleggen voor de parameters, vermeld in het eerste lid, of voor de bandingfactor.". Dit houdt dus in dat de Vlaamse Regering maximumwaarden kan opleggen [...] voor de bandingfactor. Dit is dus meerdere maxima. Teneinde deze betekenis toch te verduidelijken wordt ook het woord 'bandingfactor' in die zin in het meervoud gezet zodat er niet langer enige discussie rond kan bestaan dat het wel degelijk mogelijk is voor de Vlaamse Regering om de maximale bandingfactor – weliswaar met respect voor het absolute decretale plafond – te diversifiëren.

Artikel 26 en artikel 27

Artikel 7.1.6, §2, derde lid, en artikel 7.1.7, §2, derde lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevatten een mechanisme waarbij de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten over de elektriciteitsdistributienetbeheerders worden verdeeld. Vanaf het jaar 2010 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar *n* onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar *n*-1. De te verdelen kosten werden per netbeheerder beperkt tot een percentage van het distributiebudget, dat overeenstemt met het aandeel dat de kosten van de verplichting voor alle betrokken netbeheerders samen vertegenwoordigt in het totale distributiebudget, plus 5%.

De meerkost is dan de kost van het opkopen van groenestroomcertificaten door een bepaalde Vlaamse distributienetbeheerder boven de gemiddelde kost van het opkopen van groenestroomcertificaten door de Vlaamse distributienetbeheerders. Dus, als de kost voor het opkopen van groenestroomcertificaten gemiddeld 5% van het budget bedraagt en de in rekening te brengen meerkost 5% van het budget, wordt per netbeheerder de kost tot 10% verhoudingsgewijs gespreid over de netbeheerders en wordt desgevallend de kost boven 10% door de betreffende netbeheerder zelf gedragen (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2163/1, pagina 7).

In het Vlaamse regeerakkoord (pagina 88) werd beslist dat "voor de sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen [we] de mogelijkheid [onderzoeken] voor een uniforme Vlaamse bijdrage. In afwachting daarvan schrappen we het plafond op de solidarisering tussen de distributienetbeheerders van de kosten voor de hernieuwbare energie onmiddellijk."

Dit artikel geeft hieraan uitvoering en tracht tevens beide principes te verzoenen. Er wordt voorgesteld om met ingang van 2015 dit plafond op te heffen zodat nieuwe kosten volledig kunnen worden gesolidariseerd. Dit betekent dat deze bepalingen onmiddellijk in werking treden en dan ook voor het eerst van toepassing

worden op de kosten gemaakt in het kalenderjaar 2014. Het feit dat ook voor het jaar 2014 het plafond wordt afgeschaft, houdt evenwel op zich geen retroactieve regelgeving in. Dit heeft immers betrekking op het thans nog lopende kalenderjaar, en betreft, omwille van de specifieke decretaal vastgestelde berekeningsmethode op basis van het jaar n en $n-1$, dus niet een reeds definitief geworden situatie. Hierdoor worden de netbeheerders ook niet geconfronteerd met herberekeningen aangezien de in het kader van artikel 7.1.6, §2, en artikel 7.1.7, §2, voor 2014 uit te voeren verrekeningen in jaar n pas op basis van de gegevens van een volledig jaar (1 januari $n-1$ tot en met 31 december $n-1$) kunnen worden toegepast, wat dus voor de kosten uit 2014 de facto pas in 2015 gebeurt. Aan de reeds verrekende kosten uit het verleden (de jaren 2010-2013) wordt om dezelfde redenen in het kader van de rechtszekerheid niet geraakt: dit betreft immers wel een reeds definitief geworden situatie.

Artikel 28

Artikel 8.7.2, §1, tweede lid, van het Energiedecreet houdt in dat de Vlaamse Regering betreffende subsidies die krachtens het Energiedecreet worden verleend een overeenkomst moet sluiten wanneer de tegemoetkomingen meer dan 50% van de in aanmerking komende kosten bedragen of wanneer ze hoger liggen dan 150.000 euro. Een dergelijke contractuele verbintenis gaat echter voorbij aan het principe van de eenzijdigheid van subsidies. Men komt dan ook in bepaalde gevallen in de absurde situatie dat binnen een bepaalde steunregeling (bijvoorbeeld groene warmte) voor bepaalde steungerechtigden enerzijds de subsidie via ministerieel besluit wordt toegekend en anderzijds er voor andere een overeenkomst moet worden afgesloten. De Inspectie van Financiën heeft in het verleden dan ook betreffende het artikel 8.7.2, §1, tweede lid, opmerkingen gemaakt. Inmiddels heeft het Vlaamse Gewest het Rekendecreet met algemene regels aangaande subsidies ingevoerd. Het is dan ook aangewezen om deze bepaling op te heffen, teneinde enerzijds interferentie met andere regels te vermijden en anderzijds om te vermijden dat binnen een subsidieregeling verschillende methodes voor te toekenning van subsidies moet worden gehanteerd.

Artikel 29 en artikel 31

Er wordt voorgesteld om de netbeheerder en de werkmaatschappijen toegang te geven tot de energieprestatie- en de energieprestatiecertificatendatabank voor de uitvoering van de hen opgelegde openbardienstverplichtingen. Deze netbeheerders geven onder andere uitvoering aan de REG-openbardienstverplichtingen (artikel 6.4.1 tot en met 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010).

In dat kader kennen zij premies toe voor het uitvoeren van energiebesparende investeringen in residentiële en niet-residentiële gebouwen. Zij bieden eveneens ondersteuning aan het energiebeleid van lokale besturen, onder meer door het opzetten en opvolgen van energieverbruiken van hun gebouwen via een energieboekhoudsysteem. De netbeheerders staan in voor de volledige dossierbehandeling van de premie-aanvragen, inclusief de uitbetaling van goedgekeurde aanvragen. De netbeheerders oefenen in eerste instantie administratieve controles uit op de ingediende aanvragen. Daarnaast worden ook controles ter plaatse uitgevoerd, voornamelijk voor dossiers waar abnormale gegevens worden vastgesteld en er dus een vermoeden van fraude is (bijvoorbeeld zeer grote dakoppervlaktes die worden geïsoleerd, vervanging van enkele beglazing in woningen met een recent bouwjaar, dermate grote investeringen die doen vermoeden dat het gaat om een uitbreiding die onderhevig is aan de energieprestatieregelgeving in plaats van om een verbouwing). Om de efficiëntie van de controles te verbeteren, is het nuttig dat de netbeheerders dergelijke vaststellingen eerst kunnen verifiëren met de beschikbare gegevens in de door de Vlaamse overheid beheerde databanken.

Naast het uitkeren van de premies, voeren de netbeheerders ook een aantal actie-verplichtingen uit voor lokale besturen. De toegang tot de energieprestatiecercatendatabank laat toe om deze verplichtingen efficiënter uit te voeren door:

- het aftoetsen van informatie uit de energieboekhouding met de data van de gegevens voor het EPC voor publieke gebouwen (onder andere bouwtype en aantal m² vloeroppervlakte). Deze gegevens zijn cruciaal voor het geven van correcte adviezen en voor benchmarking van gebouwen;
- het koppelen van de EPC's voor publieke gebouwen aan het betreffende gebouw in de energieboekhouding, waardoor de lokale besturen hun energieprestatiecertificaten steeds binnen handbereik hebben.

Een controle op identieke basisgegevens (bijvoorbeeld oppervlaktes) kan eveneens bijdragen tot een meerwaarde voor het EPC voor publieke gebouwen doordat anomalieën kunnen opgespoord en verbeterd worden.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven. Voor de praktische toegang tot de databank zullen via een functionele analyse de behoeften eerst duidelijk moeten in kaart gebracht worden. Daarna kan gestart worden met de effectieve ontsluiting van de gegevens. Het is niet ondenkbaar dat in verschillende fases zal gewerkt worden, waarbij in eerste instantie enkel toegang wordt gegeven tot de EPB-aangifte en het certificaat en in tweede instantie pas toegang tot de achterliggende gegevens.

Artikel 30

Conform artikel 11.2.1, §1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan de Vlaamse Regering aan de eigenaars, de houders van een zakelijk recht of gebruikers van een gebouw opleggen dat het gebouw over een energieprestatiecertificaat moet beschikken. Artikel 11.2.2 beperkt de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om bij de verkoop van het gebouw een geldig energieprestatiecertificaat aan de koper over te dragen of om bij het aangaan van een nieuwe huurovereenkomst een geldig energieprestatiecertificaat aan de huurder ter beschikking te stellen echter tot de eigenaar. Andere personen die conform artikel 11.2.1 door de Vlaamse Regering een verplichting opgelegd kunnen worden om een energieprestatiecertificaat te hebben, worden zodoende niet verplicht om die aan bijvoorbeeld de huurder te overhandigen (bijvoorbeeld de problematiek van onderverhuur). Artikel 11.2.2 wordt aangepast door te verwijzen naar de personen vermeld in artikel 11.2.1, §1, eerste lid, waardoor deze tegenstrijdigheid wordt opgelost.

Artikel 32 en artikel 37

Volgens artikel 11.2.1, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 moeten de overheidsdiensten en instellingen die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken en die derhalve vaak door het grote publiek bezocht worden, in alle gebouwen groter dan 250 m² een geldig energieprestatiecertificaat aanbrenge op een opvallende plaats die duidelijk zichtbaar is voor het grote publiek. Deze verplichting werd opgelegd in het kader van de Europese richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen. Voor de opvolging en controle van de naleving van deze verplichting is het noodzakelijk dat deze diensten regelmatig (bijvoorbeeld jaarlijks) of op eenvoudige verzoek rapporteren. Momenteel is er geen rapporteringsverplichting en is het Vlaams Energieagentschap aangewezen op de vrijwillige medewerking van de betrokken partijen. Om de rapporteringsverplichting afdwingbaar te maken, worden analoge sancties ingevoerd als voor de verstrekking van energiegegevens aan het Vlaams Energieagentschap conform artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Artikel 33, artikel 34, 2°, artikel 35 en artikel 36

De huidige wijziging is noodzakelijk om het toezicht door andere toezichthouders dan de VREG en het Vlaams Energieagentschap mogelijk te maken. Het artikel bevat in zijn huidige vorm een lacune, er zijn geen toezichtrechten in bepaald noch is het op basis van dit artikel mogelijk om toezichtopdrachten toe te wijzen aan de met toezicht belaste ambtenaren.

Met als gevolg dat de Vlaamse Regering toezichthouders op grond van artikel 13.1.1 kan aanduiden, maar dat deze toezichthouders niet beschikken over toezichtrechten, met andere woorden hun optreden op het terrein is niet geregeld.

Artikel 13.1.1 is in zekere zin een 'opvangbepaling' in het Energiedecreet. Zowel de VREG als het Vlaams Energieagentschap zijn decretaal aangeduide toezichthouders. Voor hen is er in andere artikelen van het decreet een regeling rond specifieke toezichtopdrachten en toezichtrechten uitgewerkt.

Voor de door de Vlaamse Regering op grond van artikel 13.1.1 aangeduide toezichthouders wordt met deze wijziging voorzien in een regeling rond toezichtrechten. De toezichtrechten moeten immers bij decreet geregeld zijn: "Eigen aan alle toezichtrechten is dat zij op één of andere manier, in meerdere of mindere mate, een inmenging in of afbreuk aan eigendomsrechten inhouden. Vandaar dat toezichtrechten wetgevingstechnisch gesproken moeten worden bepaald op decreetsniveau." (pagina 259 van het eindrapport handhaving van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving http://www.bestuurszaken.be/sites/default/files/handhaving_EindrapportICW.pdf).

De toezichtrechten die in paragraaf 3 van het tekstvoorstel worden opgesomd, zijn gelijklopend aan de rechten van de VREG voor wat betreft hun toezichtopdrachten. Daarbij komen nog het recht op monsternamen, het recht om bewijsmateriaal te verzamelen met audiovisuele middelen en het recht op bijstand van de politie. Deze toezichtrechten zijn noodzakelijk om efficiënt toezicht op het terrein mogelijk te maken. Ook in het Milieuhandavingsdecreet (titel XVI van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid) zijn al deze rechten voorzien voor zowel lokale als gewestelijke toezichthouders voor wat betreft het toezicht op de milieu-regelgeving.

Zonder deze wijziging is toezicht door andere diensten dan de VREG en het Vlaams Energieagentschap op het terrein onmogelijk.

Het is eveneens aangewezen dat de tekst van artikel 13.1.1 van het Energiedecreet meer expliciet aan de Vlaamse Regering toelaat om voor de door haar aangeduide toezichthouders toezichtopdrachten te bepalen. Ook hiervoor biedt het ontwerp de nodige rechtsgrond, namelijk in paragraaf 2 van vermeld artikel.

Artikel 38, artikel 39 en artikel 40, 10°

Oorspronkelijk was het volgens de rechtspraak noodzakelijk dat de rechter in beroep over dezelfde bevoegdheden beschikte als degene die de beslissing tot opleggen van de boete nam. Daarom werd bijvoorbeeld in 2006 in het kader van EPB – alwaar het Vlaams Energieagentschap geen appreciatiebevoegdheid heeft – de Raad van State bevoegd gemaakt, en voor EPC – waar wel appreciatiebevoegdheid bestaat – de rechtbank van eerste aanleg bevoegd gemaakt. Dit staat zo ook uitgelegd in de memorie van toelichting bij het EPB-decreet en het Energiedecreet:

"[...] Op grond van de haar door de artikelen 145 en 146 van de Grondwet toegekende bevoegdheid heeft de federale wetgever evenwel een administratief rechtscollege – de Raad van State – bevoegd gemaakt voor het behandelen van beroepen

tegen administratieve rechtshandelingen. In tegenstelling tot de artikelen 13.3.6 tot 13.3.8 wordt bij het vastleggen van deze administratieve geldboete wel appreciatiebevoegdheid aan het Vlaams Energieagentschap gegeven. De rechter in beroep dient evenwel volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, beginnend met het arrest nr. 128/99 van 7 december 1999, eenzelfde beoordelingsbevoegdheid te hebben als de instantie die de boete oplegt. Wil men de rechtsonderhorige niet een daadwerkelijk jurisdictioneel toezicht op de beslissing van de administratieve overheid, zoals gewaarborgd door de Grondwet en door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, ontzeggen, dan dient de rechter in beroep dus de hoogte van de administratieve geldboete kunnen verminderen wanneer het Vlaams Energieagentschap zelf een appreciatiebevoegdheid ten aanzien van het al dan niet opleggen van de boete en de hoogte van dat bedrag kan uitoefenen.

Omwille van deze aan het Vlaams Energieagentschap verleende appreciatiebevoegdheid en de hieruit volgende leer van het Grondwettelijk Hof, wordt de voorkeur gegeven om op grond van de impliciete bevoegdheden af te wijken van de door federale wetgever vastgelegde bevoegdheidsregels, waarbij administratieve rechtshandelingen aanvechtbaar zijn bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het voormelde administratieve rechtscollege beschikt immers niet over volle rechtsmacht waardoor het bijvoorbeeld de opgelegde boetes niet kan moduleren. Gelet op het voorgaande is het dan ook noodzakelijk voor een goede uitoefening van de gewestelijke sanctiemogelijkheden én om aan de rechtsonderhorige een voldoende hoog niveau van rechtsbescherming te verlenen om deze federale bevoegdheid te betreden. [...]”.

In 2009 heeft het Hof van Cassatie⁶ echter een attributieconflict beslecht in een zaak alwaar de Raad van State zich onbevoegd had verklaard in een rechtszaak tegen het opleggen van een administratieve geldboete door het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM). Het Hof van Cassatie stelde echter dat dit wel degelijk tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort in het kader van diens algemene (subsidiare) bevoegdheid om te beoordelen of een maatregel van de overheid al dan niet genomen is met machtsoverschrijding. Het Hof van Cassatie oordeelde in verenigde kamers echter dat, uitgezonderd met betrekking tot de vrijheidsberoving, noch het EVRM noch de Grondwet bepalen dat administratieve sancties uitsluitend moeten worden beoordeeld door de rechterlijke macht. Het volstaat volgens het Hof van Cassatie echter dat de overtreder beschikt over een volwaardig jurisdictioneel beroep. Tenzij een specifieke wets- of decreetsbepaling de bevoegdheid aan de Raad van State onttrekt, kan deze volgens het Hof steeds in toepassing van zijn algemene bevoegdheid beoordelen of een maatregel van de overheid al dan niet genomen is met machtsoverschrijding. Het Hof verduidelijkt verder dat in het kader van het objectief contentieux de Raad van State kan nagaan of de individuele maatregel een wettelijke grondslag heeft en of zij op haar evenredigheid kan worden getoetst door een rechter, en dat de Raad, zo de overtreder die mogelijkheid niet heeft, die individuele maatregel op grond van machtsoverschrijding kan vernietigen⁷.

Nu volgt uit de vaste rechtspraak van zowel EHRM, Grondwettelijk Hof als de Raad van State dat de Raad dient te worden beschouwd als een beroep met volle rechtsmacht. Er is daardoor wel degelijk voldaan aan de vereiste van het Europees Hof van de Rechten van de Mens aangaande artikel 6 van het EVRM. Hieraan is immers

⁶ Cass. C.09.0019.N, 15 oktober 2009.

⁷ Zie hierover in de rechtsleer bijvoorbeeld B. DELVAUX & F. DEWAELE, “Van windstilte tot zonnestorm: een overzicht van tien jaar Vlaams groenestroombeleid”, 339-340, in DEKETELAERE, K. & DELVAUX, B. (ed.), *Jaarboek energierecht 2010*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 339-440 p., F. DEWAELE, “Taken en aansprakelijkheden van “verslaggevers” in het kader van de Vlaamse, Waalse en Brusselse energieprestatieregelgevingen: plus ça change, plus c’est la même chose?”, TBO 2014/4, 175. Voor een kritiek op dit arrest zie S. BOULLART, “De oplossing van conflicten van attributie door het Hof van Cassatie, RABG, 2013/17, 1178-1185, noot onder het voormelde arrest.

volgens het Hof voldaan wanneer de rechtbank over de bevoegdheid beschikt om alle feitelijke en juridische punten van de aangevochten beslissing te hervormen of te vernietigen⁸. Een dergelijk rechterlijk toezicht als door de Raad van State wordt dan ook niet onbestaanbaar geacht met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens⁹. De Raad van State meent dan ook dat ze "een rechtscollege is dat voldoet aan de vereisten van de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens". De Raad is, mede gestuurd door het voormelde attributieconflict, sinds 2010 aangaande alle administratieve geldboetes van mening dat hij "niet alleen bevoegd is om te beoordelen of de bestreden handeling de toepasselijke rechtsregels in acht neemt, maar ook om na te gaan of de feiten waarop die handeling steunt juist zijn; dat de Raad die handeling eveneens kan vernietigen indien de uitgesproken straf kennelijk onevenredig is ten opzichte van de feiten die de betrokkene ten laste worden gelegd; dat de Raad van State zodoende een controle met volle rechtsmacht uitoefent in de zin van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; dat die rechtspraak de Raad van State geenszins ertoe verplicht zich volledig in de plaats te stellen van het actieve bestuur; dat bovendien, ook al stelt de Raad van State zijn beslissing niet in de plaats van die van de administratieve overheid, deze ertoe gehouden is zich te gedragen naar het vernietigingsarrest en indien ze een nieuwe beslissing neemt niet mag voorbijgaan aan de motieven van dat arrest."¹⁰

Ook het Grondwettelijk Hof is dezelfde mening toegedaan. Zo stelde het toenmalige Arbitragehof in zijn arrest nr. 127/2000 van 6 december 2000 immers eerder al dat: "De beslissing van de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren om een administratieve geldboete op te leggen of de beslissing, op administratief beroep daartegen, van de Vlaamse Regering zijn administratieve rechtshandelingen. Daartegen kan, enerzijds, een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State worden ingesteld of kan, anderzijds, een exceptie van illegaliteit bij elke rechter worden opgeworpen. Zowel de afdeling administratie van de Raad van State als de in artikel 159 van de Grondwet bedoelde rechtscolleges oefenen op voormelde administratieve rechtshandelingen een controle in rechte en in feite uit. Bovendien voldoen zowel de afdeling administratie van de Raad van State als voormelde rechtscolleges aan de eisen van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en van artikel 14 van het BUPO-verdrag."

Wat de administratieve geldboete voor het niet naleven en van de EPB-eisen in het kader van de energieprestatieregelgeving betreft, kan trouwens expliciet worden verwezen naar een arrest van de Raad van State¹¹, waar de Raad hieromtrent duidelijk het volgende standpunt innam:

"Krachtens artikel 6.1 van het EVRM heeft eenieder bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingesteld.

Noch deze verdragsbepaling noch enige andere verdrags- of grondwettelijke bepaling vereisen dat een administratieve geldboete die een straf uitmaakt in de zin van die bepaling, uitsluitend door een rechter van de rechterlijke orde wordt opgelegd

⁸ EHRM, 13 februari 2003, *Chevrol t. Frankrijk*; EHRM, 23 oktober 1995, *Schmautzer t. Oostenrijk*.

⁹ Zie onder andere RvS, nr. 66.119 van 30 april 1997; RvS, nr. 48.473 van 5 juli 1994; RvS, nr. 47.318 van 6 mei 1994; RvS, nr. 47.128 van 3 mei 1994; RvS, nr. 47.128 van 3 mei 1994; RvS, nr. 41.716 van 25 januari 1993; RvS, nr. 39.207 van 10 april 1992; RvS, nr. 28.938 van 1 december 1987; RvS, nr. 26.840 van 3 juli 1986; RvS, nr. 24.937 van 20 december 1984.

¹⁰ Zie RvS, arrest nr. 209.318 van 30 november 2010; RvS, arresten nrs. 205.637 en 205.638 van 22 juni 2010.

¹¹ RvS, arrest nr. 221.638, NIJSKENS, 6 december 2012.

en beoordeeld. Behalve wanneer de sancties een vrijheidsstraf inhouden, volstaat het dat de overtreder beschikt over een volwaardig jurisdictioneel beroep.

Wanneer een bestuur een administratieve geldboete oplegt met toepassing van een bij wet, decreet of ordonnantie gestelde regel en de wetgever de bevoegdheid om daarvan kennis te nemen niet heeft opgedragen aan een justitiële rechter, is de Raad van State in de regel bevoegd om die administratieve geldboete te toetsen met toepassing van de algemene bevoegdheid die hij heeft om te oordelen of een maatregel van de overheid al dan niet met machtsoverschrijding is genomen.”.

In het arrest nr. 44/2011 van 30 maart 2011 heeft het Grondwettelijk Hof het volgende overwogen:

“B.10.1. Uit de rechtspraak van de Raad van State blijkt dat die een volwaardige jurisdictionele toetsing uitoefent, zowel aan de wet als aan de algemene rechtsbeginselen. De Raad van State gaat daarbij na of de aan zijn toezicht voorgelegde overheidsbeslissing de vereiste feitelijke grondslag heeft, of die beslissing uitgaat van correcte juridische kwalificaties en of de opgelegde straf niet kennelijk onevenredig is met de vastgestelde feiten. Wanneer hij die beslissing vernietigt, dient de overheid zich te schikken naar het arrest van de Raad van State: indien de overheid een nieuwe beslissing neemt, mag zij de motieven van het arrest dat de eerste beslissing heeft vernietigd, niet negeren; indien zij in de vernietiging berust, wordt de betrokkene geacht niet gestraft te zijn geweest.

B.10.2. Bovendien kan de Raad van State, in de omstandigheden bedoeld in artikel 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gelasten dat de uitvoering van de beslissing om sancties op te leggen wordt geschorst, in voorkomend geval door uitspraak te doen bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

B.10.3. De rechtzoekenden beschikken derhalve over een daadwerkelijke jurisdictionele waarborg, voor een onafhankelijk en onpartijdig rechtscollege, tegen de administratieve sanctie die hun kan worden opgelegd. (...)”.

Uit wat voorafgaat, volgt volgens de Raad dat men in het gegeven kader van rechtsbescherming in haar schoot kennelijk over een volwaardig jurisdictioneel beroep tegen de bestreden administratieve geldboete beschikt. Hierdoor is de originele reden om de bevoegdheid met betrekking tot EPC-boetes bij de gewone hoven en rechtbank te leggen, ondergraven. Beslissingen van het Vlaams Energieagentschap betreffende het opleggen van een administratieve geldboete zijn zodoende – tenzij een expliciete decretale bepaling die bevoegdheid aan de Raad onttrekt – conform de modaliteiten van de gecoördineerde wetten op de Raad van State onderworpen aan het rechterlijk toezicht van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er wordt dan ook voorgesteld om te conformeren aan deze nieuwe rechtspraak zodat enerzijds niet langer een beroep moet worden gedaan op de impliciete bevoegdheden om af te wijken van de algemene regel dat de Raad bevoegd is, en anderzijds om op die manier alle beroepen tegen beslissingen van het Vlaams Energieagentschap aan een zelfde rechter te onderwerpen in plaats van het versnipperd patroon dat thans bestaat. Het bijkomende voordeel is trouwens dat de Raad vandaag de dag sneller uitspraak doet dan de gewone hoven en rechtbanken.

Artikel 40, 1° en 2°

In het handhavingssysteem zoals het momenteel voor energiedeskundigen wordt toegepast, worden ook lichte overtredingen onmiddellijk zeer zwaar afgestraft door het opleggen van de minimumboete van 500 euro. De boete staat dan volgens de sectororganisatie OVED en een aantal energiedeskundigen niet in verhouding tot de gemaakte fout. Bovendien blijkt deze werkwijze onvoldoende een maatstaf te zijn voor de kwaliteit voor het EPC. Hierdoor ervaren de deskundigen deze werk-

wijze als demotiverend, des te meer omdat het volgens hen vaak om vergissingen gaat. Aan de andere kant is het belangrijk dat de EPC's van voldoende kwaliteit zijn en moeten fouten, zwaar of licht, bewust of onbewust, tot een minimum worden beperkt. De centrale boodschap moet blijven dat de energiedeskundigen correct moeten rapporteren. Voorgesteld wordt om de minimumboete te verlagen van 500 euro naar 250 euro. Samen met deze verlaging wordt ook voorgesteld om de huidige drie criteria met name het type gebouw, het beschermd volume of de bruikbare vloeroppervlakte voor het opleggen van de boete te schrappen. Deze drie criteria zijn immers in de praktijk onvoldoende bruikbaar om de hoogte van de boete te bepalen.

Artikel 40, 3°

Bij het aangaan van een nieuwe huurovereenkomst moet de eigenaar van een woning een kopie van het EPC overdragen aan de huurder. Wanneer er op dit EPC een kwaliteitscontrole wordt uitgevoerd door het Vlaams Energieagentschap naar aanleiding van een steekproef of een klacht, is het mogelijk dat in dit EPC fouten vastgesteld worden. Wanneer dit het geval is, moet de energiedeskundige de vastgestelde fouten aanpassen aan de hand van de controlevaststellingen en het EPC opnieuw indienen in de energieprestatiedatabank waardoor ook de energiescore van het EPC zal wijzigen. Het nieuw ingediende EPC moet door de energiedeskundige aan de eigenaar van de woning bezorgd worden. Op dit moment is de eigenaar niet verplicht om een kopie van het aangepaste EPC over te dragen aan de huurder. Omdat de huurder echter belang heeft om de nieuwe energiescore te kennen, wordt voorgesteld om de overdracht van een kopie van het aangepaste EPC verplicht te maken.

Artikel 40, 4°

Momenteel is bepaald dat als bij de controle blijkt dat het energieprestatiecertificaat niet met de werkelijkheid overeenstemt en de betrokkene werd gehoord of naar behoren werd opgeroepen, het Vlaams Energieagentschap de energiedeskundige die het energieprestatiecertificaat heeft afgeleverd een administratieve geldboete kan opleggen. Het Vlaams Energieagentschap verplicht tevens de energiedeskundige om binnen de dertig kalenderdagen een nieuw energieprestatiecertificaat op te maken dat in overeenstemming is met de controlevaststellingen, en om dat nieuwe energieprestatiecertificaat te overhandigen aan de eigenaar of gebruiker van het gebouw. De kosten voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat vallen volledig ten laste van de energiedeskundige. Als een overtreding van de verplichting tot herindiening wordt vastgesteld, maant het Vlaams Energieagentschap de energiedeskundige aan om binnen een vastgestelde termijn de verplichtingen na te leven. Als de energiedeskundige bij het verstrijken van die termijn in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap een administratieve geldboete op van 500 euro. Indien de energiedeskundige dan nog steeds in gebreke blijft, dan heeft het agentschap echter geen middelen meer om het herindienen af te dwingen. Daarom wordt voorgesteld om de eenmalige sanctie te vervangen door een administratieve geldboete van 10 euro per kalenderdag dat de vastgelegde termijn wordt overschreden.

Artikel 40, 5°, 6° en 8°

Artikel 13.4.10, §2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat als zou blijken dat de eigenaar of gebruiker van een gebouw die krachtens artikel 11.2.1, §1, eerste lid, over een EPC moet beschikken, niet over een geldig EPC beschikt, het Vlaams Energieagentschap hem, op voorwaarde dat de eigenaar of gebruiker werd gehoord of naar behoren werd opgeroepen, een administratieve geldboete oplegt die niet lager is dan 500 euro, en niet hoger dan 5000 euro, afhankelijk van het type gebouw, het beschermd volume of de bruikbare vloeroppervlakte. Deze drie

criteria zijn in de praktijk echter onvoldoende bruikbaar om de hoogte van de boete te bepalen. Voorgesteld wordt om de drie criteria te schrappen en enkel de vork te behouden.

Naar analogie met de sanctie voor de aanwezigheid van het EPC wordt eveneens voor de sanctie in verband met de overdracht van het EPC aan de koper of de huurder (artikel 13.4.10, §3) en voor de sanctie in verband met het niet correct adverteren van de unieke score (artikel 13.4.10, §3/1) voorgesteld om de drie criteria, met name het type gebouw, het beschermd volume of de bruikbare vloeroppervlakte te schrappen voor de bepaling van de hoogte van de administratieve boete. Ook hier blijkt dat deze criteria in de praktijk niet geschikt zijn.

Artikel 40, 7°

Wanneer een EPC werd opgemaakt voor een woning, maar de eigenaar of gemachtigde nalaat om de energiescore en het adres of de unieke code van het EPC te vermelden in alle publiciteit die hij maakt voor de verkoop of verhuur van de woning, kan het Vlaams Energieagentschap een boete opleggen voor het niet naleven van de advertentieplicht. De boete die op dit moment decretaal werd vastgesteld, bedraagt minstens 500 euro en maximum 5000 euro. Het opleggen van een boete tussen de 500 en 5000 euro voor het niet vermelden van de energiescore en het adres of de unieke code van het EPC is een zware geldelijke sanctie terwijl wel de moeite gedaan werd om een EPC te laten opmaken. Daarnaast kan het EPC op eenvoudig verzoek van een kandidaat-koper of -huurder voorgelegd worden. Voorgesteld wordt om de minimumboete voor het niet naleven van de advertentieplicht te verlagen naar 250 euro.

Artikel 40, 9°

Ter uitvoering van artikel 11.2.2, §3, van het Energiedecreet moet de instrumenterende ambtenaar het Vlaams Energieagentschap onmiddellijk op de hoogte brengen als hij vaststelt dat bij het verlijden van de authentieke akte er voor het bewuste residentiële gebouw geen geldig EPC residentiële gebouwen beschikbaar is (artikel 9.2.3, §3, derde lid, en artikel 9.2.8, §3, derde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010). In de praktijk doet niet elke notaris een melding bij het Vlaams Energieagentschap wanneer hij vaststelt dat er geen EPC aanwezig is bij de verkoop van een wooneenheid. Wanneer de notaris geen melding doet bij de afwezigheid van een EPC, is hiervoor geen sanctie voorzien en kan het Vlaams Energieagentschap geen verdere actie meer ondernemen. Daarom wordt voorgesteld om ook voor het niet naleven van verplichtingen krachtens artikel 11.2.2, §3, de mogelijkheid te voorzien om een administratieve geldboete op te leggen tussen 250 euro en 5000 euro.

Artikel 41

In titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is een maandelijkse heffing per afnamepunt gelegen in het Vlaamse Gewest vastgesteld op het elektriciteitsdistributienet, op het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit en op een gesloten distributienet van elektriciteit. Conform de bepalingen van deze heffing staat de toegangshouder (gedefinieerd in artikel 1.1.3, 121°, van het Energiedecreet, doorgaans is dit de elektriciteitsleverancier) in voor de daadwerkelijke inning van de heffing bij de belastingplichtige, waarna hij deze geïnde bedragen per kwartaal dient door te storten aan de Vlaamse Belastingdienst.

Conform artikel 14.2.2, §3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dient bij de jaarlijkse afsluiting van de rekeningen, uiterlijk op 30 maart, elke toegangshouder aan de Vlaamse Belastingdienst het bedrag van de boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen van de heffing mee te delen dat betrekking

heeft op de leveringen onderworpen aan de heffing, vermeld in titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Omdat tegen 30 maart bij sommige toegangshouders de afsluiting van het boekjaar, en dus van de rekeningen, nog niet plaatsgevonden heeft, kan deze bepaling in de praktijk problemen opleveren, waardoor de Vlaamse Belastingdienst hetzij laattijdig, hetzij onvolledige, hetzij door de revisor niet gevalideerde gegevens ontvangt. Daarom wordt, teneinde een goede praktische uitvoering te verzekeren, voorgesteld om de termijn tegen wanneer deze gegevens moeten worden aangeleverd, op te schuiven naar 1 juli.

Artikel 42

Conform artikel 4.1.11/5 van het Energiedecreet, in werking getreden op 1 januari 2015, heeft elke netgebruiker die geconfronteerd wordt met een langdurige stroomonderbreking, zoals gedefinieerd in het voormelde artikel, recht op een forfaitaire vergoeding. De netgebruiker dient conform paragraaf 3 de aanvraag voor de vergoeding in bij de distributienetbeheerder, op straffe van onontvankelijkheid binnen een termijn van dertig kalenderdagen die volgen op de langdurige onderbreking. De Vlaamse Regering bepaalt conform paragraaf 4, tweede lid, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding. Dit is niet tijdig gebeurd, maar in de praktijk passen de netbeheerders dit wel al toe¹². Echter het ontbreken van de nodige uitvoeringsbepalingen betekent dat sommige mensen om die redenen mogelijks nagelaten hebben om tijdig een compensatieaanvraag in te dienen. Daarom wordt thans in een decretale overgangsbepaling (artikel 15.3.5/7) voorzien waarbij voor die gevallen die zich in de periode tussen de inwerkingtreding van de vergoedingsverplichting (1 januari 2015) en voor 1 oktober 2015 voordoen, de netgebruiker – op straffe van onontvankelijkheid – over dertig dagen beschikt, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de overgangsbepaling, om alsnog, conform de door de Vlaamse Regering vastgelegde procedure, de in artikel 4.1.11/5 bedoelde schadevergoedingsaanvraag in te dienen. Voor schadegevallen die zich voordoen vanaf 1 oktober 2015 zal de procedure uit het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2015 onverkort van toepassing zijn.

Tot slot wordt voorzien in een overgangsbepaling (artikel 15.4.5/8) aangaande de opheffing van de regeling met betrekking tot de gratis kilowattuur. Ook na de opheffing van deze verplichting gaat de sector immers potentieel nog een aantal jaren worden geconfronteerd met praktische geschillen betreffende de uitvoering van de gratis kilowattuur in de periode voorafgaand aan de afschaffing, bijvoorbeeld betwistingen aangaande de rechtszetting van onterecht of onvoldoende toegekende gratis kilowattuur uit het verleden.

In deze zijn er verschillende verjaringstermijnen van toepassing, afhankelijk van de hoedanigheid van de eiser.

Wat claims door de klanten betreft, is de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar van toepassing (artikel 2262bis, BW).

Wat de vorderingen van de leveranciers betreft, is de toepasselijke verjaringsstermijn echter minder duidelijk¹³. Het Grondwettelijk Hof gaf middels haar arres-

¹² Zie vraag om uitleg van 25 februari 2015 van de heer Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vergoeding voor laattijdige aansluiting en heraansluiting, en langdurige stroomonderbreking.

¹³ Zie onder andere T. Vermeir, "Verkorte verjaringsregels voor vorderingen van electriciteits- en aardgasleveranciers zijn zelf bejaard", 243-273, in DEKETELAERE, K. & DELVAUX, B. (ed.), Jaarboek energierecht 2014, Antwerpen, Intersentia, 2015, pagina 323.

ten nr. 15/2005 en 13/2007 immers aan dat de verkorte verjaringstermijn van artikel 2272, tweede lid, BW niet van toepassing is in het geval van leveringen van diensten, zoals telecommunicatiediensten, "omdat in de regel van de overeenkomst voor dergelijke leveringen een geschrift wordt opgesteld". Hieruit werd eerder door de lagere rechtbanken afgeleid dat bij leveringen van goederen door kooplieden, zoals de levering van elektriciteit en aardgas door houders van een leveringsvergunning, aan niet-kooplieden, de verkorte verjaringstermijn van artikel 2272, tweede lid, BW zou moeten gelden (Rb. Hoei 26 september 2013, T.Vred. 2014, 51). Oorspronkelijk werd er evenwel na de arresten van het Hof van Cassatie van 19 januari 2005 en 17 januari 2007 vanuit gegaan dat schulden voor elektriciteit en aardgas, als periodiek terugkerende schulden, conform artikel 2277 BW na verloop van vijf jaar verjaren. Volgens het Hof van Cassatie in haar arrest van 8 januari 2015 is aangaande energieschulden (levering elektriciteit of aardgas) de vijfjarige verjaringstermijn van artikel 2277 BW echter enkel van toepassing als het bestaan van de schuld vastgesteld is in een geschrift en indien die schuldvordering betaalbaar is bij het jaar of bij kortere periodes. Wanneer er geen geschrift is opgesteld dat het bestaan van de schuld vaststelt, geldt de eenjarige verjaringstermijn van artikel 2272 BW. Hieruit volgt als algemeen principe voor de verjaring van energieschulden bij de leverancier, afhankelijk van het feit of er een geschrift is en die schuldvordering betaalbaar is bij het jaar of bij kortere periodes of niet, een verjaringstermijn van één of vijf jaar, voor dergelijk type van facturen/betwistingen zodat de leveranciers nog tot maximaal vijf jaar na datum dergelijke rechtszettingen zullen moeten uitvoeren.

Aangezien een dergelijke werkwijze niet praktisch uitvoerbaar is, wordt voorzien in een specifieke overgangsbepaling waarbij afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit nog niet werd toegekend voor het leveringsjaar 2015 en de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit niet correct is toegekend op hun afrekeningsfactuur nog steeds recht hebben op de toekenning van de gratis hoeveelheid elektriciteit. Dit recht houdt op te bestaan indien de afnemer niet binnen een termijn van twee jaar na de afrekeningsfactuur waarop de gratis hoeveelheid elektriciteit normaal gezien moest toegekend worden, aan zijn leverancier kenbaar heeft gemaakt dat de toegekende gratis hoeveelheid elektriciteit op deze afrekeningsfactuur niet correct of niet toegekend is. De regulator zal toezien op een correcte toepassing van dit principe door alle betrokken marktpartijen.

Omdat de gemeenrechtelijke verjaringsregels (BW) tot de federale bevoegdheid behoren, dient een beroep te worden gedaan op de theorie van de impliciete bevoegdheden (artikel 10, BWHI). Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten immers een federale bevoegdheid betreden mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Aan deze voorwaarden werd in casu voldaan. Gelet op het einde van de bestaande regeling en de mogelijke samenloop van verschillende verjaringstermijnen is het immers noodzakelijk om de effecten van deze regeling in de tijd te beperken en een uniforme verjaringsregeling voor zowel de huishoudelijke afnemer als de leverancier vast te stellen. Aangezien deze maatregel het opheffen betreft van een regeling die enkel in het Vlaamse Gewest bestaat, leent dit zich bij uitstek tot een gedifferentieerde regeling. Tot slot is hierdoor het effect van de maatregel op de federale bevoegdheid ook marginaal.

Artikel 43

In het decreet werd een bepaling toegevoegd die artikel 605quater van het Gerechtelijk Wetboek (op grond van de theorie van de impliciete bevoegdheden, zoals bedoeld in artikel 10 van de BWHI) wijzigt en waarbij het Hof van Beroep de

bevoegdheid gegeven wordt kennis te nemen van de beroepen tegen de beslissingen van de VREG inzake tarieven.

Artikel 44 en 45

Deze artikelen houden aangaande de distributie van elektriciteit en aardgas de expliciete afschaffing in van de federale tarifaire voorschriften, voor wat hun toepassing in het Vlaamse Gewest betreft.

Artikel 46 en 47

Artikel 108 regelt de inwerkingtreding van de bepalingen van het decreet van 19 december 2014. Het laatste streepje betreft de inwerkingtreding van artikel 96. Het bevat tegelijkertijd ook een 'sunset-clause' waardoor dat artikel automatisch buiten werking zal treden op 31 december 2015.

Artikel 96 kadert in de zesde staatshervorming waarbij het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) vanaf 1 januari 2015 van rechtswege wordt ontbonden en er een alternatief op gewestelijk niveau moest worden gecreëerd. Het artikel betreft het invoeren van een nieuw artikel 8.2.2 in het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat voor de Vlaamse Regering als decretale rechtsgrond dient om goedkope energieleningen te verstrekken. Sinds januari 2015 wordt – in afwachting van de invoering van een meer fundamentele regeling – de rol van het FRGE met betrekking tot het verstrekken van leningen aan lokale entiteiten dan ook tijdelijk overgenomen door de Vlaamse overheid (VEA).

In het Vlaamse regeerakkoord is echter opgenomen dat de taken en werking van het FRGE als actieverplichting zullen worden ondergebracht bij de distributienetbeheerders. De distributienetbeheerders worden verplicht om zelf goedkope leningen te verstrekken maar de mogelijkheid wordt voorzien dat zij dit uitbesteden aan bestaande of nieuwe lokale entiteiten waarmee zij een samenwerkingsakkoord sluiten. Deze activiteit is te beschouwen als een 'actieverplichting' die valt onder de REG-openbaredienstverplichtingen. Deze actieverplichting moet als REG-openbaredienstverplichting nog in een uitvoeringsbesluit worden uitgewerkt (wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 door een besluit van de Vlaamse Regering). Deze regeling zal echter in 2015 nog niet zijn ingevoerd zodat het dienstig is om de voormelde sunset-clause aan te passen (verlengen tot december 2017) opdat de Vlaamse Regering ook op langere termijn aangaande deze leningen in de nodige rechtszekerheid kan blijven voorzien. Wordt deze sunset-clause niet aangepast dan dreigt bij gebreke van rechtsgrond echter het vetrekken van leningen vanaf januari 2016 onmogelijk te worden.

Tegelijk worden deze bepalingen herschreven teneinde tegemoet te komen aan de wetgevingstechnische opmerking van de Raad van State aangaande die sunset-clause.

Artikel 48

Dit decreet treedt in werking bij de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

De inwerkingtreding van artikel 4, 3°, is gelinkt aan de hervorming van het erkenningsstelsel van energiedeskundigen. Daarom wordt de inwerkingtreding ervan gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

Voorts bepaalt dit artikel de inwerkingtreding (1 januari 2016) van de in het Vlaamse regeerakkoord voorziene opheffing van de gratis kilowattuur.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Annemie TURTELBOOM

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

VOORONTWERP VAN DECREET VAN 3 APRIL 2015

Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking

Art. 2. Aan artikel 34 van hetzelfde decreet wordt tussen het eerste en tweede lid een lid ingevoegd dat luidt als volgt:

“Binnen de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden aangewezen als distributienetbeheerder is evenwel uittreding ten gevolge van een gebiedsuitwisseling mogelijk mits de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten tot uitvoering ervan.”.

Art. 3. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van voormelde bepalingen van dit artikel kan de Vlaamse Regering op verzoek van de algemene vergadering van de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden aangewezen als distributienetbeheerder en die daartoe in de loop van het jaar 2014 of

2015 op verzoek van drie vierden van het aantal gemeenten en met een meerderheid van drie vierden van de stemmen, op basis van een omstandig verslag dat de noodzaak van het verzoek aantoont, éénmalig en bij gemotiveerd besluit instemmen dat de einddatum van de statutaire duur verschoven wordt naar 9 november 2019.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 4. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 13°/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“13°/3 beheerder van een gesloten distributienet: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die exploitant is van een gesloten distributienet;”;

2° punt 39° wordt vervangen door wat volgt:

“39° energiedeskundige: de natuurlijke persoon, die onderworpen is aan het sociaal statuut van zelfstandige en die het energieprestatiecertificaat opstelt of energieadvies verstrekt, of de rechtspersoon binnen wiens organisatie het energieprestatiecertificaat opgesteld wordt of energieadvies verstrekt wordt door een zaakvoerder, bestuurder of bezoldigde werknemer;”.

3° er wordt een punt 74°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“74°/1 klantengroep: iedere groep van distributienetgebruikers die elektriciteit injecteren en/of afnemen van het distributienet en die zich kenmerkt door het type netwerk waarop de netgebruiker is aangesloten, het type aansluiting waarover die netgebruiker beschikt, de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit of door het feit of die netgebruiker al dan niet elektriciteit injecteert op het netwerk waarop die netgebruiker is aangesloten, met dien verstande dat één netgebruiker volgens zijn toegangspunten tot verschillende klantengroepen kan behoren;”;

4° punt 76° wordt vervangen door wat volgt:

“76° kwalitatieve warmte-krachtinstallatie: warmte-krachtinstallatie waarvan het productieproces voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden die opgelegd zijn overeenkomstig artikel 7.1.2, § 4”;

5° punt 77° wordt vervangen door wat volgt:

“77° kwalitatieve warmte-krachtkoppeling: warmte-krachtkoppeling die voldoet aan de kwaliteitsvereisten, opgelegd overeenkomstig artikel 7.1.2, § 4”;

6° er wordt een punt 115°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“115°/1/1 tariefdrager: objectieve, meetbare eenheid waarvoor er een distributienettarief bestaat;”.

Art. 5. Aan artikel 3.1.4, § 2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 14 maart 2014, wordt aan punt 12° de volgende zinsnede toegevoegd:

“, overeenkomstig de bepalingen van dit decreet;”.

Art. 6. Aan titel IV, hoofdstuk I van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een afdeling XII toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling XII. Tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet".

Art. 7. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling I toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling I. Toepassingsgebied".

Art. 8. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling I, toegevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.29 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.29. De aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit of aardgas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbaredienstverplichtingen, maken het voorwerp uit van gereguleerde tarieven."

Art. 9. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling II. Algemene bepalingen".

Art. 10. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling II, toegevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.30 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.30. §1. De VREG stelt een tariefmethodologie op en oefent zijn tariefbevoegdheid uit om aldus een stabiele en voorzienbare regulering te bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren.

§2. De VREG oefent zijn tariefbevoegdheid uit rekening houdend met het algemene energiebeleid zoals gedefinieerd op Europees, federaal en gewestelijk niveau.

§3. De tarieven die van toepassing zijn kunnen niet met terugwerkende kracht worden aangepast, zonder echter afbreuk te doen aan de verrekening van de saldi, of de compensatiemaatregelen na voorlopige tarieven."

Art. 11. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling III toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling III. Procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie".

Art. 12. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling III, toegevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.31 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.31. §1. Na gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg met de distributienetbeheerders, werkt de VREG het ontwerp van tariefmethodologie uit die deze distributienetbeheerders moeten gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.

De overlegprocedure, vermeld in het eerste lid, komt tot stand met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord tussen de VREG en de distributienetbeheerders over de overlegprocedure, wordt het overleg ten minste gehouden als volgt:

1° de VREG stuurt de oproeping voor de overlegvergadering naar de distributienetbeheerders. De VREG maakt die oproeping minstens acht kalenderdagen

vóór de vergadering in kwestie op zijn website bekend alsook de documentatie met betrekking tot de agendapunten van die overlegvergadering. De oproeping vermeldt de plaats, de datum en het uur van de overlegvergadering, alsook de agendapunten;

2° na de overlegvergadering stelt de VREG een ontwerp van proces-verbaal op van de overlegvergadering waarin de argumenten van de verschillende partijen worden opgenomen, alsook de vastgestelde punten waarover wel of geen overeenstemming bestaat. De VREG zendt dat verslag ter goedkeuring over aan de aanwezige partijen binnen acht kalenderdagen na de overlegvergadering.

§2. De VREG organiseert een openbare raadpleging over het ontwerp van tariefmethodologie. Tijdens die raadpleging krijgen alle belanghebbenden gedurende minstens zestig kalenderdagen de tijd om hun opmerkingen aan de VREG te bezorgen. Na afloop van die periode publiceert de VREG daarover binnen dertig kalenderdagen een gemotiveerd consultatieverslag.

§3. Na het volgen van de procedure, vermeld in paragraaf 1 en 2, stelt de VREG de tariefmethodologie vast. Onverminderd de toepassing van de algemene boekhoudkundige normen en regels, preciseert die tariefmethodologie onder andere :

1° het verband tussen de door de VREG toegestane inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerders;

2° de definitie van de kostencategorieën;

3° de algemene tariefstructuur, tariefdragers en de klantengroepen.

§4. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders, en alle documenten die nuttig worden geacht voor de motivering van de beslissing van de VREG over de tariefmethodologie.

Art. 13. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling IV. Richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling IV, toegevoegd bij artikel 14, een artikel 4.1.32 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.32. §1. De VREG stelt de tariefmethodologie op met inachtneming van de volgende richtsnoeren:

1° de tariefmethodologie is volledig en transparant, zodat het voor de distributienetbeheerders mogelijk is om hun tariefvoorstellen op basis van de tariefmethodologie op te stellen. Ze bevat de elementen die verplicht zijn in het tariefvoorstel. Ze definieert rapporteringsmodellen die de distributienetbeheerders moeten gebruiken;

2° de tariefmethodologie stelt het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld;

3° de criteria voor de verwerping van kosten zijn niet-discriminerend en transparant;

4° de tarieven zijn niet-discriminerend en proportioneel;

5° de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en structureel vergelijkbare distributienetbeheerder;

6° de tarieven strekken ertoe een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de netgebruikers worden gedragen;

7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het

grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert. In geval van fusie van distributienetbeheerders of wijzigingen kunnen tot 9 november 2019 in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone;

8° de vergoeding van in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet de distributienetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk;

9° de kosten voor de openbare dienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taken, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;

10° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van gestrande kosten die in de tarieven kunnen worden opgenomen. De gestrande kosten bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een gereguleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed aan hun werkgever door een distributienetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen;

11° de tariefmethodologie bepaalt de wijze van vaststelling van de positieve of negatieve saldi van de kosten, vermeld in 9° en 10°, en andere kosten of inkomsten die worden gerecupereerd of teruggegeven via de tarieven;

12° de productiviteitsinspanningen die aan de distributienetbeheerders worden opgelegd mogen op korte en op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering in het gedrang brengen;

13° de kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten is niet toegestaan;

14° de tariefmethodologie moedigt de distributienetbeheerders aan om hun efficiëntie te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en de ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de uitvoering van hun investeringsplannen;

15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en weerspiegelt de kosten van de infrastructuur;

16° de tarieven zijn een realistische weergave van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking;

17° de tarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in distributienetten die worden behaald vanuit maatregelen die passen binnen het vraagzijdebeheer en kunnen een dynamische prijsstelling voor afnemers ondersteunen;

18° de tarieven voor de distributie van elektriciteit kunnen prikkels geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten;

19° kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen worden als niet beheersbaar beschouwd, hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als niet beheersbaar beschouwd;

20° Distributienettarieven worden hervormd tot een zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert. De tarieven zijn kostenreflectief voor afname en injectie, houdt rekening met de kosten voor aanleg en gebruik van het net en regionaal objectiveerbare verschillen worden geïntegreerd.

§2. De VREG kan de kosten van de distributienetbeheerders controleren en in voorkomend geval verwerpen, in het licht van de toepasselijke wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen, en van de beoordelingscriteria vermeld in §1, 3°.

Art. 15. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling V toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling V. Procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen”.

Art. 16. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling V, toegevoegd bij artikel 16, een artikel 4.1.33 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.33. §1. De distributienetbeheerders stellen hun tariefvoorstellen op met inachtneming van de tariefmethodologie en dienen die in bij de VREG, met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§2. De VREG onderzoekt het tariefvoorstel, beslist over de goedkeuring ervan en deelt zijn gemotiveerde beslissing mee aan de distributienetbeheerder met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§3. De VREG stelt de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen op met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord is de procedure als volgt:

1° de distributienetbeheerder dient binnen dertig kalenderdagen op voorstel van de VREG zijn tariefvoorstel in voor het volgende jaar in de vorm van het rapporteringsmodel dat de VREG vaststelt overeenkomstig artikel 4.1.32, §1, 1°;

2° de distributienetbeheerder bezorgt het tariefvoorstel in drie exemplaren met een aangetekende brief aan de VREG of geeft het af tegen ontvangstbewijs. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische versie van het tariefvoorstel dat de VREG kan bewerken;

3° binnen vijftien kalenderdagen na de ontvangst van het tariefvoorstel bevestigt de VREG aan de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook per e-mail, dat het dossier volledig is of bezorgt de distributienetbeheerder een lijst van aanvullende inlichtingen of vragen die de distributienetbeheerder moet verstrekken of beantwoorden. Binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de voormelde lijst, verstrekt de distributienetbeheerder de gevraagde aanvullende inlichtingen, antwoorden en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze aan de VREG. De onder dit punt vermelde procedure tot bekomen van bijkomende inlichtingen kan herhaald worden indien de VREG dit nuttig acht;

4° binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het tariefvoorstel, vermeld in punt 2°, of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de laatste antwoorden en de laatste aanvullende inlichtingen en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel, van de distributienetbeheerder, vermeld in punt 3°, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze op de hoogte van zijn ontwerp van beslissing over het tariefvoorstel in kwestie. Ingeval de VREG in zijn ontwerp beslist tot weigering van het tariefvoorstel geeft de VREG op gemotiveerde wijze aan welke punten de distributienetbeheerder moet aanpassen overeenkomstig de tariefmethodologie om een beslissing tot goedkeuring van de VREG te verkrijgen;

5° als de VREG een ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel aan de distributienetbeheerder bezorgt, kan de distributienetbeheerder binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van dat ontwerp van beslissing, zijn bezwaren daarover meedelen aan de VREG. Die bezwaren worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief verzonden aan de VREG, en tegelijk op elektronische wijze. De distributienetbeheerder kan binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel, zijn aangepaste tariefvoorstel in drie exemplaren met een aangetekende brief of door afgifte met ontvangstbewijs aan de VREG bezorgen. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische kopie aan

de VREG. Binnen vijftien kalenderdagen nadat de VREG het ontwerp van de beslissing over het tariefvoorstel of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de bezwaren en in voorkomend geval het aangepaste tariefvoorstel, heeft verzonden, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook elektronisch, op de hoogte van zijn beslissing tot goedkeuring of weigering van het in voorkomend geval aangepaste tariefvoorstel; 6° als de distributienetbeheerder zijn verplichtingen niet nakomt binnen de termijnen, vermeld in de punten 1° tot 5°, of als de VREG een beslissing heeft genomen tot weigering van het tariefvoorstel of tot weigering van het aangepaste tariefvoorstel, zijn voorlopige tarieven die de VREG oplegt, van kracht, tot de distributienetbeheerder zijn verplichtingen, vermeld in de punten 1° tot 5° alsnog is nagekomen, tot alle rechtsmiddelen van de distributienetbeheerder of van de VREG zijn uitgeput, of tot over de twistpunten tussen de VREG en de distributienetbeheerder een akkoord wordt bereikt. De VREG is bevoegd om te besluiten tot passende compenserende maatregelen als de definitieve tarieven afwijken van de voorlopige tarieven.

§4. Onverminderd de mogelijkheid van de VREG om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen, kan een distributienetbeheerder, voor zover dat strikt noodzakelijk wordt geacht, binnen de reguleringsperiode een gemotiveerde vraag tot herziening van zijn tarieven voor de komende jaren van die tariefmethode ter goedkeuring voorleggen aan de VREG. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven houdt rekening met de tariefmethodologie, zonder de integriteit van de bestaande tariefstructuur te wijzigen. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven wordt door de distributienetbeheerder ingediend en door de VREG behandeld overeenkomstig de geldende procedure, vermeld in paragraaf 3.

§5. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of van commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website, op een transparante wijze, de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen, de ontwerpen van tarifaire beslissingen en, in voorkomend geval, de goedgekeurde tariefvoorstellen die de distributienetbeheerders hebben ingediend.

De VREG publiceert de tarieven en hun motivering binnen drie werkdagen na hun goedkeuring op zijn website.

§6. De distributienetbeheerders delen zo spoedig mogelijk aan hun toegangshouders de tarieven mee die ze moeten toepassen en stellen ze ter beschikking van alle personen die hierom verzoeken. Ze publiceren die tarieven ook zo spoedig mogelijk op hun website, samen met een berekeningsmodule die de praktische toepassing ervan preciseert."

Art. 17. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling VI toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling VI. Beroepsprocedure tegen beslissingen van de VREG met betrekking tot de tarieven".

Art. 18. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling VI, toegevoegd bij artikel 18, een artikel 4.1.34 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.34. Tegen de beslissingen die de VREG met toepassing van titel IV, hoofdstuk I, afdeling XII heeft genomen, kan door iedere persoon die een belang aantoonst, beroep aangetekend worden voor het Hof van Beroep te Brussel, dat zetelt zoals in kort geding."

Art. 19. Artikel 4.2.1, §1, eerste lid van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“De VREG stelt, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, een ontwerp van technisch reglement op voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Dit ontwerp van reglement wordt vervolgens ter consultatie aan de marktpartijen voorgelegd.”

Art. 20. Aan titel IV, hoofdstuk VI van hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een artikel 4.6.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.6.10. Iedere beheerder van een gesloten distributienet past voor de aansluiting, het gebruik en de ondersteunende diensten die van toepassing zijn op dat net, tarieven toe die in overeenstemming zijn met de volgende richtsnoeren:

1° de tarieven zijn niet-discriminerend, gebaseerd op de kosten en een redelijke winstmarge;

2° de tarieven zijn transparant voor de gebruiker van een gesloten distributienet;

3° het tarief dat de beheerder van een gesloten distributienet op de gebruikers van dat net toepast, omvat de kosten voor aansluiting, gebruik en ondersteunende diensten, alsook in voorkomend geval, de kosten die verband houden met de extra lasten die het gesloten distributienet moet dragen om het transmissie- of distributienet of het plaatselijk vervoersnet voor elektriciteit waarop hij aangesloten is te gebruiken;

4° de beheerder van het gesloten distributienet kiest de afschrijvingstermijnen en de winstmarges gekozen binnen de marges tussen de waarden die hij toepast in zijn belangrijkste bedrijfssector en de marges die in de distributienetten worden toegepast;

5° de tarieven zijn, wat de aansluiting, de versterking ervan en de vernieuwing van de uitrusting van het net betreft, afhankelijk van de mate van socialisering of individualisering van de investeringen die eigen zijn aan de locatie, rekening houdend met het aantal gebruikers van het gesloten distributienet.”.

Art. 21. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt titel V, die bestaat uit artikel 5.1.1, opgeheven.

Art. 22. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 13 juli 2012 en gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid wordt de zin “Die berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren.” opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 23. Aan artikel 7.1.6, §2 van hetzelfde decreet, wordt een vierde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1.”.

Art. 24. Aan artikel 7.1.7, §2 van hetzelfde decreet, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als

transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1.”.

Art. 25. Aan artikel 11.1.14, §2, vierde lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013, 14 maart 2014 en 25 april 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbare dienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiedatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 26. In artikel 11.2.2 van hetzelfde decreet worden de woorden “eigenaar van een gebouw” telkens vervangen door de woorden “de personen”.

Art. 27. Aan artikel 11.2.3, §3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 15 november 2011, 28 juni 2013 en 14 maart 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbare dienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiecertificatendatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 28. Aan titel XII, hoofdstuk II van hetzelfde decreet wordt een artikel 12.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12.2.3. De Vlaamse Regering kan verplichtingen opleggen aan de overheidsdiensten en instellingen, die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken en die derhalve vaak door het grote publiek bezocht worden, om het Vlaams Energieagentschap accurate, volledige en consistente mededeling te doen betreffende de uitvoering van de verplichtingen, vermeld in artikel 11.2.1, §2. De Vlaamse Regering bepaalt de rapporteringstermijn en de –wijze van de te verstrekken gegevens.”.

Art. 29. Artikel 13.1.1 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13.1.1. §1. Tenzij dit decreet in een specifieke toezichthouder voorziet, worden de ambtenaren die bevoegd zijn om toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan en om de niet-naleving hiervan vast te stellen in een verslag van vaststelling, aangeduid door de Vlaamse Regering.

§2. De Vlaamse Regering wijst de bepalingen van dit decreet aan waarvoor de ambtenaren vermeld in §1 bevoegd zijn.

§3. Bij het uitvoeren van hun toezichttaak kunnen de ambtenaren, vermeld in §1 ter plaatse inzage vorderen en een kosteloze kopie maken en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke zakelijke documenten en andere zakelijke informatiedragers. Zij kunnen zich daarbij laten bijstaan door personen die zij daartoe hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid. Om alle nodige vaststellingen te verrichten, hebben de genoemde ambtenaren toegang tot de terreinen en de gebouwen. De ambtenaren, vermeld in §1 kunnen bijstand vorderen van de politie bij de uitoefening van hun

toezichtstaak. Ze kunnen eveneens monsters nemen en vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

Tot de bewoonde lokalen hebben ze echter alleen toegang als ze aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

1° ze hebben de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de bewoner gekregen;

2° ze werden ertoe voorafgaandelijk en schriftelijk gemachtigd door de politierechter.”.

Art. 30. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt tussen de woorden “artikel 12.2.1” en de woorden “opgelegde eisen” de woorden “en artikel 12.2.3” ingevoegd;

2° in paragraaf 2 worden de woorden “artikel 12.2.1, tweede lid” vervangen door de woorden “artikel 12.2.1 en artikel 12.2.3”.

Art. 31. In artikel 13.4.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, wordt paragraaf 4 opgeheven.

Art. 32. In artikel 13.4.9, §2 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 33. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 14 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt het bedrag “500 euro” vervangen door het bedrag “250 euro”;

2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede “, afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte” opgeheven;

3° in paragraaf 1, tweede lid wordt tussen de zinsnede “de eigenaar of gebruiker van het gebouw” en de zin “De kosten voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat vallen volledig ten laste van de energiedeskundige” de zin “Indien het gebouw wordt verhuurd, dan bezorgt de eigenaar tevens een kopie van het nieuwe energieprestatiecertificaat aan de huurder.” ingevoegd.

4° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden “een administratieve geldboete op van 500 euro” vervangen door de woorden “de energiedeskundige een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de vastgelegde termijn wordt overschreden”;

5° in paragraaf 2 wordt de zinsnede“, afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte” opgeheven;

6° in paragraaf 3, eerste lid, wordt de zinsnede“, afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte” opgeheven;

7° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt het woord het bedrag “500 euro” vervangen door het bedrag “250 euro”;

8° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt de zinsnede“, afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte” opgeheven;

9° een paragraaf 3/2 wordt ingevoegd die luidt als volgt:

“§3/2. Indien blijkt dat de instrumenterende ambtenaar of een derde de hem op grond van artikel 11.2.2, §3 opgelegde verplichtingen niet heeft nageleefd, en de betrokkene werd gehoord of naar behoren opgeroepen, dan kan het Vlaams Energieagentschap hem

een administratieve geldboete opleggen die niet lager is dan 250 euro en niet hoger dan 5000 euro.”;

10° paragraaf 4 wordt opgeheven.

Art. 34. In hoofdstuk V van titel XV van hetzelfde decreet wordt een artikel 15.3.5/7 en 15.3.5/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15.3.5/7. Netgebruikers, aangesloten op het distributienet, die tussen 1 januari 2015 en [datum x] getroffen werden door een langdurige stroomonderbreking, vermeld in artikel 4.1.11/5, kunnen in afwijking van artikel 4.1.11/5, §3, op straffe van onontvankelijkheid, nog een aanvraag tot schadevergoeding indienen gedurende dertig kalenderdagen volgende op de inwerkingtreding van dit artikel. De door de Vlaamse Regering op grond van artikel 4.1.11/5, §4, derde lid vastgestelde voorwaarden en procedures zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. 15.3.5/8. De nog open staande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang bepaalt, worden niet in de tarieven verrekend maar worden door de distributienetbeheerder aan zijn aandeelhouders uitgekeerd.”

Hoofdstuk 4. Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 35. Aan artikel 605quater van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij wet van 27 juli 2005, wordt een punt 9° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“9° artikel 4.1.34 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.”.

Hoofdstuk 5. Opheffings- en slotbepalingen

Art. 36. In de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 15/5ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;

2° artikel 15/5quater en 15/5quinquies, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat deze artikelen de gasdistributie betreffen;

3° artikel 15/9bis, §3, ingevoegd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 37. In de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 12bis, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;

2° artikel 12ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;

3° artikel 12quater, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 25 augustus 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;

4° artikel 18bis, §3, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 38. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, behoudens:

1° artikel 4, 3°, dat in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum;

2° artikel 4.1.32. §1, 20° dat ingevoegd wordt door artikel 14, dat in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum;

3° artikel 21, dat in werking treedt op 1 januari 2016.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en
Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Annemie TURTELBOOM

GEZAMENLIJK ADVIES VAN
DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN EN
DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Tariefendecreet en diverse bepalingen energie

Brussel,

SERV_20150504_ontwerpdecreet_energie_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11 • info@serv.be • www.serv.be

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie
Adviesvrager: Annemie Turtelboom - Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Ontvangst adviesvraag: 7 april 2015
Adviestermijn: 30 dagen
Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad: 4 mei 2015
Het advies kwam tot stand in samenwerking met MINARAAD
die het goedkeurde op 30 april 2015

Mevrouw Annemie TURTELBOOM
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Phoenixgebouw,
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 BRUSSEL

contactpersoon
Peter Van Humbeeck
pvhumbeeck@serv.be

ons kenmerk
SERV_20150504_ontwerpdecreet_ADV
Brussel
4 mei 2015

Advies Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie

Mevrouw de minister

Als bijlage vindt u het gezamenlijk advies van SERV en Minaraad op het bovenvermelde voorontwerp van decreet.

De raden vinden dit voorontwerp een gemiste kans om - naar aanleiding van de nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit - de dringende en fundamentele discussie te voeren over de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie en over de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders), of om minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake. De richtsnoeren voor de regulering van de distributienettarieven lijken bovendien, zoals ze nu zijn uitgewerkt, meer problemen en nieuwe vragen op te roepen dan dat ze er oplossen. De raden herhalen dan ook hun vraag naar een maatschappelijk debat en een beleidsvisie, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

In het advies vindt u tevens de specifieke opmerkingen en vragen bij het voorgestelde tarifair kader (algemene bepalingen, procedure voor de opmaak van een tariefmethodologie, procedure voor de goedkeuring van distributienettarieven, richtsnoeren, ...) en bij de diverse andere wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet.

De raden zijn steeds bereid tot nadere toelichting en kijken alvast uit naar uw reactie op dit advies.

Hoogachtend,

Caroline Copers
Voorzitter SERV

Iris Penninckx
Voorzitter Minaraad

Inhoud

Krachtlijnen	72
Advies	75
1 Inleiding.....	75
2 Tarieven en tariefregulering.....	75
2.1 Een gemiste kans.....	75
2.2 Tarifair kader – inhoudelijke bepalingen.....	78
2.3 Tarifair kader – procedures.....	80
2.4 Tarifair kader – gesloten distributienetten	82
2.5 Solidarisering opkoopkosten GSC	83
2.6 Boni uit het verleden	83
3 Overige bepalingen	84
3.1 Opheffing gratis kWh	84
3.2 Wijzigingen decreet Intergemeentelijke Samenwerking	86
3.3 Procedure technisch reglement	87
3.4 Berekening onrendabele toppen	87
3.5 Energieprestatieregelgeving	88
4 Bijlage 1: Analyse en opmerkingen richtsnoeren tariefregulering.....	89
5 Bijlage 2: Wettelijke bepalingen en richtsnoeren in enkele andere landen.....	97

Krachtlijnen

Een gemiste kans...

SERV en Minaraad hebben in eerdere adviezen herhaaldelijk gewezen op de **nood aan een beleidsvisie** op de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie (o.a. tariefstructuren). De nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit bieden daarvoor een goed aanknopingspunt.

De raden stellen echter vast dat dit debat niet wordt gevoerd en dat ook de opmaak en behandeling van het voorliggende voorontwerp van decreet een **gemiste kans** is om de fundamentele discussie te voeren of minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake. De richtsnoeren die nu zijn uitgewerkt lijken meer problemen en nieuwe vragen op te roepen dan dat ze er oplossen. Ze zijn vaag en intern niet altijd consistent waardoor het onduidelijk is wat de praktijk gaat zijn. Bij gebrek aan duidelijke beleidsvisie en richtlijnen, komen bovendien belangrijke maatschappelijke vraagstukken en politieke beleidskeuzes finaal te liggen bij actoren die uiteindelijk tariefstructuren en tarieven moeten voorstellen of goedkeuren (netbeheerders en de regulator), terwijl die politieke beleidskeuzes niet thuishoren op dat niveau.

De raden beseffen dat de Vlaamse wetgever zich als gevolg van de Europese regels uiterst terughoudend zal moeten opstellen bij het vastleggen van richtsnoeren of het geven van richtlijnen inzake tariefregulering aan de VREG. Daarom werd in een eerder advies voorgesteld dat de richtsnoeren tot stand zouden komen in onderlinge **dialogoog** tussen alle betrokkenen, en dat de **VREG** daarbij duidelijk zou aangeven waar (en waar niet) hij (meer) politiek/maatschappelijke sturing nodig acht. Vervolgens kan dan worden bekeken welke van die richtlijnen in de **regelgeving** kunnen worden opgenomen in richtsnoeren met respect voor de Europese regels en voor welke dat niet mogelijk is. Voor die laatste categorie kan ook gewerkt worden met **alternatieven** qua financieringswijze (cf. opmerkingen bij richtsnoer 9) en met alternatieven voor regelgeving, zoals een aanbeveling aan de regulator of eventueel een protocolakkoord tussen de regulator en de regering.

Die dialoog lijkt helaas niet gebeurd te zijn en de VREG heeft in een eerder advies enkel aangegeven welke inhoudelijke en procedurele tarifaire regels uit de derde Europese energierichtlijnen letterlijk kunnen overgenomen worden. Het resultaat is dat we vandaag nog bijna nergens staan in het debat. De raden herhalen dan ook hun vraag naar een **maatschappelijk debat** en een **beleidsvisie**, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

Tarifair kader

De raden formuleren in het advies meerdere opmerkingen en vragen bij het voorgestelde **tarifair kader** (algemene bepalingen, procedure voor de opmaak van een tariefmethodologie, procedure voor de goedkeuring van distributienettarieven, richtsnoeren, ...)

De belangrijkste bemerkingen betreffen de **inhoudelijke richtsnoeren**. Zoals de richtsnoeren nu zijn uitgewerkt, voldoen ze niet aan de voorwaarden die daaraan moeten worden gesteld. Sommige richtsnoeren kunnen aanleiding geven tot juridische discussies (bv. richtsnoer 19), zijn vaag omschreven terwijl hun interpretatie soms van groot belang is (bv. richtsnoer 4) of lijken onderling moeilijk verzoenbaar (bv. richtsnoeren 15 en 20). Het is ook onduidelijk waarom de formulering van een aantal richtsnoeren afwijkt van de Europese regelgeving (bv. richtsnoer

18) of de vroegere federale richtsnoeren (bv. richtsnoer 7). Nog andere richtsnoeren lijken een belangrijke beleidskeuze in te houden zonder dat dit transparant gebeurt op basis van een algemene beleidsvisie (bv. richtsnoer 20).

De raden wijzen in hun advies tevens op een alternatief voor richtsnoer 9, nl. om de kosten voor de **openbare dienstverplichtingen** niet te financieren via gereguleerde tarieven, maar te financieren via aparte belastingen, taksen, bijdragen of heffingen op de energiefactuur, of via tegemoetkomingen, subsidies of fiscale instrumenten buiten de energiefactuur. Hierdoor vallen ze buiten de tariefbevoegdheid van de regulator en hebben de Vlaamse regering en het Vlaams parlement de volledige bevoegdheid om de wijze waarop de verrekening van de kosten gebeurt te regelen (cf. supra omtrent maatschappelijke keuzes die niet aan de regulator en de netbeheerders kunnen worden overgelaten). Binnen de bestaande regeling, verwelkomen de raden alvast dat het plafond op de **solidarisering** tussen de distributienetbeheerders van de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten zou worden geschrapt. Maar dit neemt niet weg dat een bredere discussie nodig is, over de financiering en solidarisering van de kosten van alle sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen, binnen een ruimer kader.

De raden kunnen verder niet akkoord gaan met de voorgestelde formulering en motivering van het artikel in het voorontwerp dat bepaalt dat de nog open staande **boni uit het verleden** die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd niet in de tarieven worden verrekend maar door de distributienetbeheerder aan zijn aandeelhouders worden uitgekeerd. De vraag is immers niet of de aandeelhouders erop rekenen, maar of ze er 'recht' op hebben. Boni op de niet-beheersbare kosten moeten volgens de raden worden teruggegeven aan de klanten. Ten gronde kan men zich de vraag stellen of het wel aan de wetgever toekomt om dit te regelen, en niet eerder aan de regulator.

Overige bepalingen

Het advies bevat bemerkingen bij de diverse andere wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet.

De raden nemen akte van de **schrapping van de 'gratis' kWh elektriciteit**. Zij vragen dat de effecten van de schrapping van de gratis kilowattuur worden bewaakt en becijferd, in het bijzonder voor de sociaal kwetsbare groepen waarvan een aantal gezinnen (i.c. gezinnen met een bovengemiddelde gezinsgrootte en een laag verbruik) als gevolg van de schrapping van de gratis kilowattuur wellicht te maken krijgt met een hogere elektriciteitsfactuur. Cijfers uit eerdere rapporten bevestigen dat deze sociale problematiek alle aandacht verdient. De afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit is volgens de raden bovendien een geschikt moment om de discussie te voeren over de financiering van het energiebeleid en tariefstructuren, en de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders). In het bijzonder gaat het dan ook over de eventuele zin en rol van een progressieve prijszetting van energie voor huishoudelijke verbruikers of van prijszetting in functie van het moment waarop wordt verbruikt. De raden herhalen hun vraag om deze discussies dringend te voeren (cf. supra).

Naar aanleiding van de voorgestelde wijzigingen aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking wijzen de raden erop dat de **discussie over de organisatie van het Vlaams distributienetbeheer** die de komende maanden en jaren zal worden gevoerd uitermate belangrijk is, en in het bijzonder ook heel wat belangrijke maatschappelijke aspecten bevat. Bijgevolg dringen de raden erop aan dat deze discussie niet louter tussen netbeheerders onderling en met de lokale en Vlaamse politieke actoren worden gevoerd, maar voorwerp

uitmaakt van een transparant en onderbouwd debat (conceptnota, advies- en consultatieproces, ...). De sterk geëvolueerde en evoluerende energiemarkt moet meegenomen worden in de discussie over de toekomstige organisatie en rollen van de netbeheerders.

Advies

1 Inleiding

De SERV en de Minaraad werden op 7 april 2015 om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie. Dat voorontwerp bevat wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet. Het voorontwerp regelt o.a. de procedure en richtsnoeren voor de regulering van de distributienettarieven door de VREG maar bevat ook diverse andere belangrijke bepalingen.

Hierna wordt eerst ingegaan op de bepalingen die te maken hebben met tarieven en tariefregulering. Vervolgens komen de andere bepalingen van het voorontwerp van decreet aan bod.

2 Tarieven en tariefregulering

2.1 Een gemiste kans...

SERV en Minaraad hebben in eerdere adviezen herhaaldelijk gewezen op de nood aan een algemene visie op de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie. De nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit bieden daarvoor een goed aanknopingspunt.

Het betreft o.a. de vragen: (1) welke kosten moeten worden gefinancierd via de energiefactuur of via andere financieringsbronnen en waarom (evt. ook: welke wel, welk niet)?; (2) Indien dit zou gebeuren via de energiefactuur, via welke factuur dan (via welke marktactoren: leveranciers, netbeheerders...? en via welke energiedragers: elektriciteit, gas, stookolie?); (3) en via welke modaliteiten, waarbij o.a. de vragen aan de orde zijn wie betaalt (en evt. de baten ontvangt, verdelingsvraagstuk) en op welke manier (bv. voor elektriciteit: kWh gebaseerd - capaciteitsgebaseerd - progressief - degressief...).

De onderstaande kader bevat een overzicht van enkele **belangrijke beleidsvragen** die daarbij aan de orde zijn, specifiek voor de aard en de rol van de nettarieven.

De raden stellen vast dat dit **debat niet wordt gevoerd** en dat ook de opmaak en behandeling van het voorliggende tariefendecreet een gemiste kans is om de fundamentele discussie te voeren of minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake.

Bij **gebrek aan duidelijke beleidsvisie** en richtlijnen, komen bovendien belangrijke politiek-maatschappelijke beleidsvragen finaal te liggen bij actoren die uiteindelijk tariefstructuren en tarieven moeten voorstellen of goedkeuren (netbeheerders en de regulator), terwijl die niet thuishoren op dat niveau.

Enkele discussies over de aard en rol van nettarieven

Rol van nettarieven in financiering van ... (versus andere financieringsmogelijkheden)   ▪ Sociaal en ecologisch beleid (ODV inzake groene stroom, WKK, sociale ODV, REG-ODV, ...) ▪ Netinvesteringen ▪ Gemeenten Rol van nettarieven in sturing van ... (versus andere sturingsmogelijkheden)   ▪ Netinvesteringen en kwaliteit ▪ Netbeheer ▪ Energiegebruik, netgebruik, ... Differentiatie van tarieven?   ▪ Uniform tarief – diverse tarieven (sturing via tarieven) – deels geharmoniseerde tarieven (bv. ODV)? ▪ Ruimtelijke differentiatie/solidarisering? ▪ Sociale differentiatie/solidarisering? ▪ Differentiatie bedrijven/gezinnen, consumenten/prosumenten? ▪ Progressief/degressief karakter van tarieven? ▪ Differentiatie in de tijd (time of use)? Mogelijkheden tot beperking van de hoogte van de nettarieven?   ▪ Efficiëntiewinsten bij beheersbare kosten (aard, omvang)? ▪ Efficiëntiewinsten bij niet-beheersbare kosten (ODV's)? ▪ Aanvaardbaarheid diverse kostencomponenten? ▪ Maximumtarieven? ▪ Onderscheid gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten Timing van doorrekening van kosten?   ▪ Meerjarentarieven? ▪ Doorschuiving kosten naar toekomst, ...?

De raden beseffen ten volle dat de Europese regels niet toelaten dat de regering of de decreetgever regels of richtlijnen zouden vastleggen die de bevoegdheid van de regulator inzake tariefregulering zouden beperken. De **Europese regels** stellen duidelijk dat de distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor goedkeuren of vaststellen tot de exclusieve en autonome bevoegdheid van de regulator behoort, en dat de regulator niet onderworpen mag zijn aan een hiërarchische overheid. Hij moet zelfstandig besluiten kunnen nemen, onafhankelijk van enige politieke, publieke of private entiteit, en zijn bestuurders en zijn personeel mogen bij het verrichten van hun reguleringstaken geen directe instructies verlangen of ontvangen van regeringen of andere publieke of particuliere entiteiten. De reden is dat men vindt dat tariefregulering door onafhankelijke regulatoren, en niet door de politieke overheid, nodig is omdat het gaat om kapitaalintensieve investeringen met een lange levensduur die enkel zullen gebeuren in een stabiel en voorspelbaar reguleringskader. Men gaat ervan uit dat de politiek zo'n stabiel en voorspelbaar kader minder goed kan bieden. Een tweede reden is dat een onafhankelijke regulator beter dan de politiek in staat wordt geacht om een 'level playing field' te verzekeren voor alle marktpartijen, omdat overheden vaak zelf belangen hebben in de energiesector (bv. bij intercommunales).

Aan de andere kant is de regulering van de distributienettarieven een maatschappelijk zeer belangrijke bevoegdheid, doorspekt met talrijke **maatschappelijke vragen** die zoals gezegd ook maatschappelijke keuzes inhouden die niet aan de regulator (of de netbeheerders) alleen kunnen worden overgelaten.

Om die reden is in de Europese regelgeving voorzien dat de overheid regels of **richtsnoeren** kan bepalen waarmee de regulator rekening moet houden. Om te vermijden dat de overheid op het terrein van de regulator komt, stelt de tekst van de Richtlijnen echter duidelijk dat de algemene beleidsrichtsnoeren geen betrekking kunnen hebben op de taken van de regulator¹. Er blijft dus onduidelijkheid over de vraag hoever zulke richtlijnen kunnen gaan, of m.a.w. in hoeverre de tariefregulering een volledige en exclusieve bevoegdheid is van de regulator dan wel in hoeverre de politiek kan beslissen over maatschappelijk relevante keuzes die verband houden met de vastlegging van de distributienettarieven.

Dat heeft als gevolg dat de Vlaamse wetgever zich uiterst **terughoudend** zal moeten opstellen bij het vastleggen of geven van richtlijnen aan de regulator. Indien dat niet het geval is, kan verwacht worden dat de regulator hiertegen een juridische procedure opstart, met conflicten en rechtsonzekerheid als gevolg. Bovendien zouden ook marktpartijen dit kunnen aangrijpen om tarieven juridisch aan te vechten, of om beslissingen zo lang mogelijk uit te stellen door juridische procedures uit te putten.

Daarom werd in een eerder advies² voorgesteld dat de richtsnoeren tot stand zouden komen in onderlinge **dialoog** tussen alle betrokkenen, en dat de **VREG** daarbij duidelijk zou aangeven waar (en waar niet) hij (meer) politiek/maatschappelijke sturing nodig acht³. Vervolgens kan worden bekeken welke van die richtlijnen in de regelgeving kunnen worden opgenomen in richtsnoeren met respect voor de Europese regels en voor welke dat niet mogelijk is. Voor die laatste categorie kan dan gewerkt worden met alternatieven qua financieringswijze (cf. infra, opmerkingen bij richtsnoer 9) en met alternatieven voor regelgeving, zoals een aanbeveling aan de regulator of eventueel een protocolakkoord tussen de regulator en de regering. Die moeten dan vooral inhoudelijk richting geven aan de maatschappelijke keuzes op het terrein van de tariefregulering.

Die dialoog lijkt helaas **niet gebeurd** te zijn en de VREG heeft in een eerder advies⁴ enkel aangegeven welke inhoudelijke en procedurele tarifaire regels uit de derde Europese energierichtlijnen letterlijk kunnen overgenomen worden.

Het resultaat is volgens de raden dat we **vandaag nog bijna nergens staan in het debat**. De richtsnoeren die nu zijn uitgewerkt in de regelgeving lijken bovendien **meer problemen en nieuwe vragen** op te roepen dan dat ze er oplossen (zie verder). Ze zijn vaag en intern niet altijd consistent waardoor het onduidelijk is wat de praktijk gaat zijn en waardoor belangrijke maatschappelijke keuzes komen te liggen waar die niet thuis horen (bij de regulator).

¹ De Interpretatieve Nota van de Europese Commissie stelt terzake: "The Electricity and Gas Directives do not deprive the government of the possibility of establishing and issuing its national energy policy. This means that, depending on the national constitution, it could be the government's competency to determine the policy framework within which the NRA must operate, e.g. concerning security of supply, renewables or energy efficiency targets. However, general energy policy guidelines issued by the government must not encroach on the NRA's independence and autonomy".

² <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

³ Een OESO rapport schrijft hierover: "Regulators are always subject to political pressure, because they make decisions about things that politicians care about. Political independence in the sense of such pressure being absent is an oxymoron. Independence, instead, should be seen as giving regulators the means to participate in the policy process to the extent this is needed for them to be able to function, recalling that the main functions are to bring more time consistency into the decision-making process and containment of opportunistic behavior". OECD (2011a).

⁴ <http://www.vreg.be/sites/default/files/adviezen/adv-2013-08.pdf>

De raden herhalen dan ook hun vraag naar een maatschappelijk debat en een beleidsvisie, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

2.2 Tarifair kader – inhoudelijke bepalingen

Voorontwerp van decreet

Art. 8 en art. 10 bevatten **algemene bepalingen** inzake tarieven.

Art. 16 bevat **richtsnoeren** voor de tariefmethodologie en de tarieven waarmee de VREG rekening moet houden.

Bemerkingen

- De richtsnoeren moeten conform de Europese regels de bevoegdheid van de regulator respecteren en mogen ze dus niet op het terrein van de 'technische' tariefregulering zelf komen⁵. Ze moeten volgens de raden bovendien ruimte laten voor nieuwe inzichten aangezien veel lidstaten nog voortdurend optimale tariefmethododes trachten te vinden in een onzeker en sterk wijzigend energielandschap⁶. Ze moeten ook duidelijk zijn, geen interpretatie toelaten en onderling coherent zijn (zie ook bijlage 2 met voorbeelden uit andere landen).
- Volgens de raden **voldoen de voorgestelde richtsnoeren niet** aan deze voorwaarden. Een aantal zijn geen probleem. Maar andere richtsnoeren lijken op het terrein te zitten van de 'technische' tariefregulering waarvoor enkel en alleen de VREG bevoegd is (Richtsnoeren 2, 19, 20). Sommige zijn vaag omschreven waardoor de interpretatie kan verschillen (richtsnoeren 4, 7, 8, 10, 15, 20) terwijl hun interpretatie van groot belang is. Andere lijken onderling moeilijker verzoenbaar (bv. richtsnoeren 15 en 20). Het is ook onduidelijk waarom de formulering van een aantal richtsnoeren afwijkt van de Europese regelgeving of de vroegere federale richtsnoeren (waarvan het overigens onduidelijk of die wel rechtsgeldig waren⁷) (Richtsnoeren 4, 14, 15, 18). Ook de memorie van toelichting geeft zeer weinig uitleg. Voor een meer gedetailleerde analyse en specifieke vragen bij de verschillende richtsnoeren wordt verwezen naar de **tabel in bijlage** bij dit advies.
- Een alternatief voor **richtsnoer 9** is om de kosten voor de openbare dienstverplichtingen niet te financieren via gereguleerde tarieven, maar te financieren via aparte belastingen, taksen, bijdragen of heffingen op de energiefactuur, of via tegemoetkomingen, subsidies of fiscale instrumenten buiten de energiefactuur. Hierdoor vallen ze buiten de tariefbevoegdheid van de regulator en hebben de Vlaamse regering en het Vlaams parlement de volledige bevoegdheid om de wijze waarop de verrekening van de kosten

⁵ Zie derde energiepakket en Interpretatieve Nota van de Europese Commissie.

⁶ Zie bv. de RIIO-tariefregulering die door Ofgem in het VK werd ingevoerd voor elektriciteit om beter te kunnen inspelen op belangrijke ontwikkelingen in de energiesector, zoals de omvangrijke investeringen die nodig zullen zijn om het net in de toekomstig betrouwbaar en veilig te houden en de maatregelen die nodig zullen zijn om te gaan met de veranderingen in vraag en aanbod in een koolstofarme energievoorziening. RIIO staat voor Revenu = Incentives + Innovation + Outputs. Zie <https://www.ofgem.gov.uk/network-regulation-riio-model>

⁷ Cf. verzoek tot nietigverklaring van de wet door de CREG bij het Grondwettelijk Hof en de klacht van de CREG bij de Europese Commissie. Zie hierover tevens het advies van de Raad van State van 31 mei 2011 over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen".

gebeurt te regelen (cf. supra 2.1. omtrent maatschappelijke keuzes die niet aan de regulator en de netbeheerders kunnen worden overgelaten).

- De raden wensen ook specifieke bemerkingen te maken bij **richtsnoer 20**⁸. Er bestaat grote onduidelijkheid over de betekenis en draagwijdte ervan (zie ook bijlage 1 voor meerdere vragen in dit verband). Volgens bepaalde interpretaties van het Vlaams regeerakkoord verwijst een 'zuiver netgerelateerd tarief' naar het engagement van de Vlaamse regering om ervoor te zorgen dat de openbare dienstverplichtingen niet langer worden gefinancierd uit de nettarieven maar uit een uniforme Vlaamse bijdrage⁹, maar dit is niet duidelijk uit de tekst of de memorie van toelichting. Het is ook onduidelijk of een tarief 'dat de capaciteit die klant reserveert reflecteert' betekent dat dit zou gelden voor alle tariefcomponenten of voor een deel. Bovendien moet er over gewaakt worden dat de invoering van een dergelijk capaciteitstarief verzoenbaar is met richtsnoer 15 (de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik). In elk geval is dit een belangrijke discussie die transparant zou moeten verlopen, op basis van een algemene beleidsvisie (cf. supra, deel 2.1).
- Los van het voorgaande, beklemtonen de raden het **belang van een goede wettelijke basis** voor de tariefbevoegdheid van de VREG (cf. negatieve ervaringen op federaal niveau met heel wat juridische procedures bij het Hof van Beroep, het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof van Justitie als gevolg).
- Een wettelijke regeling voor de tariefbevoegdheid van de VREG moet volgens de raden niet enkel de nodige richtsnoeren, maar ook **informatierechten en controlebevoegdheden** geven aan de VREG om zijn nieuwe taak te kunnen uitvoeren. Die lijken te ontbreken in het voorontwerp. De raden vragen dan ook dat wordt nagekeken of de bestaande informatierechten en controlebevoegdheden van de VREG volstaan in het licht van de nieuwe tariefbevoegdheid. Het is immers cruciaal dat de VREG kan terugvallen op verplichtingen van de netbeheerders om de nodige informatie tijdig en in het benodigde detail te verkrijgen, en op instrumenten die helpen te verzekeren dat de ontvangen informatie adequaat is gelet op de informatieasymmetrie tussen regulator en gereguleerde. Zo niet kunnen de informatieasymmetrie en informatieafhankelijkheid gemakkelijk leiden tot gebreken in het functioneren van een regulator.
- Art. 10 omschrijft in algemene termen de **doelstelling van tariefregulering**. De raden vragen waarom die wordt beperkt tot "een stabiele en voorzienbare regulering bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren". De gangbare doelstellingen van tariefregulering zijn immers ruimer dan dat. Tariefregulering is traditioneel vooral bedoeld om overwinsten bij de DNB's (natuurlijk monopolie) weg te halen en kostenefficiënte te stimuleren, en tegelijkertijd te vermijden dat vooral of uitsluitend bespaard wordt op investeringen in infrastructuur of op de kwaliteit van de diensten, of dat incentives voor investeringen in innovatie en proefprojecten wegvallen. Nettarieven sturen bovendien ook de gebruikers van het net (zowel afname als injectie) in

⁸ Richtsnoer 20 luidt: "Distributienettarieven worden hervormd tot een zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert. De tarieven zijn kostenreflectief voor afname en injectie, houdt rekening met de kosten voor aanleg en gebruik van het net en regionaal objectieveerbare verschillen worden geïntegreerd".

⁹ Zie bv. http://www.gva.be/cnt/dmf20140723_01189146/gratis-kwh-elektriciteit-en-gratis-m-water-worden-afgeschaft

hun gedrag en gebruik van het net. Zowel de tariefmethode als de hoogte van de tarieven als de structuur van de tarieven zijn daarbij van belang.

- Art. 8 stelt dat de aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit of aardgas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbaredienstverplichtingen, het voorwerp uitmaken van gereguleerde tarieven. De formulering van art. 8 lijkt in te houden dat alle **openbaredienstverplichtingen** het voorwerp uitmaken (en moeten uitmaken) van gereguleerde tarieven. Dat geldt vandaag voor sommige openbaredienstverplichtingen maar niet voor alle (bv. niet voor openbaredienstverplichtingen opgelegd aan stookolieleveranciers of voor openbaredienstverplichtingen die worden gefinancierd met algemene middelen). De formulering is dus niet correct. Verder verwijzen de raden naar hun reeds gemaakte opmerkingen bij richtsnoer 9.

2.3 Tarifair kader – procedures

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat in uitvoering van de Europese richtlijnen en de 6^e staatshervorming de **procedures** voor zowel de opmaak van een tariefmethodologie als de goedkeuring van distributienettarieven door de VREG. Deze procedures zijn geïnspireerd op de vroegere federale procedures toen de CREG nog bevoegd was, maar werden vereenvoudigd en concreter gemaakt o.a. door duidelijke termijnen in te schrijven (i.p.v. 'binnen een redelijke termijn').

De procedures van het voorontwerp gelden enkel voor zover de distributienetbeheerders en de VREG geen onderling akkoord bereiken over de overlegprocedure rond het ontwerp van tariefmethodologie en de indienings- en goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen. Daarnaast bevat het voorontwerp een reeks **waarborgen** voor transparantie, inspraak, motivering e.d.

Het voorontwerp voorziet tevens dat **beroep** tegen tariefbeslissingen kan worden aangetekend bij het Hof van Beroep te Brussel

Bemerkingen

- De raden wijzen erop dat **transparantie en publieke verantwoording belangrijke vereisten** zijn voor regulatoren als keerzijde van hun onafhankelijkheid ten aanzien van de overheid en als waarborg voor hun onpartijdigheid ten aanzien van de marktactoren. Tot dusver was dit voor de VREG slechts summier uitgewerkt in de Vlaamse regelgeving¹⁰. De raden **waarden** dan ook dat het voorontwerp in het kader van de tariefbevoegdheid van de VREG een reeks waarborgen bevat voor de documentering en transparantie van het overleg met de netbeheerders, de inspraak van alle belanghebbenden over het ontwerp van tariefmethodologie, de onafhankelijkheid van de VREG, de motivering door de VREG van al zijn besluiten en beslissingen en de openbaarmaking daarvan, en de vertrouwelijke behandeling van bepaalde informatie. Deze bepalingen moeten in overeenstemming zijn met het transparantiebeginsel van de Europese Richtlijnen, het decreet betreffende de

¹⁰ De SERV vroeg daarom in een eerder advies om te zorgen voor een wettelijke verplichting voor de VREG om te consulteren en de motivering en verantwoording van beslissingen van de VREG beter te regelen. Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

openbaarheid van bestuur en de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

- De raden beschouwen de regeling van het decreet als **minimumwaarborgen**. Daarmee wordt bedoeld dat het aangewezen is dat de VREG maximale transparantie en consultatie inbouwt in het kader van de opmaak van de tariefmethodologie, zonder dat dit dus noodzakelijk allemaal wettelijk kan of moet worden vastgelegd. In die zin kan het nuttig zijn dat de VREG over bepaalde deelaspecten aparte consultaties organiseert met academische experts en stakeholders, parallel of voorafgaand aan het wettelijk voorgeschreven overleg met de netbeheerders en de voorziene formele openbare raadpleging.
- De raden vragen dat het voorliggende decreet wordt aangegepen om **ook op andere cruciale bevoegdheden** van de VREG met belangrijke maatschappelijke aspecten (bv. goedkeuring investeringsplannen) de nodige wettelijke minimumwaarborgen voor transparantie en consultatie in te schrijven¹¹.
- Positief is dat in de voorgestelde procedures wordt gewerkt met **duidelijke termijnen**, in tegenstelling tot de vroegere federale regelgeving ('binnen een redelijke termijn'). Wel moeten deze **termijnen haalbaar zijn**, zodat het halen van de vooropgestelde termijnen niet ten koste gaat van de kwaliteit van de besluitvorming.
- De raden vragen dat in het voorontwerp wordt ingeschreven dat de VREG in zijn tariefbeslissing rekening moet houden met een **redelijke implementatietermijn** voor de leveranciers voordat de tarieven effectief in werking kunnen treden, aangezien de toegangshouders/leveranciers instaan voor de doorrekening van de tarieven aan de netgebruikers. Ook voor de netgebruikers is een redelijke termijn wenselijk.
- De raden vragen om te verduidelijken of de uitdrukkelijke **motivering** van de bestuurshandelingen inhoudt dat VREG telkens moet motiveren dat zijn tariefmethodologie en tariefbeslissingen voldoen aan elk van de richtsnoeren van art. 14 van het voorontwerp. Dat lijkt niet wenselijk zoals de richtsnoeren nu zijn uitgewerkt omdat die nu te veel interpretatie toelaten (zie verder). Aan de andere kant zijn er diverse aspecten waarvoor een uitdrukkelijke specifieke motiveringsplicht wenselijk lijkt (bv. toewijzing of verdeling van de kosten over klantengroepen). M.a.w. voldoet de voorgestelde regeling niet op dit vlak. In aanvulling op de reeds opgenomen algemene bepalingen rond motivering vragen de raden dat er ook een lijst van specifieke motiveringsplichten wordt opgenomen in het decreet.
- Onduidelijk is verder, in het licht van het beheersen van **administratieve lasten**, waarom het noodzakelijk is dat de distributienetbeheerders hun tariefvoorstellen in *drie exemplaren* aan de VREG moeten bezorgen, aangezien zij tegelijk ook een elektronische versie van het tariefvoorstel moeten bezorgen dat de VREG kan bewerken.
- Onduidelijk is ook waarom de bepalingen van art. 4.1.31. §3 zijn opgenomen onder de procedures. Ze zijn immers inhoudelijk van aard lijken daarom eerder thuis te horen onder de **inhoudelijke bepalingen** van art. 4.1.32. §1¹².

¹¹ Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

¹² Art. 4.1.31. §3 luidt: "Na het volgen van de procedure, vermeld in paragraaf 1 en 2, stelt de VREG de tariefmethodologie vast. Onverminderd de toepassing van de algemene boekhoudkundige normen en regels, preciseert die tariefmethodologie onder andere : (1) het verband tussen de door de VREG toegestane inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerders; (2) de definitie van de kostencategorieën; (3) de algemene tariefstructuur, tariefdragers en de klantengroepen.

- De raden onderschrijven de motivering in de memorie van toelichting om te kiezen voor het **Hof van Beroep te Brussel** als meest adequate rechtbank voor de beroepen tegen de tariefbeslissingen van de VREG.

2.4 Tarifair kader – gesloten distributienetten

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat een afwijkend **tarifair kader voor gesloten distributienetten**. In tegenstelling tot de gereguleerde tarieven van de distributienetbeheerders, waarvoor een decretaal voorgeschreven en gedetailleerde goedkeuringsprocedure geldt, is dit hier niet het geval. Het decretaal kader bevat enkel een aantal algemene richtsnoeren die gelden voor de beheerder van een gesloten distributienet. Deze beheerders worden vrijgesteld van hun verplichting tot voorafgaande voorlegging ter goedkeuring van hun tarieven aan de VREG.

Bemerkingen

- De voorgestelde regeling is **conform de Europese regels**. Art. 28 van de Derde Elektriciteitsrichtlijn (en Derde Aardgasrichtlijn) geeft de lidstaten de mogelijkheid om bepaalde netten als gesloten distributienetten te classificeren als aan bepaalde, stringente voorwaarden is voldaan. De reden is dat soms om veiligheids- of efficiëntieredenen een apart netbeheer noodzakelijk is (bv. bij sommige geïntegreerde productieprocessen) of omdat in sommige gevallen het netbeheer overdragen aan een publieke netbeheerder enkel zou zorgen voor administratieve kosten en weinig of geen baten (gezien de bijzondere aard van de betrekking tussen de beheerder van het gesloten distributienet en de gebruikers van dit net). Een gesloten distributienet is dus een bijzondere vorm van een distributienet. De beheerder van het gesloten distributienet moet in principe voldoen aan dezelfde vereisten als deze die zijn opgelegd aan de “gewone” netbeheerders, met enkele beperkte maar belangrijke uitzonderingen, waaronder ook geen verplichte voorafgaandelijke goedkeuring van tarieven.
- Een aandachtspunt blijft wel, zoals eerder door SERV en Minaraad gesteld, ervoor te zorgen dat de regelgeving **ontwijkgedrag** zoveel mogelijk vermijdt en zeker niet stimuleert¹³. Decentrale productie en energie-efficiëntie mogen aan de andere kant echter niet ontmoedigd worden door het niet toekennen van nieuwe gesloten distributienetten gezien hun bijdrage aan bevoorradingszekerheid en de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie doelstellingen. De VREG moet daarom de evoluties inzake gesloten distributienetten goed monitoren (aantal, omvang, volumes) en deze informatie verwerken in haar bestaande rapportages. Dit moet ook toelaten om erop toe te zien dat de financiering van de kosten verbonden aan het beheer van het publieke distributienet niet in het gedrang komt. . .
- Het voorontwerp en de memorie van toelichting zijn **onduidelijk over de bevoegdheid van de VREG** in geval van gesloten distributienetten. De memorie stelt dat de VREG slechts wordt betrokken om de tarieven *na te kijken en goed te keuren* indien een gebruiker van een gesloten distributienet de op dit net van toepassing zijnde tarieven betwist. Dit staat niet in de tekst van het decreet zelf.

¹³ SERV, Minaraad (2011). Advies Omzetting EU-richtlijnen derde Europese energiepakkett. Brussel, 2/3 februari 2011.

- (detail): **foute formulering in de memorie**: “Er is (...) niet voorzien in een a posteriori controle zodat de VREG enkel ex post factum kan nagaan of aan de voorwaarden van dit artikel is voldaan” (moet a priori zijn).

2.5 Solidarisering opkoopkosten GSC

Voorontwerp van decreet

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord wordt het **plafond op de solidarisering** tussen de distributienetbeheerders van de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten **geschrapt**.

Bemerkingen

- De raden verwijzen vooreerst naar hun bemerkingen supra bij richtsnoer 9 (financiering openbare dienstverplichtingen) en hun vraag naar een **breder debat** en beleidsvisie terzake.
- Binnen de huidige regeling, **verwelkomen** de raden evenwel de voorgestelde wijziging. In het verleden hebben zij immers meermaals gevraagd naar een volledige solidarisering van de opkoopkosten tussen de distributienetbeheerders¹⁴. Dat is nodig omdat in sommige netgebieden tot vijf keer meer PV-vermogen geïnstalleerd staat per geleverde eenheid elektriciteit. Omdat de huidige solidarisering beperkt is, kunnen de doorgerekende kosten van de certificaten systemen in de nettarieven behoorlijk verschillen tussen de netgebieden. Dit is niet wenselijk.
- Om dezelfde reden zijn de raden, voorstander van een **solidarisering van de kosten van alle sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen**, binnen een ruimer kader. Met name moeten daarbij enkele vragen worden beantwoord (cf. supra deel 2.1): (1) moeten openbare dienstverplichtingen worden gefinancierd via de energiefactuur of via andere financieringsbronnen en waarom (evt. ook: welke wel, welke niet?); (2) Indien dit zou gebeuren via de energiefactuur, via welke factuur dan (welke energiedragers: elektriciteit, gas, stookolie?); (3) en via welke modaliteiten, waarbij o.a. de vragen aan de orde zijn wie betaalt (verdelingsvraagstuk) en op welke manier (bv. voor elektriciteit: kwh gebaseerd - capaciteitsgebaseerd – progressief - degressief...).

2.6 Boni uit het verleden

Voorontwerp van decreet

Art. 34 van het voorontwerp bepaalt dat de nog open staande **boni uit het verleden** die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang bepaalt, niet in de tarieven worden verrekend maar door de distributienetbeheerder aan zijn **aandeelhouders** worden uitgekeerd. Als motivering geldt dat de gemeenten die boni in veel gevallen reeds in hun boekhouding hebben opgenomen en daar op rekenen.

¹⁴ http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_ADV_20130124_verzameldecreet_energie.pdf

Bemerkingen

- De raden kunnen **niet akkoord** gaan met de voorgestelde formulering en motivering van het artikel. De vraag is niet of de aandeelhouders erop rekenen, maar of ze er 'recht' op hebben. Uit de eerdere parlementaire bespreking blijkt dat de boni op de beheersbare kosten worden bedoeld¹⁵, maar dat blijkt niet duidelijk uit de tekst van het decreet of uit de memorie van toelichting. Die zouden kunnen gelezen worden alsof ook de boni op de niet-beheersbare kosten aan de aandeelhouders moeten worden uitgekeerd. Dit is niet logisch en niet wenselijk. Boni op de niet-beheersbare kosten moeten worden teruggegeven aan de klanten. Het artikel moet m.a.w. slaan op tekorten (mali) en overschotten (boni) m.b.t. **beheersbare kosten**.
- Ten gronde kan men zich de vraag stellen of het wel aan de **wetgever** toekomt om dit zo op te leggen aan de distributienetbeheerders, en niet eerder aan de regulator.
- (detail) **foute verwijzing** in art. 34 naar hoofdstuk V van titel XV. Dit moet hoofdstuk III zijn.

3 Overige bepalingen

Hierna formuleren de SERV en de Minaraad hun bemerkingsen bij de belangrijkste overige artikels. Voorafgaandelijk wordt telkens eerst het voorstel van het voorontwerp toegelicht.

3.1 Opheffing gratis kWh

Voorontwerp van decreet

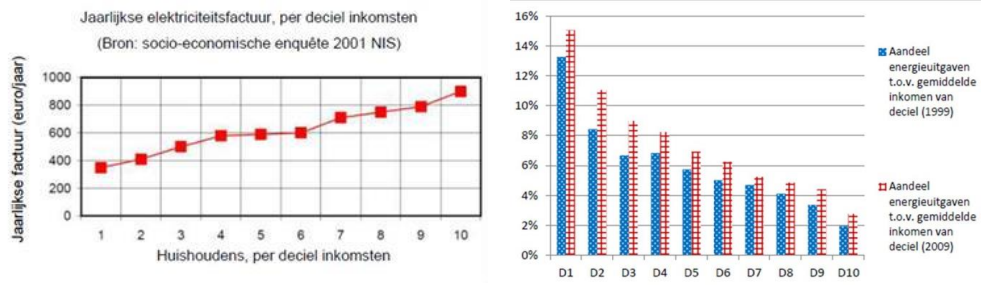
Het voorontwerp schrapt de regeling rond de '**gratis' kWh elektriciteit** vanaf 1 januari 2016. Dit werd reeds eerder door de Vlaamse regering beslist in het Vlaamse regeerakkoord.

Bemerkingen

- De raden nemen akte van de schrapping van de '**gratis' kWh elektriciteit**.
- De raden vragen dat de effecten van de schrapping van de gratis kilowattuur worden bewaakt en becijferd, in het bijzonder voor de **sociaal kwetsbare groepen** waarvan een aantal gezinnen (i.c. gezinnen met een bovengemiddelde gezinsgrootte en een laag verbruik) als gevolg van de schrapping van de gratis kilowattuur wellicht te maken krijgt met een hogere elektriciteitsfactuur. Cijfers uit eerdere rapporten¹⁶ bevestigen dat deze sociale problematiek alle aandacht verdient (zie onderstaande figuren).

¹⁵ Zie <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/934944/verslag/935523>

¹⁶ Zie CREG, Studie (F)100610-CDC-972 : Studie betreffende de haalbaarheid van de invoering van een progressieve prijszetting van elektriciteit in België, 10 juni 2010, p. 22 en ULB/UA, Energiearmoede in België, december 2011.

- Remediëring daarvan moet volgens de raden niet gebeuren door een algemene regeling voor iedereen, maar zoals in eerdere adviezen gesteld, door specifieke, goed gerichte maatregelen voor de betrokken probleemgroep in afwachting van een (dringende) **omvattende aanpak van de (energie-)armoede** en totdat deze omvattende aanpak effectief is op het terrein. Die aanpak moet niet alleen kijken naar de elektriciteits- en gasfactuur, maar ook naar de stookoliefactuur en facturen voor steenkool, hout, gasflessen, ... én vooral naar de ruimere armoedeproblematiek. Ook zo'n aanpak moet gerichte maatregelen bevatten, in energiebeleid of erbuiten, op maat van de betrokken doelgroep. Ze moeten zowel preventief als curatief van aard zijn. Zo moeten specifieke maatregelen genomen worden om het energieverbruik en dus de energiekosten bij deze kwetsbare doelgroepen structureel te verminderen. Daarnaast moeten de bestaande sociale openbare dienstverplichtingen geëvalueerd worden op hun effectiviteit en efficiëntie inzake het bereiken van de bedoelde doelgroepen.
- De afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit is volgens de raden bovendien, zoals eerder gesteld, een geschikt moment om de **discussie te voeren** over de financiering van het energiebeleid en tariefstructuren, en de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders). In het bijzonder gaat het dan ook over de eventuele zin en rol van een progressieve prijszetting van energie voor huishoudelijke verbruikers of van prijszetting in functie van het moment waarop wordt verbruikt. De raden herhalen hun vraag om deze discussies dringend te voeren (cf. supra).
- De memorie van toelichting stelt dat aan de vastgestelde rechten voorafgaand aan de opheffing niet wordt geraakt. Wat 2014 en 2015 betreft, betekent dit nog steeds dat, voor zover dit nog niet gebeurd is, de geldelijke tegenwaarde van de gratis hoeveelheid elektriciteit door de leverancier in mindering wordt gebracht op de eerste afrekeningsfactuur die de titularis van het afname punt jaarlijks ontvangt. De raden vragen dat de nodige **overgangsmodaliteiten** worden voorzien voor onterecht of onvoldoende toegekende gratis kilowattuur vóór 1 januari 2016 zodat discussies achteraf over rechtzettingen vermeden worden. Het gaat dan zowel om rechtzettingen op vraag van de klant ten aanzien van de leverancier als om rechtzettingen tussen de netbeheerders en de leverancier.
- De memorie van toelichting gaat tevens in op de **verjaringstermijnen** van schulden voor elektriciteit en aardgas. Hierover bestaat blijkbaar juridische discussie. De raden vragen dat die wordt uitgeklaard zodat verschillende interpretaties door de rechtbanken en hoven in België worden vermeden.

3.2 Wijzigingen decreet Intergemeentelijke Samenwerking

Voorontwerp van decreet

- Het voorontwerp stelt voor dat binnen de opdrachthoudende verenigingen die erkend zijn als distributienetbeheerder voor gas en/of elektriciteit uittreding ten gevolge van een **gebiedsuitwisseling** mogelijk is. Voorwaarde is dat de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten tot uitvoering ervan (art. 2).

De vaststelling is immers dat in 13 gemeenten het distributienetbeheer opgesplitst is tussen verschillende distributienetbeheerders (Eandis voor elektriciteit en Infrax voor gas of omgekeerd), in 3 gemeenten het distributienetbeheer geldt voor een deel van de gemeente, of dat gemeenten erg 'excentrisch' en ver afgelegen gelegen zijn t.o.v. de overige gemeenten in beheer van een distributienetbeheerder (zgn. eilanden, bv. Zelzate als enige bij Infrax in Oost-Vlaanderen). Door de mogelijkheid van gebiedsuitwisseling binnen de opdrachthoudende verenigingen hoopt men efficiëntiewinsten en een betere dienstverlening te realiseren.

- Het voorontwerp stelt tevens voor dat de Vlaamse Regering op verzoek van de algemene vergadering van de opdrachthoudende verenigingen kan instemmen om (...) éénmalig en bij gemotiveerd besluit dat de einddatum van de **statutaire duur verschoven** wordt naar 9 november 2019. Voorwaarde is dat dit op verzoek van drie vierden van het aantal gemeenten en met een meerderheid van drie vierden van de stemmen gebeurt, op basis van een omstandig verslag dat de noodzaak van het verzoek aantoonst (art. 3)

Hiermee wil men het mogelijk maken dat gemeenten hun deelname aanhouden tot op 9 november 2019, de datum waarop het merendeel van de opdrachthoudende verenigingen zijn statutaire eindduur kent, en niet verplicht worden om eerder al een keuze te maken. De reden is dat de komende maanden belangrijke wijzigingen (o.a. fusies) worden aangekondigd in de organisatie van distributienetbeheer voor gas en elektriciteit in Vlaanderen. Men vindt het niet wenselijk dat gemeenten zich over de toekomstige invulling van hun deelnemerschap moeten uitspreken tijdens een periode van instabiliteit en onzekerheid. Na 9 november 2019 kunnen dan de gemeenten in elk geval opnieuw volledig vrij hun keuze maken.

Bemerkingen

- De raden hebben **geen specifieke bemerkingen** bij de voorgestelde artikels.
- De raden wijzen er wel op dat de **discussie over de organisatie van het Vlaams distributienetbeheer** die de komende maanden en jaren zal worden gevoerd uitermate belangrijk is, en in het bijzonder ook heel wat belangrijke maatschappelijke aspecten bevat. Bijgevolg dringen de raden erop aan dat deze discussie niet louter tussen netbeheerders onderling en met de lokale en Vlaamse politieke actoren worden gevoerd, maar voorwerp uitmaakt van een transparant en onderbouwd debat (conceptnota, advies- en consultatieproces, ...).

De raden verwijzen terzake naar het advies van 10 juni 2013 als reactie op het voorstel van decreet houdende de oprichting van een Vlaams Energiedistributienetbedrijf. Daarin werd o.a. gesteld dat het **debat grondig en genuanceerd** moet worden gevoerd en dat men niet

overtuigd is dat een fusie veel extra efficiëntiewinsten zal opleveren en een fusie ook nadelen kan hebben. De voor- en nadelen van de diverse opties moeten in kaart worden gebracht en onderling worden vergeleken (cf. RIA methodologie)¹⁷.

De raden wijzen er in dat verband tevens op dat het kader waarbij steden en gemeenten om de 18 jaar een keuze kunnen maken tussen distributienetbeheerders of twee werkmaatschappijen (en bij gewestoverschrijdende distributienetbeheerders om de 30 jaar) dateert van de periode waar er nog geen vrijmaking van de energiemarkt was (met nieuwe rollen en taken), geen uitgebreide (Europese, federale en Vlaamse) regelgeving en geen onafhankelijke energieregulators. Deze **sterk geëvolueerde en evoluerende energiemarkt** moet meegenomen worden in de discussie over de toekomstige organisatie en rollen van de netbeheerders.

3.3 Procedure technisch reglement

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp wijzigt de **procedure voor de opmaak van het technisch reglement** op voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Voortaan moet de VREG, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, het ontwerp van reglement ter consultatie aan de marktpartijen voorleggen. Pas nadien kan het ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden overgemaakt.

Bemerkingen

- De raden **verwelkomen de voorgestelde wijziging**, die aansluit bij eerdere vragen van om de transparantie en publieke consultatie beter te regelen¹⁸.

3.4 Berekening onrendabele toppen

Voorontwerp van decreet

Volgens het huidige decreet wordt de berekening van de onrendabele top voor nieuwe projecten uitgevoerd volgens een vastgelegde methodiek. De berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren. Omdat deze berekening een voorspelling is waarbij geen enkele zekerheid of accuraatheid kan worden geboden, biedt volgens de memorie van toelichting een berekening voor de volgende drie kalenderjaren geen meerwaarde. Het voorontwerp van decreet stelt daarom voor om deze verplichting af te schaffen.

Daarnaast wordt voorgesteld om de actualisatiefrequentie van de berekening van de onrendabele top voor PV-installaties te verminderen en gelijk te trekken met deze van andere technologieën.

Bemerkingen

- De raden vragen nadere motivering van het voorstel om de actualisatiefrequentie van de berekening van de onrendabele top voor PV-installaties te verminderen, te meer gezien de

¹⁷ <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-oprichting-vlaams-energiedistributienetbedrijf>

¹⁸ Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

kleinschalige PV-installaties worden geschrapt als projectcategorie en de actualisaties dus enkel nog moeten gebeuren voor grootschalige PV-installaties¹⁹. Bovendien was er een goede reden voor de huidige actualisatiefrequentie (de marktontwikkelingen van nabij opvolgen om oversubsidiëring te vermijden) en blijft dit voor de raden belangrijk gezien de PV-markt nog steeds in evolutie is.

3.5 Energieprestatieregelgeving

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat **diverse wijzigingen** m.b.t. de databanken, de rechtsgronden voor het opleggen van de verplichtingen om over een energieprestatiecertificaat te beschikken, om dit certificaat bij verkoop en verhuur over te dragen aan koper of huurder, en de administratieve geldboetes wegens het niet naleven van de verplichtingen, de toegang tot de energieprestatiedatabank, de toezichtsbevoegdheden van de verschillende door de Vlaamse Regering aangewezen instanties, enz.

Bemerkingen

- De voorgestelde wijzigingen betreffen kleinere aanpassingen, die niet wegnemen dat er ook belangrijke andere verbeteringen nodig zijn aan de energieprestatieregelgeving en het beleid terzake. Zo menen de raden dat het opleggen van boetes slechts het sluitstuk mag zijn van een hele kwaliteitsbewakingsketen zodat fouten tot een minimum worden herleid. Dit impliceert ook een goede opleiding, gebruiksvriendelijke software, duidelijke richtlijnen, etc.²⁰
- (detail) **foute verwijzing** in art. 38 1° naar art. 4, 3°. Dit moet art. 4, 2° zijn (Inwerkingtreding is gelinkt aan de hervorming van het erkenningensysteem van energiedeskundigen).

¹⁹ SERV, Minaraad (2015). Advies Ontwerp BVR projectcategorieën GS en WKK, 23 maart 2015

²⁰ SERV, Minaraad (2013). Advies over de aanpassing van de energieprestatieregelgeving, 26 september 2013

4 Bijlage 1: Analyse en opmerkingen richtsnoeren tariefregulering

decreet	memorie	EU RL 2009/72/EG	EU RL 2012/27/EU	federaal	Vragen
1° de tariefmethodologie is volledig en transparant, zodat het voor de distributiebeheerders mogelijk is om hun tariefvoorstellen op basis van de tariefmethodologie op te stellen. Ze bevat de elementen die verplicht zijn in het tariefvoorstel. Ze definieert rapporteringsmodellen die de distributiebeheerders moeten gebruiken;		De taken van de NRI zijn o.a. het vaststellen of goedkeuren, volgens transparante criteria, van transmissie- of distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor		De tariefmethodologie moet rapporteringsmodellen definiëren	
2° de tariefmethodologie stelt het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld;				De tariefmethodologie moet het aantal jaren van de gereuleerde periode die aanvangt op 1 januari vastleggen.	
3° de criteria voor de verwerping van kosten zijn niet-discriminerend en transparant;		Transparantie en niet-discriminatie (overweging (32) DER en (23) DGR)		De tariefmethodologie moet niet-discriminerende en transparante criteria gebruiken voor de verwerping van bepaalde kosten.	
4° de tarieven zijn niet-discriminerend en proportioneel;		De NRI is bevoegd om zo nodig van de transmissie- en distributiesysteembeheerders te verlangen dat zij de voorwaarden wijzigen, met inbegrip van de in dit artikel bedoelde tarieven of methoden om ervoor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast		De tarieven moeten niet-discriminerend en proportioneel zijn en een transparante toewijzing van de kosten in acht nemen.	Proportioneel in welk opzicht? Dit is ook een belangrijke vraag in het licht van de discussie over de verdeling van kosten en baten (cf. deel 2.1. van het advies)
		weerspiegeling van de kosten (overweging (36) DER en (32) DGR)			Waarom werd een transparantie toewijzing van de kosten in acht nemen (cf. federaal) niet overgenomen?
5° de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en				De tariefmethodologie moet het mogelijk maken om op efficiënte wijze het geheel van de kosten te dekken die noodzakelijk of efficiënt	Welk gevolg heeft dit richtsnoer voor de huidige praktijk? Er is momenteel (huidige tariefmethodologie) immers geen benchmarking

structureel vergelijkbare distributenetbeheerder;				zijn voor de uitvoering van de wettelijke of reglementaire verplichtingen die op de distributenetbeheerders rusten alsook voor de uitoefening van hun activiteiten De tariefmethodologie moet het mogelijk maken voor de DNB wiens efficiëntie rond het markgemiddelde ligt om de totaliteit van zijn kosten en een normale vergoeding van de kapitalen in te vorderen. De tarieven moeten zorgen voor een juist evenwicht tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de eindafnemers worden gedragen	die verwijst naar een "hypothetisch" efficiënte DNB of structureel vergelijkbare DNB. Er is enkel een relatieve positionering in de totale niet-exogene sectorkosten
6° de tarieven strekken ertoe een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de netgebruikers worden gedragen; 7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributenetbeheerder beheert. In geval van fusie van distributenetbeheerders of wijzigingen kunnen tot 9 november 2019 in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast op vraag van de voormalige distributenetbeheerder van die zone;				De tarieven moeten uniform zijn op het grondgebied dat door het net van de DNBs bediend wordt.	Is onduidelijk. Toelichting ontbreekt. Federale richtsnoeren spraken van uniforme tarieven, Vlaamse richtsnoeren over uniforme structuur... Betekent dit dat verdere differentiatie mogelijk wordt / wenselijk wordt geacht (op welk niveau dan?) of betekent dit het omgekeerde, nl. dat men streeft naar uniforme tarieven over de grondgebieden van de netbeheerders heen (cf. passage fusie die erop volgt) In de passage over fusie wordt wel gesproken over tarieven en niet over structuur Toelichting ontbreekt
8° de vergoeding van in de geregleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet	deze tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in			De tariefmethodologie moet o ervoor zorgen dat de normale vergoeding van in	

de distributenetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitvoering van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk;	De tariefmethodologie zal het de distributenetbeheerders dienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;		de netten op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen.		de geregleerde activa geïnvesteerde kapitalen de netbeheerder toelaat om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitvoering van zijn opdrachten.	Zie opmerkingen in deel 2.2 van het advies
9° de kosten voor de openbare dienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;	De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat de nettokosten voor de ODVs die worden opgelegd door de wet, het decreet of de ordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, bijdragen en heffingen op een transparante en niet-discriminerende wijze worden verrekend in de tarieven.				De tariefmethodologie moet de nadere regels bepalen voor de integratie en controle van de gestrande kosten bestaande uit de niet-gekapitaliseerde lasten voor het aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector die in de tarieven kunnen worden opgenomen.	Toelichting ontbreekt
10° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van gestrande kosten die in de tarieven kunnen worden opgenomen. De gestrande kosten bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een geregleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed aan hun werkgever door een distributenetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen;						

11° de tariefmethodologie bepaalt de wijze van vaststelling van de positieve of negatieve saldi van de kosten, vermeld in 9° en 10°, en andere kosten of inkomsten die worden gerecupereerd of teruggegeven via de tarieven;				Bij de uitoefening van haar tariefbevoegdheid moet de CREG de kosten vaststellen voor de bepaling van de positieve of negatieve saldi waarvan zij de verdeling bepaalt voor de volgende geregleerde periode	
12° de productiviteitsinspanningen die aan de distributiebeheerders worden opgelegd mogen op korte en op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering van de levering in het gedrang brengen;				De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat de productiviteitsinspanning die eventueel aan de DNBs worden opgelegd op korte of op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering niet in het gedrang brengen.	
13° de kruissubsidiëring tussen geregleerde en niet-geregleerde activiteiten is niet toegestaan;			Waken dat er geen kruissubsidies zijn tussen activiteiten met betrekking tot transmissie, distributie en levering (opm: niet zozeer betrekking op de tarieven maar de algemene structuur en werking)	De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat er geen kruissubsidiëring kan zijn tussen geregleerde en niet geregleerde activiteiten.	
14° de tariefmethodologie moedigt de distributiebeheerders aan om hun efficiëntie te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de uitvoering van hun investeringsplannen;	Een richtsnoer bevoordert de efficiëntie van de distributiebeheerders. Dat is ook logisch want de Richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG vragen uitdrukkelijk dat de regulerende instanties bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven ervoor zorgen dat de distributiebeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren.		Bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven of methoden en de balanceringsdiensten zorgt de NRI ervoor dat de transmissie- en distributiesysteembeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren, de marktintegratie en de leverings- en voorzieningszekerheid te versterken en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen.	De tariefmethodologie moet leiden tot tarieven die de distributiebeheerders aanmoedigen om de prestaties te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten De tariefmethodologie moet de evenwichtige ontwikkeling van de distributienetten mogelijk maken, in overeenstemming met de verschillende investeringsplannen van de distributiebeheerders,	

SERV
sterk door overleg

15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en weerspiegelt de kosten van de infrastructuur;		weerspiegeling van de kosten (overweging (36) DER en (32) DGR)	Niet letterlijk, wel indirect in de RL vermeld.	zoals deze in voorkomend geval zijn goedgekeurd door de bevoegde regionale overheden De tarieven zelf moeten in hun tariefstructuur het rationeel gebruik van energie en infrastructuur bevorderen	In de Federale richtsnoeren was sprake van tariefstructuren die rationeel gebruik van infrastructuur moeten bevorderen; In de Vlaamse richtsnoeren daarvan gemaakt 'tariefstructuur die de kosten van de infrastructuur weerspiegelt' Waarom dit verschilt? (lijkt ook wat dubbel met 5°) Wat wordt bedoelt met 'weerspiegelt de kosten'?
16° de tarieven zijn een realistische weergave van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking;	De richtsnoeren 15°, 16° en 17° betreffen de omzetting van een aantal bepalingen inzake distributienettarieven volgens uit de Richtlijn 2012/27/EU en de Richtlijn 2009/28/EG.				
17° de tarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in distributienetten die worden behaald vanuit maatregelen die passen binnen het vraagzijdebeheer en kunnen een dynamische prijsstelling voor afnemers ondersteunen;	DN-tarieven moeten kostenbesparingen die behaald worden uit vraagzijde- en vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking weerspiegelen (waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van de netinvesteringen een betere werking van het distributienet) Tarieven kunnen een dynamische prijsstelling ondersteunen voor vraagresponsmaatregelen door afnemers. Met producenten wordt alle decentrale productie	(... de transmissie- en distributietarieven zijn niet-discriminerend en vormen een weerspiegeling van de kosten, en houden rekening met de op lange termijn, marginale vermeden netkosten van gedistribueerde productie en vraagzijdebeheersmaatregelen) rekening houden met de marginale vermeden netkosten van gedistribueerde productie en vraagzijdebeheersmaatregelen	Nettarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in netten die worden behaald vanuit (...) gedistribueerde opwekking, waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van netinvesteringen en een betere werking van het net.		

	bedoeld, waaronder hernieuwbare energie en kwalitatieve WKK.		voor vraagresponsmaatregelen door eindafnemers, zoals: a) tarieven op het moment van verbruik; b) prijsstelling tijdens extreme piekmomenten; c) realtime prijsstelling, en d) piekvoordelen.		Waarom wordt afgeweken van de Europese regelgeving? De Europese richtlijnen gaan eerder uit van het opheffen van prikkels die deelname belemmeren of verhinderen; De voorgestelde Vlaamse tekst is geschreven vanuit de andere richting, namelijk het bieden van prikkels.
18° de tarieven voor de distributie van elektriciteit kunnen prikkels geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten;	De tarieven mogen de DNBs ook niet beletten om afnemers ondersteunende diensten te laten leveren, om hen, net als gedistribueerde opwekking, deel te laten nemen aan georganiseerde elektriciteitsmarkten. In richtsnoer 18° wordt met producenten alle decentrale productie bedoeld, waaronder hernieuwbare energie en kwalitatieve WKK.		om prikkels in de transport- en distributenetarieven op te heffen die de algehele efficiëntie aantasten van de productie, het transport, de distributie en de levering van elektriciteit of die de marktaandeelname van de vraagrespons in verband met de belancerings- en nevendiensten kunnen belemmeren. Netregulering en nettarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaars niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen, vraagbeheer en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, met name: a) verschuiven van de belasting van piekperiodes naar dalperiodes omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmtekachtkoppeling en verspreide opwekking, b) energiebesparing vanuit de vraagrespons van		

			verspreide verbruikers door energieaggregators; c) vermindering van de vraag resulterend uit energie-efficiëntiemaatregelen die door aanbieders van energiediensten met inbegrip van bedrijven die energiediensten leveren, zijn genomen; d) de aansluiting op en verdeling van opwekkingsbronnen op lagere spanningsniveaus; e) de aansluiting van opwekkingsbronnen vanuit een locatie dichtbij het verbruik en f) energieopslag.	De tariefmethodologie moet de belastingen, taksen en bijdragen van alle aard en toeslagen die worden opgelegd door de wet, het decreet of de ordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten automatisch toevoegen aan de tarieven en binnen de termijnen die worden bepaald door de procedure van invoering en goedkeuring van de tarieven	Ded problematiek lijkt niet opgelost door dit richtsnoer: wie definieert wat endoгеen of exogeen is? De memorie stelt dat ook de belastingen die de netbeheerder dient te betalen (vennootschapsbelasting,...) buiten de invloedsfeer van de netbeheerder liggen en zodoende als niet-beheersbaar dienen te worden beschouwd. Dat is in strijd met wat de VREG eerder stelde. Kan er geen onderscheid gemaakt worden tussen oorsprong van winst? Overschot op beheersbare kosten gaat als winstuitkering naar aandeelhouders, Overschot op niet-beheersbare kosten gaat in mindering van tarieven Zie opmerkingen in het advies, deel 2.2.
19° kosten die buiten de invloedsfeer van de netbeheerder vallen worden als niet beheersbaar beschouwd, hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als niet beheersbaar beschouwd;	De kosten die buiten de invloedsfeer van de netbeheerder vallen worden als niet beheersbaar beschouwd. Hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als niet beheersbaar beschouwd. Ook de belastingen die de netbeheerder dient te betalen (vennootschapsbelasting,...) ligt buiten de invloedsfeer van de netbeheerder en dient zodoende als niet-beheersbaar te worden beschouwd				
20° Distributietarieven worden hervormd tot een	De inwerkingtreding van richtsnoer 20 van artikel 4,1.32.				

zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert. De tarieven zijn kostenreflectief voor afname en injectie, houdt rekening met de kosten voor aanleg en gebruik van het net en regionaal objectieerbare verschillen worden geïntegreerd.	\$1 wordt gedelegeerd aan de Vlaamse regering.				Aanvullend: richtsnoer 20 is niet geargumenteerde Het is niet aangewezen om een 'hervorming' te formuleren als richtsnoer Wat wordt hier bedoeld met 'zuiver netgerelateerd tarief'? Wat betekent gebaseerd op capaciteit die klant reserveert? Geldt dat voor alle tariefcomponenten? Wat wil 'kostenreflectief' hier zeggen? Wat betekent 'regionaal objectieerbare verschillen worden geïntegreerd' concreet?
			De lidstaten kunnen onderdelen van regelingen en tariefstructuren met een sociale doelstelling voor netgebonden energietransport en – distributie toestaan, mits de versturende effecten voor het transport- en distributienet tot het nodige minimum beperkt blijven en niet onevenredig zijn ten opzichte van de sociale doelstellingen.		Taalkundig niet correct: 'tarieven houdt' Waarom ontbreekt de sociale component in de richtsnoeren?

5 Bijlage 2: Wettelijke bepalingen en richtsnoeren in enkele andere landen

De interpretatieve nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 preciseert dat de bevoegdheden van de nationale reguleringsinstantie inzake tariefmethodologie en/of tarieven niet de mogelijkheid voor de Lidstaten uitsluit om hiervoor richtlijnen te voorzien. Niet alle lidstaten lijken dat gedaan te hebben.

Hieronder wordt louter ter informatie weergegeven wat het SERV-Secretariaat binnen de korte beschikbare tijd heeft teruggevonden in enkele andere landen.

Nederland

Gaswet²¹

De tarieven voor het transport van gas en voor de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, worden vastgesteld rekening houdend met de volgende aspecten:

- De tariefmethode geldt voor een periode van tenminste drie en ten hoogste vijf jaar.
- De Autoriteit Consument & Markt (hierna ACM) stelt voor iedere netbeheerders afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.

Verder stelt de ACM de tariefstructuren en de voorwaarden vast met inachtneming van:

- het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders en de resultaten van het overleg
- het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening;
- het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt;
- het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers;
- het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, en
- het belang van het op een objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt;
- verordening 715/2009;
- de richtlijn.

De netbeheerder stuurt een voorstel van tarieven door aan de ACM, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken;
- de tariefstructuren vastgesteld door de ACM;
- de door de AMC vastgestelde korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- de formule opgenomen in de Gaswet;
- de gemaakte kosten voor investeringen voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn;
- het totaal van gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor voordien nog geen netbeheerder was aangewezen en voor investeringen tot aanpassingen van dat verworven net, voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn.

²¹ http://wetten.overheid.nl/BWBR0011440/geldigheidsdatum_30-04-2015

Elektriciteitswet

De tarieven voor diensten ter uitvoering van de taken, die toegewezen zijn aan de netbeheerders, worden vastgesteld rekening houdend met de volgende aspecten²²:

De ACM stelt na overleg:

- ten aanzien van de taken, die toegewezen zijn aan de netbeheerders, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijke rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- voor elke taak, toegewezen aan de netbeheerders, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

De tariefmethode geldt voor een periode van tenminste drie en ten hoogste vijf jaar.

Verder stelt de ACM de tariefstructuren en de voorwaarden vast met inachtneming van

- het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders en de resultaten van het overleg
- het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening,
- het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt,
- het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers
- het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders,
- het belang van een objectieve, transparante en niet discriminatoire handhaving van de energiebalans op een wijze die de kosten weerspiegelt,
- verordening 714/2009 en de richtlijn en,
- artikel 15 van richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L 315).

De ACM stelt ook voor iedere netbeheerders afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.

De netbeheerder stuurt een voorstel van tarieven door aan de ACM, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken;
- de tariefstructuren vastgesteld door de ACM;
- de door de AMC vastgestelde korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- de formules opgenomen in de Elektriciteitswet;
- de gemaakte kosten voor investeringen voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn;
- het totaal van gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor voordien nog geen netbeheerder was aangewezen en voor investeringen tot aanpassingen van dat verworven

²² http://wetten.overheid.nl/BWBR0009755/geldigheidsdatum_30-04-2015

net, voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn.

Verder worden er in de gaswet en de elektriciteitswet bepalingen opgenomen m.b.t. het verrekenen in de tarieven van de kosten van investeringen (bijzondere investeringen m.b.t. de aanleg of uitbreiding van het net) waarvoor volgens de Wet ruimtelijke ordening een inpassingsplan is vastgesteld. Zowel de Minister als de ACM beslissen of deze investering noodzakelijk is, waarna de ACM na goedkeuring de kosten van de investering in de tarieven verrekend.

Duitsland

Het Energiewirtschaftsgesetz²³ vermeldt dat het de bevoegdheid is van de regering met toestemming van de Bondsraad om een tariefmethodologie uit te werken op basis van een ontwerpvoorstel van de regulator (Bundesnetzagentur) en om te zetten in regelgeving²⁴. Verder stelt het Energiewirtschaftsgesetz het volgende:

- De Bundesnetzagentur moet het ontwerpvoorstel van de tariefmethodologie voorbereiden met de betrokkenheid van de deelstaten, de wetenschap en de betrokken economische sectoren, rekening houdend met internationale ervaringen. Het ontwerpconcept moet worden overgemaakt aan de betrokkene sectoren opdat zij de kans krijgen om hierop opmerkingen te formuleren. De ontvangen opmerkingen moeten gepubliceerd worden op het internet.
- De voorwaarden en tarieven voor nettoegang moeten passend, niet-discriminerend en transparant zijn en mogen niet minder gunstig zijn dan deze die de netbeheerders toepassen in vergelijkbare gevallen voor diensten geleverd binnen hun onderneming of aan de verbonden of geassocieerde ondernemingen en moeten daadwerkelijk en meetbaar gefactureerd worden.
- De tarieven worden berekend op basis van kosten van een bedrijfsvoering, die moet overeenkomen met de kosten van een efficiënt en structureel vergelijkbare netbeheerder rekening houdende met stimulans voor een efficiënte dienstverlening en een redelijk, competitief en voor risico gecorrigeerd rendement op kapitaal, in zover er niet wordt afgeweken van de kostengeoriënteerde tariefvorming volgens zoals deze is opgenomen in het Energiewirtschaftsgesetz. Zover de tarieven kostengeoriënteerd gevormd worden, mogen kosten en kostencomponenten, die volgens hun omvang niet concurrentieel zouden zijn, niet in aanmerking genomen worden.
- Om ervoor te zorgen dat de tarieven voor nettoegang, gebaseerd zijn op de kosten van een bedrijfsvoering zoals vermeld onder punt 3, kan de regulerende instantie op regelmatige tijdsintervallen een vergelijking uitvoeren van de tarieven voor nettoegang en de opbrengsten of kosten van een distributienetbeheerder. Zolang de tarieven kostengeoriënteerd zijn en goedgekeurd zijn, zal enkel een vergelijking van de kosten plaatsvinden.
- Voor de onder punt 3 opgenomen kostengeoriënteerde tariefvorming moet er rekening gehouden worden met de resultaten van het vergelijkingsproces. Als uit de vergelijking blijkt dat de tarieven, opbrengsten of kosten van een netbeheerder voor een individueel netwerk of voor een netwerk in zijn geheel de gemiddelde tarieven, opbrengen of kosten van vergelijkbare netbeheerders overschrijdt, dan wordt verondersteld dat zij niet voldoen aan een bedrijfsvoering zoals opgenomen onder punt 3.
- De tariefregulering moet een bovengrens bevatten, op basis van de kosten verbonden aan de nettoegang of op basis van de totale inkomsten verkregen voor het verlenen de toegang tot aan het net, voor de regulatoire periode, waarbij rekening wordt gehouden met efficiëntierichtlijnen. Deze bovengrenzen en efficiëntierichtlijnen zijn gebaseerd op individuele distributienetbeheerders of groepen van distributienetbeheerders of van het gehele elektriciteits- of gasnet, of delen van het

²³ http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/enwg_2005/gesamt.pdf

²⁴ <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/aregv/gesamt.pdf>

netwerk of van individuele netwerken. Daarnaast moeten deze bovengrenzen minstens voor het begin en het einde van de regulatoire periode te zijn voorzien. De richtlijnen voor groepen van netbeheerders vereisen dat netbeheerders objectief structureel vergelijkbaar zijn.

- De regulatoire periode mag niet korter zijn dan twee en niet langer zijn dan vijf jaar. De richtlijnen kunnen een evolutie (verschuiving) van de bovengrenzen voorzien binnen een regulatoire periode. De richtlijnen blijven binnen een regulatoire periode onveranderd tenzij er bijkomende lasten ontstaan ten gevolge van verplichtingen voorkomende uit de Erneubaren-Energien-Gesetz en de Kraft-Wärme Kopplungsgesetz, die niet onder de verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder vallen. Indien er bovengrenzen voor de tarieven voor nettoegang worden bepaald, dan moet daarbij rekening gehouden worden met de impact van de fluctuaties van de jaarlijkse consumptie op de totale inkomsten.
- Bij het bepalen van de bovengrenzen moet er een onderscheid worden gemaakt tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten. De kosten voor de bouw, exploitatie of wijziging van de infrastructuur vallen ook onder de categorie van niet-beheersbare kosten. Verder gelden meerkosten voor de oprichting, de werking of de verandering van een ondergrondse kabel, in bepaalde situaties zoals opgenomen in de Energiewirtschaftsgesetz, als niet-beïnvloedbare kosten. In zoverre de specificaties betrekking hebben op groepen van netbeheerders, gelden de netbeheerders als structureel vergelijkbaar, die rekening houdend met structurele verschillen die aan een groep zijn toegewezen. De beïnvloedbare kosten worden bij het begin van een reguleringperiode bepaald. Efficiëntierichtlijnen hebben enkel betrekking op beheersbare kosten. De bovengrenzen binnen een regulatoire periode moeten ook gecorrigeerd worden voor inflatie rekening houdende met een algemene sectorale productiviteitsfactor.
- De efficiëntierichtlijnen (onderneming specifiek of groep specifiek) die van toepassing zijn voor een regulatoire periode worden bepaald aan de hand van een efficiëntievergelijking rekening houdende met het huidige efficiëntieniveau van de respectievelijke netbeheerders, objectieve structurele verschillen, voor inflatie gecorrigeerde productiviteitsontwikkeling, de kwaliteit van de dienstverlening en de hieraan gerelateerd kwaliteitsnormen en wettelijke kader. Kwaliteitsnormen worden bepaald aan de hand van een beoordeling van de betrouwbaarheidsparameters of van netwerkprestatieparameters, bij dewelke ook rekening wordt gehouden met structurele verschillen. Bij het schenden van de kwaliteitsnormen kan de bovengrens voor het toegelaten inkomen worden gereduceerd. De efficiëntierichtlijnen moeten zodanig worden ontworpen en worden gespreid over de regulatoire periode zodat de getroffen netbeheerder of de groep van getroffen netbeheerders deze efficiëntierichtlijnen kunnen bereiken en overtreffen met de voor hem of hen beschikbare middelen. De methode ter bepaling van efficiëntierichtlijnen moet zo worden opgesteld dat een lichte verandering van de individuele parameters binnen de onderliggende methode, niet zal leiden tot een disproportionele veranderingen van de richtlijnen.

Verenigd Koninkrijk

Geen regelgeving teruggevonden; tariefregulering Ofgem op <https://www.ofgem.gov.uk/network-regulation-riio-model>

Frankrijk

De tarieven voor het gebruik van de distributienetten worden op een transparante en niet-discriminerende wijze bepaald om alle door de netbeheerder gedragen kosten te dekken voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte netbeheerder²⁵.

²⁵ Zie voor de volledige tekst

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?sessionId=B64723C581F21C766A8D9FEC3E0864FB.tpdila14v_1?cidTexte=JORFTEXT000023974937&categorieLien=id

Deze kosten omvatten:

- alle kosten die voortvloeien bij de uitvoering van hun taken en de openbare dienstverplichtingen;
- de extra kosten die nodig zijn voor O&O om de transportcapaciteit van de elektriciteitsleidingen te verhogen, voornamelijk die voor de interconnectie met buurlanden en om hun uitzicht in de omgeving te verfraaien/verbeteren.

Het bepalen van de methodologie voor de tarieven voor het gebruik van de distributienetten is de taak van de regulator (CRE). De regulator kan in de methodologie een meerjarig kader voor de evolutie van de tarieven en passende stimulansen voorzien, zowel op korte als op lange termijn, om distributienetbeheerders aan te moedigen hun prestaties te verbeteren, in het bijzonder m.b.t. de kwaliteit van de stroomvoorziening, en om de integratie van een interne markt en de elektriciteitsvoorzieningszekerheid te bevorderen alsook om hun productiviteit te verhogen.

De regulator houdt bij de bepaling van de tarieven rekening met de richtlijnen van het energiebeleid.

De distributienetbeheerders implementeren mechanismen waardoor leveranciers aan hun klanten verschillende tarieven kunnen voorstellen die afhankelijk zijn van de tijd van het jaar of de perioden binnen een dag om netgebruikers ertoe aan te zetten hun verbruik te beperken gedurende perioden waarin het verbruik van alle netgebruikers het hoogst is.

De structuur en het niveau van de tarieven worden op een wijze toegepast die netgebruikers aanmoedigt om hun consumptie te beperken in perioden wanneer de consumptie van alle netgebruikers het hoogst is.

ADVIES VAN DE VLAAMSE REGULATOR
VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 5 mei 2015

met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende
diverse bepalingen inzake energie, zoals principieel goedgekeurd
door de Vlaamse Regering op 3 april 2015

ADV-2015-05

1. Inleiding

Voorliggend advies wordt uitgebracht door de VREG naar aanleiding van de ontvangst van de adviesaanvraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, van 8 april 2015 met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 3 april 2015 (hierna « het Ontwerpdecreet »).

Het advies van de VREG wordt onderverdeeld in twee delen. Het eerste deel behandelt de algemene opmerkingen die de VREG heeft bij het Ontwerpdecreet en de memorie van toelichting. Het tweede deel betreft de artikelsgewijze opmerkingen van de VREG bij het Ontwerpdecreet.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Beleidsrichtsnoeren

In het Ontwerpdecreet worden er beleidsrichtsnoeren bepaald voor het opstellen van de tariefmethodologie door de VREG en de behandeling van de nog openstaande boni die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd. Een aantal tarifaire beleidsrichtsnoeren zijn echter meer dan alleen richtsnoeren en komen in strijd met de onafhankelijkheid van de regulator¹ en zijn exclusieve bevoegdheid inzake tarieven. Sommige zijn zelfs tegenstrijdig. We stellen dan ook voor om deze te wijzigen of zelfs te schrappen. Hier wordt dieper op ingegaan onder de artikelsgewijze bespreking van het Ontwerpdecreet².

2.2. Netto-kosten groenestroom- en warmte-krachtcertificaten

Het is in de huidige stand van het decreet blijkbaar niet de keuze van de decreetgever om de netto-kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerder m.b.t. de opkoopverplichting van steuncertificaten voor productie-installaties van hernieuwbare energie te financieren via toeslagen op de tarieven, maar om ze verrekenen in de tarieven zelf, waardoor de mogelijkheid tot sturing van de decreetgever op dat vlak noodzakelijkerwijs beperkt zal blijven tot algemene beleidsrichtsnoeren³. De VREG schat het nog door te rekenen tekort samen met de certificaten in portefeuille van de netbeheerders samen op ongeveer 1 miljard euro⁴. Voor 2015 bedraagt de impact van de opkoopverplichting certificaten, REG-premies en gratis kWh gemiddeld circa 43% van het toegelaten inkomen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders.

Indien deze kosten rechtstreeks in de tarieven worden opgenomen, dan vallen deze binnen de tarifaire bevoegdheid van de VREG (met alle daaraan gekoppelde gevolgen, nl. controlemogelijkheid door de VREG en geen tussenkomst van de regelgever behalve algemene beleidsrichtlijnen).

Indien de kosten gefinancierd worden door middel van toeslagen (d.i. deze kosten nemen de vorm aan van een supplement op de tarieven, dat geen onderdeel ervan vormt), dan kan dit door de decreetgever geregeld worden. De inspanningen geleverd in het verleden zouden daarbij gerespecteerd kunnen worden.

De VREG wil de decreetgever erop wijzen dat, daar waar de decreetgever meer politiek-maatschappelijke sturing nodig acht (hierbij kan gedacht worden aan het verdelingsvraagstuk / welke

¹ Art. 35(4) Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (hierna « de Derde Elektriciteitsrichtlijn » of « DER »), en art. 39(4) Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (hierna « de Derde Gasrichtlijn » of « DGR »).

² *Infra* 8.

³ Zie in dat verband inzonderheid het voorgestelde richtsnoer 9°.

⁴ Ter vergelijking: het totale toegelaten inkomen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders uit distributienettarieven voor 2015 is ca. 2,3 miljard euro.

klantengroepen betalen wat?), de werkwijze van een toeslag op de tarieven meer ruimte geeft aan de decreetgever om tussen te komen.

De VREG is, gelet op zijn bevoegdheid inzake distributienettarieven het best geplaatst om toezicht uit te oefenen op het correcte verloop van de doorrekening van deze toeslagen.

2.3. Procedurele voorschriften

Het Ontwerpdecreet voorziet in een uitgesponnen procedure voor de vaststelling van de tarifaire methode⁵, alsook voor het indienen en het goedkeuren van de tariefvoorstellen.

De gedetailleerde procedurele voorschriften (zowel voor wat de opmaak van de tariefmethodologie als voor wat de tariefvoorstellen betreft), inclusief de termijnen, lijken in strijd met de onafhankelijkheid van de regulator.

De afdeling wetgeving van de Raad van State oordeelde het volgende, *mutatis mutandis* m.b.t een (uiteindelijk aangepast) voorontwerp van federale bepalingen inzake nettarieven:

"30. De ontworpen artikelen 12 en 12bis van de elektriciteitswet (artikelen 16 en 17 van het ontwerp) bevatten vrij gelijklopende regimes voor het vaststellen van de tariefmethodologie en het goedkeuren van de tarieven voor respectievelijk de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders.

Die bepalingen moeten worden getoetst aan artikel 37, lid 6, a), van richtlijn 2009/72/EG. Volgens die laatste bepaling behoort de bevoegdheid tot het vaststellen of het goedkeuren van de tarieven, of ten minste van de tariefmethodologie, tot de bevoegdheid van de regulerende instanties. Die bevoegdheid kan dus niet aan andere organen worden toevertrouwd of het voorwerp uitmaken van verboden instructies aan de regulerende instantie.

In dit verband heeft de Europese Commissie verduidelijkt dat het juridische regime onder het derde energiepakket merklijk anders is dan onder het oude regime [...]

Ook het Grondwettelijk Hof wijst op de versterking door richtlijn 2009/73/EG van de bevoegdheid ter zake van de regulerende instantie: voortaan moet de CREG exclusief bevoegd zijn om de tarieven of de tariefmethodologie vast te stellen. [Grondwettelijk Hof, nr. 97/2011, 31 mei 2011, B.9.5. (...)]

De bepalingen van het ontwerp miskennen die exclusieve bevoegdheid van de regulerende instantie doordat ze de bevoegdheid van de CREG inkapselen in een te strak keurslijf (zie ook hierna, opmerking 64 bij artikel 36). Een aantal voorbeelden kunnen dit illustreren.

31. De ontworpen artikelen 12, § 2, en 12bis, § 2, voorzien in een "gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg" met de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders.

Door de gedetailleerde regeling van dit overleg wordt het optreden van de CREG teveel beperkt. De CREG moet de mogelijkheid hebben om de tariefmethodologie zorgvuldig vast te stellen. De ontworpen bepalingen lijken aan de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders een zodanig grote inbreng in het besluitvormingsproces te geven, dat de CREG niet meer de volledige controle over de besluitvorming heeft. Die vaststelling wordt nog versterkt door het feit dat aan de CREG allerlei termijnen en formele verplichtingen worden opgelegd.

Respect voor de onafhankelijkheid van de CREG impliceert dat de wetgever zich ervan onthoudt om te interfereren in de werkwijze van de CREG, en dat hij het zoveel mogelijk aan de CREG overlaat om, eventueel in overleg met de betrokken partijen, de procedure vast te stellen.

⁵ Nochtans leest men op pagina 4 van de memorie van toelichting dat de vereenvoudigde procedure en richtsnoeren voor de opmaak van de tariefmethodologie de VREG in staat moet stellen om sneller tot een geconsulteerde tariefmethodologie te komen.

[...]

35. Wat betreft de goedkeuring van de concrete tariefvoorstellen voorzien de ontworpen artikelen 12, § 8, en 12bis, § 8, in een gedetailleerde procedure. Ook deze procedure lijkt de CREG in een strak keurslijf te dwingen, waarvan te betwijfelen valt of ze wel op alle punten verantwoord kan worden (vergelijk, in verband met de procedure voor het vaststellen van de tariefmethodologie, opmerking 31)“.

Op basis van deze opmerkingen werden de procedurele termijnen uit het voorontwerp van federale voorschriften inzake nettarieven gehaald, en vervangen door de verwijzing naar “binnen een redelijke termijn”⁶. De VREG stelt een gelijkaardige formulering voor (zie verder bij artikelsgewijze bespreking van artikel 16).

De procedurele termijnen zijn ook in strijd met art. 37(10) Derde Elektriciteitsrichtlijn en art. 41(10) Derde Gasrichtlijn. Zij maken het namelijk onmogelijk om de tarieven of tariefmethoden op korte termijn te veranderen.

De Belgische Staat werd nochtans op 16 oktober 2014 in gebreke gesteld door de Europese Commissie, voor een identiek gebrek op federaal niveau. De Europese Commissie schrijft hierover:

“De omzetting van artikel 37, lid 10, en artikel 41, lid 10, van respectievelijk Richtlijn 2009/72/EG en Richtlijn 2009/73/EG in de Belgische wetgeving is incorrect, en wel om de hierna volgende redenen. [...]

Bovendien is de bepaling inzake de bevoegdheid van de regulerende instantie om te verzoeken om wijziging van de tariefvoorwaarden niet op correcte wijze omgezet aangezien de Belgische wetgeving het de regulerende instantie niet toestaat om op ieder ogenblik te verzoeken om wijziging van de tariefmethodologie en zij de desbetreffende bevoegdheid van de regulerende instantie beperkt tot uitsluitend de gevallen als bedoeld in de artikelen 12, §8, 6°, en 12bis, §8, 6°, van de Elektriciteitswet en in de artikelen 15/5bis §8, 6°, en 15/5ter, §8, 6°, van de Gaswet. Overeenkomstig de richtlijnen beschikt de regulerende instantie over de bevoegdheid om op ieder ogenblik te verzoeken om wijziging van de tarieven of gehanteerde methoden, om ervoor te zorgen dat deze evenredig blijven en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. De Belgische nationale wetgeving bevat echter geen enkele bepaling waarmee aan de CREG op algemene wijze de bevoegdheid wordt verleend om de beheerders van de transmissie- en distributienetten zo nodig te verzoeken de voorwaarden, met inbegrip van de tarieven en methoden, te wijzigen om ervoor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. [...]”⁷.

De gebreken van de federale wetgeving dupliceren, is geen daad van goed bestuur. Het leidt tot juridische en economische onzekerheid voor al de marktpelers, in afwachting van het verdere verloop van het dossier EU Pilot (5055/13/ENER) over de incorrecte omzetting van de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn, dat reeds geleid heeft tot de opstart van een formele inbreukprocedure (inbreuk n°2014/2189) tegen de Belgische Staat, en kan uitmonden in een uitspraak van het Hof van Justitie.

Nog los van de juridische dimensie zijn de procedurele voorschriften van het Ontwerpdecreet onwenselijk. De zware procedure voor het indienen en het goedkeuren van de tariefvoorstellen, hoewel ondergeschikt aan een eventueel afwijkend akkoord tussen de VREG en de distributienetbeheerders, zal leiden tot een administratief belastend, traag en vrij log beslissingsproces. Zo kan men zich de vraag stellen of alle communicatie met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs moet verlopen. De ervaring die de VREG heeft opgedaan in de

⁶ Zijnde art. 12bis, §8 van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna « de Elektriciteitswet ») en art. 15/5quater, §8 van de Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige en andere door middel van leidingen (hierna « de Gaswet »).

⁷ 2014/2189 C(2014) 7337 final, punt 8, 18-19.

aanloop naar de tariefbeslissingen van 18 december 2014, leert dat de communicatie met de distributienetbeheerders vaak per e-mail verloopt. Dat is een stuk minder belastend voor alle partijen. Het hoeft niet gezegd dat ook de papierberg en de administratieve vereenvoudiging gebaat zijn bij een minder formele en meer op elektronische communicatie gerichte procedure, waarbij enkel de belangrijkste momenten in de procedure aan meer formalisme onderhevig zijn. Ten slotte mag de termijn van 15 kalenderdagen die vaak terugkomt in de procedure geen streeftermijn zijn, en wel integendeel. De VREG wil er dan ook voor pleiten dat de redactie van de tekst minstens wat aangescherpt wordt, zodoende dat het nog meer dan nu duidelijk is dat de diverse stappen zo spoedig als enigszins mogelijk doorlopen moeten worden door alle partijen, de regulator inclusief.

2.4. Formele motivering

In de memorie van toelichting⁸ wordt gesteld dat de wet uitdrukkelijke motivering bestuurshandelingen⁹ van toepassing is op zowel de beslissing tot vaststelling van de tariefmethodologie als op de tariefbeslissingen zelf. De goedkeuring van de tarifaire methode en de tariefvoorstellen zijn echter per definitie handelingen die geen individuele strekking hebben. Handelingen die geen individuele strekking hebben zijn niet onderworpen aan de wet formele motivering. Artikel 1 van de voormelde wet van 29 juli 1991 stelt in dat verband: '*Voor de toepassing van deze wet moeten worden verstaan onder: bestuurshandeling: De eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursinstellingen of voor een ander bestuur; (...)*'.

De Europese regels stellen dat een energieregulator zijn werkingsregels moet bekendmaken en zijn besluiten volledig moet motiveren en verantwoorden op grond van objectieve criteria en methoden en publiek beschikbaar worden gesteld (waarbij de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie behouden blijft). De VREG is ervan overtuigd dat deze regels nu reeds voldoende waarborgen bieden voor een transparante uitoefening door de regulator van diens tarifaire bevoegdheid, zonder daarbij het risico te lopen dat decretaal verankerde zware motiverings- en verantwoordingsplichten regelmatig aangrepen worden om tarifaire bestuurshandelingen louter op die gronden in rechte aan te vallen, hetgeen de conflictgevoeligheid van tarifaire beslissingen alleen maar verhoogt, en nefast is voor de rechtszekerheid.

De VREG engageert zich ten volle om op een volstrekt transparante wijze zijn tariefbevoegdheid uit te oefenen, hetgeen gepaard gaat met een uitgebreide motivering en verantwoording van al diens tarifaire bestuurshandelingen.

2.5. Gratis kWh

In de memorie van toelichting¹⁰ wordt met betrekking tot de afschaffing van de gratis kilowattuur (punt 1.3.) verwezen naar het arrest van het Hof van Cassatie van 8 januari 2015. De VREG vraagt om deze verwijzing te schrappen en om eerder in praktische overgangsmaatregelen, met name een rechtzettingstermijn, te voorzien (zie verder bij de artikelsgewijze bespreking van artikel 21). De VREG is namelijk van mening dat deze verwijzing zal leiden tot verschillende interpretaties en bijgevolg tot discussies.

2.6. Leveranciersmodel

De VREG stelt vast dat de decreetgever in het Ontwerpdecreet dat voorligt geen begin van oplossing aanreikt voor wat de huidige discussie rond het leveranciersmodel betreft. Hoewel het leveranciersmodel nog altijd over belangrijke troeven beschikt en volgens de VREG de voorkeur blijft genieten als manier om de facturatie in de elektriciteits- en aardgasmarkt te organiseren, is het immers duidelijk geworden dat dit model naast een aantal praktische voordelen, vooral voor de afnemers van elektriciteit en aardgas, ook financiële implicaties met zich meebrengt voor de

⁸ MvT, p.14.

⁹ Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

¹⁰ MvT, p.7.

energieleveranciers. Hoewel het huidige model als voordelen heeft dat het zorgt voor eenvoud en transparantie voor de eindafnemers en de vrije energiemarkt bevordert, ziet de VREG een aantal argumenten om de risico's correcter te verdelen. Momenteel staan de energieleveranciers immers niet alleen in voor het innen en het doorstorten van de distributie- en de transportkosten, zij dragen hiervoor ook nog eens de kosten en het betalingsrisico. Waar dit op het moment van de invoering van het leveranciersmodel gerechtvaardigd leek, is door het incorporeren van belangrijke exogene kosten in het netbeheer-deel van de factuur, het model sindsdien uit balans geraakt. Energieleveranciers dragen hierdoor nu een disproportioneel groot betalingsrisico. Wat dit betalingsrisico betreft, moet ook worden rekening gehouden met het feit dat het aantal wanbetalers verschilt per leverancier. Hierdoor worden de klanten die wel correct hun factuur betalen gepenaliseerd omdat ze mee moeten opdraaien voor de slechte betalende klanten in de klantenportefeuille van hun leverancier. Nieuwkomers hebben over het algemeen meer te maken met wanbetalende klanten in hun klantenbestand. Indien dit niet gebeurt, zal dit leiden tot ofwel het verdwijnen van energieleveranciers (al dan niet via een faillissement, met zeer belangrijke schade voor het vertrouwen in de werking van de energiemarkt bij de energieafnemers als gevolg), ofwel het verschromelen van de concurrentie door het verminderen van het aantal leveranciers door fusies en overnames. Dit zou de verworvenheden van de liberalisering, zoals concurrentieel druk op de energieprijzen (minstens deels) teniet doen.

De energieleveranciers zijn daarom sinds geruime tijd vragende partij om een recuperatiemechanisme met betrekking tot de oninbare netkosten in te voeren, alsook om een vergoeding te krijgen voor de administratieve en financiële kosten die met de inning van de nettarieven gepaard gaan¹¹.

De VREG is voorstander van een regelgevend en efficiëntie stimulerend initiatief om uit de huidige impasse te geraken met betrekking tot de oninbare netkosten. Gelet op het feit dat de distributienetbeheerders omtrent het wanbetalingsrisico van de energieleveranciers vandaag geen kosten dragen, kunnen ze ook niet door de VREG worden beschouwd of behandeld binnen een tariefmethodologie. Nochtans is de VREG voor de Raad van State gedaagd door Lampiris, waarbij de VREG verweten wordt dat het geen rekening houdt met deze kosten bij de goedkeuring van de distributienettarieven¹². De rechtsonzekerheid die dergelijke procedures met zich meebrengt, draagt ook niet bij tot een stabiele energiemarkt.

De oplossingsrichting is al aangegeven in de context van de recente invoering van de heffing ter financiering van het Energiefonds, waarin het principe van vergoeding voor het innen van deze heffing is ingebouwd. De VREG wil in alle geval pleiten voor een oplossing die oog heeft voor de administratieve belasting die met de implementatie en de uitvoering ervan gepaard gaat.

2.7. Participatie privépartners in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid

Eén van de belangrijke uitgangspunten van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking was dat er in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid (projectvereniging, dienstverlenende vereniging en opdrachthoudende vereniging) geen participatie mogelijk is van private partners¹³. In het regeerakkoord werd echter vooropgesteld om het voormelde decreet aan te passen, zodat distributienetbeheerders alsnog een beroep kunnen doen op een privépartner, weliswaar met uitzondering van producenten en leveranciers.

De wijziging van het voormelde decreet blijkt in voorliggend ontwerp van decreet te ontbreken. Nochtans groeit de nood aan duidelijkheid over de mogelijkheid en de voorwaarden van participatie van een privépartner in de distributienetbeheerders.

¹¹ FEBEG, de federatie van de Belgische elektriciteits- en gasbedrijven, heeft hier reeds meerdere malen voor gepleit: <https://www.febeg.be/oninbare-netkosten-het-leveranciersmodel-moet-dringend-herzien-worden>

¹² Gelijkaardige rechtszaken werden tegen de andere gewestelijke regulatoren Cwape en Brugel aangespannen.

¹³ Dit blijkt uit art. 80 § 2 van dat decreet, dat de timing van de verplichte uittrede bepaalt.

Na een wijziging aan het voormelde decreet zal tevens gedacht moeten worden aan een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid, en dan meer bepaald art. 3.1.12 dat handelt over de mogelijkheid tot en de grenzen aan de participatie van onder meer producenten en leveranciers in de netbeheerders.

2.8. Foutieve verwijzingen

Bij de redactie van het Ontwerpdecreet en de bijgaande memorie van toelichting zijn er een aantal onvolkomenheden in de tekst geslopen. Omdat deze onvolkomenheden eerder van technische dan van inhoudelijke aard zijn, worden zij hier en niet onder de artikelsgewijze bespreking opgesomd:

- artikel 7 van het Ontwerpdecreet verwijst naar de toevoeging van een afdeling XII van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid (hierna « het Energiedecreet ») door artikel 7, in plaats van artikel 6. Eenzelfde verkeerde verwijzing naar afdeling XII vindt men terug in de artikelen 9, 11, 13, 15 en 17;
- artikel 8 van het Ontwerpdecreet verwijst naar de toevoeging van een onderafdeling I van het Energiedecreet door artikel 8, in plaats van artikel 7. Gelijkaardige foutieve verwijzingen naar onderafdelingen vindt men terug in de artikelen 10, 12, 14, 16 en 18;
- de bepaling artikel 38, 2° van het Ontwerpdecreet stelt verkeerdelijk de inwerkingtreding van artikel 4, 3° uit, in plaats van de inwerkingtreding van artikel 4, 2°. De foutieve verwijzing naar artikel 4, 3° dient ook aangepast te worden in de memorie van toelichting¹⁴;
- de memorie van toelichting geeft verkeerdelijk aan dat de tariefbeslissingen van de VREG (BESL-2014-27 tot BESL-2014-48) dateren van 19 december 2014 in plaats van 18 december 2014¹⁵.

2.9. Advies van de Europese Commissie

De VREG heeft geen informatie volgens welke de Europese Commissie (DG ENER) geraadpleegd zou zijn in het kader van de uitwerking van dit Ontwerpdecreet. De DG ENER werd meermaals geraadpleegd in het kader van de uitwerking van het equivalente tarifaire kader op federaal niveau. De Commissie heeft meerdere opmerkingen geformuleerd, die een substantiële invloed hebben gehad op de inhoud van bepaalde federale tarifaire richtsnoeren. Toch heeft de Europese Commissie de Belgische Staat op 16 oktober 2014 in gebreke gesteld voor de niet-correcte omzetting van de derde energierichtlijnen. Dit betreft o.m. voorschriften inzake nettarieven. Inmiddels – zijnde op 19 maart 2015 – heeft zelfs de Europese Raad het belang van een “*volledige uitvoering en strikte handhaving van de bestaande energiewetgeving*” benadrukt¹⁶. Dit omvat ook de strikte naleving van de bevoegdheid van de regulator inzake nettarieven.

Blijkbaar werd de DG ENER nog niet geraadpleegd over het huidige Ontwerpdecreet. Bepaalde bepalingen ervan zijn immers niet verenigbaar met de positie van de Europese Commissie in voornoemde ingebrekestelling (zie de artikelsgewijze opmerkingen). In deze context lijkt het sterk aanbevolen dat de Europese Commissie wordt geraadpleegd over het Ontwerpdecreet, en dat ook het huidige advies aan de Commissie wordt meegedeeld.

¹⁴ MvT, p.27.

¹⁵ Zie bijvoorbeeld BESL-2014-27 <http://www.vreg.be/sites/default/files/document/besl-2014-27.pdf>.

¹⁶ Conclusies van de Europese Raad over energie-unie, 19 maart 2015, punt 2, b) (<http://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2015/03/conclusions-energy-european-council-march-2015/>).

3. Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 4 - Definities

De definitie van "klantengroep" wordt ingevoegd onder art. 1.1.3 van het Energiedecreet. Er wordt meer bepaald een punt 74°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"74°/1 klantengroep: iedere groep van distributienetgebruikers die elektriciteit injecteren en/of afnemen van het distributienet en zich kenmerkt door het type netwerk waarop de netgebruiker is aangesloten, het type aansluiting¹⁷ waarover de netgebruiker beschikt, de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit of door het feit of die netgebruiker al dan niet elektriciteit injecteert op het netwerk waarop die netgebruiker is aangesloten, met dien verstande dat één netgebruiker volgens zijn toegangspunten tot verschillende klantengroepen kan behoren;"

De voorliggende definitie houdt onvoldoende rekening met:

- de geregleerde activiteit aardgas en de klantengroepen die momenteel binnen die geregleerde activiteit bestaan;
- hernieuwbare energiebronnen, zoals bijvoorbeeld biomethaan.

De definitie moet minstens worden geamendeerd, gelet op het feit dat:

- het vernauwen van klantengroepen tot enkel de geregleerde activiteit elektriciteit niet overeenstemt met de werkelijkheid;
- er naast aardgas en elektriciteit ook andere energiedragers denkbaar zijn waarbinnen klantengroepen gevormd worden, zoals biomethaan;
- de in de definitietekst opgenomen criteria voor de afbakening van een klantengroep onvolledig zijn.

Voorstel van amendement:

In artikel 4 van het Ontwerpdecreet wordt onder het punt 3° de definitie van klantengroep vervangen door volgende tekst:

"74°/1 klantengroep: iedere groep van distributienetgebruikers die elektriciteit, aardgas of biomethaan afnemen van en/of injecteren op het distributienet en zich kenmerkt door het type netwerk waarop de netgebruiker is aangesloten, het type aansluiting waarover de netgebruiker beschikt, de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit, het jaarverbruik of door het feit of die netgebruiker al dan niet elektriciteit of biomethaan injecteert op het netwerk waarop die netgebruiker is aangesloten, met dien verstande dat één netgebruiker volgens zijn toegangspunten tot verschillende klantengroepen kan behoren;"

De definitie van "biomethaan" ontbreekt vooralsnog in het begrippenapparaat van het Energiedecreet. De VREG pleit ervoor om de definitie van "biomethaan" op te nemen in het Energiedecreet, en de definitietekst te aligneren op de definitie die is opgenomen in het Technisch Reglement Distributie Gas in het Vlaams Gewest¹⁸.

Voorstel van amendement:

¹⁷ Onder het type aansluiting dient ook de meetconfiguratie begrepen te worden. Het verdient aanbeveling om dit te verduidelijken in de memorie van toelichting.

¹⁸ http://www.vreg.be/sites/default/files/uploads/trdg_versie_15_mei_2012.pdf

Onder artikel 4 van het Ontwerpdecreet wordt een punt toegevoegd, dat een definitie toevoegt aan het begrippenapparaat van het Energiedecreet:

"biomethaan: biogas waarvan de eigenschappen werden gewijzigd als gevolg van een fysische en/of chemische behandeling om het uitwisselbaar te maken met aardgas van het net of het aardgas gebruikt voor voertuigen;"

Artikel 8 – Toepassingsgebied

Artikel 8 van het Ontwerpdecreet voegt een artikel 4.1.29 toe, dat het toepassingsgebied van de "Afdeling XII. Tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet" omschrijft.

De huidige formulering in het Energiedecreet beperkt het toepassingsgebied tot de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas. Een dergelijke formulering sluit m.a.w. nettarieven voor de injectie van biomethaan uit het toepassingsgebied uit.

Gewestelijke bevoegdheden zijn onder meer de distributienettarieven voor gas, wat ruimer lijkt dan alleen aardgas¹⁹. Gewestelijke energieaspecten zijn ook onder meer de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie.

De gewesten zijn ook bevoegd voor de distributienettarieven voor biomethaan.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 8 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst

"Art. 4.1.29. De aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit of aardgas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbardienstverplichtingen, maken het voorwerp uit van gereguleerde tarieven."

vervangen door de volgende tekst (zie onderlijning)

"Art. 4.1.29. De aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit, aardgas of biomethaan, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbardienstverplichtingen, maken het voorwerp uit van gereguleerde tarieven."

Artikel 12 – Tariefmethodologie - Procedure

In het Ontwerpdecreet wordt in het voorgestelde art. 4.1.31 onder paragraaf 1 bepaald dat er voorafgaandelijk aan de uitwerking van de tariefmethodologie een overleg plaatsvindt met de distributienetbeheerders. De tariefmethodologie, inzonderheid de tariefstructuur, heeft echter ook een impact op andere belanghebbenden, zoals afnemers, leveranciers, producenten, die mogelijk ook hun standpunten over deze elementen willen laten kennen. De overlegprocedure moet als doel hebben zich te verzekeren van een aanname van een tariefmethodologie met inspraak van en in samenspraak met de distributienetbeheerders én de andere belanghebbenden.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 12 van het Ontwerpdecreet wordt de eerste zin van het toegevoegde artikel 4.1.31 als volgt aangepast (zie toevoeging aangeduid door onderlijning):

¹⁹ Zie art. 6, §1, VII bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

*"Art. 4.1.31. § 1. Na gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg met de distributienetbeheerders en andere belanghebbenden, werkt de VREG het ontwerp van tariefmethodologie uit die deze distributienetbeheerders moeten gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.
(...)"*

Meer fundamenteel verwijst de VREG naar het onderdeel "procedurele voorschriften" van het algemene gedeelte van dit advies: de gedetailleerde procedure voor de vaststelling van een tariefmethodologie gaat in tegen de onafhankelijkheid van de regulator. Zeker de verschillende termijnen moeten uit die bepaling worden gehaald.

De termijn van de belanghebbenden, in het voorgestelde art. 4.1.31 onder paragraaf 2, om hun opmerkingen te formuleren ("minstens 60 kalenderdagen"), maakt het de VREG onmogelijk om de methodologie op korte termijn te wijzigen.²⁰ Dit is in strijd met het Europees recht. Het valt te noteren dat de federale wetgeving dergelijke termijn niet bevat²¹. Termijnen toepasselijk op raadplegingen zijn slechts terug te vinden in het huishoudelijk reglement van de federale regulator; en dan nog zijn er afwijkingsmogelijkheden in geval van hoogdringendheid²². Ingeval de termijn van 60 dagen in de besproken ontwerpbeepaling wordt behouden, moet minstens een afwijkingsmogelijkheid voor dringende gevallen worden voorzien.

In het Ontwerpdecreet wordt in het voorgestelde art. 4.1.31 onder paragraaf 2 ook bepaald dat de VREG na afloop van de consultatie van de belanghebbenden over het ontwerp van tariefmethodologie, slechts dertig kalenderdagen krijgt om een gemotiveerd consultatieverslag op te maken en te publiceren.

De VREG ziet heel wat bezwaren voor wat deze termijn van dertig kalenderdagen betreft.

Een gedegen kwaliteitsvol gemotiveerd consultatieverslag kan vanuit praktisch oogpunt niet opgemaakt worden binnen 30 kalenderdagen. Dertig kalenderdagen om al de (100-en) reacties uit een consultatie te lezen, te beoordelen en te verwerken, en ten slotte te publiceren in de vorm van een gemotiveerd consultatieverslag is, uit recente ervaring, praktisch niet haalbaar. De VREG zal deze termijn normaal overschrijden. De veel te beperkte termijn laat de VREG ook niet toe om, aanvullend na de consultatie, nog rond bepaalde zienswijzen bijkomend met belanghebbenden te overleggen.

Het consultatieverslag is een zeer belangrijk element voor de regulator om zijn tariefmethodologie definitief vast te leggen en zijn afwijkende keuzes t.o.v. de zienswijzen uit de consultatie te verantwoorden. Het heeft geen zin om eerst een consultatietekst te schrijven, en pas daarna de tariefmethodologie af te werken. Het definitieve oordeel van de regulator over een zienswijze valt wanneer er ook een definitief oordeel is over de tariefmethodologie. Het is altijd één geheel en de timing valt dus samen. Het loskoppelen van beide documenten in de tijd is niet zinvol en contraproductief.

Een gedegen kwaliteitsvol gemotiveerd consultatieverslag verhoogt de rechtszekerheid. Als partijen met andere zienswijzen naar de rechtbank stappen, kan de VREG via het consultatiedocument aantonen dat het de argumenten van de tegenpartij grondig heeft bestudeerd en beoordeeld, wat de positie van de regulator voor de rechtbank versterkt. Omgekeerd zal een partij die de standpunten en de argumenten van de regulator helder en duidelijk uiteengezet ziet, beter kunnen inschatten of een juridisch beroep succesvol kan zijn of niet. Op die manier worden lichtzinnige gerechtelijke acties

²⁰ Hoewel de consultatietermijn in regel twee maanden is, kan de VREG beslissen om een kortere consultatietermijn aan te houden mits motivatie van deze keuze in het consultatiedocument (MEDE-2014-04): <http://www.vreg.be/sites/default/files/document/communications/mede-2014-04.pdf>

²¹ Zie art. 12bis, § 2 Elektriciteitswet.

²² Zie art. 8 van het huishoudelijk reglement van de CREG (<http://www.creg.info/pdf/Diversen/Z1213NL.pdf>).

vermeden²³. Dat ligt in lijn met de Europese Commissie, die de noodzaak van een volledige motivering en verantwoording benadrukt in haar interpretatieve nota (mits bescherming van commercieel gevoelige informatie), opdat effectief rechterlijk toezicht mogelijk zou zijn: *'This will allow any party affected to assess whether or not there are sufficient reasons to introduce a legal action against an NRA decision'*.

De VREG heeft in de aanloop naar de bevoegdheidsoverdracht voor wat de distributienettarieven betreft, een eerste consultatieronde gehouden die afliep op 6 december 2013. Er werd pas een consultatieverslag gepubliceerd op 25 februari 2014.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 12 van het Ontwerpdecreet wordt de voorgestelde paragraaf 2 aangepast, waardoor §2 luidt als volgt:

"§2 De VREG organiseert een openbare raadpleging over het ontwerp van tariefmethodologie. Tijdens die raadpleging krijgen alle belanghebbenden de tijd om hun opmerkingen aan de VREG te bezorgen. Na afloop van de raadpleging publiceert de VREG daarover een gemotiveerd consultatieverslag."

en wordt de zinsnede "het gemotiveerd consultatieverslag" toegevoegd aan §4, waardoor §4 luidt als volgt (zie onderlijning):

"§4. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders, het gemotiveerd consultatieverslag, en alle documenten die nuttig worden geacht voor de motivering van de beslissing van de VREG over de tariefmethodologie."

Het voorgestelde art. 4.1.31, § 3, 1° bepaalt dat de tariefmethodologie "het verband tussen de door de VREG toegestane inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerders" preciseert. Het voorwerp van de gevraagde precisering is onduidelijk.

Indien hiermee wordt bedoeld dat de tarieven, globaal gezien, de kosten van de netbeheerders moeten reflecteren, is de formulering verwarrend.

Indien een verhouding tussen elk tariefonderdeel en elke kost wordt gevraagd, is de regel onwettig en onwerkbaar. Juridisch gezien zou het geen algemene beleidsrichtlijn zijn, maar wel een instructie die het bijvoorbeeld onmogelijk maakt om bepaalde benchmarkingstechnieken (zoals de *Data Envelopment Analysis*) te gebruiken. Praktisch gezien is het hoe dan ook onmogelijk om een strikte verhouding te creëren tussen elk tariefonderdeel en elke kost.

Indien het de bedoeling is dat de tariefmethodologie de tariefdragers preciseert (d.i. allocatieregels bevat), volstaat de § 3, 3°.

Voorstel van amendement:

In het voorgestelde art. 4.1.31, § 3, het punt 1° af te schaffen.

²³ De VREG betreurt in dat verband dat het Hof van Beroep niet voorziet in de mogelijkheid van elektronische procesvorming, in tegenstelling tot de Raad van State. De indiening van de administratieve dossiers op de griffie zorgt zo voor een niet te onderschatten extra administratieve belasting van het personeel van de VREG, telkens een tariffaire beslissing aangevochten wordt in rechte.

Artikel 15 – Tariefmethodologie - Richtsnoeren

De decreetgever kan richtsnoeren opleggen aan de VREG, enkel ingeval deze werkelijk "algemene beleidsrichtlijnen" zijn, d.i. zonder dat deze op gespannen voet komen te staan met de autonomie van de VREG bij het vaststellen van de tariefmethodologie en de goedkeuring van de tarieven. Thans voorzien de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn erin dat de regulator bij het verrichten van de reguleringstaken geen directe instructies mag verlangen of ontvangen van regeringen of andere publieke of particuliere entiteiten²⁴.

Het komt trouwens aan een Lidstaat niet toe af te wijken van in de Europese richtlijnen uitdrukkelijk voorziene bepalingen, ook wanneer de door deze Lidstaat voorgestelde omzetting of uitlegging van een bepaling strookt of zelfs beter strookt met bepaalde doelstellingen van de richtlijnen²⁵.

De meerderheid van de voorliggende richtsnoeren zijn algemene beleidsrichtlijnen en behoeven dan ook geen commentaar. Bepaalde ervan (o.m. de richtsnoeren over kostenreflectiviteit²⁶), wagen zich echter verder dan wat Europeesrechtelijk tot de bevoegdheid van de overheid behoort. Het Hof van Beroep te Brussel, dat volgens het Ontwerpdecreet het bevoegde orgaan wordt voor de jurisdictionele beroepen tegen de tarifaire beslissingen van de VREG, heeft nog recent de beleidsmarge benadrukt die de regulator heeft bij de uitoefening van de tarifaire bevoegdheid, inzonderheid bij de allocatie van kosten aan welbepaalde categorieën van netgebruikers²⁷.

Richtsnoer 2°

Richtsnoer 2° legt op dat de reguleringsperiode aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op de goedkeuring van de tariefmethodologie. Die bepaling is geen algemene beleidsrichtlijn, maar wel een verboden instructie aan de regulator. Daarenboven maakt die het onmogelijk om de tariefmethodologie op elk ogenblik te wijzigen en onverwijld in werking te laten treden. Dit is in strijd met meerdere bepalingen van de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn (inzonderheid art. 35(4), 37(6) en 37(10) DER alsook 39(4), 41(6) en 41(10) DGR).

Het voorgaande is geen louter theoretisch voorbehoud: in het verleden is meermaals een onmiddellijke aanpassing van de methodologie of de tarieven van de Vlaamse distributienetbeheerders nodig – minstens wenselijk – gebleken (zie de aanpassing van de tarieven n.a.v. een verhoging van de kosten van de steunmaatregelen voor hernieuwbare energie en rationeel energiegebruik, of de invoering van de netvergoeding). Een hogere flexibiliteit bij de aanpassing van de tarieven zou het probleem van de saldi uit het verleden voor een stuk hebben kunnen vermijden. In de praktijk wordt een vergelijkbaar richtsnoer uit het federaal recht in een hangende gerechtelijke procedure tegen de tarifaire methodologie van de VREG ingeroepen, alsof zij die modaliteiten van inwerkingtreding van tarieven zou beperken.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt het tweede richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 2°) geschrapt, minstens door de volgende bepaling vervangen:

"2° de tariefmethodologie bepaalt de periode waarop zij van toepassing is, zonder afbreuk te doen aan de wijzigingsmogelijkheid ervan;"

Richtsnoer 7°

²⁴ Art. 35(4), b), ii) resp. art. 39(4), b), ii) van de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn.

²⁵ HvJ 29 oktober 2009, nr. C-274/08, *Commissie v. Zweden*, Jur. 2009, 10647, § 29-34.

²⁶ Zie bijvoorbeeld de richtsnoeren 15° en 20°.

²⁷ HvB Brussel 25 maart 2015, nr. 2013/AR/1274, onuitg., § 93.

Richtsnoer 7° heeft betrekking op de uniformiteit van de tarieven op het grondgebied van een netbeheerder. De Europese Commissie heeft in haar ingebrekestelling van 16 oktober 2014 gericht aan de Belgische Staat, een vergelijkbare bepaling uit het federaal recht inzake transmissienettarieven bekritiseerd. De Europese Commissie is nl. van oordeel dat de regulator de mogelijkheid moet hebben om tarieven, die geografisch gedifferentieerd zijn, goed te keuren b.v. om lokale problemen van congestie aan te pakken²⁸. Dit volgt uit o.m. art. 37(8) van richtlijn 2009/72/EG en 41(8) van richtlijn 2009/73/EG, die naar de "passende stimulansen" in de tarieven verwijzen.

De Europese Commissie benadrukt ruimer "dat de regulerende instantie bij de vaststelling/goedkeuring van de tarieven of de berekeningsmethoden voor het grondgebied van de lidstaat over een discretionaire bevoegdheid en over een beoordelingsmarge moet beschikken"²⁹. Het opleggen van uniforme tarieven binnen het grondgebied van netbeheerders is immers geen algemene beleidsrichtlijn, maar wel een concrete en precieze dwingende regel. Hetzelfde geldt voor de tarifaire gevolgen van een fusie tussen DNB's en de modaliteiten dienaangaande. Deze elementen zijn te beoordelen door de VREG, als gevolg van zijn onafhankelijkheid en exclusieve bevoegdheid inzake tarieven.

In ondergeschikte orde vraagt de VREG dat richtsnoer 7° geamendeerd wordt. De eerste en de tweede zin van richtsnoer 7° houden geen verband met elkaar. Het is dan logisch om de twee zinnen van elkaar los te koppelen. Voor wat de tweede zin van richtsnoer 7° betreft, wordt de einddatum van 9 november 2019 naar voor geschoven. Het is voor de VREG niet duidelijk wat er daarna dient te gebeuren naar de tarieven toe. Het zou dan ook beter zijn die einddatum te koppelen aan het aflopen van een reguleringsperiode.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt het zevende richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 7°) geschrapt.

Ondergeschikt:

het zevende richtsnoer wordt vervangen door wat volgt (zie onderlijning):

*"7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert;
° In geval van fusie van distributienetbeheerders of wijzigingen kunnen tot het einde van de op het moment van die fusie of van die wijzigingen lopende reguleringsperiode in elke geografische zone verschillende tarieven worden toegepast op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone;"

Richtsnoer 10°

Gelet op het feit dat er geen andere gestrande kosten zijn dan de kosten die vermeld worden onder richtsnoer 10°, is het ter vermijding van redundant taalgebruik en omwille van de duidelijkheid beter om welbepaalde zinsneden in het richtsnoer te schrappen.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet luidt de tekst van het tiende richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 10°) volgens het voorstel van de VREG als volgt (zie schrapping):

²⁸ 2014/2189 C(2014) 7337 final, punt 6, p. 12-13.

²⁹ *Ibid.*

"10° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van ~~gestrande kosten die in de tarieven kunnen worden opgenomen~~. De ~~gestrande kosten bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerd aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een gereguleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die werden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed worden aan hun werkgever door een distributienetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen~~;"

Richtsnoer 15°

Hier wordt verwezen naar de voorgaande opmerkingen voor wat de mogelijkheid van de lidstatelijke wetgevers betreft om additionele richtsnoeren mee te geven aan de regulator: behoudens richtsnoeren van beleidsaard met een algemeen karakter, zijn instructies van de wetgever uitgesloten. De tweede zin van dit richtsnoer lijkt dan ook in strijd met de exclusieve bevoegdheid van de regulator inzake tarieven.

Het richtsnoer poneert dat de structuur van de tarieven de kosten van de infrastructuur weerspiegelt. Nochtans stelde de Europese Commissie in haar interpretatieve nota van 14 januari 2004 betreffende de rol van de energieregulators onder de Tweede Elektriciteits- en Gasrichtlijn, dat wat de structuur van de individuele tarieven voor de netgebruikers betreft, het de regulator toekomt om ze kostenreflectief t.o.v. de gemaakte kosten te beoordelen, en dat in ieder geval redelijkheid en flexibiliteit ter zake van toepassing zijn³⁰. Het Hof van Beroep te Brussel erkent in een recent arrest dat kostenreflectiviteit juridisch gezien enkel bestaat voor de verhouding tussen de tarieven en de achterliggende kosten, en niet voor de kostenallocatie; voor de allocatie wordt "alleen een niet-discriminerende en een transparante toewijzing van de kosten vereist"³¹.

Het voorgestelde richtsnoer 15° komt in strijd met het voorgestelde richtsnoer 20°.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst van het vijftiende richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 15°)

"15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en weerspiegelt de kosten van de infrastructuur;"

vervangen door de volgende tekst:

"15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en infrastructuur;"

Richtsnoeren 16° en 17°

³⁰ Note of DG Energy § Transport of 14 January 2004 on Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC on the internal market in electricity and natural gas. The role of the regulatory authorities, p.6: "Regulators will also need to consider, as part of the methodology, whether the structure chosen produces individual tariffs for network users that are non-discriminatory and reasonably reflective of the costs incurred. The concept of cost-reflectiveness also requires a flexible approach in this case. For example, may tariff systems incorporate a degree of postalisation of tariffs whereby customers in a particular region will face a similar charge not dependent on their geographic location. Such an approach to the allocation of costs is acceptable for reasons of simplicity even if it could be argued that different network users in fact induce somewhat different cost levels. Member States are also required to "protect customers in remote areas".

³¹ HvB Brussel 25 maart 2015, nr. 2013/AR/1274, onuitg, § 93.

Hier wordt verwezen naar de vorige opmerkingen in verband met de onafhankelijkheid en de bevoegdheid van de regulator. Deze richtsnoeren kunnen echter een rechtsgrond vinden in richtlijn 2012/27 inzake energie-efficiëntie (Bijlage XI, punten 1 en 2).

Richtsnoer 19°

De VREG benadrukt dat het niet aan de decreetgever is om te bepalen dat kosten al of niet moeten ingedeeld worden in beheersbare en niet-beheersbare kosten en welke kosten dan al dan niet als beheersbaar moeten worden beschouwd. Dat behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de regulator.

Het criterium dat de decreetgever in dit richtsnoer naar voor schuift voor de voormelde beoordeling is een arbitrair criterium dat economisch moeilijk te onderbouwen is, en de conflictgevoeligheid en de rechtsonzekerheid sterk zal verhogen. De term beheersbaar slaat op de mogelijkheid tot het uitoefenen van controle door de distributienetbeheerder op zijn beslissing tot het maken van een kost (de omvang, het tijdstip, de organisatie en de wijze van aankoop,...). Het is niet correct om dit te vergelijken met de (onbestaande) mogelijkheid van het individu tot het uitoefenen van invloed op marktprijzen.

De decreetgever verduidelijkt dat onder meer de belastingen die de netbeheerder dient te betalen (vennootschapsbelasting) buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen en dus als niet-beheersbaar worden beschouwd³². Dit is een directe instructie die bovendien niet in lijn is met de aanpak betreffende de vennootschapsbelasting in de huidige tariefmethodologie 2015-2016.

De kosten voor de uitvoering van ODV's zijn geenszins *per se* onbeheersbaar. Bepaalde ODV's hebben een objectieve kost, opgelegd door de overheid (bv opkoopverplichting certificaten tegen minimumsteun). Andere ODV's leggen enkel een materiële verplichting op, en de DNB's zijn vrij om bepaalde middelen hieraan te besteden (bv ter beschikking stellen van budgetmeters en oplaadfaciliteiten). Dit kan minder of meer efficiënt gebeuren, en vormt dus een beheersbare kost.

Het Grondwettelijk Hof heeft een bepaling van federaal recht vernietigd, die dezelfde gevolgen had als het besproken richtsnoer. Het Grondwettelijk Hof heeft terecht geoordeeld dat het de wetgever niet toekomt om te bepalen op welke kosten de tarifaire controle van de regulator van toepassing is, d.i. op welke kosten efficiëntie-verplichtingen kunnen worden opgelegd³³.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst van het negentiende richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 19°) geschrapt.

Richtsnoer 20°

De VREG herhaalt de voorgaande opmerkingen in verband met de onafhankelijkheid en de exclusieve bevoegdheid van de regulator inzake tarieven. Het "richtsnoer" is kennelijk geen algemene beleidsrichtlijn, maar wel een verboden instructie. Het komt de wetgever niet toe om te bepalen of de tarieven aan de gereserveerde capaciteit gerelateerd moeten zijn, of dat deze de kosten van afname of injectie moeten reflecteren. Deze elementen vallen binnen de exclusieve bevoegdheid van de regulator inzake tarieven en zijn discretionaire beoordeling dienaangaande. Het feit dat de regering wordt gemachtigd om de datum van inwerkingtreding van dit richtsnoer te bepalen (art. 38 van het Ontwerpdecreet) is, ten overvloede, een bijkomend bewijs dat er sprake is van een concrete maatregel en geen algemene beleidsrichtlijn.

³² MvT, p. 15.

³³ GwH 117/2013 van 7 augustus 2013, B.27.6.

De zinsnede "dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert" zou er bovendien toe kunnen leiden dat geen andere tariefdragers meer zouden mogen gebruikt worden hetgeen – o.m. om reden van energie-efficiëntie, maar ook voor de efficiënte netuitbating – een beknotting vormt voor een doelmatige regulering.

Het richtsnoer 20° komt in strijd met richtsnoer 15°.

Het is niet duidelijk of het richtsnoer slaat op de periodieke of de niet-periodieke distributienettarieven of op allebei.

De opsplitsing van kostenreflectiviteit van tarieven voor afname en injectie staat haaks op voornoemd arrest van het Hof van Beroep te Brussel over kostenreflectiviteit³⁴.

Ten slotte kan opgemerkt worden dat het federale sociaal tarief vandaag louter gebaseerd wordt op het aantal kWh afgenomen door de klant.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst van het twintigste richtsnoer (het voorgestelde art. 4.1.32, §1, 20°) geschrapt.

Richtsnoer *

De VREG wil zelf ook een richtsnoer voorstellen, ter vermindering van de verstoring van de markt en ter bewaking van de concurrentiekracht van de productie-eenheden in Vlaanderen. Al te sterk uiteenlopende injectietarieven in de verschillende lidstaten van de Europese Unie kunnen de concurrentie verstoren, en investeringsbeslissingen negatief beïnvloeden binnen de interne energiemarkt³⁵.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 14 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst van het volgende richtsnoer toegevoegd:

"De tarieven voor het gebruik van het distributienet, die van toepassing zijn op productie-eenheden worden bepaald rekening houdend met ieder criterium dat door de VREG relevant wordt geacht, zoals kan zijn de concurrentiekracht van de betrokken productie-eenheden;"

Artikel 16 – Tariefvoorstellen – Procedure

De VREG verwijst naar het luik algemene opmerkingen van dit advies voor wat de uitgebreidheid en de administratieve belasting van deze procedure betreft. Al de termijnen moeten worden geschrapt (zoals in het federaal recht werd gedaan, na aanpassing aan de bezwaren van de afdeling wetgeving van de Raad van State).

Voorstel van amendement:

Onder artikel 16 van het Ontwerpdecreet wordt de voorgestelde paragraaf 3 vervangen door de tekst die luidt als volgt (zie onderlijning en doorstreping):

"§3 (...)"

³⁴ HvB Brussel 25 maart 2015, nr. 2013/AR/1274, onuitg, § 92 en 93.

³⁵ Opinie van ACER No 09/2014 van 15 april 2014.

1° de distributienetbeheerder dient zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de redelijke termijn vermeld door de VREG zijn tariefvoorstel in voor het volgende jaar in de vorm van het rapporteringsmodel dat de VREG vaststelt overeenkomstig artikel 4.1.32, §1, 1°;

2° de distributienetbeheerder bezorgt het tariefvoorstel in drie exemplaren met een aangetekende brief aan de VREG of geeft het af tegen ontvangstbewijs. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische versie van het tariefvoorstel dat de VREG kan bewerken;

3° zo spoedig mogelijk na de ontvangst van het tariefvoorstel bevestigt de VREG aan de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, ~~alsook of~~ per e-mail, dat het dossier volledig is of bezorgt de distributienetbeheerder een lijst van aanvullende inlichtingen of vragen die de distributienetbeheerder moet verstrekken of beantwoorden. Zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de redelijke termijn vermeld door de VREG, verstrekt de distributienetbeheerder de gevraagde aanvullende inlichtingen, antwoorden, en in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, ~~en~~ tegelijk of op elektronische wijze aan de VREG. De onder dit punt vermelde procedure tot het bekomen van bijkomende inlichtingen kan herhaald worden indien de VREG dit nuttig acht;

4° zo spoedig mogelijk na ontvangst van het tariefvoorstel, vermeld in punt 2°, of, in voorkomend geval binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de laatste antwoorden en de laatste aanvullende inlichtingen en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel, van de distributienetbeheerder, vermeld in 3°, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze op de hoogte van zijn ontwerp van beslissing over het tariefvoorstel in kwestie. Ingeval de VREG in zijn ontwerp beslist tot weigering van het tariefvoorstel geeft de VREG op gemotiveerde wijze aan welke punten de distributienetbeheerder moet aanpassen overeenkomstig de tariefmethodologie om een beslissing tot goedkeuring van de VREG te verkrijgen.

5° als de VREG een ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel aan de distributienetbeheerder bezorgt, kan de distributienetbeheerder zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de redelijke termijn vermeld door de VREG, zijn bezwaren daarover meedelen aan de VREG. Die bezwaren worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief verzonden aan de VREG, en tegelijk op elektronische wijze. De distributienetbeheerder kan zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de redelijke termijn vermeld door de VREG, zijn aangepaste tariefvoorstel in drie exemplaren met een aangetekende brief of door afgifte met ontvangstbewijs aan de VREG bezorgen. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische kopie aan de VREG. Zo spoedig mogelijk brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, ~~alsook elektronisch~~, op de hoogte van zijn van beslissing tot goedkeuring of weigering van het in voorkomend geval aangepaste tariefvoorstel;

(...)

Onder artikel 16 van het Ontwerpdecreet wordt de voorgestelde paragraaf 5 vervangen door de tekst die luidt als volgt (zie onderlijning):

"§5. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of van commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website, op een transparante wijze, de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen, de ontwerpen van tarifaire weigeringsbeslissingen en, in voorkomend geval, de goedgekeurde tariefvoorstellen die de distributienetbeheerders hebben ingediend."

Artikel 19 – Consultatie bij opmaak technische reglementen

In dit artikel wordt voorzien in een aangepaste procedure met betrekking tot de opmaak van technische reglementen door de VREG. Momenteel is bepaald dat deze reglementen opgesteld worden na consultatie van de marktpartijen.

Krachtens het ontwerpdecreet wordt dit vervangen door volgende procedure: het opstellen van een ontwerp van technisch reglement na "voorafgaandelijke stakeholdersoverleg", dat vervolgens ter consultatie aan marktpartijen wordt voorgelegd.

Dit blijktbaar, blijkens memorie van toelichting, omdat enkel in de aanloop naar de opmaak van het reglement overgegaan wordt tot overleg met de marktpartijen, maar daarna geen consultatie over het ontwerp volgt.

De VREG stelde bij mededeling interne richtlijnen op rond publieke consultaties in het kader van zijn taken en bevoegdheden als regulator van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt (MEDE-2014-4 van 16 juni 2014).

Deze richtlijnen gaan uit van het ter consultatie voorleggen van alle documenten die consultatie behoeven, waaronder uiteraard beslissingen met een algemene draagwijdte zoals de technische reglementen.

Blijkbaar wenst de decreetgever voor de technische reglementen een vorm van dubbele consultatie. Dit, in de aanloop naar een ontwerp, onder de vorm van een stakeholdersoverleg; daarna in de vorm van een 'klassieke' consultatie.

De VREG is overtuigd tot op heden afdoende alle argumenten van de marktpartijen in te winnen bij de opmaak (in praktijk: de herziening van de bestaande) technische reglementen, zoals bij alle consultaties.

Als dit thans geformaliseerd wordt in de zin van een aan de opmaak van het ontwerp van reglement te organiseren stakeholdersoverleg, brengt dit feitelijk weinig wijzigingen aan de werkwijze van de VREG. Anders gesteld: het artikel lijkt een probleem te moeten remediëren, dat in de praktijk niet bestaat.

Artikel 21 – Gratis kilowattuur

De VREG verwijst naar wat al bij de algemene opmerkingen in dit advies werd aangehaald met betrekking tot de verwijzing in de memorie van toelichting naar het arrest van het Hof van Cassatie van 8 januari 2015.

Naast de schrapping van deze verwijzing in de memorie van toelichting, pleit de VREG voor het inschrijven van duidelijke overgangsmodaliteiten. In eerste instantie is een overgangsmaatregel noodzakelijk met betrekking tot de situatie waarbij de klant de leverancier contacteert naar aanleiding van onterecht of onvoldoende toegekende gratis kilowattuur van vóór 1.1.2016. De VREG suggereert dat in het Ontwerpdecreet wordt opgenomen dat de afnemer de gratis kilowattuur van vóór 1.1.2016 nog gedurende een periode van twee jaar kan vragen of dus tot uiterlijk 30 april 2018 voor wat betreft de gratis kilowattuur voor het leveringsjaar 2015. Hierdoor kan de correcte hoeveelheid gratis elektriciteit van het huidige kalenderjaar en van het jaar daarvoor worden toegekend.

Deze rechtzettingstermijn werd ook al opgenomen in de beslissing 2009-277 van de VREG en wordt dus momenteel al in de markt toegepast. Het lijkt de VREG bijgevolg aangewezen om deze bestaande werkwijze verder te hanteren tot de maatregel van de gratis kilowattuur volledig is uitgedoofd en er op die manier voor te zorgen dat rechtzetting voor alle afnemers op dezelfde (bestaande) wijze wordt afgehandeld.

Het invoeren van een langere rechtzettingstermijn, bijvoorbeeld vijf jaar, zou betekenen dat de markt zich opnieuw zou moeten organiseren wat tot onnodig complexe situaties en nieuwe kosten zou leiden. Zo zou dit betekenen dat een nieuw mechanisme moet worden ingevoerd waardoor de leveranciers de gedurende deze periode toegekende gratis kilowattuur bij de netbeheerders kunnen terugvorderen. Hierdoor verhogen de werkingskosten en de risico's voor de netbeheerders waardoor een verhoging in de tarieven van de distributienetbeheerders niet is uitgesloten. Ook de berekening van de hoeveelheid gratis kilowattuur over een periode van vijf jaar zal tot problemen leiden. De berekening van de gratis hoeveelheid elektriciteit gebeurt aan de hand van een aantal factoren die binnen een termijn van vijf jaar sterk kunnen wijzigen: een verhuis, een geboorte, een

leverancierswissel,... Hoe langer de rechtzettingstermijn, hoe moeilijk het wordt om deze situaties te reconstrueren en tot een correcte berekening voor toekenning en verrekening van de gratis kWh te komen.

Daarnaast wijst de VREG erop dat conform de huidige regelgeving die wordt opgeheven, de gratis hoeveelheid elektriciteit voor leveringsjaar 2015 nog tot en met 30 april 2016 kan worden toegekend. Er wordt dus best ook een bepaling ingeschreven die duidelijk maakt dat afnemers die hun gratis kilowattuur voor 2015 op 1 januari 2016 nog niet hebben ontvangen hier nog recht op hebben.

In het belang van een goede marktwerking en rechtszekerheid lijkt het de VREG bijgevolg aangewezen om de verwijzingen naar het besproken arrest in de laatste alinea van punt I.3 van de memorie van toelichting te schrappen en om een duidelijke overgangsbepaling te voorzien.

Voorstel van amendement:

De VREG suggereert volgende overgangsbepaling:

"In afwijking van §x hebben de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit nog niet toegekend werd voor het leveringsjaar 2015 en de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit niet correct is toegekend op hun afrekeningsfactuur nog steeds recht op de toekenning van de gratis hoeveelheid elektriciteit. Dit recht houdt op te bestaan indien de afnemer niet binnen een termijn van 2 jaar na de afrekeningsfactuur, waarop de gratis hoeveelheid elektriciteit voor 2015 of de voorgaande jaren normaal gezien moest toegekend worden, aan zijn leverancier kenbaar heeft gemaakt dat de toegekende gratis hoeveelheid elektriciteit op deze afrekeningsfactuur niet correct of niet toegekend is."

Artikel 23 – Solidarisering

Het lijkt de VREG aangewezen om in dit artikel te verduidelijken dat het gaat om de *meerkost* voor de verplichting die op heden door de VREG wordt berekend.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 23 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1."

vervangen door de tekst die luidt als volgt (zie onderlijning):

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de meerkost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1. Deze meerkost is het verschil tussen de aankoopkost van de tegen de minimumprijs aangekochte certificaten en de door de VREG geschatte verkoopwaarde van deze certificaten."

Artikel 24 – Solidarisering

Zoals hoger aangehaald, lijkt de VREG aangewezen om in dit artikel te verduidelijken dat het gaat om de *meerkost* voor de verplichting die op heden door de VREG wordt berekend.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 24 van het Ontwerpdecreet wordt de tekst

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1."

vervangen door de tekst die luidt als volgt (zie onderlijning):

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de meerkost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1. Deze meerkost is het verschil tussen de aankoopkost van de tegen de minimumprijs aangekochte certificaten en de door de VREG geschatte verkoopwaarde van deze certificaten."

Artikel 34 – Saldi

Onder het voorgestelde art. 15.3.5/8 van het Ontwerpdecreet worden de nog openstaande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, "en waarvan de VREG de omvang bepaalt", niet in de tarieven verrekend maar worden deze door de distributienetbeheerders aan zijn aandeelhouders uitgekeerd.

Het komt de decreetgever niet toe zich in de plaats van de algemene vergadering van de desbetreffende distributienetbeheerders te plaatsen voor wat betreft de beslissing tot het al dan niet uitkeren van dividenden op voorstel van de raad van bestuur.

De VREG verwijst (inzonderheid voor de melding "waarvan de VREG de omvang bepaalt") naar de hangende rechtszaak tussen de distributienetbeheerders onder Infrax en de CREG, waarbij de VREG in gedwongen tussenkomst en gemeenverklaring werd gedagvaard, waar onder meer de vraag beslecht moet worden wie de bevoegde regulator is om de omvang van de historische saldi te bepalen. Het Ontwerpdecreet wacht de uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel in deze zaak niet af, en wijst de VREG aan als de bevoegde regulator.

Er is trouwens geen aanvullende rechtsgrond nodig om over de saldi te beslissen. Dit is een onderdeel van de bevoegdheid inzake distributietarieven, die met het decreet van 14 maart 2014 al aan de VREG werd gegeven. Zo de VREG de bevoegde regulator is volgens het Hof van Beroep te Brussel, is geen verdere actie van de decreetgever noodzakelijk.

De voorgestelde bepaling spreekt zich uit over de bestemming van een deel van de historische saldi. De VREG veronderstelt dat de regulatoire saldi worden bedoeld op de budgetten beheersbare kosten volgens de opgeheven tarieven-KB's van 2008 voor de reguleringsperiode 2009-2012³⁶. De nog openstaande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, dienen volgens de voorgestelde bepaling in het Ontwerpdecreet aan de aandeelhouders van de distributienetbeheerders te worden uitgekeerd. De decreetgever is echter niet bevoegd om de bestemming van (een deel van) de saldi in een decreet op te nemen. Dit is een inhoudelijk onderdeel van de exclusieve tarifaire bevoegdheid van de regulator. Dit is geen algemene beleidsrichtlijn, maar wel een concrete regulatoire keuze. Andere gewestelijke regelgevers hebben een bepaling over de (bestemming van de) saldi bekrachtigd – zie het nieuw art. 66 van het Waalse Elektriciteitsdecreet, zoals gewijzigd door decreet van 11 april 2014 – maar dit is in strijd met het Europees recht. Het Grondwettelijk Hof heeft dit impliciet erkend door een vergelijkbare bepaling uit het federaal recht richtlijnconform (en quasi

³⁶ Zie <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/934944/verslag/935523>

tegen zijn bewoordingen) te interpreteren: de wettelijke voorschriften doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de regulator om over de bestemming van de saldi discretionair te beslissen³⁷. Qua rechtszekerheid en goed bestuur lijkt het beter om geen richtlijnstrijdige bepaling over de bestemming van de saldi goed te keuren, dan deze in strijd met zijn schijnbare betekenis te moeten interpreteren.

Het is ten slotte discriminatoir alleen te spreken over boni. Men moet hier spreken over boni én mali samen.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 34 van het Ontwerpdecreet wordt het voorgestelde art. 15.3.5/8 geschrapt.

Artikel 38 – Inwerkingtreding

Het punt 2°, m.b.t. de machtiging van de regering om de datum van inwerkingtreding van richtsnoer 20° vast te stellen, is richtlijnstrijdig. Dit is geen algemene beleidsrichtlijn maar een instructie aan de regulator in zijn exclusieve bevoegdheid inzake tarieven. Er wordt verder verwezen naar de commentaar onder richtsnoer 20°.

Voorstel van amendement:

Onder artikel 38 van het Ontwerpdecreet wordt het voorgestelde punt 2° geschrapt.

Voor de VREG

Brussel, 5 mei 2015

André Pictoel
Gedelegeerd Bestuurder

³⁷ GwH nr. 117/2013 van 7 augustus 2013, B.31.5.7.

VOORONTWERP VAN DECREET VAN 5 JUNI 2015

Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking

Art. 2. Aan artikel 34 van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking wordt tussen het eerste en tweede lid een lid ingevoegd dat luidt als volgt:

“Binnen de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden aangewezen als distributienetbeheerder is evenwel uittreding ten gevolge van een gebiedsuitwisseling mogelijk mits de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten tot uitvoering ervan.”.

Art. 3. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van voormelde bepalingen van dit artikel kan de Vlaamse Regering op verzoek van de algemene vergadering van de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden

aangewezen als distributienetbeheerder en die daartoe in de loop van het jaar 2014 of 2015 op verzoek van drie vierden van het aantal gemeenten en met een meerderheid van drie vierden van de stemmen, op basis van een omstandig verslag dat de noodzaak van het verzoek aantoonst, éénmalig en bij gemotiveerd besluit instemmen dat de einddatum van de statutaire duur verschoven wordt naar 9 november 2019.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 4. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 13°/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“13°/3 beheerder van een gesloten distributienet: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die exploitant is van een gesloten distributienet;”;

2° punt 39° wordt vervangen door wat volgt:

“39° energiedeskundige: de natuurlijke persoon, die onderworpen is aan het sociaal statuut van zelfstandige en die het energieprestatiecertificaat opstelt of energieadvies verstrekt, of de rechtspersoon binnen wiens organisatie het energieprestatiecertificaat opgesteld wordt of energieadvies verstrekt wordt door een zaakvoerder, bestuurder of bezoldigde werknemer;”.

3° er wordt een punt 74°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“74°/1 klantengroep: iedere groep van distributienetgebruikers die elektriciteit, aardgas of biogas injecteren en/of afnemen van het distributienet en die zich kenmerkt door het type netwerk waarop de netgebruiker is aangesloten, het type aansluiting waarover die netgebruiker beschikt, de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit, het jaarverbruik, of door het feit of die netgebruiker al dan niet elektriciteit of biogas injecteert op het netwerk waarop die netgebruiker is aangesloten, met dien verstande dat één netgebruiker volgens zijn toegangspunten tot verschillende klantengroepen kan behoren;”;

4° punt 76° wordt vervangen door wat volgt:

“76° kwalitatieve warmte-krachtinstallatie: warmte-krachtinstallatie waarvan het productieproces voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden die opgelegd zijn overeenkomstig artikel 7.1.2, § 4”;

5° punt 77° wordt vervangen door wat volgt:

“77° kwalitatieve warmte-krachtkoppeling: warmte-krachtkoppeling die voldoet aan de kwaliteitsvereisten, opgelegd overeenkomstig artikel 7.1.2, § 4”;

6° er wordt een punt 92/3° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“92/3° noodgroep: generatoren die uitsluitend tot bedoeling hebben om kritische belasting te voeden bij netuitval, en die verder enkel netgekoppeld worden om te testen of om een aanzienlijk of systematisch onevenwicht in de Belgische regelzone op te vangen zoals onder de tertiaire reserve omschreven in het Koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe;”;

7° er wordt een punt 115°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“115°/1/1 tariefdrager: objectieve, meetbare eenheid waarvoor er een distributienettarief bestaat;”.

Art. 5. Aan artikel 3.1.4, § 2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 14 maart 2014, wordt aan punt 12° de volgende zinsnede toegevoegd:

„, overeenkomstig de bepalingen van dit decreet;”.

Art. 6. In de plaats van artikel 4.1.22/1, vernietigd door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 89/2012 van 12 juli 2012, komt een nieuw artikel 4.1.22/1, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.22/1. De netbeheerder of zijn werkmaatschappij brengen de evenwichtsverantwoordelijken op de hoogte van de modaliteiten voor de onderbreking of van de beperking van de afname van de productie-eenheden, aangesloten op hun net. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 7. Aan titel IV, hoofdstuk I van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een afdeling XII toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling XII. Tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet”.

Art. 8. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling I toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling I. Toepassingsgebied”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling I, toegevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.29 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.29. De aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit, aardgas of biogas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbardienstverplichtingen, maken het voorwerp uit van gereguleerde tarieven.”.

Art. 10. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 6, wordt een onderafdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling II. Algemene bepalingen”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling II, toegevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.30 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.30. §1. De VREG stelt een tariefmethodologie op en oefent zijn tariefbevoegdheid uit om aldus een stabiele en voorzienbare regulering te bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren.

§2. De VREG oefent zijn tariefbevoegdheid uit rekening houdend met het algemene energiebeleid zoals gedefinieerd op Europees, federaal en gewestelijk niveau.

§3. De VREG motiveert volledig en op omstandige wijze haar tariefbeslissingen, zowel op het vlak van de tariefmethodologieën als op het vlak van de tarieven. Indien een beslissing op economische of technische overwegingen steunt, maakt de motivering

melding van alle elementen die de beslissing rechtvaardigen. Indien deze beslissingen op een vergelijking steunen, omvat de motivering alle gegevens die in aanmerking werden genomen om deze vergelijking te maken.

§4. De tarieven die van toepassing zijn kunnen niet met terugwerkende kracht worden aangepast, zonder echter afbreuk te doen aan de verrekening van de saldi, of de compensatiemaatregelen na voorlopige tarieven.”

Art. 12. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling III toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling III. Procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie”.

Art. 13. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling III, toegevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.31 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.31. §1. Na gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg met de distributienetbeheerders, werkt de VREG het ontwerp van tariefmethodologie uit die deze distributienetbeheerders moeten gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.

De overlegprocedure, vermeld in het eerste lid, komt tot stand met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord tussen de VREG en de distributienetbeheerders over de overlegprocedure, wordt het overleg ten minste gehouden als volgt:

1° de VREG stuurt de oproeping voor de overlegvergadering naar de distributienetbeheerders. De VREG maakt die oproeping minstens acht kalenderdagen vóór de vergadering in kwestie op zijn website bekend alsook de documentatie met betrekking tot de agendapunten van die overlegvergadering. De oproeping vermeldt de plaats, de datum en het uur van de overlegvergadering, alsook de agendapunten;

2° na de overlegvergadering stelt de VREG een ontwerp van proces-verbaal op van de overlegvergadering waarin de argumenten van de verschillende partijen worden opgenomen, alsook de vastgestelde punten waarover wel of geen overeenstemming bestaat. De VREG zendt dat verslag ter goedkeuring over aan de aanwezige partijen binnen acht kalenderdagen na de overlegvergadering.

§2. De VREG organiseert een openbare raadpleging over het ontwerp van tariefmethodologie. Tijdens die raadpleging krijgen alle belanghebbenden gedurende minstens vijfenveertig kalenderdagen de tijd om hun opmerkingen aan de VREG te bezorgen. Na afloop van die periode publiceert de VREG daarover binnen vijfenveertig kalenderdagen een gemotiveerd consultatieverslag.

§3. Na het volgen van de procedure, vermeld in paragraaf 1 en 2, stelt de VREG de tariefmethodologie vast. Onverminderd de toepassing van de algemene boekhoudkundige normen en regels, preciseert die tariefmethodologie onder andere :

1° de definitie van de kostencategorieën;

2° de algemene tariefstructuur, tariefdragere en de klantengroepen.

§4. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders, het gemotiveerd consultatieverslag, en alle documenten die nuttig worden geacht voor de motivering van de beslissing van de VREG over de tariefmethodologie.

Art. 14. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling IV. Richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie”.

Art. 15. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling IV, toegevoegd bij artikel 13, een artikel 4.1.32 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.32. §1. De VREG stelt de tariefmethodologie op met inachtneming van de volgende richtsnoeren:

1° de tariefmethodologie is volledig en transparant, zodat het voor de distributienetbeheerders mogelijk is om hun tariefvoorstellen op basis van de tariefmethodologie op te stellen. Ze bevat de elementen die verplicht zijn in het tariefvoorstel. Ze definieert rapporteringsmodellen die de distributienetbeheerders moeten gebruiken;

2° de tariefmethodologie stelt het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld;

3° de criteria voor de verwerping van kosten zijn niet-discriminerend en transparant;

4° de tarieven zijn niet-discriminerend en proportioneel;

5° de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en structureel vergelijkbare distributienetbeheerder;

6° de tarieven strekken ertoe een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de netgebruikers worden gedragen;

7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert. In geval van fusie van distributienetbeheerders of wijzigingen kunnen tot 9 november 2019 in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone;

8° de vergoeding van in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet de distributienetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk;

9° de kosten voor de openbare dienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;

10° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van de gestrande kosten die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een gereguleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed aan hun werkgever door een distributienetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen;

11° de tariefmethodologie bepaalt de wijze van vaststelling van de positieve of negatieve saldi van de kosten, vermeld in 9° en 10°, en andere kosten of inkomsten die worden gerecupereerd of teruggegeven via de tarieven;

12° de productiviteitsinspanningen die aan de distributienetbeheerders worden opgelegd mogen op korte en op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering in het gedrang brengen;

13° de kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten is niet toegestaan;

14° de tariefmethodologie moedigt de distributienetbeheerders aan om hun efficiëntie te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en

aan onderzoek en de ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de uitvoering van hun investeringsplannen;

15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en het rationeel gebruik van de infrastructuur;

16° de tarieven zijn een realistische weergave van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking;

17° de tarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in distributienetten die worden behaald vanuit maatregelen die passen binnen het vraagzijdebeheer en kunnen een dynamische prijsstelling voor afnemers ondersteunen;

18° de tarieven voor de distributie van elektriciteit kunnen prikkels geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten;

19° kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen worden als exogeen beschouwd, hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als exogeen beschouwd.

20° bij de invoering van een capaciteitstarief houden de tarieven rekening met regionaal objectiveerbare verschillen.

§2. De VREG kan de kosten van de distributienetbeheerders controleren en in voorkomend geval verwerpen, in het licht van de toepasselijke wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen, en van de beoordelingscriteria vermeld in §1, 3°.

Art. 16. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling V toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling V. Procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen”.

Art. 17. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling V, toegevoegd bij artikel 16, een artikel 4.1.33 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.33. §1. De distributienetbeheerders stellen hun tariefvoorstellen op met inachtneming van de tariefmethodologie en dienen die in bij de VREG, met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§2. De VREG onderzoekt het tariefvoorstel, beslist over de goedkeuring ervan en deelt zijn gemotiveerde beslissing mee aan de distributienetbeheerder met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§3. De VREG stelt de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen op met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord is de procedure als volgt:

1° de distributienetbeheerder dient binnen dertig kalenderdagen op voorstel van de VREG zijn tariefvoorstel in voor het volgende jaar in de vorm van het rapporteringsmodel dat de VREG vaststelt overeenkomstig artikel 4.1.32, §1, 1°;

2° de distributienetbeheerder bezorgt het tariefvoorstel in één exemplaar met een aangetekende brief aan de VREG of geeft het af tegen ontvangstbewijs. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische versie van het tariefvoorstel dat de VREG kan bewerken;

3° binnen vijftien kalenderdagen na de ontvangst van het tariefvoorstel bevestigt de VREG aan de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook per e-mail, dat het dossier volledig is of bezorgt de distributienetbeheerder een lijst van aanvullende inlichtingen of vragen die de distributienetbeheerder moet verstrekken of beantwoorden. Binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de voormelde lijst, verstrekt de distributienetbeheerder

de gevraagde aanvullende inlichtingen, antwoorden en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze aan de VREG. De onder dit punt vermelde procedure tot bekomen van bijkomende inlichtingen kan herhaald worden indien de VREG dit nuttig acht;

4° binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het tariefvoorstel, vermeld in punt 2°, of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de laatste antwoorden en de laatste aanvullende inlichtingen en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel, van de distributienetbeheerder, vermeld in punt 3°, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze op de hoogte van zijn ontwerp van beslissing over het tariefvoorstel in kwestie. Ingeval de VREG in zijn ontwerp beslist tot weigering van het tariefvoorstel geeft de VREG op gemotiveerde wijze aan welke punten de distributienetbeheerder moet aanpassen overeenkomstig de tariefmethodologie om een beslissing tot goedkeuring van de VREG te verkrijgen;

5° als de VREG een ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel aan de distributienetbeheerder bezorgt, kan de distributienetbeheerder binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van dat ontwerp van beslissing, zijn bezwaren daarover meedelen aan de VREG. Die bezwaren worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief verzonden aan de VREG, en tegelijk op elektronische wijze. De distributienetbeheerder kan binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel, zijn aangepaste tariefvoorstel in één exemplaar met een aangetekende brief of door afgifte met ontvangstbewijs aan de VREG bezorgen. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische kopie aan de VREG. Binnen vijftien kalenderdagen nadat de VREG het ontwerp van de beslissing over het tariefvoorstel of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de bezwaren en in voorkomend geval het aangepaste tariefvoorstel, heeft verzonden, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook elektronisch, op de hoogte van zijn beslissing tot goedkeuring of weigering van het in voorkomend geval aangepaste tariefvoorstel;

6° als de distributienetbeheerder zijn verplichtingen niet nakomt binnen de termijnen, vermeld in de punten 1° tot 5°, of als de VREG een beslissing heeft genomen tot weigering van het tariefvoorstel of tot weigering van het aangepaste tariefvoorstel, zijn voorlopige tarieven die de VREG oplegt, van kracht, tot de distributienetbeheerder zijn verplichtingen, vermeld in de punten 1° tot 5° alsnog is nagekomen, tot alle rechtsmiddelen van de distributienetbeheerder of van de VREG zijn uitgeput, of tot over de twistpunten tussen de VREG en de distributienetbeheerder een akkoord wordt bereikt. De VREG is bevoegd om te besluiten tot passende compenserende maatregelen als de definitieve tarieven afwijken van de voorlopige tarieven.

§4. Onverminderd de mogelijkheid van de VREG om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen, kan een distributienetbeheerder, voor zover dat strikt noodzakelijk wordt geacht, binnen de reguleringsperiode een gemotiveerde vraag tot herziening van zijn tarieven voor de komende jaren van die tariefmethode ter goedkeuring voorleggen aan de VREG. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven houdt rekening met de tariefmethodologie, zonder de integriteit van de bestaande tariefstructuur te wijzigen. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven wordt door de distributienetbeheerder ingediend en door de VREG behandeld overeenkomstig de geldende procedure, vermeld in paragraaf 3.

§5. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of van commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website, op een transparante wijze, de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen, de ontwerpen van taritaire beslissingen en, in voorkomend

geval, de goedgekeurde tariefvoorstellen die de distributienetbeheerders hebben ingediend.

De VREG publiceert de tarieven en hun motivering binnen drie werkdagen na hun goedkeuring op zijn website. De VREG houdt rekening met een redelijke implementatietermijn voor de leveranciers.

§6. De distributienetbeheerders delen zo spoedig mogelijk aan hun toegangshouders de tarieven mee die ze moeten toepassen en stellen ze ter beschikking van alle personen die hierom verzoeken. Ze publiceren die tarieven ook zo spoedig mogelijk op hun website, samen met een berekeningsmodule die de praktische toepassing ervan preciseert.”

Art. 18. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling VI toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling VI. Beroepsprocedure tegen beslissingen van de VREG met betrekking tot de tarieven”.

Art. 19. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling VI, toegevoegd bij artikel 18, een artikel 4.1.34 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.34. Tegen de beslissingen die de VREG met toepassing van titel IV, hoofdstuk I, afdeling XII heeft genomen, kan door iedere persoon die een belang aantoonst, beroep aangetekend worden voor het Hof van Beroep te Brussel, dat zetelt zoals in kort geding.”

Art. 20. In artikel 4.2.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De VREG stelt, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, een ontwerp van technisch reglement op voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Dit ontwerp van reglement wordt vervolgens ter consultatie aan de marktpartijen voorgelegd.”

2° in paragraaf 2 wordt in punt 2° na de woorden “met in begrip van” en voor het woord “aggregatoren” het woord “noodgroepen,” ingevoegd;

3° in paragraaf 3 wordt het woord “nodige” vervangen door het woord “gevraagde”;

4° aan paragraaf 3 wordt een lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De technische reglementen treden pas in werking na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 21. Aan titel IV, hoofdstuk VI van hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een artikel 4.6.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.6.10. Iedere beheerder van een gesloten distributienet past voor de aansluiting, het gebruik en de ondersteunende diensten die van toepassing zijn op dat net, tarieven toe die in overeenstemming zijn met de volgende richtsnoeren:

1° de tarieven zijn niet-discriminerend, gebaseerd op de kosten en een redelijke winstmarge;

2° de tarieven zijn transparant voor de gebruiker van een gesloten distributienet;

3° het tarief dat de beheerder van een gesloten distributienet op de gebruikers van dat net toepast, omvat de kosten voor aansluiting, gebruik en ondersteunende diensten, alsook in voorkomend geval, de kosten die verband houden met de extra lasten die het

gesloten distributienet moet dragen om het transmissie- of distributienet of het plaatselijk vervoersnet voor elektriciteit waarop hij aangesloten is te gebruiken;
4° de beheerder van het gesloten distributienet kiest de afschrijvingstermijnen en de winstmarges gekozen binnen de marges tussen de waarden die hij toepast in zijn belangrijkste bedrijfssector en de marges die in de distributienetten worden toegepast;
5° de tarieven zijn, wat de aansluiting, de versterking ervan en de vernieuwing van de uitrusting van het net betreft, afhankelijk van de mate van socialisering of individualisering van de investeringen die eigen zijn aan de locatie, rekening houdend met het aantal gebruikers van het gesloten distributienet.”.

Art. 22. In hetzelfde decreet, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt titel V, die bestaat uit artikel 5.1.1, opgeheven.

Art. 23. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 13 juli 2012 en gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid wordt de zin “Die berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren.” opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 24. Aan artikel 7.1.6, §2 van hetzelfde decreet, wordt een vierde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1.”.

Art. 25. Aan artikel 7.1.7, §2 van hetzelfde decreet, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kost van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1.”.

Art. 26. In artikel 8.7.2, §1 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 27. Aan artikel 11.1.14, §2, vierde lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013, 14 maart 2014 en 25 april 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbare dienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiedatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 28. In artikel 11.2.2 van hetzelfde decreet worden de woorden “eigenaar van een gebouw” telkens vervangen door de woorden “de personen”.

Art. 29. Aan artikel 11.2.3, §3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 15 november 2011, 28 juni 2013 en 14 maart 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbare dienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiecertificatendatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 30. Aan titel XII, hoofdstuk II van hetzelfde decreet wordt een artikel 12.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12.2.3. De Vlaamse Regering kan verplichtingen opleggen aan de overheidsdiensten en instellingen, die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken en die derhalve vaak door het grote publiek bezocht worden, om het Vlaams Energieagentschap accurate, volledige en consistente mededeling te doen betreffende de uitvoering van de verplichtingen, vermeld in artikel 11.2.1, §2. De Vlaamse Regering bepaalt de rapporteringstermijn en de –wijze van de te verstrekken gegevens.”.

Art. 31. Artikel 13.1.1 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13.1.1. §1. Tenzij dit decreet in een specifieke toezichthouder voorziet, worden de ambtenaren die bevoegd zijn om toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan en om de niet-naleving hiervan vast te stellen in een verslag van vaststelling, aangeduid door de Vlaamse Regering.

§2. De Vlaamse Regering wijst de bepalingen van dit decreet aan waarvoor de ambtenaren vermeld in §1 bevoegd zijn.

§3. Bij het uitvoeren van hun toezichttaak kunnen de ambtenaren, vermeld in §1 ter plaatse inzage vorderen en een kosteloze kopie maken en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke zakelijke documenten en andere zakelijke informatiedragers. Zij kunnen zich daarbij laten bijstaan door personen die zij daartoe hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid. Om alle nodige vaststellingen te verrichten, hebben de genoemde ambtenaren toegang tot de terreinen en de gebouwen. De ambtenaren, vermeld in §1 kunnen bijstand vorderen van de politie bij de uitoefening van hun toezichtstaak. Ze kunnen eveneens monsters nemen en vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

Tot de bewoonde lokalen hebben ze echter alleen toegang als ze aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- 1° ze hebben de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de bewoner gekregen;
- 2° ze werden ertoe voorafgaandelijk en schriftelijk gemachtigd door de politierechter.”.

Art. 32. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 wordt tussen de woorden “artikel 12.2.1” en de woorden “opgelegde eisen” de woorden “en artikel 12.2.3” ingevoegd;
- 2° in paragraaf 2 worden de woorden “artikel 12.2.1, tweede lid” vervangen door de woorden “artikel 12.2.1 en artikel 12.2.3”.

Art. 33. In artikel 13.4.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, wordt paragraaf 4 opgeheven.

Art. 34. In artikel 13.4.9, §2 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 35. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 14 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt het bedrag "500 euro" vervangen door het bedrag "250 euro";

2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede ", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;

3° in paragraaf 1, tweede lid wordt tussen de zinsnede "de eigenaar of gebruiker van het gebouw" en de zin "De kosten voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat vallen volledig ten laste van de energiedeskundige" de zin "Indien het gebouw wordt verhuurd, dan bezorgt de eigenaar tevens een kopie van het nieuwe energieprestatiecertificaat aan de huurder." ingevoegd.

4° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden "een administratieve geldboete op van 500 euro" vervangen door de woorden "de energiedeskundige een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de vastgelegde termijn wordt overschreden";

5° in paragraaf 2 wordt de zinsnede", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;

6° in paragraaf 3, eerste lid, wordt de zinsnede", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;

7° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt het woord het bedrag "500 euro" vervangen door het bedrag "250 euro";

8° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt de zinsnede", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;

9° een paragraaf 3/2 wordt ingevoegd die luidt als volgt:

"§3/2. Indien blijkt dat de instrumenterende ambtenaar of een derde de hem op grond van artikel 11.2.2, §3 opgelegde verplichtingen niet heeft nageleefd, en de betrokkene werd gehoord of naar behoren opgeroepen, dan kan het Vlaams Energieagentschap hem een administratieve geldboete opleggen die niet lager is dan 250 euro en niet hoger dan 5000 euro.";

10° paragraaf 4 wordt opgeheven.

Art. 36. In artikel 14.2.2, §3, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009, vervangen bij decreet van 19 december 2014, wordt de datum "30 maart" vervangen door de datum "1 juli".

Art. 37. In hoofdstuk III van titel XV van hetzelfde decreet wordt een artikel 15.3.5/7 tot en met 15.3.5/9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 15.3.5/7. Netgebruikers, aangesloten op het distributienet, die tussen 1 januari 2015 en [datum x] getroffen werden door een langdurige stroomonderbreking, vermeld in artikel 4.1.11/5, kunnen in afwijking van artikel 4.1.11/5, §3, op straffe van onontvankelijkheid, nog een aanvraag tot schadevergoeding indienen gedurende dertig kalenderdagen volgende op de inwerkingtreding van dit artikel. De door de Vlaamse Regering op grond van artikel 4.1.11/5, §4, derde lid vastgestelde voorwaarden en procedures zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. 15.3.5/8. In opdrachthoudende verenigingen die overeenkomstig artikel 4.1.1 werden aangewezen als distributienetbeheerder worden de nog open staande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 in het Vlaamse Gewest werden opgebouwd, en waarvan

de VREG de omvang controleert en vaststelt, door de opdrachthoudende vereniging als dividend aan zijn aandeelhouders uitgekeerd.

Art. 15.3.5/9. Afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit nog niet werd toegekend voor het leveringsjaar 2015 en de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit niet correct is toegekend op hun afrekeningsfactuur hebben nog steeds recht op de toekenning van de gratis hoeveelheid elektriciteit. Dit recht houdt op te bestaan indien de afnemer niet binnen een termijn van twee jaar na de afrekeningsfactuur waarop de gratis hoeveelheid elektriciteit normaal gezien moest toegekend worden, aan zijn leverancier kenbaar heeft gemaakt dat de toegekende gratis hoeveelheid elektriciteit op deze afrekeningsfactuur niet correct of niet toegekend is.”

Hoofdstuk 4. Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 38. Aan artikel 605quater van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij wet van 27 juli 2005, wordt een punt 9° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“9° artikel 4.1.34 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.”.

Hoofdstuk 5. Opheffings- en slotbepalingen

Art. 39. In de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 15/5ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;

2° artikel 15/5quater en 15/5quinquies, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat deze artikelen de gasdistributie betreffen;

3° artikel 15/9bis, §3, ingevoegd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 40. In de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 12bis, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;

2° artikel 12ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;

3° artikel 12quater, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 25 augustus 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;

4° artikel 18bis, §3, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 41. In artikel 108, laatste streepje van het decreet van 19 december 2014 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015 wordt het jaartal “2015” vervangen door het jaartal “2017”.

Art. 42. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, behoudens:

1° artikel 4, 2°, dat in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum;

2° artikel 22, dat in werking treedt op 1 januari 2016.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Annemie TURTELBOOM

De Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en
Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 57.643/3
van 9 juli 2015

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende diverse bepalingen
inzake energie’

Op 8 juni 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende diverse bepalingen inzake energie’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 30 juni 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 9 juli 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt ertoe verscheidene aanpassingen aan te brengen in het Energiedecreet van 8 mei 2009. Voorts worden ook enkele specifieke wijzigingen aangebracht in het Gerechtelijk Wetboek, in het decreet van 6 juli 2001 ‘houdende de intergemeentelijke samenwerking’ en in het decreet van 19 december 2014 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’. Ten slotte worden een aantal bepalingen van de wet van 12 april 1965 ‘betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen’ en van de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’ opgeheven.

Met de wijzigingen die betrekking hebben op de distributienettarieven wordt de gedeeltelijke omzetting beoogd van de richtlijnen 2009/28/EG,² 2009/72/EG,³ 2009/73/EG⁴ en 2012/27/EU.⁵ De wijzigingen betreffende de energieprestatie van gebouwen strekken tot de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2010/31/EU.⁶

2.2. De artikelen 2 en 3 van het ontwerp strekken tot het aanbrengen van wijzigingen in het decreet van 6 juli 2001 ‘houdende de intergemeentelijke samenwerking’. Het wordt voor een gemeente mogelijk gemaakt om uit een distributienetbeheerder te treden ten gevolge van een gebiedsuitwisseling (artikel 2). De Vlaamse Regering kan eenmalig en bij gemotiveerd besluit instemmen met een verlenging tot 9 november 2019 van de einddatum van de statutaire duur van de opdrachthoudende verenigingen die zijn aangewezen als distributienetbeheerder (artikel 3).

2.3. De artikelen 4 tot 37 van het ontwerp betreffen wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (hierna: het Energiedecreet).

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ‘ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG’.

³ Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG’.

⁴ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG’.

⁵ Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 ‘betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG’.

⁶ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 ‘betreffende de energieprestatie van gebouwen’.

De definities van “beheerder van een gesloten distributienet”, “energiedeskundige”, “klantengroep”, “kwalitatieve warmte-krachtingstallatie”, “kwalitatieve warmte-krachtkoppeling”, “noodgroep” en “tariefdrager” worden in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet aangepast, respectievelijk ingevoegd (artikel 4 van het ontwerp).

De ontworpen artikelen 4.1.29 tot 4.1.34 van het Energiedecreet hebben betrekking op de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet. Die regels omvatten, naast het toepassingsgebied en algemene bepalingen over de tariefbevoegdheid van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), bepalingen met betrekking tot de procedure en de richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie, de procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen, alsook de beroepsprocedure voor het hof van beroep te Brussel tegen beslissingen van de VREG met betrekking tot de tarieven (artikelen 5 en 7 tot 19 van het ontwerp).

Het ontworpen artikel 4.1.22/1 van het Energiedecreet omvat een meldingsplicht voor de netbeheerder of diens werkmaatschappijen bij de evenwichtsverantwoordelijken in het geval van onderbreking of beperking van de afname van de productie-eenheden die op hun net zijn aangesloten (artikel 6 van het ontwerp).

In de regeling van de procedure voor het vaststellen van het technisch reglement in artikel 4.2.1 van het Energiedecreet worden enkele wijzigingen aangebracht (artikel 20 van het ontwerp).

In het ontworpen artikel 4.6.10 van het Energiedecreet worden de verplichtingen van de beheerder van een gesloten distributienet geregeld (artikel 21 van het ontwerp).

De regeling inzake de jaarlijkse toekenning van een gratis hoeveelheid elektriciteit in artikel 5.1.1 van het Energiedecreet wordt afgeschaft (artikel 22 van het ontwerp).

In artikel 7.1.4/1 van het Energiedecreet wordt de bepaling met betrekking tot de berekening van de onrendabele top voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren opgeheven. Ook de bepaling betreffende de halfjaarlijkse (in plaats van jaarlijkse) berekening van de onrendabele top voor de toepassing van zonne-energie wordt opgeheven (artikel 23 van het ontwerp).

De regeling met betrekking tot de minimumwaarde van groenestroomcertificaten en wamtekrachtcertificaten in de artikelen 7.1.6 en 7.1.7 van het Energiedecreet wordt aangevuld, teneinde een volledige solidarisering van de kosten tussen de verschillende netbeheerders mogelijk te maken (artikelen 24 en 25 van het ontwerp).

Door de opheffing van artikel 8.7.2, § 1, tweede lid, van het Energiedecreet moet voor tegemoetkomingen die meer dan 50 procent van de in aanmerking komende kosten bedragen of die hoger liggen dan 150.000 euro, niet langer een subsidieovereenkomst met de Vlaamse Regering worden gesloten (artikel 26 van het ontwerp).

Door een aanvulling van de artikelen 11.1.14, § 2, vierde lid, en 11.2.3, § 3, van het Energiedecreet wordt aan de netbeheerder of aan zijn werkmaatschappij toegang verleend tot

de energieprestatiedatabank, respectievelijk de energieprestatiecertificatendatabank (artikelen 27 en 29 van het ontwerp).

Artikel 11.2.2 van het Energiedecreet wordt afgestemd op het bij decreet van 14 maart 2014 verruimde personele toepassingsgebied van artikel 11.2.1, § 1, van het Energiedecreet (artikel 28 van het ontwerp).

Het ontworpen artikel 12.2.3 van het Energiedecreet voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om rapporteringsverplichtingen op te leggen met betrekking tot de verplichtingen inzake energieprestatiecertificaten voor bepaalde overheidsdiensten en instellingen die vaak door het grote publiek bezocht worden (artikel 30 van het ontwerp). Daartoe wordt ook artikel 13.4.2 van het Energiedecreet gewijzigd (artikel 32 van het ontwerp).

Artikel 13.1.1 van het Energiedecreet wordt vervangen door een meer uitgebreide regeling voor het aanwijzen door de Vlaamse Regering van de ambtenaren die toezicht houden op de naleving van de bepalingen van het Energiedecreet en van de uitvoeringsbesluiten ervan waarvoor geen specifieke toezichthouder (VREG of Vlaams Energieagentschap) is ingesteld. De toezichtsbevoegdheden van deze ambtenaren omvatten onder meer een recht van toegang tot terreinen en gebouwen. De Vlaamse Regering wijst de bepalingen van het Energiedecreet aan waarvoor deze ambtenaren bevoegd zijn (artikel 31 van het ontwerp).

De artikelen 13.4.4, § 4, 13.4.9, § 2, eerste lid, en 13.4.10, § 4, van het Energiedecreet, waarbij schorsende werking wordt toegekend aan beroepen bij de rechtbank van eerste aanleg tegen verschillende administratieve geldboetes die in het kader van het Energiedecreet kunnen worden opgelegd, worden opgeheven. In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State daardoor bevoegd wordt ten aanzien van beslissingen betreffende deze administratieve geldboetes en dat daarbij ook de schorsing van de tenuitvoerlegging van deze beslissingen kan worden gevorderd, eventueel bij uiterst dringende noodzakelijkheid (artikelen 33, 34 en 35, 10°, van het ontwerp).

Artikel 13.4.10 van het Energiedecreet ondergaat nog een aantal andere wijzigingen, onder meer om de eigenaar van een gebouw te verplichten een kopie van het nieuwe energieprestatiecertificaat te bezorgen aan de huurder en om de berekeningswijze van de administratieve geldboetes wegens overtreding of niet-naleving van de verplichtingen betreffende energieprestatiecertificaten aan te passen (artikel 35, 1° tot 9°, van het ontwerp).

De datum (30 maart) waarop de toegangshouder de boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen van de heffing op afnamepunten van elektriciteit moet meedelen overeenkomstig artikel 14.2.2, § 3, van het Energiedecreet, wordt aangepast naar 1 juli (artikel 36 van het ontwerp).

Artikel 37 van het ontwerp strekt tot het invoeren van verscheidene overgangsbepalingen. Het ontworpen artikel 15.3.5/7 van het Energiedecreet maakt het mogelijk om een vergoeding te krijgen voor de schade ingevolge langdurige stroomonderbrekingen die plaatsvonden tussen de inwerkingtreding van artikel 4.1.11/5 van het Energiedecreet op 1 januari 2015 en het tijdstip waarop de uitvoeringsbepaling met betrekking tot de

aanvraagprocedure in werking treedt.⁷ Het ontworpen artikel 15.3.5/8 van het Energiedecreet strekt ertoe de opdrachthoudende verenigingen die zijn aangewezen als distributienetbeheerder te verplichten de nog open staande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 in het Vlaamse Gewest werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang controleert en vaststelt, uit te keren als dividend aan de aandeelhouders van die opdrachthoudende verenigingen. Het ontworpen artikel 15.3.5/9 van het Energiedecreet bevat een overgangsregeling voor de verrekening van de gratis hoeveelheid elektriciteit voor het leveringsjaar 2015 ingeval die hoeveelheid niet correct is toegekend op de afrekeningsfactuur van de afnemers.

2.4. Artikel 605^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld om het hof van beroep bevoegd te maken voor de beroepen tegen de tariefbeslissingen van de VREG, naar analogie van de bevoegdheid voor de tariefbeslissingen van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) (artikel 38 van het ontwerp).

2.5. De artikelen 39 en 40 van het ontwerp strekken tot opheffing van verscheidene bepalingen met betrekking tot de distributietarieven en de gesloten distributienetten in de wet van 12 april 1965 ‘betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen’ en in de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’.

Met artikel 41 van het ontwerp wordt beoogd om door middel van een wijziging van artikel 108, laatste streepje, van het decreet van 19 december 2014 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ de buitenwerkingtreding van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet uit te stellen tot 31 december 2017.

2.6. Overeenkomstig artikel 42 van het ontwerp treedt het aan te nemen decreet in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 4, 2°, dat in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum en van artikel 22, dat in werking treedt op 1 januari 2016.

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. De procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie en voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen

3.1. In het advies van de VREG van 5 mei 2015⁸ worden de ontworpen gedetailleerde procedurevoorschriften inzake het opstellen van de tariefmethodologie (ontworpen artikel 4.1.31) en het indienen en het goedkeuren van de tariefvoorstellen (ontworpen artikel 4.1.33) bekritiseerd wat betreft hun verenigbaarheid met de relevante richtlijnbevestigingen. De Raad van State treedt deze kritiek bij. De ontworpen bepalingen beperken op onevenredige wijze de autonomie van de VREG als regulerende instantie.

⁷ De Raad van State heeft op 30 juni 2015 advies 57.598/3 gegeven over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft diverse bepalingen inzake energie’, waarvan het ontwerp artikel 3.1.43, §§ 3 en 4, van het Energiebesluit die uitvoeringsbepaling vormt.

⁸ Zie opmerking 2.3 van dat advies, alsook de opmerkingen bij het toenmalige artikel 12 (thans artikel 13) van het ontwerp.

3.2. Dat is het geval voor de termijnen die in de ontworpen bepalingen voorkomen en die op gespannen voet staan met hetgeen bepaald wordt in artikel 37 van richtlijn 2009/72/EG en in artikel 41 van richtlijn 2009/73/EG, wat betreft de vereisten dat de regulerende instantie haar taken “op een efficiënte en snelle wijze” moet kunnen uitvoeren en dat in geval van vertraging bij de vaststelling van de tarieven, de regulerende instantie de bevoegdheid heeft om deze tarieven voorlopig vast te stellen.⁹ De strakke termijnregeling moet in het licht van die vereisten worden herzien.¹⁰

3.3. Voorts wordt in het eerste zinsdeel van het ontworpen artikel 4.1.33, § 4, weliswaar erkend dat de VREG de mogelijkheid heeft om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen, maar doordat dit haast op zijdelingse wijze wordt bepaald, waarbij voor die wijzigingen dezelfde procedure lijkt te moeten worden gevolgd als voor de oorspronkelijke bepaling van de tarieven of de tariefmethodologie, gelden de zo-even geschetste bezwaren ook ten aanzien van deze hypothese. Daar komt nog bij dat de zo-even aangehaalde richtlijnbeoordelingen uitdrukkelijk voorzien in de mogelijkheid voor de regulerende instantie om te allen tijde te verlangen de tarieven en de tariefmethodologie te wijzigen.

3.4. De ontworpen verplichtingen inzake overleg met de distributienetbeheerders en inzake de openbare raadpleging (dit laatste specifiek wat betreft de tariefmethodologie) zijn als dusdanig niet in strijd met die richtlijnbeoordelingen, zolang ze geen afbreuk doen aan de zo-even geschetste vereisten. In dat verband heeft de Raad van State in advies 49.570/3 reeds het volgende opgemerkt ten aanzien van een gelijkaardige – toen nog federale – regeling:

“De ontworpen artikelen 12, § 2, en 12bis, § 2, voorzien in een ‘gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg’ met de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders.

Door de gedetailleerde regeling van dit overleg wordt het optreden van de CREG teveel beperkt. De CREG moet de mogelijkheid hebben om de tariefmethodologie zorgvuldig vast te stellen. De ontworpen bepalingen lijken aan de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders een zodanig grote inbreng in het besluitvormingsproces te verzekeren, dat de CREG niet meer de volledige controle over de besluitvorming heeft. Die vaststelling wordt nog versterkt door het feit dat aan de CREG allerlei termijnen en formele verplichtingen worden opgelegd.

Respect voor de onafhankelijkheid van de CREG impliceert dat de wetgever zich ervan onthoudt om te interfereren in de werkwijze van de CREG, en dat hij het zoveel mogelijk aan de CREG overlaat om, eventueel in overleg met de betrokken partijen, de procedure vast te stellen.”¹¹

⁹ Zie in dat verband overigens ook opmerking 5 over het ontworpen richtsnoer 2 inzake de tariefmethodologie.

¹⁰ Gelijkaardige kritiek werd door de Raad van State reeds gegeven op het voorontwerp dat heeft geleid tot de federale wet van 8 januari 2012 ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen’ (zie adv.RvS 49.570/3 van 31 mei 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1725/001, 286 (opmerking 35)).

¹¹ Adv.RvS 49.570/3 van 31 mei 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1725/001, 284 (opmerking 31).

Deze opmerking geldt ook voor de thans ontworpen regeling inzake die overlegprocedure, die eveneens verscheidene termijnen en formele verplichtingen voor de VREG inhoudt.

B. De richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie

4. Zowel in het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) van 4 mei 2015¹² als in het advies van de VREG van 5 mei 2015¹³ worden bezwaren geuit tegen verscheidene van de richtsnoeren in het ontworpen artikel 4.1.32 van het Energiedecreet.

Het vaststellen van richtsnoeren die de VREG binden, is niet *per se* in strijd met de principiële exclusieve bevoegdheid van de regulerende instantie inzake het “vaststellen of goedkeuren, volgens transparante criteria, van transmissie- of distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor”, die vervat is in artikel 37, lid 1, a), van richtlijn 2009/72/EG en in artikel 41, lid 1, a), van richtlijn 2009/73/EG. Uit artikel 35, lid 4, b), van richtlijn 2009/72/EG en artikel 39, lid 4, b), van richtlijn 2009/73/EG kan immers worden opgemaakt dat de toepassing van algemene beleidsrichtsnoeren van de overheid “die geen verband houden met de (...) reguleringstaken” van de regulerende instantie, verenigbaar zijn met de verplichting van de lidstaten om onder meer de onafhankelijkheid van die regulerende instantie te waarborgen. Precies het vereiste dat dergelijke beleidsrichtsnoeren geen verband mogen houden met onder meer de taken van de VREG inzake het vaststellen van de tarieven en de tariefmethodologie, impliceert dat de lidstaten zich uiterst terughoudend moeten opstellen bij het uitwerken van richtsnoeren zoals die in het ontworpen artikel 4.1.32 van het Energiedecreet.¹⁴ In elk geval kunnen deze richtsnoeren geen specifieke instructies bevatten aan de regulerende instantie over de wijze waarop bepaalde elementen of parameters van de tarieven moeten worden ingevuld, tenzij voor zover de richtsnoeren de implementatie zouden inhouden van verplichtingen uit het EU-recht die ook bindend zijn of bindend moeten worden gemaakt ten aanzien van de regulerende instantie.¹⁵

Onverminderd de specifieke opmerkingen ten aanzien van bepaalde ontworpen richtsnoeren die hierna worden weergegeven, is het raadzaam om in de memorie van toelichting voor elk van deze richtsnoeren te verantwoorden op welke wijze ze de zo-even geschetste beginselen in acht nemen.

5. Volgens het ontworpen richtsnoer 2 stelt de tariefmethodologie het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld.

¹² Zie opmerking 2.2 van dat advies.

¹³ Zie de opmerkingen bij artikel 15 van het ontwerp.

¹⁴ Zie in dat verband ook de kritiek in adv.RvS 49.570/3 van 31 mei 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1725/001, 285-286 (opmerking 34).

¹⁵ Zie bijvoorbeeld het ontworpen richtsnoer 3, dat strookt met de doelstelling die verwoord wordt in artikel 37, lid 10, van richtlijn 2009/72/EG en in artikel 41, lid 10, van richtlijn 2009/73/EG. De ontworpen richtsnoeren 14 tot 17 lijken dan weer de vertolking in te houden van hetgeen inzake energie-efficiëntie wordt bepaald in richtlijn 2012/27/EU.

Nog afgezien van het gegeven dat de geldigheidsduur van een tariefmethodologie of van de tarieven die op grond van die methodologie worden vastgesteld, tot de autonomie van de regulerende instantie behoort, kan het vereiste dat de tarieven worden vastgesteld voor een periode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de tariefmethodologie werd vastgesteld, het onevenredig moeilijk maken voor de regulerende instantie om, indien de omstandigheden dat vereisen, de tarieven “op een efficiënte en snelle wijze” te wijzigen, hetgeen op gespannen voet staat met de reeds in de opmerkingen 3.2 en 3.3 aangehaalde richtlijnbepalingen.¹⁶ Zoals reeds in die opmerkingen is uiteengezet, moet de regulerende instantie de mogelijkheid hebben om te allen tijde te verlangen de tarieven en de tariefmethodologie te wijzigen. Die mogelijkheid wordt weliswaar op zijdelingse wijze geregeld in het ontworpen artikel 4.1.33, § 4, eerste zinsdeel, waarin wordt bepaald:

“Onverminderd de mogelijkheid van de VREG om de tarieven of de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode op eigen initiatief te wijzigen, (...)”.

Gelet op hetgeen voorafgaat, verdient het aanbeveling om die mogelijkheid op een meer prominente wijze in de ontworpen regeling aan bod te laten komen en om er ook naar te verwijzen in het ontworpen richtsnoer 2, zodat duidelijk tot uiting komt dat een zekere periodisering van de tariefmethodologie en van de tariefbepaling geen afbreuk kan doen aan de aangehaalde richtlijnbepalingen. De Raad van State sluit zich op dit punt aan bij de suggestie die de VREG heeft geformuleerd in zijn advies van 5 mei 2015 ten aanzien van het ontworpen richtsnoer 2.

6. Het ontworpen richtsnoer 7 bepaalt dat de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert en dat in geval van fusie van distributienetbeheerders of van wijzigingen, tot 9 november 2019 in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone.

Met betrekking tot die laatste bepaling moet opnieuw worden gewezen op de autonomie van de regulerende instantie, die in beginsel zelf moet beslissen over eventuele aanpassingen van tarieven bij de wijziging van een geografische zone waarvoor een bepaalde distributienetbeheerder bevoegd is, zoals ook wordt uiteengezet in het advies van de VREG van 5 mei 2015. In zoverre het ontworpen richtsnoer er op neerkomt dat de tarieven tijdelijk kunnen worden “bevroren” in een bepaalde geografische zone waarvan de distributienetbeheerder wijzigt of fuseert, wordt die autonomie van de regulerende instantie miskend. Bovendien staat het handhaven van tarieven in een bepaalde geografische zone, louter omwille van het gegeven dat er vroeger een andere distributienetbeheerder actief was, op gespannen voet met het ontworpen richtsnoer 4. Ten slotte rijst de vraag wat er moet gebeuren na 9 november 2019: moet de regulerende instantie dan noodzakelijk een nieuwe beslissing nemen over de tarieven in de betrokken geografische zone of gelden de “bevroren tarieven” verder tot een nieuwe beslissing wordt genomen door de regulerende instantie?

¹⁶ Zie in dat verband ook de kritiek in adv.RvS 49.570/3 van 31 mei 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1725/001, 285 (opmerking 33).

De Raad van State ziet overigens ook niet goed in waarom het initiatief tot het handhaven van de tarieven in de betrokken geografische zones zou toekomen aan de voormalige distributienetbeheerder, veeleer dan aan de nieuwe distributienetbeheerder. De voormalige distributienetbeheerder lijkt immers geen economisch belang meer te hebben bij de handhaving van die tarieven.

7. Overeenkomstig het ontworpen richtsnoer 18 kunnen de tarieven voor de distributie van elektriciteit prikkels geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten.

Deze ontworpen bepaling is allicht ingegeven door artikel 15, leden 4 en 8, van richtlijn 2012/27/EU, maar de formulering wijkt af van die van de aangehaalde richtlijnbeeping. Bovendien is de mogelijkheid om “positieve”¹⁷ prikkels te geven “voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten” inhoudelijk beduidend ruimer dan de mogelijkheid om positieve prikkels te geven waarin die richtlijnbeelingen voorzien.¹⁸ Dergelijke ruimere positieve prikkels kunnen overeenkomstig artikel 19, lid 1, van de richtlijn enkel “om al dan niet wettelijke belemmeringen voor energie-efficiëntie weg te nemen”, terwijl het ontworpen richtsnoer duidelijk een meer verregaande draagwijdte heeft. Het moet dan ook worden teruggesnoeid tot hetgeen mogelijk is in het licht van de aangehaalde richtlijnbeelingen.

8. Het ontworpen richtsnoer 19 houdt in dat kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen, als exogeen worden beschouwd. Kosten voor de uitvoering van openbardienstverplichtingen die tijdens de periode (lees: reguleringsperiode) bijkomend worden opgelegd, worden voor de duur van die periode ook als exogeen beschouwd.

Zoals in het advies van de VREG van 5 mei 2015 wordt uiteengezet, komt het aan de regulerende instantie toe om uit te maken, binnen haar autonomie inzake de vaststelling van de tarieven, welke (onderdelen van) kosten als exogeen en welke als endogeen kunnen worden beschouwd. De kosten voor de uitvoering van openbardienstverplichtingen kunnen niet *per se* als volledig onbeheersbaar worden aangemerkt: de netbeheerders hebben in een aantal gevallen wel degelijk greep op de kostprijs van deze verplichtingen, naargelang de wijze waarop zij die verplichtingen kunnen invullen. Dit is ook het geval voor openbardienstverplichtingen die tijdens de reguleringsperiode bijkomend worden opgelegd. Het staat aan de regulerende instantie – en niet aan de decreetgever – om uit te maken in welke mate die bijkomende verplichtingen als exogeen kunnen worden beschouwd.

In de memorie van toelichting wordt in dat verband betoogd dat het niet de bedoeling kan zijn dat de regulerende instantie zich zou uitspreken over de wijze waarop de openbardienstverplichtingen moeten worden uitgevoerd door de netbeheerders. De decreetgever mag echter evenmin, zelfs niet ten dele, bepalen welke kosten voor de uitvoering van

¹⁷ De aangehaalde richtlijnbeelingen hebben ook betrekking op het wegwerken van “negatieve” prikkels, die de energie-efficiëntie aantasten.

¹⁸ Bovendien werd artikel 15, lid 8, van de richtlijn al omgezet bij artikel 3.1.4/1, 9°, van het Energiedecreet, zoals ingevoegd bij het decreet van 14 maart 2014.

openbaredienstverplichtingen in de tarieven kunnen worden verrekend, omdat hij zich daarmee een exclusieve bevoegdheid van de regulerende instantie zou toe-eigenen.

9. Volgens het ontworpen richtsnoer 20 moet bij de invoering van een capaciteitstarief rekening worden gehouden met regionaal objectiveerbare verschillen.

De Raad van State ziet niet in wat hiermee wordt toegevoegd aan hetgeen reeds bepaald wordt in het ontworpen richtsnoer 4, dat inhoudt dat de tarieven niet-discriminerend en proportioneel moeten zijn. Indien een meer verregaande draagwijdte wordt beoogd, moet dit worden verduidelijkt en verantwoord in het licht van opmerking 4.

10. Artikel 15, lid 1, vierde alinea, van richtlijn 2012/27/EU bepaalt dat de lidstaten ervoor zorgen dat, wat elektriciteit betreft, netregulering en nettarieven voldoen aan de criteria van bijlage XI en recht doen aan de richtsnoeren en codes die zijn opgesteld overeenkomstig verordening (EG) nr. 714/2009.¹⁹ Deze richtlijnbevestiging en de bijhorende bijlage XI is niet volledig omgezet. Dit moet worden verholpen.

C. De bestemming van de boni uit het verleden van opdrachthoudende verenigingen die als distributienetbeheerder zijn aangewezen

11.1. Het ontworpen artikel 15.3.5/8 van het Energiedecreet (artikel 37 van het ontwerp) strekt ertoe de opdrachthoudende verenigingen die zijn aangewezen als distributienetbeheerder, te verplichten de nog open staande boni uit het verleden die voor 1 januari 2013 in het Vlaamse Gewest werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang controleert en vaststelt, uit te keren als dividend aan de aandeelhouders van die opdrachthoudende verenigingen.

11.2. In de eerste plaats staat deze ontworpen bepaling op gespannen voet met de exclusieve bevoegdheid van de regulerende instantie inzake de tarieven.

In advies 55.179/AV/3²⁰ heeft de Raad van State al opgemerkt dat de gewestelijke bevoegdheid inzake de tarieven ook betrekking heeft op de saldi die na afloop van een reguleringsperiode nog openstaan. Doordat in dit geval de nog openstaande boni door de betrokken distributienetbeheerder moeten worden uitgekeerd aan zijn aandeelhouders, verliest de regulerende instantie de mogelijkheid om rekening te houden met die boni uit het verleden voor het bepalen van de huidige tarieven. De ontworpen bepaling vormt weliswaar geen rechtstreekse ingreep in de tarifaire bevoegdheid van de regulerende instantie, maar ze beperkt op onevenredige wijze de beleidsmarge van de regulerende instantie, doordat ze niet meer over de

¹⁹ Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 'betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003'.

²⁰ Adv.RvS 55.179/AV/3 van 13 maart 2014 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 8 mei 2014 'tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegnisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest', *Parl.St.* Br.H.Parl. 2013-14, nr. A-534/1, 54 (opmerking 3.3.2).

mogelijkheid beschikt om bepaalde “overmatige” winsten van de betrokken distributienetbeheerder uit het verleden terug te laten vloeien naar de afnemers.

In de memorie van toelichting wordt in dat verband betoogd dat het gaat om tegoeden die de aandeelhouders in veel gevallen reeds in hun begroting hebben opgenomen en waar zij op rekenen. De verwachtingen van de aandeelhouders ten aanzien van de bestemming van de boni door de distributienetbeheerder doen echter geen afbreuk aan het gegeven dat die boni in belangrijke mate mee worden bepaald door de tarieven die door de regulerende instantie werden vastgesteld en dat de regulerende instantie bij het bepalen van die tarieven voor de toekomst rekening moet kunnen houden met de winsten die de distributienetbeheerder in het verleden heeft gerealiseerd.

In zijn advies van 5 mei 2015 verwijst de VREG terecht naar arrest nr. 117/2013 van 7 augustus 2013 van het Grondwettelijk Hof, dat ten aanzien van een federale bepaling met betrekking tot richtsnoeren voor de tariefmethodologie van de CREG oordeelde dat een richtsnoer waarin wordt bepaald dat de saldi en de verdeling ervan over de reguleringsperioden heen op transparante en niet-discriminerende wijze worden bepaald, geen afbreuk doet aan de beslissingsbevoegdheid van de CREG over de eventuele verdeling van die saldi voor de volgende reguleringsperiodes.²¹ Ook hieruit kan worden opgemaakt dat de ontworpen bepaling wel degelijk ingrijpt in de beleidsvrijheid van de regulerende instantie bij de uitoefening van haar tarifaire bevoegdheid.

In de memorie van toelichting wordt voorts geargumenteed dat de ontworpen maatregel kan worden beschouwd als een regeling van de wijze van winstverdeling van een intercommunale, waarvoor het Vlaamse Gewest bevoegd is overeenkomstig artikel 6, § 1, VIII, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, en dat deze gewestelijke bevoegdheid volledig wordt uitgehold indien de decreetgever geen enkele maatregel meer kan nemen die potentieel onrechtstreeks een gevolg heeft voor de tarieven. De Raad van State ziet echter niet goed in hoe een gewest door een bepaalde maatregel inbreuk kan maken op zijn eigen bevoegdheden. Het gegeven dat de regulerende instantie in de uitoefening van haar tarifaire bevoegdheid beslissingen kan nemen die tot gevolg hebben dat de boni niet uitgekeerd kunnen worden aan de aandeelhouders van de betrokken intercommunales, houdt bovendien nog niet in dat de vrijheid van de decreetgever om regelgevend op te treden ten aanzien van de intercommunales, op overmatige wijze wordt beknot.

11.3. In de tweede plaats staat de ontworpen bepaling op gespannen voet met de vrijheid van vereniging en met het eigendomsrecht. Doordat de decreetgever een beslissing neemt over de bestemming van de boni uit het verleden, wordt het beslissingsrecht van de aandeelhouders van de betrokken distributienetbeheerder aangetast, hetgeen moeilijk te verzoenen valt met de vrijheid van vereniging. Bovendien wordt ook het eigendomsrecht van de distributienetbeheerder aangetast, doordat de boni uit het verleden, die eigendom zijn van die distributienetbeheerder, overeenkomstig de ontworpen bepaling uitgekeerd moeten worden aan de aandeelhouders.²² In de

²¹ GwH 7 augustus 2013, nr. 117/2003, B.31.5.7.

²² Men zou kunnen voorhouden dat ook het verbod van de regulerende instantie om bepaalde boni uit het verleden (deels) uit te keren aan de aandeelhouders (zie daarover opmerking 11.4), neerkomt op een inmenging in het eigendomsrecht van de distributienetbeheerder. Die inmenging is echter beduidend minder verregaand dan de

memorie van toelichting wordt niet op overtuigende wijze uiteengezet welk algemeen belang met deze beperking van grondrechten wordt nagestreefd en op welke wijze de ontworpen maatregel in een evenredige verhouding staat tot het ermee nagestreefde doel. Daarbij moet rekening worden gehouden met het gegeven dat het niet uitkeren van die boni door de distributienetbeheerders het mogelijk maakt dat de regulerende instantie lagere tarieven kan vaststellen of dat de distributienetbeheerders kunnen investeren in infrastructuur, in beide gevallen ten gunste van de afnemers.

11.4. Ten slotte is onduidelijk wat precies de draagwijdte is van de bevoegdheid van de VREG om de omvang van de nog open staande boni uit het verleden te controleren en vast te stellen. Enkel in de memorie van toelichting – en dus niet in de tekst van het ontwerp zelf – wordt de indruk gewekt dat het enkel gaat om “de boni die werden vastgelegd met betrekking tot de beheersbare kosten” en dat de regulerende instantie per distributienetbeheerder de precieze omvang van die boni moet vaststellen. Nog afgezien van de vraag wat moet worden verstaan onder “de boni die werden vastgelegd met betrekking tot de beheersbare kosten”, is deze bevoegdheid van de regulerende instantie te beknopt en te onduidelijk geregeld opdat ze de in opmerking 11.2 vermelde bezwaren zou kunnen wegnemen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Hoofdstuk 1

12. In hoofdstuk 1, na artikel 1 van het ontwerp, moet een nieuw artikel worden ingevoegd waarin de richtlijnen worden vermeld die bij het aan te nemen decreet worden omgezet. Daarmee is tegelijk ook het opschrift van hoofdstuk 1 (“Algemene bepalingen”) niet langer verkeerd.

Artikel 4

13. Bij artikel 4, 6°, van het ontwerp moet een punt 92°/3 (niet: 92/3°) worden ingevoegd in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet.

14. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet moet ook een definitie van de term “biogas” worden opgenomen. Deze term wordt gebruikt in de ontworpen artikelen 1.1.3, 74°/1, en 4.1.29 van het Energiedecreet, waarbij in de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat de term een ruimere draagwijdte heeft dan de reeds in artikel 1.1.1, § 2, 9°/1, gedefinieerde term “biomethaan”. Het is dan ook raadzaam om die ruimere draagwijdte te expliciteren.

algemene decretale verplichting om de boni uit te keren aan de aandeelhouders. De regulator kan immers slechts over de bestemming van historische boni beslissen voor zover er een objectieve reden is om die geheel of gedeeltelijk over te dragen naar de volgende tariefperiode; voor het overige behoudt de distributienetbeheerder de vrijheid over de bestemming ervan.

Artikel 15

15. In het ontworpen artikel 4.1.32, § 1, 10°, van het Energiedecreet moet tussen de woorden “gestrande kosten” en de woorden “die bestaan uit” een komma worden ingevoegd, zodat de erop volgende bijzin een uitleggende draagwijdte krijgt in plaats van een beperkende.

Artikel 20

16. Bij artikel 20, 2°, van het ontwerp worden in artikel 4.2.1, § 2, 2°, van het Energiedecreet noodgroepen toegevoegd aan de opsomming van (rechts)personen waaraan verplichtingen kunnen worden opgelegd. Noodgroepen zijn evenwel generatoren en geen (rechts)personen (zie het ontworpen artikel 1.1.3, “92/3°” (lees: 92°/3)). Er kan dan ook beter gewag worden gemaakt van “exploitanten van noodgroepen” dan van “noodgroepen”.

Artikel 22

17. Artikel 22 van het ontwerp strekt tot opheffing van titel V van het Energiedecreet (dat artikel 5.1.1 bevat). In het Energiedecreet moeten dan ook alle bestaande verwijzingen naar die titel V (zoals bijvoorbeeld in de artikelen 3.1.3, eerste lid, 1°, a), en 13.1.2, § 2, eerste lid) en naar dat artikel 5.1.1 (in artikel 6.1.1, tweede lid) worden geschrapt. Wellicht moet die schrapping pas in werking worden gesteld na het verstrijken van de overgangsperiode in het ontworpen artikel 15.3.5/9 van het Energiedecreet.

Artikelen 24 en 25

18. In de artikelen 24 en 25 moet gewag worden gemaakt van “de kosten” (niet “de kost”, wat een anglicisme is) van bepaalde verplichtingen.

Artikel 31

19. Het ontworpen artikel 13.1.1, § 2, van het Energiedecreet strekt tot het verlenen van een machtiging aan de Vlaamse Regering om de bepalingen van dit decreet aan te wijzen waarvoor de ambtenaren vermeld in “§ 1” (lees: paragraaf 1) bevoegd zijn.

Daardoor worden ook de onderzoeksbevoegdheden bedoeld in paragraaf 3 toepasselijk gemaakt wat betreft het toezicht op de aldus door de Regering aangewezen bepalingen, waaronder het toegangsrecht tot terreinen en gebouwen, het recht om inzage te krijgen en kosteloze kopieën te maken van zakelijke documenten en informatiedragers, alsook om monsters te nemen en vaststellingen te doen met audiovisuele middelen. Gezien de aard van deze onderzoeksbevoegdheden moeten de gevallen waarin ze toepasselijk zijn, bij decreet worden bepaald en niet bij een besluit van de Vlaamse Regering.

Dat betekent uiteraard niet dat ermee kan worden volstaan om deze verregaande onderzoeksbevoegdheden bij decreet toepasselijk te verklaren voor alle bepalingen van het

Energiedecreet. Het staat aan de decreetgever, en alleen aan hem, om te bepalen voor welke specifieke bepalingen deze onderzoeksbevoegdheden gepast zijn. Daarbij kan desgevallend een onderscheid worden gemaakt tussen minder verregaande bevoegdheden, gebaseerd op de vrijwillige medewerking van de betrokken personen, die op algemene wijze kunnen worden toegepast, en de meer verregaande bevoegdheden zoals die in paragraaf 3, die enkel in specifieke gevallen toepasselijk kunnen worden gemaakt.

20. De procedurele waarborgen inzake de toegang tot gebouwen, die vervat zijn in het ontworpen artikel 13.1.1, § 3, van het Energiedecreet, zijn beperkt tot bewoonde lokalen. Er dient evenwel te worden opgemerkt dat uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het begrip “woning” in de zin van artikel 8 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens ruim moet worden opgevat en dat het onder bepaalde omstandigheden mede kan slaan op beroeps- en bedrijfslokalen,²³ zelfs wanneer het gaat om rechtspersonen.²⁴ Bovendien heeft het Grondwettelijk Hof erop gewezen dat het optreden van de onderzoeksrechter, onpartijdig en onafhankelijk magistraat, een essentiële waarborg lijkt te zijn voor de inachtneming van de voorwaarden waaraan een aantasting van de onschendbaarheid van de woning is onderworpen, die is gewaarborgd bij artikel 15 van de Grondwet en artikel 8, lid 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens. Uit deze vaststelling leidt het Hof af dat afwijkingen op deze waarborg slechts uitzonderlijk kunnen zijn en dienen te worden verantwoord door redenen eigen aan de misdrijven waarop zij betrekking hebben.²⁵

De stellers van de ontworpen bepaling moeten dan ook overwegen om te voorzien in bijzondere waarborgen met betrekking tot het betreden van plaatsen die, zelfs al zijn zij geen “woning” in de klassieke zin, toch de waarborgen bedoeld in de voornoemde verdragsbepaling genieten.

Artikel 35

21. Artikel 35, 10°, van het ontwerp strekt tot de opheffing van de gehele paragraaf 4 van artikel 13.4.10 van het Energiedecreet. Het is de Raad van State niet duidelijk of het effectief de bedoeling is dat van die paragraaf 4 ook het tweede lid wordt opgeheven, waarbij de procedure bedoeld in artikel 13.4.8 van overeenkomstige toepassing wordt verklaard.

²³ Zie o.m. EHRM 16 december 1992, Niemietz t. Duitsland; EHRM 25 februari 1993, Funke, Crémieux en Miaillhe t. Frankrijk; EHRM 9 december 2004, Van Rossem t. België; EHRM 28 april 2005, Buck t. Duitsland. Zie ook D. YERNAULT, “Les pouvoirs d’investigation de l’administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l’article 8 de la Convention européenne”, *RTDH* 1994, 117-135.

²⁴ EHRM 16 april 2002, Société Colas Est e.a. t. Frankrijk; EHRM 11 oktober 2005, Kent Pharmaceuticals Limited e.a. t. Verenigd Koninkrijk; EHRM 21 december 2010, Société Canal Plus e.a. t. Frankrijk.

²⁵ GwH 16 december 1998, nr. 140/98, B.1.

Artikel 39

22. In de inleidende bepaling van artikel 39 van het ontwerp schrijve men “produkten” in plaats van “producten”, teneinde het opschrift van de wet van 12 april 1965 correct te vermelden.

Artikel 41

23. Met artikel 41 van het ontwerp wordt beoogd de inwerkingtreding van artikel 96 van het decreet van 19 december 2014 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ uit te stellen van 1 januari 2015 tot 1 januari 2017 en de buitenwerking van 31 december 2015 tot 31 december 2017, door het jaartal 2015 in artikel 108 van dat decreet (dat die inwerkingtreding en buitenwerkingtreding regelt) te vervangen door het jaartal 2017. Bij dat artikel 96 werd een nieuw artikel 8.2.2 in het Energiedecreet ingevoegd.

Over die bepalingen heeft de Raad van State in advies 56.703/1/3 van 13 oktober 2014²⁶ reeds het volgende opgemerkt:

“Overeenkomstig artikel 146, tiende streepje (lees: 10°), van het ontwerp [thans artikel 108, zeventiende streepje, van het decreet van 19 december 2014] treedt artikel 122 van het aan te nemen decreet [thans artikel 96 van het decreet] buiten werking op 31 december 2015. Het is echter zinloos om een wijzigingsbepaling buiten werking te laten treden, aangezien de erin vervatte wijziging reeds uitwerking heeft gehad en door die buitenwerkingtreding niet ongedaan wordt gemaakt.²⁷

De tijdelijke geldingsduur van het ontworpen artikel 8.2.2 van het Energiedecreet kan dan ook beter tot uiting komen door een vermelding in de ontworpen bepaling (“Tot en met 31 december 2015 kan de Vlaamse Regering (...)”). Een andere mogelijkheid is dat na artikel 122 van het ontwerp een nieuwe bepaling wordt ingevoegd waarbij artikel 8.2.2 van het Energiedecreet wordt opgeheven. Die bepaling moet in werking treden op 1 januari 2016 (en niet op 31 december 2015), hetgeen moet worden bepaald in artikel 146 van het ontwerp.²⁸”

Met die opmerking werd kennelijk geen rekening gehouden. De buitenwerkingtredingsbepaling is om de zo-even aangehaalde redenen doelloos, zodat artikel 8.2.2 van het Energiedecreet weliswaar in werking is getreden op 1 januari 2015, maar niet buiten werking zal treden op 31 december 2015. Niettemin doet die buitenwerkingtredingsbepaling rechtsonzekerheid ontstaan, doordat burgers erdoor – ten onrechte – zouden kunnen veronderstellen dat artikel 8.2.2 van het Energiedecreet op 1 januari 2016 uit de rechtsorde zal zijn verdwenen.

²⁶ Adv.RvS 56.703/1/3 van 13 oktober 2014 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 19 december 2014 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’, *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, 103-104.

²⁷ Voetnoot 23 van het geciteerde advies: Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, aanbeveling nr. 128, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

²⁸ Voetnoot 24 van het geciteerde advies: De inwerkingtreding van een bepaling gebeurt immers om 0 uur van de aangegeven datum, terwijl de buitenwerkingtreding op 24 uur van de aangegeven datum gebeurt. Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek*, aanbevelingen nrs. 153 en 160.

De thans ontworpen bepaling zal die rechtsonzekerheid alleen maar vergroten. Vooreerst is de inwerkingtredingsbepaling in artikel 108, zeventiende streepje, van het decreet van 19 december 2014 al uitgewerkt, zodat het wijzigen van die inwerkingtredingsbepaling thans doelloos is en dus nog meer onduidelijkheid veroorzaakt. Voor het uitstellen van de buitenwerkingtredingsbepaling gelden dezelfde bezwaren die zo-even al werden uiteengezet.

De Raad van State kan dan ook enkel de hoop uitdrukken dat de volgende suggestie om die rechtsonzekerheid te vermijden, deze keer wel ter harte wordt genomen. In de eerste plaats moet artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, dat reeds in werking is getreden op 1 januari 2015, worden ingetrokken. In de tweede plaats moet artikel 8.2.2 opnieuw worden ingevoegd met een aangepaste wijzigingsbepaling.²⁹ Ten slotte moet worden voorzien in een afzonderlijke buitenwerkingtredingsbepaling voor die nieuw in te voegen bepaling, die dan het best als volgt kan worden geredigeerd:

“Artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, ingevoegd bij decreet van ...³⁰, treedt buiten werking op 31 december 2017.”

Een andere mogelijkheid is dat die buitenwerkingtreding rechtstreeks in het in te voegen artikel 8.2.2 wordt geïntegreerd op de wijze die in de geciteerde adviesopmerking wordt beschreven.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Jo BAERT

²⁹ Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, formule F 4-2-3-6. In de omzendbrief wetgevingstechniek VR/2014/4 van 9 mei 2014 komt dienaangaande immers geen geschikte formule voor.

³⁰ Hier moet de datum worden vermeld van het aan te nemen decreet.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking

Art. 2. Aan artikel 34 van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking wordt tussen het eerste en tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Binnen de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden aangewezen als distributienetbeheerder is evenwel uittreding ten gevolge van een gebiedsuitwisseling mogelijk mits de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten tot uitvoering ervan.”

Art. 3. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van voormelde bepalingen van dit artikel kan de Vlaamse Regering op verzoek van de algemene vergadering van de opdrachthoudende verenigingen, die overeenkomstig artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 werden aangewezen als distributienetbeheerder en die daartoe in de loop van het jaar 2014 of 2015 op verzoek van drie vierden van het aantal gemeenten en met een meerderheid van drie vierden van de stemmen, op basis van een omstandig verslag dat de noodzaak van het verzoek aantoont, éénmalig en bij gemotiveerd besluit instemmen dat de einddatum van de statutaire duur verschoven wordt naar 9 november 2019.”

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 4. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 13°/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“13°/3 beheerder van een gesloten distributienet: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die exploitant is van een gesloten distributienet;”

2° er wordt een punt 18°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“18°/1/1 biogas: gas uit de anaerobe vergisting van organisch-biologische stoffen;”;

3° punt 39° wordt vervangen door wat volgt:

“39° energiedeskundige: de natuurlijke persoon, die onderworpen is aan het sociaal statuut van zelfstandige en die het energieprestatiecertificaat opstelt of energieadvies verstrekt, of de rechtspersoon binnen wiens organisatie het energieprestatiecertificaat opgesteld wordt of energieadvies verstrekt wordt door een zaakvoerder, bestuurder of bezoldigde werknemer;”;

4° er wordt een punt 74°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“74°/1 klantengroep: iedere groep van distributienetgebruikers die elektriciteit, aardgas of biogas injecteren en/of afnemen van het distributienet en die zich kenmerkt door het type netwerk waarop de netgebruiker is aangesloten, het type aansluiting waarover die netgebruiker beschikt, de automatische compensatie van afgenomen en geïnjecteerde elektriciteit, het jaarverbruik, of door het feit of die netgebruiker al dan niet elektriciteit of biogas injecteert op het netwerk waarop die netgebruiker is aangesloten, met dien verstande dat één netgebruiker volgens zijn toegangspunten tot verschillende klantengroepen kan behoren;”;

5° punt 76° wordt vervangen door wat volgt:

“76° kwalitatieve warmte-krachinstallatie: warmte-krachinstallatie waarvan het productieproces voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden die opgelegd zijn overeenkomstig artikel 7.1.2, §4;”;

6° punt 77° wordt vervangen door wat volgt:

“77° kwalitatieve warmte-krachtkoppeling: warmte-krachtkoppeling die voldoet aan de kwaliteitsvereisten, opgelegd overeenkomstig artikel 7.1.2, §4;”;

7° er wordt een punt 92/3° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“92°/3 noodgroep: generatoren die uitsluitend tot bedoeling hebben om kritische belasting te voeden bij netuitval, en die verder enkel netgekoppeld worden om te testen of om een aanzienlijk of systematisch onevenwicht in de Belgische regelzone op te vangen zoals onder de tertiaire reserve omschreven in het koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe;”;

8° er wordt een punt 115°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“115°/1/1 tariefdrager: objectieve, meetbare eenheid waarvoor er een distributienettarief bestaat;”.

Art. 5. In artikel 3.1.3, eerste lid, 1°, a), van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “V,” opgeheven.

Art. 6. Aan artikel 3.1.4, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 14 maart 2014, wordt aan punt 12° de volgende zinsnede toegevoegd:

„, overeenkomstig de bepalingen van dit decreet;”.

Art. 7. In de plaats van artikel 4.1.22/1 van hetzelfde decreet, vernietigd door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 89/2012 van 12 juli 2012, komt een nieuw artikel 4.1.22/1, dat luidt als volgt:

„Art. 4.1.22/1. De netbeheerder of zijn werkmaatschappij brengen de evenwichtsverantwoordelijken onmiddellijk op de hoogte van de onderbreking of van de beperking van de afname en injectie van de productie-eenheden, aangesloten op hun net en de modaliteiten hiervan. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven.”.

Art. 8. Aan titel IV, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een afdeling XII toegevoegd, die luidt als volgt:

„Afdeling XII. Tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het distributienet”.

Art. 9. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling I toegevoegd, die luidt als volgt:

„Onderafdeling I. Toepassingsgebied”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling I, toegevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.29 toegevoegd, dat luidt als volgt:

„Art. 4.1.29. De aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit, aardgas of biogas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbare-dienstverplichtingen, maken het voorwerp uit van gereguleerde tarieven.”.

Art. 11. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 6, wordt een onderafdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

„Onderafdeling II. Algemene bepalingen”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling II, toegevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.30 toegevoegd, dat luidt als volgt:

„Art. 4.1.30. §1. De VREG stelt een tariefmethodologie op en oefent zijn tariefbevoegdheid uit om aldus een stabiele en voorzienbare regulering te bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren.

§2. De VREG oefent zijn tariefbevoegdheid uit rekening houdend met het algemene energiebeleid zoals gedefinieerd op Europees, federaal en gewestelijk niveau.

§3. De VREG motiveert volledig en op omstandige wijze haar tariefbeslissingen, zowel op het vlak van de tariefmethodologieën als op het vlak van de tarieven. Indien een beslissing op economische of technische overwegingen steunt, maakt de motivering melding van alle elementen die de beslissing rechtvaardigen. Indien

deze beslissingen op een vergelijking steunen, omvat de motivering alle gegevens die in aanmerking werden genomen om deze vergelijking te maken.

§4. De tarieven die van toepassing zijn kunnen niet met terugwerkende kracht worden aangepast, zonder echter afbreuk te doen aan de verrekening van de saldi, of de compensatiemaatregelen na voorlopige tarieven.”

Art. 13. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling III toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling III. Procedure voor het opstellen van de tariefmethodologie”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling III, toegevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.31 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.31. §1. Na gestructureerd, gedocumenteerd en transparant overleg met de distributienetbeheerders, werkt de VREG het ontwerp van tariefmethodologie uit die deze distributienetbeheerders moeten gebruiken voor het opstellen van hun tariefvoorstellen.

De overlegprocedure, vermeld in het eerste lid, komt tot stand met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord tussen de VREG en de distributienetbeheerders over de overlegprocedure, wordt het overleg ten minste gehouden als volgt:

- 1° de VREG stuurt de oproeping voor de overlegvergadering naar de distributienetbeheerders. De VREG maakt die oproeping minstens acht kalenderdagen vóór de vergadering in kwestie op zijn website bekend alsook de documentatie met betrekking tot de agendapunten van die overlegvergadering. De oproeping vermeldt de plaats, de datum en het uur van de overlegvergadering, alsook de agendapunten;
- 2° na de overlegvergadering stelt de VREG een ontwerp van proces-verbaal op van de overlegvergadering waarin de argumenten van de verschillende partijen worden opgenomen, alsook de vastgestelde punten waarover wel of geen overeenstemming bestaat. De VREG zendt dat verslag ter goedkeuring over aan de aanwezige partijen binnen acht kalenderdagen na de overlegvergadering.

§2. De VREG organiseert een openbare raadpleging over het ontwerp van tariefmethodologie. Tijdens die raadpleging krijgen alle belanghebbenden gedurende minstens vijfenveertig kalenderdagen de tijd om hun opmerkingen aan de VREG te bezorgen. Na afloop van die periode publiceert de VREG daarover binnen vijfenveertig kalenderdagen een gemotiveerd consultatieverslag.

§3. Na het volgen van de procedure, vermeld in paragraaf 1 en 2, stelt de VREG de tariefmethodologie vast. Onverminderd de toepassing van de algemene boekhoudkundige normen en regels, preciseert die tariefmethodologie onder andere:

- 1° de definitie van de kostencategorieën;
- 2° de algemene tariefstructuur, tariefdragers en de klantengroepen.

§4. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders, het gemotiveerd consultatieverslag, en alle documenten die nuttig worden geacht voor de motivering van de beslissing van de VREG over de tariefmethodologie.”

Art. 15. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling IV. Richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie”.

Art. 16. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling IV, toegevoegd bij artikel 13, een artikel 4.1.32 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.32. §1. De VREG stelt de tariefmethodologie op met inachtneming van de volgende richtsnoeren:

- 1° de tariefmethodologie is volledig en transparant, zodat het voor de distributienetbeheerders mogelijk is om hun tariefvoorstellen op basis van de tariefmethodologie op te stellen. Ze bevat de elementen die verplicht zijn in het tariefvoorstel. Ze definieert rapporteringsmodellen die de distributienetbeheerders moeten gebruiken;
- 2° onverminderd de mogelijkheid om conform artikel 4.1.33, §4, de tariefmethodologie tussentijds te herzien, stelt de tariefmethodologie het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld;
- 3° de criteria voor de verwerping van kosten zijn niet-discriminerend en transparant;
- 4° de tarieven zijn niet-discriminerend en proportioneel;
- 5° de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en structureel vergelijkbare distributienetbeheerder;
- 6° de tarieven strekken ertoe een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de netgebruikers worden gedragen;
- 7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert;
- 8° in geval van fusie of wijzigingen van distributienetbeheerders kunnen tot het einde van de op het moment van die fusie of van die wijzigingen lopende evenals de daaropvolgende reguleringsperiode in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast;
- 9° de vergoeding van in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet de distributienetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk;
- 10° de kosten voor de openbaredienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taken, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;
- 11° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van de geïntegreerde kosten, die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een gereguleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbers of vergoed aan hun werkgever door een distributienetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen;
- 12° de tariefmethodologie bepaalt de wijze van vaststelling van de positieve of negatieve saldi van de kosten, vermeld in 10° en 11°, en andere kosten of inkomsten die worden gerecupereerd of teruggegeven via de tarieven;
- 13° de productiviteitsinspanningen die aan de distributienetbeheerders worden opgelegd mogen op korte en op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering in het gedrang brengen;

- 14° de kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten is niet toegestaan;
- 15° de tariefmethodologie moedigt de distributienetbeheerders aan om hun efficiëntie te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en de ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de uitvoering van hun investeringsplannen;
- 16° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en het rationeel gebruik van de infrastructuur;
- 17° de tarieven zijn een realistische weergave van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking;
- 18° de tarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in distributienetten die worden behaald vanuit maatregelen die passen binnen het vraagzijdebeheer en kunnen een dynamische prijsstelling voor afnemers ondersteunen;
- 19° de tarieven bevatten geen prikkels die de algehele efficiëntie, inclusief de energie-efficiëntie, aantasten van de productie, de distributie en de levering van elektriciteit of die de marktdeelnemers van de vraagrespons in verband met balancerings- en nevendiensten kunnen belemmeren. De tarieven geven wel prikkels voor de deelname van vraagzijdemiddelen aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten;
- 20° de tarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaren niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen, vraagzijdebeheer en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, met name:
 - a) verschuiven van de belasting van piekperioden naar dalperioden omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmte-krachtkoppeling en verspreide opwekking;
 - b) energiebesparing vanuit de vraagrespons van verspreide verbruikers door aggregatoren;
 - c) vermindering van de vraag resulterend uit energie-efficiëntiemaatregelen die door aanbieders van energiediensten met inbegrip van bedrijven die energiediensten leveren, zijn genomen;
 - d) de aansluiting op en verdeling van opwekkingsbronnen op lagere spanningsniveaus;
 - e) de aansluiting van opwekkingsbronnen vanuit een locatie dichtbij het verbruik;
 - f) energieopslag;
- 21° bij de invoering van een capaciteitstarief houden de tarieven rekening met regionaal objectiveerbare verschillen.

§2. De VREG kan de kosten van de distributienetbeheerders controleren en in voorkomend geval verwerpen, in het licht van de toepasselijke wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen, en van de beoordelingscriteria, vermeld in paragraaf 1, 3°.

Art. 17. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling V toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling V. Procedure voor het indienen en goedkeuren van de tariefvoorstellen”.

Art. 18. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling V, toegevoegd bij artikel 16, een artikel 4.1.33 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.33. §1. De distributienetbeheerders stellen hun tariefvoorstellen op met inachtneming van de tariefmethodologie en dienen die in bij de VREG, met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§2. De VREG onderzoekt het tariefvoorstel, beslist over de goedkeuring ervan en deelt zijn gemotiveerde beslissing mee aan de distributienetbeheerder met inachtneming van de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen.

§3. De VREG stelt de indienings- en goedkeuringsprocedure voor de tariefvoorstellen op met akkoord van en in samenspraak met de distributienetbeheerders. Bij gebrek aan een akkoord is de procedure als volgt:

- 1° de distributienetbeheerder dient binnen dertig kalenderdagen op voorstel van de VREG zijn tariefvoorstel in voor het volgende jaar in de vorm van het rapporteringsmodel dat de VREG vaststelt overeenkomstig artikel 4.1.32, §1, 1°;
- 2° de distributienetbeheerder bezorgt het tariefvoorstel in één exemplaar met een aangetekende brief aan de VREG of geeft het af tegen ontvangstbewijs. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische versie van het tariefvoorstel dat de VREG kan bewerken;
- 3° binnen vijftien kalenderdagen na de ontvangst van het tariefvoorstel bevestigt de VREG aan de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook per e-mail, dat het dossier volledig is of bezorgt de distributienetbeheerder een lijst van aanvullende inlichtingen of vragen die de distributienetbeheerder moet verstrekken of beantwoorden. Binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de voormelde lijst, verstrekt de distributienetbeheerder de gevraagde aanvullende inlichtingen, antwoorden en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze aan de VREG. De onder dit punt vermelde procedure tot bekomen van bijkomende inlichtingen kan herhaald worden indien de VREG dit nuttig acht;
- 4° binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het tariefvoorstel, vermeld in punt 2°, of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de laatste antwoorden en de laatste aanvullende inlichtingen en, in voorkomend geval, een aangepast tariefvoorstel, van de distributienetbeheerder, vermeld in punt 3°, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, en tegelijk op elektronische wijze op de hoogte van zijn ontwerp van beslissing over het tariefvoorstel in kwestie. Ingeval de VREG in zijn ontwerp beslist tot weigering van het tariefvoorstel geeft de VREG op gemotiveerde wijze aan welke punten de distributienetbeheerder moet aanpassen overeenkomstig de tariefmethodologie om een beslissing tot goedkeuring van de VREG te verkrijgen;
- 5° als de VREG een ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel aan de distributienetbeheerder bezorgt, kan de distributienetbeheerder binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van dat ontwerp van beslissing zijn bezwaren daarover meedelen aan de VREG. Die bezwaren worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief verzonden aan de VREG, en tegelijk op elektronische wijze. De distributienetbeheerder kan binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van het ontwerp van beslissing tot weigering van het tariefvoorstel, zijn aangepaste tariefvoorstel in één exemplaar met een aangetekende brief of door afgifte met ontvangstbewijs aan de VREG bezorgen. De distributienetbeheerder bezorgt tegelijk een elektronische kopie aan de VREG. Binnen vijftien kalenderdagen nadat de VREG het ontwerp van de beslissing over het tariefvoorstel of, in voorkomend geval, binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de bezwaren en in voorkomend geval het aangepaste tariefvoorstel, heeft verzonden, brengt de VREG de distributienetbeheerder met een

aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs, alsook elektronisch, op de hoogte van zijn beslissing tot goedkeuring of weigering van het in voorkomend geval aangepaste tariefvoorstel;

- 6° als de distributienetbeheerder zijn verplichtingen niet nakomt binnen de termijnen, vermeld in de punten 1° tot 5°, of als de VREG een beslissing heeft genomen tot weigering van het tariefvoorstel of tot weigering van het aangepaste tariefvoorstel, zijn voorlopige tarieven die de VREG oplegt, van kracht, tot de distributienetbeheerder zijn verplichtingen, vermeld in de punten 1° tot 5°, alsnog is nagekomen, tot alle rechtsmiddelen van de distributienetbeheerder of van de VREG zijn uitgeput, of tot over de twistpunten tussen de VREG en de distributienetbeheerder een akkoord wordt bereikt. De VREG is bevoegd om te besluiten tot passende compenserende maatregelen als de definitieve tarieven afwijken van de voorlopige tarieven.

§4. Onverminderd de mogelijkheid van de VREG om de tariefmethodologie of de tarieven gedurende de reguleringsperiode te allen tijde en in afwijking van de termijnen uit de procedure, vermeld in paragraaf 3, op eigen initiatief te wijzigen, kan een distributienetbeheerder, voor zover dat strikt noodzakelijk wordt geacht, binnen de reguleringsperiode een gemotiveerde vraag tot herziening van zijn tarieven voor de komende jaren van die tariefmethode ter goedkeuring voorleggen aan de VREG. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven houdt rekening met de tariefmethodologie, zonder de integriteit van de bestaande tariefstructuur te wijzigen. Het gemotiveerd verzoek tot herziening van de tarieven wordt door de distributienetbeheerder ingediend en door de VREG behandeld overeenkomstig de geldende procedure, vermeld in paragraaf 3.

§5. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of van commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website, op een transparante wijze, de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen, de ontwerpen van tarifaire beslissingen en, in voorkomend geval, de goedgekeurde tariefvoorstellen die de distributienetbeheerders hebben ingediend.

De VREG publiceert de tarieven en hun motivering binnen drie werkdagen na hun goedkeuring op zijn website. De VREG houdt rekening met een redelijke implementatietermijn voor de leveranciers.

§6. De distributienetbeheerders delen zo spoedig mogelijk aan hun toegangshouders de tarieven mee die ze moeten toepassen en stellen ze ter beschikking van alle personen die hierom verzoeken. Ze publiceren die tarieven ook zo spoedig mogelijk op hun website, samen met een berekeningsmodule die de praktische toepassing ervan preciseert.”.

Art. 19. Aan afdeling XII van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 7, wordt een onderafdeling VI toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling VI. Beroepsprocedure tegen beslissingen van de VREG met betrekking tot de tarieven”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt aan onderafdeling VI, toegevoegd bij artikel 18, een artikel 4.1.34 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.34. Tegen de beslissingen die de VREG met toepassing van titel IV, hoofdstuk I, afdeling XII, heeft genomen, kan door iedere persoon die een belang aan toont, beroep aangetekend worden voor het Hof van Beroep te Brussel, dat zetelt zoals in kort geding.

Het Hof van Beroep kan op verzoek van een partij of op eigen initiatief oordelen dat de rechtsgevolgen van de geheel of gedeeltelijk vernietigde beslissing geheel of gedeeltelijk in stand blijven of voorlopig in stand blijven voor een termijn die het bepaalt. Deze maatregel kan evenwel enkel worden bevolen om uitzonderlijke redenen die een aantasting van het legaliteitsbeginsel rechtvaardigen, bij een met bijzondere redenen omklede beslissing en na een tegensprekelijk debat. Deze beslissing moet ook rekening houden met de belangen van derden.”

Art. 21. In artikel 4.2.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De VREG stelt, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, een ontwerp van technisch reglement op voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Dit ontwerp van reglement wordt vervolgens ter consultatie aan de marktpartijen voorgelegd.”;

2° in paragraaf 2 worden in punt 2° na de woorden “met in begrip van” en voor het woord “aggregatoren” de woorden “exploitanten van noodgroepen,” ingevoegd;

3° in paragraaf 3 wordt het woord “nodige” vervangen door het woord “gevraagde”;

4° aan paragraaf 3 wordt een lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De technische reglementen treden pas in werking na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 22. Aan titel IV, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, wordt een artikel 4.6.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.6.10. Iedere beheerder van een gesloten distributienet past voor de aansluiting, het gebruik en de ondersteunende diensten die van toepassing zijn op dat net, tarieven toe die in overeenstemming zijn met de volgende richtsnoeren:

- 1° de tarieven zijn niet-discriminerend, gebaseerd op de kosten en een redelijke winstmarge;
- 2° de tarieven zijn transparant voor de gebruiker van een gesloten distributienet;
- 3° het tarief dat de beheerder van een gesloten distributienet op de gebruikers van dat net toepast, omvat de kosten voor aansluiting, gebruik en ondersteunende diensten, alsook in voorkomend geval, de kosten die verband houden met de extra lasten die het gesloten distributienet moet dragen om het transmissie- of distributienet of het plaatselijk vervoersnet voor elektriciteit waarop hij aangesloten is te gebruiken;
- 4° de beheerder van het gesloten distributienet kiest de afschrijvingstermijnen en de winstmarges gekozen binnen de marges tussen de waarden die hij toepast in zijn belangrijkste bedrijfssector en de marges die in de distributienetten worden toegepast;
- 5° de tarieven zijn, wat de aansluiting, de versterking ervan en de vernieuwing van de uitrusting van het net betreft, afhankelijk van de mate van socialisering of individualisering van de investeringen die eigen zijn aan de locatie, rekening houdend met het aantal gebruikers van het gesloten distributienet.”.

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt titel V, die bestaat uit artikel 5.1.1, opgeheven.

Art. 24. In artikel 6.1.1, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “behalve voor de gratis hoeveelheid elektriciteit, vermeld in artikel 5.1.1” opgeheven.

Art. 25. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zin "Die berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren." opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven;

3° in paragraaf 4, vierde lid, wordt het woord "bandingfactor" vervangen door het woord "bandingfactoren".

Art. 26. Aan artikel 7.1.6, §2, van hetzelfde decreet wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kosten van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1."

Art. 27. Aan artikel 7.1.7, §2, van hetzelfde decreet wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Vanaf het jaar 2015 verrekenen de netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangeduid, jaarlijks in het jaar n onderling de kosten van de verplichting, vermeld in paragraaf 1, in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1."

Art. 28. In artikel 8.7.2, §1, van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 29. Aan artikel 11.1.14, §2, vierde lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013, 14 maart 2014 en 25 april 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

"De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbaredienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiedatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven."

Art. 30. In artikel 11.2.2 van hetzelfde decreet worden de woorden "eigenaar van een gebouw" telkens vervangen door de woorden "de personen".

Art. 31. Aan artikel 11.2.3, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 15 november 2011, 28 juni 2013 en 14 maart 2014, worden de volgende zinnen toegevoegd:

"De netbeheerder of zijn werkmaatschappij heeft in het kader van de uitvoering van de hun door of krachtens dit decreet opgelegde openbaredienstverplichtingen toegang tot de energieprestatiecertificatendatabank. De Vlaamse Regering bepaalt nadere voorwaarden betreffende welke gegevens worden vrijgegeven en de wijze waarop deze worden vrijgegeven."

Art. 32. Aan titel XII, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12.2.3. De Vlaamse Regering kan verplichtingen opleggen aan de overheidsdiensten en instellingen, die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken en die derhalve vaak door het grote publiek bezocht worden, om het Vlaams Energieagentschap accurate, volledige en consistente mededeling te doen betreffende de uitvoering van de verplichtingen, vermeld in artikel 11.2.1, §2. De Vlaamse Regering bepaalt de rapporteringstermijn en de -wijze van de te verstrekken gegevens.”.

Art. 33. Artikel 13.1.1 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13.1.1. §1. Tenzij dit decreet in een specifieke toezichthouder voorziet, worden de ambtenaren die bevoegd zijn om toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan en om de niet-naleving hiervan vast te stellen in een verslag van vaststelling, aangeduid door de Vlaamse Regering.

§2. De Vlaamse Regering wijst de bepalingen van dit decreet aan waarvoor de ambtenaren, vermeld in paragraaf 1, bevoegd zijn.

§3. Bij het uitvoeren van hun toezichtstaak kunnen de ambtenaren, vermeld in paragraaf 1, ter plaatse inzage vorderen en een kosteloze kopie maken en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke zakelijke documenten en andere zakelijke informatiedragers. Zij kunnen zich daarbij laten bijstaan door personen die zij daartoe hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid. Om alle nodige vaststellingen te verrichten, hebben de genoemde ambtenaren toegang tot de terreinen en de gebouwen. De ambtenaren, vermeld in paragraaf 1, kunnen bijstand vorderen van de politie bij de uitoefening van hun toezichtstaak. Ze kunnen eveneens monsters nemen en vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

Tot de gebouwen hebben ze echter alleen toegang als ze aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- 1° ze hebben de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de bewoner gekregen;
- 2° ze werden ertoe voorafgaandelijk en schriftelijk gemachtigd door de politierechter.”.

Art. 34. In artikel 13.1.2, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid wordt de zinsnede “V,” opgeheven;
- 2° in het tweede lid worden de woorden “de bewoonde lokalen” vervangen door “gebouwen”.

Art. 35. In artikel 13.1.4 van hetzelfde decreet worden de woorden “de bewoonde lokalen” vervangen door “gebouwen”.

Art. 36. In artikel 13.1.5 van hetzelfde decreet worden de woorden “de bewoonde lokalen” vervangen door “gebouwen”.

Art. 37. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 wordt tussen de woorden “artikel 12.2.1” en de woorden “opgelegde eisen” de woorden “en artikel 12.2.3” ingevoegd;

2° in paragraaf 2 worden de woorden "artikel 12.2.1, tweede lid" vervangen door de woorden "artikel 12.2.1 en artikel 12.2.3".

Art. 38. In artikel 13.4.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, wordt paragraaf 4 opgeheven.

Art. 39. In artikel 13.4.9, §2, van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 40. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 14 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt het bedrag "500 euro" vervangen door het bedrag "250 euro";
- 2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede ", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;
- 3° in paragraaf 1, tweede lid, wordt tussen de zinsnede "de eigenaar of gebruiker van het gebouw" en de zin "De kosten voor de opmaak van het energiestatificaat vallen volledig ten laste van de energiedeskundige." de zin "Indien het gebouw wordt verhuurd, dan bezorgt de eigenaar tevens een kopie van het nieuwe energiestatificaat aan de huurder." ingevoegd;
- 4° in paragraaf 1, derde lid, worden de woorden "een administratieve geldboete op van 500 euro" vervangen door de woorden "de energiedeskundige een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de vastgelegde termijn wordt overschreden";
- 5° in paragraaf 2 wordt de zinsnede ", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;
- 6° in paragraaf 3, eerste lid, wordt de zinsnede ", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;
- 7° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt het bedrag "500 euro" vervangen door het bedrag "250 euro";
- 8° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt de zinsnede ", afhankelijk van het type gebouw, het beschermde volume of de bruikbare vloeroppervlakte" opgeheven;
- 9° een paragraaf 3/2 wordt ingevoegd, die luidt als volgt:

"§3/2. Indien blijkt dat de instrumenterende ambtenaar of een derde de hem op grond van artikel 11.2.2, §3, opgelegde verplichtingen niet heeft nageleefd, en de betrokkene werd gehoord of naar behoren opgeroepen, dan kan het Vlaams Energieagentschap hem een administratieve geldboete opleggen die niet lager is dan 250 euro en niet hoger dan 5000 euro.";

- 10° paragraaf 4, eerste lid, wordt opgeheven.

Art. 41. In artikel 14.2.2, §3, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, vervangen bij het decreet van 19 december 2014, wordt de datum "30 maart" vervangen door de datum "1 juli".

Art. 42. In hoofdstuk III van titel XV van hetzelfde decreet wordt een artikel 15.3.5/7 tot en met 15.3.5/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 15.3.5/7. Netgebruikers, aangesloten op het distributienet, die tussen 1 januari 2015 en 1 oktober 2015 getroffen werden door een langdurige stroomonderbreking, vermeld in artikel 4.1.11/5, kunnen in afwijking van artikel 4.1.11/5, §3, op straffe van onontvankelijkheid, nog een aanvraag tot schadevergoeding indienen gedurende dertig kalenderdagen volgende op de inwerkingtreding van dit artikel. De door de Vlaamse Regering op grond van artikel 4.1.11/5, §4, derde lid, vastgestelde voorwaarden en procedures zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. 15.3.5/8. Afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit nog niet werd toegekend voor het leveringsjaar 2015 en de afnemers waarvan de gratis hoeveelheid elektriciteit niet correct is toegekend op hun afrekeningsfactuur hebben nog steeds recht op de toekenning van de gratis hoeveelheid elektriciteit. Dit recht houdt op te bestaan indien de afnemer niet binnen een termijn van twee jaar na de afrekeningsfactuur waarop de gratis hoeveelheid elektriciteit normaal gezien moest toegekend worden, aan zijn leverancier kenbaar heeft gemaakt dat de toegekende gratis hoeveelheid elektriciteit op deze afrekeningsfactuur niet correct of niet toegekend is. In afwijking van artikel 6.1.1, tweede lid, zijn de kosten voor de levering van deze gratis elektriciteit ten laste van alle afnemers.

De VREG ziet toe op de correcte naleving van deze overgangsbepaling."

Hoofdstuk 4. Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 43. Aan artikel 605quater van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 27 juli 2005, wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"9° artikel 4.1.34 van het Energiedecreet van 8 mei 2009."

Hoofdstuk 5. Opheffings- en slotbepalingen

Art. 44. In de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen worden de volgende artikelen opgeheven:

- 1° artikel 15/5ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;
- 2° artikel 15/5quater en 15/5quinquies, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat deze artikelen de gasdistributie betreffen;
- 3° artikel 15/9bis, §3, ingevoegd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 45. In de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt worden de volgende artikelen opgeheven:

- 1° artikel 12bis, het laatst gewijzigd bij de wet van 26 december 2013;
- 2° artikel 12ter, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 januari 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;
- 3° artikel 12quater, §2, het laatst gewijzigd bij de wet van 25 augustus 2012, in de mate dat dit artikel de elektriciteitsdistributie betreft;
- 4° artikel 18bis, §3, het laatst gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, in de mate dat dit artikel gesloten distributienetten betreft.

Art. 46. Artikel 8.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, treedt buiten werking op 31 december 2017.

Art. 47. In artikel 108, laatste streepje, van het decreet van 19 december 2014 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015 worden de woorden “en buiten werking treedt op 31 december 2015” opgeheven.

Art. 48. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, behoudens:

1° artikel 4, 3°, dat in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum;

2° artikel 5, 23, 24 en 34, 1°, die in werking treden op 1 januari 2016.

Brussel, 17 juli 2015.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Annemie TURTELBOOM

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS